DETEKTYVO MEISTRAI

ROBERTAS ŠEKLIS

ALTERNATYVI SEKLIŲ AGENTŪRA

erīdanas

Gerbiami kauniečiai
ir kiti greta laikinosios sostinės gyvenantys
"Pasaulinės fantastikos Aukso fondo",
Stepheno Kingo kūrybos, Joannos Chmielewskos
raštų, "Detektyvo meistrų" ir kitų
"Eridano" leidžiamų knygų gerbėjai!

Nuo šiol "Eridano" leidykloje
Jūs galite įsigyti BET KOKIĄ mūsų išleistą knygą
gerokai pigiau negu bet kur kitur Lietuvoje.
Tad taupydami savo sunkiai uždirbtus pinigus,
Galite bet kurią darbo dieną

Nuo 9 iki 17 valandos

Užsukti pas mus į *Partizanų 4*
Ir išsirinkti savo norimą knygą. Primename, kad
"Eridane" Jūs sutaupysite ne mažiau kaip porą litų
nuo kiekvienos knygos.

Papildoma informacija telefonu
79-78-37

Maloniai kviečiame!!!

Robertas Šeklis

ALTERNATYVI SEKLIŲ AGENTŪRA

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
ŽIVILĖ SAMĖNAITĖ

Kaunas
2000

Serija **"DETEKTYVO MEISTRAI"**, X tomas

UDK 820(73)-93
Sh-11

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-050-3

Vertimas į lietuvių kalbą ©,
leidykla "Eridanas", 2000

I dalis

1. Frenkis Folkonas

Pasigirdo beldimas į duris. Manęs jis nė kiek nesujaudino. Tikriausiai kažkas per klaidą palaikė mano biurą tarnybiniu įėjimu į stomatologo kabinetą, esantį šitame pačiame koridoriuje.

- Užeikite, - šūktelėjau.

Ant slenksčio išdygo tvirtas, kresnas vyrukas su havajietiškais marškiniais, sportine tvido striuke ir "Levis" džinsais, sujuostais plačiu odiniu diržu; ant varinės diržo sagties, dydžio sulig desertine lėkštele, puikavosi užrašas: "Remingtono ugniagesių komanda". Vyrukas buvo rudaakis, tamsiaplaukis, tamsiai įdegęs saulėje.

- Čia "Alternatyvi seklių agentūra"? - paklausė jis, tarytum ne visai tikėdamas atsilaupiusiomis auksinėmis raidėmis ant durų.

Prisipažįstu, biuro interjeras išties galėjo sukelti abejones. Eilinė kontorėlė, viena iš daugelio tokių pat kontorėlių, įsikūrusių apšepusiame dviaukščiame pastate. Knygų spinta su 1976-ųjų enciklopedija "Britanica" be penktojo tomo "Caster - Coul". Subraižytas ąžuolinis rašomasis stalas. Už jo langas su vaizdu į nevalyvas Steit gatvės vitrinas. Jokio kilimo, tik šimtametės pilkos dėmės ant kadaise lakuotų grindų; tokios grindys tikriausiai būdavo čionykščiuose namuose praėjusiame amžiuje, kai Snafs-Lendingas dar garsėjo kaip klestintis uostas prie Hudzono upės. Ant sienos kelios nevykusios olandų dailininkų kopijos. Jas pakabino Milar tuo neilgai trukusiu laikotarpiu, kai buvo susidomėjusi manimi bei agentūra. Tada ji ketino padėti man ir netgi pati norėjo tapti detektyve. Tuomet mudu dar turė-

jome bendrų svajonių. Bet paskui scenoje pasirodė Šeldonas.

- Žinau, nelabai panašu, - atsakiau lankytojui. - Visgi jums pasisekė. Patekote pas mus pačiose agentūros plėtros išvakarėse, bet kol kas mes dirbame pagal senus standartus.

Mano pasiteisinimas nepadarė vaikinui jokio įspūdžio. Netgi neprajuokino. Jis atsišliejo į nušiurusį dirbtinės odos krėslą suskilinėjusia poliruote ir kiek patylėjęs pareiškė:

- Tikriausiai garsiojo seklio Semo Speido kontora atrodė bemaž taip pat. Tik jis turėjo sekretorę.

- Prisižiūrėjote detektyvų per televizorių, - atšoviau. - Na, tai kuo galėčiau jums padėti, sere?

- Regis, jūs manęs nepamenate, misteri Drakonianai, - pradėjo vaikinas. - Aš Frenkis Folkonas, jūsų sūnėnas.

Vadinasi, vyriausias mano sesers Ritos sūnus. Rita gyveno Oregone, taigi nenuostabu, kad mudu su ja ne itin dažnai matomės. Ko gero, bus praėję jau kokie šešeri ar septyneri metai nuo tada, kai paskutinį sykį mačiau Frenkį. Beje, tai pirmas kartas, kai Rita atsiunčia man klientą - jeigu, žinoma, šis vaikinas yra klientas.

- Sėskis, Frenki. Kaip gyvuoja Rita?

- Puikiai. Siunčia jums nuotrauką. - Nusiėmęs nuo peties kuprinę, Frenkis išsitraukė iš jos fotografiją.

Joje buvo įamžintas didelis karkasinis namas su ilga pavėsinga veranda. Viename verandos kampe stovėjo senas šaldytuvas, kitame - supamasis krėslas. Iš už namo galo matėsi nutriušęs sunkvežimis ir aukšti medžiai. Verandoje iš dešinės į kairę stovėjo Rita, pats Frenkis, ūgiu kiek nusileidžiantis Ritai, o šalia jo mergina papurusiais šviesiais trumpai kirptais plaukais ir švelnių bruožų veidu. Jaunuoliai buvo apsikabinę per juosmenį.

- Kas ji? - susidomėjau aš.

- Trišė Džonson, - atsakė Frenkis. - Mudu pernai susituokėme.

- O šitie vyrukai?

Paaiškėjo, kad du tamsiaplaukiai ūsuoti jauni vyrai - vienas aukštas, liesas, rimtų akių, antrasis mažas, išnašia krūtine, ant skruosto randas, veikiausiai paliktas peilio, - yra Antonijas ir Karlosas Ordonjerai, meistrai meksikiečiai, dirbantys pas Frenkį burlenčių sezono metu. Už namo dunksojo miškas ir kalnai. Verandos gilumoje, lentelėmis apkaltos sienos fone, išsiskyrė du kūgiški siluetai, išdažyti ryškiomis spalvomis, sakytum, kažkokie psichodeliniai sarkofagai.

- O čia kas? - paklausiau.

- Pora mano burlenčių, - paaiškino Frenkis. - Tai, kuo aš užsiimu.

- Plaukioji burlentėmis?

- Aha. Be to, jas projektuoju ir gaminu. "Folcon XX" sportinės burlentės - taip jos vadinasi.

Šitas papūtžandis kaimo berniokas buvo dizaineris, statytojas ir verslininkas. Pažvelgiau į jį su prabudusia pagarba.

- Tai kokios problemos? - paklausiau kišdamas nuotrauką į rašomojo stalo stalčių.

Frenkis atsisėdo ir pradėjo pasakoti.

Baigęs mokyklą, jis griebėsi įvairiausių darbų. Vietinėje degalinėje plovė mašinas ir pildė benzino bakus. Vairavo Veirhauzerio firmos sunkvežimius, kol toji visai nutraukė veiklą Hudzono upės rajone. Paskui dirbo pas Vergilijų Sibsą, kuris statė žvejams valtis iš stiklo pluošto. Bet vieną gražią dieną Vergilijus subankrutavo, susikrovė mantą ir dingo.

Paveldėjęs iš Sibso šiokią tokią įrangą, Frenkis pradėjo dirbti su medžiu ir stiklaplasčiu. Tad kai burlentės įgijo populiarumą, jis pirmas atsidūrė ant starto

linijos. Frenkis mėgo ir gerai išmanė savo darbą. Jis gamino lentas su burėmis, o Trišė jam padėjo - studijavo lentų konstrukcijas ir burių dizainą. Paaiškėjo, kad Frenkis geba intuityviai numatyti, kaip šie maži laiveliai elgsis jūroje įvairiomis oro ir bangavimo sąlygomis. Į poliuretaną jis žvelgė kaip skulptorius į akmenį. Labai greitai "Folcon XX" išgarsėjo kaip aukščiausios klasės burlentės (bet niekas net neįtarė, kad "XX" atsirado "Dos Ekis", mėgstamiausio Frenkio alaus, garbei).

Burlenčių sportas tapo madingiausiu užsiėmimu Kolumbijos Gordž mieste, Oregono valstijoje. Viena po kitos steigėsi buriavimo mokyklos. Pakrantes užplūdo sportininkai ir mėgėjai - iš pradžių tik savaitgaliais, paskui ir kitomis savaitės dienomis viso ilgos vasaros sezono metu. Burlentės vis populiarėjo, o Kolumbija Gordž buvo tinkamiausia vieta pasaulyje šiam užsiėmimui. Tiesa, čia nepavykdavo išgauti tokį nepriekaištingą slydimą kaip Moji. Tačiau siaurose upės žiotyse beveik kasdien pūsdavo pastovus ir patikimas vėjas, kurio greitis siekdavo 20-30 mazgų ar net daugiau, o vandens paviršius, pernelyg suspaustas krantų, beveik niekada smarkiau neįsibanguodavo. Ką ir besakyti, ideali vieta tiems, kurie nori išmokti manevruoti ant lentos su bure.

Tarp burlenčių gamintojų užvirė nuožmi konkurencinė kova. Frenkis buvo įsitikinęs, kad prasiveržė į lyderius, kai ispanų kompanija "Industrias Marisol" užsakė jam dvi sportines lentas, paskui dar dvi. Šis sandėris atnešė nemažą pelną ir išgarsino firmos vardą. Kolumbiją Gordž pasiekė pranešimai, jog vaikinai su "Folcon XX" užima pirmąsias ir antrąsias vietas varžybose ant Ženevos ežero ir Palma de Maljorkoje.

Ir štai "Industrias Marisol" paprašė Frenkį skubiai pagaminti penkias burlentes pagal specialų užsakymą. Ir prižadėjo užmokėti, kai tik užsakymas bus įvykdytas.

* * *

- Taigi aš išsiunčiau "Industrias Marisol" į Ibicos salą Ispanijoje penkias sportines burlentes. Jie gavo pilną komplektą: trumpą lentą, greičio lentą, slalomo bei pereinamąją lentas, taip pat specialiąją, skirtą aukštoms bangoms. Be to, visą reikiamą įrangą: bures, stiebus, borto maišus, tvirtinimo detales. Ši kompanija ir anksčiau pirkdavo mano gaminius, tad neįtariau jokios apgaulės. Jiems skubiai prireikė burlenčių europinio lygio varžyboms, todėl pasiūlė man trečdaliu daugiau, negu mokėdavo paprastai. Gavęs užsakymą kartu su apmokėjimo sąlygomis, išsiunčiau lentas. "Industrias Marisol" agentas paskambino man iš Ispanijos ir pasakė, kad čekis bus pašte jau kitą dieną. Gavau pranešimą iš laivininkystės kompanijos, kad krovinys atvyko į vietą ir perėjo muitinę. Praėjo dvi savaitės. Jokio čekio. Paskambinau į "Industrias Marisol" - niekas neatsiliepė. Nusiunčiau telegramą - vėl nieko. Nežinau, kas gavo lentas ir pasisavino mano pinigus. Ta partija kainavo daugiau kaip dešimt tūkstančių dolerių.

- Ką, tavo manymu, galėčiau dėl tavęs padaryti, Frenki?

- Grąžinti mano pinigus. Mama sako, kad jūs ten turite ryšių.

Trumpam susimąsčiau. Teoriškai Frenkio atvejis ir painus, ir paprastas. Kadangi visi popieriai tvarkingi, jis gali tiesiog paduoti ieškinį į Ispanijos teismą ir pareikalauti savo pinigų. Ispanų teisingumo organai dirba vangokai, bet ganėtinai dorai.

Antra vertus, gal ir nėra reikalo taip giliai kastis. Gal tiesiog pakaks surasti žmogų, kuris pasikalbėtų su vyrukais iš "Marisol", ir viskas susitvarkys. Niekam nepatinka bylinėtis teismuose. Galbūt reikalingas tik

žmogus, kuris pasakys užsakovams: "Grąžinkite vaikinui jo lentas arba išsiųskite pinigus". Šiaip ar taip, dauguma žmonių visgi yra sąžiningi, tik išsiblaškę. Ir man net nereikės pačiam imtis šio reikalo. Juk turiu Harį Hemą, kuris padirbės už mane Ibicoje.

- Negaliu nieko prižadėti, - pasakiau. - Tačiau mes kaip tik vykdome Ibicoje vieną iš savo operacijų. Pažiūrėsiu, kuo galiu tau padėti. Bet visų pirma man reikalingas avansas.

- Kiek?

- Pora šimtelių bus gera pradžia.

- O gal vienas šimtelis, ir tegu pradžia būna bloga?

Aš sutikau. Šimto dolerių vos užteks padengti telefono ir telegrafo išlaidoms. Bet, velniai rautų, man reikalinga šita byla, kad galėčiau patikėti ją Hariui. Jeigu paliksiu Harį be darbo, prarasiu savo seklį. Ir tada visas mano planas subyrės.

Užsirašiau duomenis, gautus iš Frenkio. Šįvakar jis išvyks į burlenčių sporto entuziastų suvažiavimą Filadelfijoje, o po dviejų dienų grįš į Oregoną. Pažadėjau palaikyti su juo ryšį ir paprašiau perduoti linkėjimus Ritai.

Frenkiui išėjus, panirau į ilgus ir skausmingus apmąstymus. Nejaugi tai ir yra taip ilgai lauktas ženklas? Gal jau pats metas palikti Ameriką su visomis jos keistenybėmis bei grįžti į MANĄJĄ Europą, svaigių prisiminimų žemę? Ir ne kur kitur, o į Ibicą! Deja, sugrįžimas atrodė neįmanomas. Frenkio atvejis neatneš man daug pinigų. Jų neužteks net lėktuvo bilietui į Ispaniją. Gana tuščiai svajoti. Reikia negaištant laiko perduoti bylą kitam agentūros darbuotojui.

Įsikišau popieriaus lapą į rašomąją mašinėlę ir atspausdinau laišką su nurodymais Hariui Hemui, mano agentui Ibicoje. Tačiau širdyje jau buvau įsitikinęs, kad netrukus išauš ir mano diena.

2. Motina

Mano mama gyvena Floridoje. Jai patinka, kad aš privatus seklys.

- Na, ką tu nudėjai šiomis dienomis? - kikendama klausia mama, kai sykį per pusę metų atvažiuoju jos aplankyti į senelių namus "Auksiniai krantai". - Sveika, Sede, susipažink su mano sūnumi Hobartu, privačiu detektyvu, - pristato ji mane savo draugams.

Sedė, mažytė sudžiūvusi žmogysta dėmių išmarginta gelsva suknele, nužvelgia mane nuo galvos iki kojų.

- Sveika, mama. Tu juk žinai, kad aš nežudau žmonių, - primenu motinai.

- Tuomet iš ko pastaruoju metu išpurtei smegenis? - nenusileidžia ji ir pratrūksta juoku, nuo kurio vos nedūsta.

Mano mama, kaip čia sakoma, tikra patrakėlė, tai yra nepripažįsta jokių išlygų. Kaip tik tuo ją visada kaltindavo tėvas - kai aplankau jį senelių prieglaudoje "Pietų vėjų pagairė" Kei Large, taip pat Floridoje, senukas kas kartą arogantiškai teiraujasi apie ją.

- Kaip sekasi tavo motinai, tai išverstagerklei? - klausia tėvas.

- Pakelk telefono ragelį ir sužinok, - patariu. - Mama gyvena vos už kelių šimtų mylių nuo čia, važiuojant greitkeliu A1A, visąlaik tiesiai.

- Kam tu man aiškini, kur ji? Argi aš ne pats ją ten įkišau?

- Tai kodėl nenori jai paskambinti?

- Paklausyk, akiplėša, - niurzgia tėvas su apsimestiniu žydišku akcentu, - man teko išgyventi su ta moterimi dvidešimt septynerius metus. Pirmuosius aštuoniolika ar net daugiau - kad išmaitinčiau tave, visus likusius - kad rūpinčiausi jos tinstančiomis kulkšnimis. Bet galų gale Dievas atsiuntė man išganingą mintį apie

senelių namus.

Iš tikrųjų buvo visai kitaip. Tai mama galų gale ryžosi palikti tėvą pareiškusi, kad per dvidešimt septynerius metus ji jau pakankamai prisiklausė tulžingų sąmojų ir nuolat kartojamo "aš-juk-sakiau-kad-bus-blogai". Labai ačiū, daugiau nereikia. Ypač po to, kai jiedu taip ir nesutarė, kokius senelių namus išsirinkti. Mamai patiko "Auksiniai krantai", kadangi ten gyveno kelios jos draugės. Pavyzdžiui, ponia Salazari, anksčiau turėjusi gastronomijos parduotuvę Esterione, Niudžersio valstijoje, kur mes taip pat ilgai gyvenome. Ponia Salazari nutarė persikelti į senelių namus po to, kai jos vyras Pepas atsitiktinai žuvo muštynių tarp dviejų jaunimo grupuočių metu. Be to, "Auksiniai krantai" yra visai netoli Šiaurės Majamio pagyvenusių žmonių centro, kur trečiadienio vakarais rengiamos loterijos, stalo teniso varžybos, viktorinos, šokiai ir kitokios pramogos.

- Siūlai, kad aš paskambinčiau jai? - pradeda šaukti tėvas. - Gal iš proto išsikraustei! Tik tark žodį tai moteriai, ir vėl užkibsi ant kabliuko!

Tėtis kalba žvejų terminais. Ir Kei Largą jis išsirinko būtent todėl - kaip jūs tikriausiai jau supratote, - kad mėgsta žvejoti. Mano tėvas - aukštas prakaulus senis su pašaipia šypsena rudai įdegusiame veide. Kas dvi dienos jo skruostai apželia baltais šeriais. Visą savo darbingą amželį - tėvas buvo siuvėjas ir kailiadirbys - jis skusdavosi kasdien. Bet dabar mano, kad gana nusigremžti smakrą ir keliskart per savaitę.

Mieli tėvukai. Visgi jie mažai kuo padėjo man, kai grįžau į Ameriką, užsienyje išgyvenęs beveik dvidešimt metų. Tačiau tai ne jų kaltė. Niekas nebūtų galėjęs padėti.

Labai sunku ir apmaudu būti naujoku savo paties gimtinėje. Vos ne savisaugos jausmo paskatintas aš ir įsteigiau "Alternatyvių paslaugų korporaciją". Įkūriau

ją 1979-aisiais, kai grįžau į Valstijas visiškai susimovęs Stambule ir tiesiog nežinojau, kuo dar galėčiau užsiimti šioje šalyje.

* * *

Esu vienas iš tų, kurie gyveno Europoje šeštame ir septintame dešimtmečiuose. Ten, be kita ko, verčiausi didmenine prekyba drabužiais bei visokiausiais papuošalais, o pagrindiniai mano pirkėjai buvo daugiausia hipiai. Todėl ir sumaniau pasinaudoti savo ryšiais visoje Europoje su hipių organizacijomis bei pavieniais asmenimis ir pradėti tiekti jiems žemės ūkio padargus bei įrankius, reikalingus amatų plėtotei. Ketinau bendradarbiauti būtent su hipių komunomis bei "New age" grupėmis. Štai taip aš tapau "Alternatyvių paslaugų korporacijos" įkūrėju bei savininku.

Jeigu jūs kada nors svajojote apie bevandenį tualetą savo bendruomenės žemėje Siera Nevadoje, jeigu jums buvo reikalinga žibalinė Aladino lempa jūsų trobelėje Ibicoje, kur nėra elektros, arba sėjamoji ir kultivatorius ekologiškai švariam daržui Provanse, ar dulkių valytuvai baldams, apmuštiems amžina namie austa drobe, ar netgi mažytė metalo liejykla primityvaus gyvenimo šalininkams iš Vakarų Velso - tai aš buvau būtent tas žmogus, į kurį jums derėjo kreiptis. Aš imdavausi visų šitų ir daugelio kitų užsakymų, prisidėdamas dešimt procentų prie gamintojo kainos, be to, pašto išlaidas apmokėdavo patys užsakovai. Bet aš juk gaudavau jums prekes. Aš skambinėdavau ir įkyrėdavau gamintojams tol, kol jie pagaliau atplėšdavo užpakalius nuo kėdžių, patys eidavo į sandėlius, rasdavo jums reikalingą daiktą ir išsiųsdavo lėktuvu. Kai kurių prekių, pavyzdžiui, dažų fiksažo, paklausa buvo itin didelė, todėl laikydavau jų atsargas sandėlyje už geležinkelio stoties gretimame miestelyje.

Daugeliui savo užsakovų aš buvau dar ir tarytum koks ryšininkas. Aš reguliariai skambinėdavau jiems, tikėdamasis rasti dar ką nors, kam gali prireikti mano paslaugų, bet jis nežino apie jų egzistavimą. Bendruomenė, išsibarsčiusi po visą pasaulį, nelinkusi iškart kreiptis į policiją. Privengia ji ir privačių seklių. O aš buvau vienas iš naujosios padermės avatarų.

Taip aš ir gyvenau, valdydamas savo tinklą iš Snafs-Lendingo Niudžersio valstijoje. Visai neblogai gyvenau, sakyčiau. Bet jūs tikriausiai stebitės, iš kurgi gaudavau pajamų pragyvenimui? Matote, Snafs-Lendinge aš atsidūriau tik todėl, kad dėdė Marvas paliko man namą Guobų gatvėje. Įsikūriau ten su savo naujausia žmona Milar. O dabar laukiu, kada gi Milar užbaigs paskutinįjį lėto, bemaž didingo mūsų santuokos irimo veiksmą ir kur nors išvažiuos. Kad ir atgal į Luizianą. Pasiims savo lagaminus su Vedantos komentarais, kurių niekada neskaitė. Pasiims vaizdajuostes, likusias iš tų dvejų metų Paryžiuje, kai ji dirbo fotomodeliu. Kada ji pagaliau teiksis perkelti savo auksines garbanas, švelnią šypseną ir niūrų daugiadienį tylėjimą kur nors kitur, kad aš galėčiau parduoti dėdės Marvo namą ir persikraustyti į kitą, kiek aukštesnės klasės, miestą.

Tačiau Milar nė nemano išsikelti. Netgi po to, kai Šeltonas pasiskelbė ją mylįs. O aš nedrįstu palikti namą baimindamasis, kad jį gali kaip nors parduoti be mano žinios. Be to, dar nesugalvojau, kur važiuoti. Grįžęs į Valstijas pasijutau visai išmuštas iš vėžių, pakibęs kažkur tarp rojaus ir pragaro. Bemaž dvidešimt metų pragyvenęs Europoje, nesupratau ir nepamėgau stulbinančios Amerikos kultūros. Žmonės čia kalbėjo apie man visai negirdėtus dalykus. Juk praleidau du televizijos dešimtmečius! Amerikoje jaučiausi svetimšalis, nors mano tarmė niekuo nesiskyrė nuo vietinės.

Tada aš, žinoma, nesupratau, kur čia šuo pakastas.

Jeigu manęs kas būtų paklausęs, tikriausiai nebūčiau sugebėjęs paaiškinti, kodėl aš toks nelaimingas. Jaučiausi toks prislėgtas, kad nevaliojau net pasišaipyti iš savo depresijos. Nusmukau tiek, kad ėmiau žaisti pats su savimi liūdną žaidimą - mintyse kartodavau pirmakursio studento moralinės filosofijos nuotrupas, tokiu būdu mėgindamas pasukti į šalį nuo prarajos, atsiradusios po kojomis. Ir staiga suvokiau, kad mano naujasis gyvenimas yra visiškai beprasmis.

Paniuręs gromuliavau optimistinį aforizmą, jog gyvenimas visur gražus. Kaliau jį sau į galvą žingsniuodamas žemomis, pelkėtomis, dvokiančiomis Niudžersio pakrantėmis, po paliegusiais medžiais, nutūptais suodinų paukščių. Grūdinausi žvelgdamas tiesai į akis: gyvenimas ne pats puikiausias, bet kito tu neturi. O tuo metu, man net neįtariant, artėjo esminės permainos.

3. "Moteris iš mormonų namų"

Jau kitą dieną mane aplankė toji, kuri daugeliui buvo žinoma kaip "moteris iš mormonų namų".

Snafs-Lendingas - vienas iš nykstančių miestų prie Hudzono upės, Niudžersio valstijoje, išsirikiavusių palei apleistą pakrantę tarp Hobokeno ir Fort Li.

Kaip visada, sėdėjau savo dulkinoje kontoroje Sisel gatvėje. Pamenu, kaip tik atsiverčiau šeši šimtai šešiasdešimt šeštą Dž.L.Motlio "Nyderlandų respublikos suklestėjimo ir žlugimo" puslapį. Ką gi dar skaityti, kai tavo toks darbas - su ilgiausiomis prarajomis tarp daugiau ar mažiau rimtų reikalų. Ir štai tada pasigirdo tylus beldimas, ir pro duris įžengė mano pirmasis klientas šiais metais, neskaitant Frenkio. Beje, pačiu laiku, nes buvo jau birželis.

Aukšta, liekna mergina šviesiais, saulės išblukintais

plaukais. Nežymiai virpančios lūpos, bylojančios apie lengvai pažeidžiamą natūrą. Tamsiai pilkos akys su neįprastomis kibirkštėlėmis. Mergina vilkėjo tamsų griežto kirpimo kostiumą, neslepiantį puikios jos figūros - reto lieknumo ir apvalumo derinio, kuriuo fortūna apdovanoja tik išrinktąsias.

- Jūs Hobartas Drakonianas? - paklausė ji.

- Kaip ir skelbia lentelė ant durų, - linktelėjau aš. - O jūs kas?

- Vyrai vadina mane "moterimi iš mormonų namų", - atsakė mergina. - Aš iš Montklero, kur auga granatai. - Ji šyptelėjo, ir viena garbana nuslydo jai ant akies, suteikdama veidui aktorės Veronikos Leik išraišką, prieš kurią, kaip jau įsitikinau, labai sunku atsilaikyti.

- Keistas vardas, - tarstelėjau aš, įvertindamas itin gražias lankytojos kojas - ji kaip tik sėdosi į krėslą priešais mane.

- Tai ne tikrasis mano vardas, - paaiškino ji. - Tiesiog tokia pravardė. Matote, kai susinervinu, elgiuosi kažkaip keistai. O iš tikrųjų aš vadinuosi Reičele Star. Ir visų pirma turiu Jūsų paklausti, ar jums ką nors reiškia žodis "Vedra"?

Vedra - negyvenama sala prie Ibicos krantų, viena iš keturių Balearų salų, esančių Viduržemio jūros vakarinėje dalyje, tarp Prancūzijos ir Ispanijos. Vedra - nuostabi vieta, kur mes plaukiodavome žiūrėti saulėlydžių. Prieš milijoną metų. Kai gyvenau su Keite Ibicoje ir mes dar užsiiminėdavome tokiais dalykais.

- Ką jūs žinote apie Vedrą? - pasidomėjau.

- Žinau, kad vieną vasarą judu su Aleksu gyvenote netoli nuo ten viename name.

- Aleksu? Kalbate apie Aleksą Sinklerį?

Mergina linktelėjo.

Jau seniai pamečiau Alekso pėdsakus. Bet kadaise mudu buvome labai artimi.

- Kuo galiu jums padėti? - paklausiau.

- Aleksas sakė, kad jeigu jam kas nors nutiks, privalau surasti jus.

- Ir kas nutiko?

- Jis dingo.

Kinktelėjau galva. Kažko panašaus ir reikėjo tikėtis. Kaip tik todėl žmonos ir ateina pas mane.

- Kur paskutinį kartą matėte Aleksą? - tęsiau apklausą.

- Paryžiuje.

- Ką jis ten veikė? - Aš įsitempiau krėsle.

- Grojo roko grupėje. Regis, penkiastyge elektrine bandža. Aleksas paliko Amsterdamą, kad galėtų groti su tais vaikinais.

- Lukterėkite. - Nukėlęs kojas nuo stalo, susiradau bloknotą ir šratinuką. - Kaip vadinosi jo grupė?

- "Prakeikti monstrai".

- Teisingai, pavadinimas atitinka Alekso stilių. Tęskite.

- Žinau, kad jis atvyko į Paryžių. Aleksas atsiuntė man telegramą iš de Golio oro uosto, kurioje žadėjo pas-kambinti iš viešbučio.

- Kaip suprantu, nepaskambino?

- Nepaskambino. Daugiau nieko apie jį negirdėjau. Tai buvo prieš tris savaites.

- Nenorėčiau pasirodyti šiurkštus, - tariau, - bet ar negali būti taip, kad Aleksas jus paliko?

- Nemanau, - paprieštaravo Reičelė. - Jis įgaliojo mane, kaip savo advokatę, paimti pinigus iš jo banko sąskaitų ir parduoti šiokią tokią nuosavybę. Dabar mano rankose apie aštuoniasdešimt tūkstančių dolerių, priklausančių Aleksui. Tai jums ne niekai.

- Sutinku. Panašu, kad jis išties neketino jūsų pamesti, - nuraminau merginą. - Ar pažįstate ką nors, kam būtų galima paskambinti ir pasiteirauti apie Aleksą? Kokį bendrą draugą?

Reičelė palingavo galvą.

- Aleksas šiuo klausimu turėjo kitą nuostatą. Jis sakė, kad jeigu kas nors nutiks, privalau kreiptis tik į jus, daugiau į nieką kitą.

- Jūs atėjote ten, kur reikia, - patikinau merginą. - Tai yra pas reikiamą žmogų. Jūsų atvejis, be abejo, tiesiogiai susijęs su mano darbu.

Bet neatrodė, kad būčiau ją įtikinęs. Reičelė žiūrėjo į mane su neslepiama dvejone didelėse pilkose akyse.

- Kokį ginklą jūs nešiojatės? - pasidomėjo ji.

- Jokio. Esu įsitikinęs, kad Amerikos pilietis turi neginčijamą teisę nesinešioti ginklo. Beje, priklausau asociacijai, pasisakančiai prieš šaunamuosius ginklus.

- Jūs įvaldęs Rytų kovos menus, ar ne? - Reičelė vertinamai nužvelgė mane nuo galvos iki kojų. - Karatė ar kažką panašaus?

- Apsieinu be smurtinių veiksmų, - atšoviau gūžtelėdamas pečiais. - Be to, gydytojas primygtinai rekomendavo man vengti smūgių į galvą.

- Tuomet ką jūs darote pavojaus akimirką?

- Pasikliauju intuityviais impulsais, kurie man pataria, kaip elgtis susidariusioje situacijoje.

- Kitaip tariant, spjaunat į ją?

- Spjaunu, - linktelėjau aš. - Būtent šį terminą vartojo Polis Simonas, vienas iš mano mėgstamiausių filosofų. Taip, kaip tik taip aš ir darau.

- Čia tai bent, - sumurmėjo Reičelė. - Ar galėtumėte nurodyti man bent vieną priežastį, kodėl klientas turėtų nusamdyti būtent jus, o ne išsirinkti bet kurią kitą pavardę žinyne?

Vėl gūžtelėjau pečiais ir šyptelėjau puse lūpų.

- Ogi todėl, panele, kad aš galiu išpainioti bet kokį reikalą. - Tai frazė iš vieno mano mėgstamiausių filmų. - Bet yra ir daugiau svarių priežasčių. Jūs, be abejo, jau pastebėjote, kad aš nedėviu kostiumo. Privatūs sekliai, dėvintys kostiumus, už savo paslaugas prašo mažiausiai dvidešimt penkiais procentais daugiau nei tie, kurie

mūvi džinsus.

- Bet jūs bent jau stiprus? - Reičelė vis dar abejojo. - Gal jūs mokate kokių nors ypatingų kovos būdų? Ar taikliai svaidote peilį?

Reikia šypsotis. Kaip ir daugelis, ji sprendžia apie mane iš išvaizdos. Vaizduotėje aš aukštas, lieknas, šaltakraujis antžmogis ilgais plaukais, perrištais juosta, kaip dailidžių. Bet jūs tikriausiai dar nežinote, kad iš tiesų esu žemesnis nei vidutinio ūgio, nežymiai linkęs į apkūnumą.

- Stengiuosi vengti smurto, - bandžiau paaiškinti merginai. - Paklausykite, Reičele, aš esu būtent tas žmogus, kuris gali surasti Aleksą. Jūs manote, kad galima nusamdyti "ežiuku" kirptą kostiumuotą vyruką ir pasiųsti jį valkiotis po kinų kvartalą Barselonoje? Ir jis nepasigaus savųjų devynių gramų švino jau patį pirmą vakarą? Arba priversti jį trintis tarp senegaliečių žolės pardavėjų Le Alė? Arba pasiūlyti jam pabendrauti su prisiuosčiusiais Amsterdamo Paukščių Tako senbuviais?

- O jūs žinote, kaip dera elgtis tokiose vietose?

- Panele, tos vietos - mano gimtieji namai, - užtikrinau ją.

- Turėkite omeny, kad nesu labai piniginga, - pareiškė Reičelė.

- Man daug ir nereikia. Lėktuvo bilietas, kuklus išlaikymas ir šimtas dolerių per dieną smulkioms išlaidoms. Aišku, man tektų nakvoti studentų bendrabučiuose. Bet, velniai rautų, juk tai dėl Alekso.

- Gerai, - sutiko Reičelė. - Jūs keistokas, bet Aleksas liepė jumis pasitikėti. Ko gero, mes galėsime sau leisti kiek aukštesnę klasę už studentų bendrabučius.

- Mes?

- Ketinu skristi su jumis.

- Kam?

- Kad būčiau tikra, jog nepabėgsite su mano pinigais.

Ir kad rasčiau Aleksą. Ir dar todėl, kad niekada nesu buvusi Europoje.

Velniava. Pasirodo, ji gudri. O aš kaip tik svajoju grįžti į Europą.

4. Haris Hemas

Informaciją, gautą iš Frenkio Folkono, nusiunčiau savo agentui Ibicoje Hariui Hemui. Haris - buvęs faras, dvidešimt aštuonerius metus ištarnavęs Džersio policijoje. Mirus Madžei, Haris išėjo į atsargą ir įsikūrė Ibicoje. Jis nusipirko nedidelį namą ar, kaip čia sakoma, fazendą, augino dvi rūšis migdolmedžių ir galėjo susišnekėti su kaimynais vietos tarme.

Kaip buvęs policininkas, jis gaudavo nedidelę pensiją, tačiau nesibodėjo retsykiais padirbėti. Žmonės žinojo, kad prireikus galima kreiptis į jį. Aišku, neoficialiai. Ispanų policija neišduoda licencijų svetimšaliams sekliams su teise dirbti jų teritorijoje.

Tačiau Ibicoje dažnai nutinka tokių dalykų, į kuriuos policija negali ar nenori kištis. Pavyzdžiui, susidūrimai tarp konkuruojančių narkotikų prekeivių grupuočių. Ar kai vienas vagis pagrobia šimto tūkstančių dolerių vertės Renesanso epochos paveikslą, priklausantį kitam vagiui ir oficialiai niekur neužregistruotą. Arba kai tenka grąžinti milijono dolerių išpirką, sumokėtą už nepavykusį mėginimą išgelbėti kažkokį veikėją.

Haris nieko nežinojo apie tai, kol aš pats jam nepapasakojau. Tai įvyko Penja-in-Ibicoje tą dieną, kai realiai pradėjo egzistuoti "Alternatyvi seklių agentūra".

Haris išėjo į pensiją pernai, nuo tada ir įsikūrė Ibicoje. O pirmą kartą atvyko į salą gelbėti sūnaus, kai šį įkišo į cypę 1969-aisiais, gėdingo hipių maišto metu. Haris atvažiavo ir išlaisvino vaikiną už užstatą. Reikalas užtruko kiek ilgiau nei paprastai, nes Haris

neišmanė, kam ir kaip duoti kyšį. Mat Ispanijoje netgi kyšis turi būti atitinkamo dydžio, be to, pasiūlytas nustatyta tvarka. Per tą laiką, kol Haris aiškinosi taisykles ir gelbėjo sūnų, jo širdyje užgimė meilė Ibicai. Kalnų keteroms, apaugusioms pušynais, jūrai be potvynių ir atoslūgių, čionykščiams žmonėms - viskam, kuo pakeri ši sala.

Nuo tada Haris kasmet grįždavo Ibicon. Iš pradžių jis atvažiuodavo vasarą, per patį atostogų sezono įkarštį, bet apkvaitę kaitros mėgėjai netrukus įgriso jam iki gyvo kaulo. Jis pradėjo imti atostogas žiemą: šiuo metų laiku Ibica atskleidžia visą savo žavesį. Kai Madžė pasimirė, o dvyniai persikraustė į Klyvlendą, Haris išėjo į pensiją ir apsigyveno Ibicoje, nedideliame namelyje, kurį buvo anksčiau nusižiūrėjęs.

Ten aš su juo ir susipažinau. Tai įvyko prieš pat mano išsiskyrimą su Keite. Mudu su Hariu paprastai susitikdavome Mando bare Figueretoje išlenkti po žaižaruojantį brendžio stiklelį - brendis čia toks pigus, kad turi sukaupti visas valios pastangas, jei nenori tapti alkoholiku. Išgirdęs apie mano ketinimą įkurti seklių agentūrą, Haris nusprendė, kad aš kuoktelėjau.

- Tu? - perklausė jis. - Seklių agentūrą?

- Taip, aš, - patvirtinau glostinėdamas ne itin įspūdingą kairįjį bicepsą.

- Betgi tu nė velnio neišmanai apie seklio darbą, - šūktelėjo Haris.

- Paklausyk, ką tau pasakysiu, - pradėjau aš. - Mano galva, žmonės pernelyg sureikšmina specialias žinias bei pasirengimą. Prieš porą metų skaičiau apie vyruką, kuris atėjo į ligoninę ir prisistatė smegenų chirurgu. Jis darė stulbinančias operacijas, imdavosi net beviltiškų ligonių. O kai vadovybė sužinojo, kad iš tiesų jis tik veterinaras, vyrukas paprasčiausiai išėjo ir susirado kitą ligoninę. Ir, beje, sėkmingai darbuojasi ten iki šiol.

- Ką tu čia paistai? Kaip tai susiję su mūsų pokalbiu?

- nusistebėjo Haris.

- Ir kvailiui aišku, kuo būtent užsiima privatus seklys. Tai netgi lengviau nei operuoti smegenis. Apie tai parašyta daug knygų. Ir kitokių knygų, aiškinančių ir taisančių pirmųjų klaidas. Tai kokias tu matai problemas?

- Pavyzdžiui, kaip gauti licenciją.

- O aš ir neketinu oficialiai pasiskelbti privačiu detektyvu. Noriu įsteigti savotišką tyrimų biurą, - paaiškinau Hariui. - Kaip tik tuo ir užsiima detektyvai. Jie tyrinėja žmones ir situacijas, aiškindamiesi vieno ar kito įvykio aplinkybes. Norint tapti privačiu tyrinėtoju, nereikalinga jokia licencija.

- Tuomet kaip žmonės sužinos, kad tu - privatus seklys?

- Iš lūpų į lūpas.

- Niekus tauziji, - pareiškė Haris.

- Jeigu tau tai atrodo keista, paklausyk, ką dar pasakysiu. Siūlau tau dirbti kartu su manimi.

- Man? Nenusišnekėk! - atrėžė Haris.

Bet buvo matyti, kad pasiūlymas jam patiko. Pabandykite vos išėjęs į pensiją praleisti porą mėnesių linksmoje saloje tarp linksmų dykinėtojų, supančių jus iš visų pusių, ir jūs nieko kito taip netrokšite, kaip darbo - bet kokio darbelio, kad tik jis nežadėtų linksmybių. Juolab jeigu jūs esate neaukštas kvadratinis plikis stambiu smakru, toks kaip Haris, kurio niekas niekada nepalaikys linksmuoliu dykinėtoju. Nors jis, be abejo, kažkuo panašus į mus visus.

Mudu patraukėme į mano butą Penjoje. Vos įėjęs Haris nusivožė skrybėlę, numetė ją ant pintos kėdės ir išsidrėbė ant sofos. Drimba su dryžuotais medvilniniais šortais. Prisidegęs cigaretę, jis keliskart vertinamai nužvelgė mane nuo galvos iki kojų.

- Tu rimtai manai tuo užsiimti?

- Pats pagalvok, Hari, - vėl ėmiau aiškinti. -

Žmonėms reikalinga seklių agentūra. Ne tokia kaip kitos, aptarnaujančios turtuolius ar bent jau pasiturinčius vidutiniokus. O ką daryti vargšams, pavyzdžiui, hipiams? Argi jie neturi jokių teisių? Kur dėtis tremtiniams amerikiečiams, kurie gyvena užsienyje, faktiškai neginami vietinių įstatymų? Juk jeigu kas nors nutinka, jie neturi kur prašyti pagalbos.

- O kuo blogi policininkai? - paklausė Haris. - Argi negalima kreiptis į juos?

- Aš nesakau, kad policininkai blogi, - nuraminau bičiulį. - Bet pats prisimink, kai į jūsų poskyrį Džersyje ateidavo vyrukas, kalbantis darkyta anglų kalba, ar daug dėmesio jūs jam skirdavote? Dievaži, jis netgi ne rinkėjas!

- Regis, šiuo atveju tu teisus, - sutiko Haris.

- Galbūt mes netgi prasigyvensime iš to, - mygiau aš.

- Gal ir taip, - burbtelėjo Haris. - Tačiau aš viską išmanau apie seklius, nusikaltėlius ir policininkus. Kuriems galams man reikalingas tu? Kodėl negalėčiau pats vienas imtis darbo?

- Atsakymas labai paprastas, Hari, - šyptelėjau aš. - Šitaip pasielgęs tu liktum vienišas. O ką tau reiškia pinigai? Juk gauni pensiją, ir tau tereikia kokio nors užsiėmimo. Leisk man būti tavo porininku. Tavo viršininku. Tavo šefu. Pamėgink, tau patiks.

- Žinai, Hobai, - nusišaipė Haris, - tu panašus į tuos hipius, su kuriais buvo susidėjęs mano sūnus.

- O ką dabar veikia tavo sūnus? Tebeaugina ilgus plaukus?

- Ne, Skotas vadovauja masažo salonui Vihaukene.

- Šiaip ar taip, jis jau nebe hipis, - pažymėjau aš.

Haris nekantriai krestelėjo galvą. Jis jau pakankamai pašnekėjo apie sūnų.

- Ką gi, - nutęsė bičiulis, grįždamas prie pradinės temos, - tai gryniausia nesąmonė, bet aš pagalvosiu.

Taip aš įsigijau agentą Ibicoje. Tai buvo beveik tas pats, kas pačiam ten gyventi. Beveik, bet ne visai.

5. Ibica

Jeigu sujungtumėte Niujorko pramogų rajoną Koni Ailende su Big Sero paplūdimiais Kalifornijoje ir visa tai atiduotumėte valdyti Meksikai, išeitų Ibica.

Ibica ir gretima Formenteros sala yra kiek piečiau Maljorkos ir Minorkos, maždaug ties linija, jungiančia Valensiją ir Marselį.

Sala nuo seno garsėjo kaip tarptautinis kurortas, kur renkasi pinigingi laiko prastūminėtojai. Šešiasdešimtaisiais ir septyniasdešimtaisiais ji tapo vienu iš pasaulinių alternatyviosios kultūros centrų. Žmonės plūdo į Ibicą kaip į svajonių žemę. Dauguma jų bei jų vaikai tebegyvena čia iki šiol, bent jau mintyse. Aš esu vienas iš tokių.

Galima išvardinti daug priežasčių, suteikiančių Ibicai ypatingą žavesį. Glaudus įvairių visuomenės sluoksnių persipynimas. Nuolatinė tūkstančių žmonių migracija - žmonių, pavertusių salą savo laikinaisiais namais. Čia suvoki, kas yra palaima. Iš dalies ir dėl to, kad Ibica - viena tinkamiausių vietų pasaulyje, kur gali atsivežti nedorai uždirbtus pinigus ir išleisti juos savo malonumui. Tam tikram žmonių tipui turėti padorias pajamas ir gyventi Ibicoje - du lygiaverčiai rojaus sinonimai.

Žmonės atvyksta ir išvyksta. Atskrenda ir išskrenda. Atvažiuoja autobusais, taksi, išnuomotais automobiliais ir išsiskirsto po salą. Kai kurių laukia limuzinai su vairuotojais. Kasdien iš Barselonos ir Palma de Maljorkos atplaukia laivai su naujais turistais ir jų mašinomis, "Jaguarais" bei "Porše", kurios greitai susidėvi akmenuotuose Ibicos keliuose.

Sala yra maždaug trisdešimt penkių mylių ilgio ir aštuonių ar kiek daugiau mylių pločio. Vietinių gyventojų ispanų, gyvenančių čia kiaurus metus, skaičius

neviršija penkiasdešimties tūkstančių. Užtat per vasarą Ibicoje apsilanko daugiau kaip milijonas turistų.

Be to, Ibica yra vienas pagrindinių narkotikų paskirstymo punktų tarptautiniame heroino bei kokaino tinkle. Marihuanos bei hašišo neverta nė minėti - mes kalbame tik apie svarbiausius narkotikus. Mat Ibicoje labai patogu iškrauti krovinį, atgabentą jūros keliais iš laboratorijų Pietų Prancūzijoje, Korsikoje bei Italijoje, ir persiųsti jį į Šiaurės Europą ar Šiaurės Ameriką.

Narkotikų prekeiviams priklauso vieni gražiausių miesto namų. Jie - senamiesčio elitas, puošiantis siauras, vingiuotas, dailiai išgrįstas Penjos gatveles, subėgančias žemyn į pakrantę. Maždaug dešimčiai krantinės kvartalų tenka koks šimtas barų, restoranų bei parduotuvių, besispiečiančių viena prie kitos.

Ibicoje klesti mados verslas. Čia plaunami pinigai. Jeigu žmogus užsiima nelegaliu verslu, konkurencinė kova vyksta visose srityse. Nusikalstama veikla, ko gero, yra pati įdomiausia veikla saloje. O nusikaltėliai - vieninteliai žmonės, kurie daug ir įtemptai dirba. Ir žudo.

Ibica - puikus nelegalių ir pusiau legalių bėglių prieglobstis, pradedant buvusiais fašistinių koncentracijos stovyklų komendantais, baigiant aukštojo pilotažo meistrais, padirbinėjančiais meno vertybes. Čia mėgsta apsistoti žmonės, įgiję turtus kituose pasaulio kraštuose. O jiems iš paskos suvažiuoja norintieji pasipelnyti iš jų turtų. Bet tai jau atskira nusikalstamos veiklos rūšis, nesusijusi su karais dėl narkotikų rinkos.

Taigi Ibicoje daug skirtingų pasaulių. Buvę naciai ir buvusios išlaikytinės, dabartiniai homoseksualai, migdolų augintojai, policininkai, restoranų savininkai bei hipiai - tiek buvę, tiek dabartiniai.

Vidužemio jūroje daug gražių salų. Kuo gi ypatinga toji Ibica? - paklausite jūs. Gyvenimo stiliumi. Koks gi tai stilius? Vietinių gyventojų tradicijų bei hipių lais-

vumo derinys. Ir dar ramybė. Ibica traukia ne vien tik gyvenimo džiaugsmais. Čia yra visos galimybės mokytis džiaugtis gyvenimu. O tai labai svarbu visiems žmonių tipams, įskaitant ir gangsterius, pasiryžusius išeiti į pensiją ir užsiimti dvasios bei kūno tobulinimu.

Tačiau Ibica - ne tokia sala, kur čiabuviai neturi jokio balso. Jiems vis dar priklauso didžioji dalis nekilnojamojo turto. Kai kurie jų ganėtinai turtingi. Tai darni, praktiška, geranoriška, aistringa bendruomenė. Ir pakanti. Ibicos gyventojai - vienintelė kilniadvasė tauta pasaulio istorijoje. Jie valstiečiai. Bet ar jūs kada nors girdėjote apie valstiečius, kurie domisi svetimšaliais, noriai bendrauja ir tuokiasi su jais, nesavanaudiškai jiems padeda? Nuvažiuokite į kaimą kur nors Overni ar Marše ir pamatysite, kaip ten jus sutiks. Arba į bet kurį Ispanijos kaimą, kad ir kaimynystėje Maljorkoje. Ibicos valstiečiai kitokie. Jie be vargo susidoroja su turistų antplūdžiu. Todėl Ibica yra Ibica, o ne Anglijos ar Kanados avanpostas.

Dar vienas dalykas, kurį reikėtų paminėti - tai skirtumas tarp ispanų ir Ibicos gyventojų. Aišku, saliečiai - irgi ispanai, bet jie nepanašūs į kitas ispanų tautas. Iš esmės labai sunku išskirti bendrą ispanišką tipą, kadangi Ispanija itin įvairialypė. Ją galima padalinti mažiausiai į penkias atskiras sritis su daugybe dar smulkesnių regionų. Ispanai nėra vienalytė tauta. Tai grupė genčių, gyvenančių kaimynystėje, bet niekada nepainiojančių "savų" su "svetimais".

Ibicos gyventojai - dalis katalonų tautos. Tačiau priklausomybė Katalonijai jiems nėra pirmaeilis dalykas. Visų pirma jie yra savo salos patriotai, ir tik paskui katalonai. Ibica - atskira ir ypatinga civilizacija. Viena iš nuostabiausių pasaulyje.

Turėjau suprasti, kad man būtų geriausia niekada daugiau ten nebegrįžti.

II dalis

6. Keitė

Paskambinau buvusiai žmonai, norėdamas pranešti naujieną. Atsiliepė Sonja, mano keturiolikmetė duktė. Ji gerai mokosi, gyvena Vudstoke, Niujorko valstijoje, bet aš nesusitinku su ja bei jaunėliu Todu taip dažnai, kaip reikėtų. Ir tik todėl, kad man sunku matytis su Keite, nors mudu jau seniai išsiskyrę ir aš vedęs Milar.

- Sveika, pupa, - tariau. - Kaip tau sekasi?

- Puikiai, tėte. Vėl gavau aukščiausią pažangumo įvertinimą.

Mudu dar kelias minutes paplepėjome, kol ryžausi pranešti jai žinią.

- Deja, širdele, regis, aš negalėsiu kitą savaitę atvažiuoti į tavo išleistuvių iškilmes.

- Ak, tėte! Ir kas gi šį kartą nutiko?

- Toks jau mano darbas, dukryt. Juk visi norime valgyti. Išvažiuoju ryt ar poryt.

- O kada grįši?

- Gal po trijų savaičių ar po mėnesio. Man labai gaila.

- Žinau, tėveli. Linkiu sėkmės. Lukterėk, mama nori su tavimi pasikalbėti.

Ragelyje pasigirdo kiek sunerimęs Keitės balsas:

- Hobai? Ką ten kalbėjai apie darbą?

- Agentūros reikalai. Daugiau nieko negaliu pasakyti. Užtruksiu kelias savaites.

- Ar bent ką nors gausi už tai?

- Jau susitariau dėl užmokesčio. Galiu visai neblogai uždirbti.

- Būtų gerai, jei padėtum sutvarkyti Sonjai dantis. Žinau, neprivalai to daryti, bet aš neturiu pinigų. Ji

tokia gražutė, Hobai, būtų gėda neišlyginti jos dantų dabar, kai dar palyginti lengva tai padaryti.

- Na, žinoma. Aš padėsiu.

- Ačiū. Kur išvyksti?

- Į Paryžių.

- Ne į Ibicą?

- Ne. Jei pavyks.

- Bet ir Paryžiuje gali būti pavojinga. Tu įsitikinęs, kad verta imtis šito reikalo?

- Visi nemalonumai jau praeityje, - atsakiau nuoširdžiai vildamasis, kad tai tiesa. - Grįžęs paskambinsiu. Kaip gyvuoja tavo girtuoklėlis airis?

- Kevinui sekasi kuo puikiausiai. Jis prašė tavęs paklausti, kodėl nebeatvažiuoji į Vudstoką?

- Pasakyk, kad negaliu matyti šalia tavęs kito vyro.

- Kevinas bus labai patenkintas tai išgirdęs. Jis mano, kad tau vis viena.

- Kodėl tau neatsikračius to vyrioko, Keite, ir negrįžus pas mane?

- Tu taip kalbi tik iš galantiškumo. Visų pirma todėl, kad tu vis dar gyveni su Milar.

- Tik laikinai, - puoliau tikinti ją. - Kol Šeldonas galutinai apsispręs ir išsiveš ją. Keite, aš tau jau sakiau - man rūpi tik tu.

- Ak, Hobartai, kada tu pagaliau pradėsi realiai žvelgti į gyvenimą? - nusijuokė Keitė. - Tu juk puikiai žinai, kad dėsi į padus, vos tik aš užsiminsiu apie grįžimą pas tave.

- Bet tu gali padaryti ką kitą. Kodėl mums nepabandžius dar vieną, paskutinį, kartą? Žinau Majamyje tokį viešbutuką...

- Kodėl gi ne, jeigu tik leisi man atsivežti Keviną.

- Nežinojau, kad jis iškrypėlis.

- Jis ne iškrypėlis. Tik mėgsta pakalbėti. Manau, jis turėtų ką pasakyti šia tema.

- Keite, tu ir vėl tyčiojies iš manęs.

- Brangusis, tu tikriausiai užmiršai, kad išgyvenau su tavimi dešimt metų, ir dabar man jau derėtų žinoti, kada neverta paisyti tavo kalbų.

- Tu tiesiog nenori manęs suprasti.

- Šito aš taip pat išmokau iš tavęs, - atsiduso Keitė. - Tikrai vyksti į Paryžių?

- Taip.

- Būk atsargus, Hobai. Pasistenk niekam nieko neįrodinėti. Ir savo paties labui laikykis toliau nuo Ibicos.

- Aš tenoriu užsidirbti pragyvenimui, - pakartojau. - Neužmiršk, kad duodu tau pinigų, nors tavojo kyšininko advokato vyro turtas auga kaip ant mielių.

- Liaukis, - paliepė Keiti. - Alimentai neturi nieko bendro su Kevinu. Ir nesvarbu, kiek jis uždirba. Vaikai yra mudviejų su tavimi.

- Žinau. Aš juokauju. Grįžęs paskambinsiu.

- Hobai, - jau švelniau prabilo Keitė, - kaip tavo reikalai su Milar?

- Nekaip.

- Šeldonas tebegyvena pas tave?

- Aha.

- Dievaži, Hobai, koks košmaras! Kaip tu tai pakenti?

- O ką aš galiu padaryti? Jie myli vienas kitą.

- Tuomet jie turi išsikraustyti iš tavo namų ir susirasti butą.

- Bėda ta, kad nė vienas iš jų tiksliai nežino, ko nori. Aš nesu tikras, ar Milar pasirengusi rūpintis namų ūkiu, gyvendama su Šeldonu. O tas nesiruošia ieškoti atskiro būsto, kol ji nepasakys, kad pasirengusi.

- Padėtis be išeities, - atsiduso Keitė. - Ir kaip tau šovė mintis susidėti su moterimi, kurios toks vardas!

- Tada man tai atrodė gera mintis.

Tikiuosi, kad būtent šiuos žodžius iškals mano antkapyje.

7. Šeldonas

Mano butas užima pusę namo, nudažyto sunkiai nusakoma spalva, kurią užmiršti paėjęs vos kelis žingsnius į šalį. Minutėlei stabtelėjau tamsiame, siaurame koridoriuje.

- Milar! - pašaukiau.

- Jos nėra, - atsiliepė balsas iš svetainės.

Tai vienas iš senų namų su erdviomis svetainėmis ir langais erkeryje. Kambarį viršutiniame aukšte mudu su Milar nuomodavome. Šeldonas sėdėjo svetainėje. Nedidukas, bet tvirtas pietietiško tipo vyriškis su juodų garbanotų plaukų kupeta. Šiurkštoki veido bruožai, apmaudžiai nuleistų lūpų kampučiai ištempti į dirbtinę šypseną. Ne toks žmogus, su kuriuo man būtų malonu bendrauti. Bet, suprantama, ne aš jį rinkausi į draugus.

- Kur išėjo Milar? - paklausiau.

- Ji sakė, kad tuoj grįš. - Šeldono balso tonas man pasirodė įtartinas.

- Taip, bet kur ji išėjo?

- Tiesą sakant, niekur, - pralemeno Šeldonas, bet po akimirkos ryžtingai išpoškino: - Ji norėjo duoti mums galimybę pabūti dviese.

Iš nuostabos išpūčiau akis.

- Dėl Dievo meilės, kam mums būti dviese?

- Kad pamėgintume išsiaiškinti santykius, - paaiškino Šeldonas.

- O ne, Šeldonai, - bemaž suvaitojau aš. - Tik ne dabar. Aš pavargau. Pagaliau pasirodė klientas. Pirmasis pokalbis kainavo daug jėgų...

- Turtingas klientas? - Šeldonas iškart pagyvėjo.

- Ne. Normalus, į kampą užspeistas klientas, koks paprastai pas mane ateina.

Šeldonas atsistojo ir ėmė vaikštinėti pirmyn ir atgal po kambarį, dešinės rankos kumščiu daužydamas į kai-

riosios delną. Tikriausiai vaizdavo beviltišką įtūžį. Arba tūžmingą neviltį. Šiaip ar taip, po minutės jis atsigręžė į mane ir pareiškė:

- Po velnių, Hobai, ilgiau tai negali tęstis.

- Aš manau lygiai taip pat. Ar tai reiškia, kad ketini išsikelti?

Šeldonas gyveno pas mus, nes taip jau susiklostė aplinkybės - tokios absurdiškos aplinkybės, kad dabar sunku būtų prisiminti jų seką. Juolab kad su šios istorijos įvykiais jos nė kiek nesusijusios. Bet kadangi jau užsiminiau apie jas, reikėtų kai ką paaiškinti.

Su Šeldonu susipažinau prieš penkerius metus, kai tarptautinis finansų departamentas surengė man patikrinimą. Nusiunčiau jiems reikalingus dokumentus, bet po to iš valdybos Niujorke atvyko Šeldonas - patikrinti mano ataskaitų. Kelias valandas prasirausęs popierių prikimštuose maišuose, galiausiai išverčiau viską jam ant kelių. Kai kurios ataskaitos buvo parašytos ant visiškai neįtikinamų popiergalių apkramtytais kraštais: tokiomis skiautėmis naudodavosi Ibicos krautuvininkai tais laikais, kai gyvenau saloje ir rinkdavau tuos popierėlius kaip dokumentus. Šeldonas suirzęs dėbtelėjo į mane.

- Misteri Drakonianai, - tuo metu mūsų santykiai buvo visiškai formalūs, - ar geresnių ataskaitų jūs neturite?

- Nesu popierizmo specialistas, - atsakiau jam, - todėl stengiuos išsaugoti viską. Žinau, kad šito reikalauja dėdė Semas. Tačiau būna, kad vienas kitas popiergalis pasimeta, suprantate, ką noriu pasakyti? Tiesa, galite paklausti mano žmonos Milar, gal ji saugo kokias nors senas sąskaitybos knygas. Regis, ji jaučia sentimentus tokiems dalykams.

Sulig šiais žodžiais įėjo Milar - pačiu laiku. Penkių pėdų devynių colių ūgio, liekna, grakščiomis kojomis, iškilia krūtine, akinančia šypsena ir skaisčiomis

žydromis akimis. Vėliau Šeldonas sakėsi išvydęs joje savo pačios svaigiausios berniokiškos svajonės įsikūnijimą: neįtikėtino grožio ledi, apsitempusi siaurutėlius džinsus, su blizgučiais siuvinėta palaidine, gyvatės odos aulinukais, kaubojiška skrybėle, dzinguliuojančiais papuošalais, beprotišku makiažu ir purpurine sruoga plaukuose. Tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio, kaip jis prisipažino man praėjus keliems mėnesiams, po nesuskaitomų alaus bokalų Makdžinčio užeigoje Grig gatvėje, netoli Makadamo.

Pasakysiu atvirai, netikėtas Šeldono susidomėjimas mano žmona nė kiek manęs nepapiktino. Jau seniai svarsčiau, kaip čia atsikračius Milar. Ir ne todėl, kad ji man kažkuo neįtiko. Tiesiog jai stogas pavažiavo į vieną pusę, o man į kitą, ir mes taip toli nudreifavome vienas nuo kito, kad dabar mudu siejc tik kosminis ryšys tarp Visatos objektų. Ir staiga pasirodo simpatiškas vyrukas su griežtais doroviniais principais bei pastoviu darbu, pasiryžęs pasiimti mano žmoną ir atrišti man rankas. Tuomet galėčiau atsikratyti ir kitų įsipareigojimų, parduoti namą ir įgyvendinti pačią nepasiekiamiausią savo svajonę, tai yra grįžti į Europą ir vėl pasinerti į jos magiją. Sakoma, kad negalima dusyk įbristi į tą pačią upę. Dar sakoma, kad jeigu jūs sykį gavote viską ir jums nepatiko, tai antrąsyk neverta nė mėginti. Bet nejaugi aš neturiu teisės svajoti?

Tačiau iškilo viena problema. Aš tapau Šeldono "byla", ant kurios jis pastatė savo reputaciją ir garbę. Jo ypatingąjį etikos jausmą galėjo patenkinti tik sėkmingas mano bylos užbaigimas. O tai jam reiškė surinkti į dėdės Semo kišenę visas monetas iki paskutinio dinaro, kurias man šiaip taip pavyko išmėtyti po ankstesnius metus, pelno atžvilgiu dar prastesnius už šiuos. Tik tada Šeldonas pajustų turįs visišką moralinę teisę - esu tikras, jis tai vadina būtent taip - be menkiausio sąžinės graužimo atimti iš manęs žmoną.

Tiek to, nebesigilinkime daugiau į šias paikystes. Aš nesu blogas žmogus ir būtinai atiduosiu valdžiai visas skolas, deja, neturiu pinigų. Štai ir viskas. Privalau mokėti alimentus Keitei ir vaikams. Privalau mokėti už kontoros nuomą. Privalau ten, privalau šen. O pinigų niekada neužtenka viskam.

Bet aš prisimenu laikus, labai senus laikus, kai gyvenau be pinigų ir be rūpesčių dėl jų. Aš gyvenau stebuklingoje saloje, kur niekas niekada nebadavo. Ir niekas nieko negalėjo išgrūsti lauk, nes tai buvo NAMAI, pati nuostabiausia vieta, kur visi rūpinasi vieni kitais.

Žinoma, tai tik fantazija, tiksliau, iliuzija. Bet ką aš galiu padaryti, jei būtent taip matau SAVO salą. Kiekvienam reikalinga savo svajonė, net jeigu ji chimeriška.

Aišku, mano širdyje išliko šiokie tokie jausmai Milar, moteriai, kurią buvau vis dar vedęs - kaip paaiškėjo po nesėkmingo bandymo su narkotikų pagalba pasiekti Aukščiausiąją Vienovę, apjungiančią Tariamas Skirtybes. Šie nauji haliucinogenai gali perkelti tave į pačias keisčiausias vietas. Pavyzdžiui, staiga atsiduri Lisvilyje, Šiaurės Karolinoje, stovi prieš taikos teisėją ir klausi: - Ar jūs turite bent mažiausią patirtį šiuose reikaluose? Turite? Bet jūs pabudę tikriausiai nesužinodavote, kad esate vedęs moterį, kuri vadina save Milar ir kurios plaukuose šviečia purpuru nudažyta sruoga. Maža to, ji tiesiog nepakenčiamai vaiposi ir kvatoja. Ypač nepakenčiamai žmogui, kurio mėgstamiausias užsiėmimas - gailėtis savęs.

Tai nutiko prieš šešis mėnesius. Dabar mes kiūtome mieluose mažyčiuose pačių išrastuose pelėkautuose. Šeldonas išsikraustė iš buto Hobokene ir, kai tik atsirado galimybė, išsinuomojo mūsų viršutinį kambarį. Jo sąžinę kiek slegia tai, jog jiedu su Miłar taip ilgai gyvena atskirai. Bet kartu miegoti jie negali. Bent jau Šeldono manymu. Antraip maloniai graudulinga tragedija išvirstų į buitinį farsą. Nėra prasmės veržtis į idiotų

vaidmenis istorijose, kurias mielai spausdina laikraščiai, jų veikėjams nemokėdami nė grašio. Štai kodėl Šeldonas ir Milar gyvena be sekso, nors karštai geidžia vienas kito. Taip dažnai atsitinka, kai aplinkybės verčia būti dorovingais, kol galiausiai net sienos ima rūkti nuo tramdomos ir slopinamos aistros. Štai kodėl aš daug laiko praleidžiu biure arba kino teatre. Bet, nežiūrint mano geriausių ketinimų, aš vis tiek esu nereikalingas trečiasis.

* * *

- Verčiau išklausyk mane, - pradėjo Šeldonas. - Tu privalai pagaliau išspręsti šitą reikalą. Turi sukrapštyti šiek tiek pinigų ir užmokėti valdžiai, kad aš galėčiau užbaigti bylą ir išsivežti Milar į mano naujojo paskyrimo vietą.

- Naujojo paskyrimo?

- Argi aš tau nesakiau? Esu pirmas tarp kandidatų į vyriausiojo auditoriaus vietą mūsų poskyryje Moristaune.

- Sveikinu, - tariau. - Tu būsi nuostabus auditorius. O Milar bus nuostabi auditorienė. Tikiuosi, tavo ketinimai jos atžvilgiu tebėra garbingi?

- Aišku, garbingi! - šūktelėjo Šeldonas. - Aš noriu, kad Milar išsiskirtų su tavimi, tada aš ją vesiu ir pasiimsiu su savimi į Moristauną. Bet aš negaliu žengti nė žingsnio, kol tavo byla nebaigta.

- Nesuprantu, kodėl negali, - nusistebėjau aš. - Departamente niekas nė nepapriekaištaus tau už vieną vienintelę nebaigtą byliūkštę.

- Man nerūpi, ką pasakys departamente, - prieštaravo Šeldonas. - Tiesą sakant, kol neatidaviau tavo segtuvo į archyvą, vien tik sąžinė neleidžia man priimti paaukštinimo tarnyboje ir pasiimti tavo žmoną. Suprantu, aš senamadiškas, gyvenu pagal savo paties princi-

pus, bet taip jau yra, ir nieko čia nepakeisi. - Jis nusijuokė tariamai šaipydamasis iš savęs, o iš tiesų labai savimi patenkintas, ir man kilo noras jam užvožti.

Visgi geroji Šeldono charakterio pusė dovanojo man galimybę atsikratyti nebepakeliamos prievolės gyventi su Milar. Tik užmokėk, Drakonianai, ir tu gausi laisvę. Bet kur gauti pinigų?

- Galbūt ką nors sugalvosiu, - pasakiau, palikdamas Šeldonui bent viltį. - Po kelių dienų išvykstu į Paryžių.

- Tu vyksti į Paryžių? - nustebo Šeldonas.

- Taip, vykstu, - patvirtinau. - Darbo reikalais. Kol manęs nebus, judu su Milar nenuobodžiaukite, supratai? - Aš reikšmingai pašnairavau į Šeldoną. Ne, aš nesitikėjau, kad tai padės mums išsigauti iš spąstų. Tiesiog norėjau jį padrąsinti.

8. Milė

Paskui nuvažiavau pas Milę į jos karvelidę Voter gatvėje, nes ji galėjo gauti man lėktuvo bilietus. Milė - sena bičiulė iš Ibicos. Duris atrakinau savo raktu. Milė tysojo aukštielninka ir garsiai knarkė, panaši į rausvą banginio jauniklį su žydrais naktiniais marškiniais. Be didžiulės skrybėlės nulėpusiais kraštais, kokias nešioja Formenteroje, ir sandalų, pirktų krautuvėje Dalt Viljoje, ji atsivežė iš Ibicos bjaurų įprotį - aistrą kvaaliudinui.

Aš stengiuosi įtraukti į agentūros veiklą visus savo draugus. Mano sukurta tarptautinė organizacija susideda daugiausia iš mano bičiulių, su kuriais susipažinau įvairiais gyvenimo laikotarpiais. Kai kurie jų - buvę hipiai. Dauguma užsiiminėjo ir visokiais kitokiais dalykais. Mūsų keliai susikirto Ibicoje, galinėje visų klajonių stotelėje.

Vienas iš pagrindinių gyvenimo užsienyje privalumų yra tas, kad galų gale jūs ir jūsų draugai kažkur bai-

giate savo klajones. Vienintelė problema - rasti būdą, kaip įtraukti draugus į veiklą. Aš sugalvojau: teiksiu socialines paslaugas, siūlydamas užsiėmimą žmonėms, paprastai jo neturintiems. Susidorokite su stambiais sukčiais, bet nevarykite nuo scenos smulkiųjų. Leiskite mūsų brigadai perdažyti jūsų namą.

Mums, tremtiniams, reikia darbo. Mes - Vakarų civilizacijos "trečiojo pasaulio" atstovai. Patikėkite, nebūtina būti juodaodžiu ar lotynų amerikiečiu, kad jaustumeisi beteisis XX amžiaus pabaigos Amerikoje.

Ir dėl to kalta ne politika, ne rasiniai ar religiniai skirtumai. Daugybė ryškių asmenybių buvo prilenktos prie žemės, nes nepritapo prie naujosios kultūros, nesusitaikė su senųjų vertybių nykimu.

Būtent todėl ir buvo įkurta "Alternatyvi seklių agentūra". Mes esame savotiška komuna. Nors, aišku, taip nesivadiname. Juk daugumai žmonių žodis "komuna" asocijuojasi su simpatiškomis ilgaplaukėmis merginomis, užsiimančiomis šlykščiu seksu su skustagalviais nenaudėliais, kurių panagės juodos nuo narkotikų dulkių. Tuo tarpu mūsų organizacija stengiasi sudaryti normalių amerikiečių įvaizdį - tokių, kurie drauge su visais žaidžia nacionalinį žaidimą "Daryk pinigus bet kokiais įmanomais būdais".

Man bei mano žmonėms "Alternatyvi seklių agentūra" - tarytum holdingo kompanija. Mes turime savo poskyrius visuose pasaulio kampeliuose, kur tik yra gyvenę mano bičiuliai iš Ibicos. Jie padeda man išpainioti įvairias bylas, o aš dalinuosi su jais pelnu, jeigu jį gaunu. O jeigu ne, mes tiesiog patiriame malonumą šnekučiuodamiesi apie senus laikus.

Jie - tikrieji mano tautiečiai, gyvenantys tikrojoje mano gimtinėje, ūkanotoje tremtinių karalystėje, išstumtoje į prisiminimų šalies pakraštį. Klajūnai ir paklydėliai, menininkai ir neva menininkai, sukčiai ir tėvynėje likusių artimųjų išlaikytiniai, amžini studentai,

dreifuojanti anglakalbė bendruomenė, kuri vasarą keliauja į pietus, į Sent Tropezą ar Ibicą, o žiemą persikrausto į Paryžių, Londoną bei Amsterdamą. Taip ledynmečiu klajojo po Europą tauriųjų karališkųjų elnių kaimenės.

* * *

Visi yra girdėję apie liudesą - taip sutrumpintai vadinamas kvaaliudinas, - apie mažas baltas tabletytes, kurios užtikrina jums puikią nuotaiką, trumpindamos jūsų gyvenimą. Bet ne visi žino, kaip iš tiesų veikia kvaaliudinas. Visų pirma jį reikia išgerti nevalgius, tada balta tabletytė greitai ištirps ir per skrandžio sieneles pateks į kraują. Bet jeigu jūs sočiai pavalgęs, kaifo nesitikėkite.

Antra, liudesas ne visada duoda laukiamų rezultatų. Paprastai tabletė suveikia, bet kartais kažkas tam sutrukdo, galbūt kas nors įvyksta organizme, ir tada tai jau būna riesta, nes pradedi kvailioti.

Kadaise ir aš turėjau tokį įprotį. Būdavo, nuryji tabletę, ir veidas pasidaro kaip guminis. Tai pastebi pirmiausia. O paskui pasijauti kaip devintam danguj. Nors ir moki už tai savo gyvenimo dalele. Deja, narkotikas ilgai išlieka organizme, ne mažiau, kaip dvidešimt keturias valandas, todėl rytojaus dieną jautiesi išsunktas ir niekam tikęs. O jeigu kas vakarą geri po tabletę ar net po kelias, kaip darydavau aš, tuomet nuolat jautiesi lyg išsunktas ir esi visiškai nedarbingas. Kitas šalutinis kvaaliudino poveikis - inkstų akmenys, susidarantys vaistą reguliariai vartojant. Savaiminis akmens pasišalinimas iš inksto vyrui toks pat skausmingas kaip moteriai sunkus gimdymas.

Ėmiau purtyti Milę, kad atsigautų. Milė - stambi moteris su žilomis sruogomis pečius siekiančiuose kaštoniniuose plaukuose. Vis dar patraukli ir netgi dalykiš-

ka, nepaisant potraukio tabletėms. Palyginti nesunkiai priverčiau ją suprasti, ko noriu. Dviejų bilietų į Paryžių ir atgal, be grįžimo datos ir pačių pigiausių, kokie būna. Gal pavyktų gauti juos per kokią nors kurjerių tarnybą. Paskui dar visa tai užrašiau, kad Milė rastų prabudusi, nes žinojau - kai tik išeisiu, ji vėl užmigs.

Išėjęs iš Milės namų patraukiau į savo biurą. Eidamas pro Tomo Makeno avalynės parduotuvę, atsitiktinai žvilgtelėjau į vitriną, ir man pasirodė, kad mane seka. Kitoje gatvės pusėje stoviniavo apkūnus vyriškis tamsiai mėlynu kostiumu. Pagalvojęs apie sekimą prisiminiau, jog mačiau jį ir anksčiau.

Nužingsniavau toliau ir vogčiomis gaudydamas atspindžius mašinų stikluose bei parduotuvių vitrinose įsitikinau, kad storulis tebeseka iš paskos. Demonstratyviai nerūpestingai lėtu žingsniu perkirtau Argil gatvę, o tada protekine apsukau kvartalą, tikėdamasis iššokti už persekiotojo nugaros. Bet kai išnirau iš už kampo, jo niekur nebebuvo.

Bandžiau prisiminti visus žmones, kurie galėtų mane persekioti. Priskaičiavęs penkiolika vardų lioviausi. Tačiau nerimas manęs nebepaliko. Praėjo jau dešimt metų nuo tada, kai paskutinįkart buvau Europoje. Po įvykių Turkijoje maniau būsiant išmintingiau laikytis toliau nuo senojo žemyno.

Bet, velniai rautų, tai buvo taip seniai ir ne dėl mano kaltės. Šiaip ar taip, ne visai dėl mano kaltės. Juk negalima dėl vienos vienintelės nesėkmės visą likusį gyvenimą vengti Europos. (O jei ir galima, tai ne Hobui Drakonianui).

Paryžius - miestų karalius. Hobo Europos karalius. O Hobo Europa - tai Ibica, Maljorka, Barselona, Londonas, Amsterdamas, Atėnai ir centrinės Cikladų salos. Neprilygstamoji Roma.

Kaip aš svajojau vėl pamatyti savąją Europą! Ir kelią

į ją laikė užtvėręs tik dešimties metų senumo prisiminimas apie tą nelemtąją dieną Ankaros oro uoste.

Buvo karšta kaip pragare. Rugpjūtis Turkijoje. Minios turistų, oro uostas perpildytas. Bet tai mums buvo tik į naudą. Darydavome taip ir anksčiau, ir viskas eidavo kaip sviestu patepta.

Tuomet iš kur ta bloga nuojauta, ta svilinanti panika, kodėl jaučiuosi taip, lyg man būtų įkandusi šalta kaip ledas rupūžė? Kas man? Kas įjungė manyje apsaugos sistemą? Kodėl galvoje įkyriai šmėkščiojo turkiškų kalėjimų vaizdai?

Artėdamas prie muitinės posto, išvydau leitenantą Jarosiką. Jis stypsojo virš minios, apsitempęs iškrakmolytą chaki spalvos uniformą, juodų ūsiukų trikampis tamsavo švelniai gelsvo atspalvio veide. Mano reakcija buvo visiškai automatiška. Pastebėjęs, kad leitenantas dar neįžiūrėjo manęs minioje, apsisukau kaip marionetė ir nesidairydamas į šalis nudrožiau tiesiai link išėjimo iš oro uosto. Ten sėdau į taksi, liepiau važiuoti į prieplauką ir kaip tik suspėjau į paskutinį keltą per Bosforą į europinę pusę.

Prisiekiu, aš tikrai negaliu paaiškinti, kodėl taip pasielgiau. Jarosikas neturėjo jokių įkalčių prieš mane. Bet jis buvo ne iš tų pareigūnų, kurie nuobodžiauja oro uoste, tikrindami pro muitinę einančius turistus. Aš supratau: įvyko kažkas nenumatyta, kažkas kažką išplepėjo. Jarosikas iškviestas todėl, kad pažįsta mane, taip pat Žaną Klodą ir Naidželą.

Europinėje Turkijos dalyje prisidėjau prie turistinės ekskursijos po Adrianopolio, arba Edirnos, griuvėsius. Paskui be jokių problemų perėjau per pasienio punktą į Graikiją. Taksi automobiliu nusigavau iki Komotinio, o iš ten traukiniu ir autobusu į Atėnus.

Po dviejų dienų gurkšnodamas alų "Georgo V" viešbutyje Sintagmos aikštėje Atėnuose penktame "In-

ternational Herald Tribune" puslapyje perskaičiau žinutę: Stambulo oro uosto muitinėje sulaikė britą ir prancūzą.

Jie, aišku, rado hašišą. Dvigubas dugnas, kurį padariau lagaminuose, negali sulaikyti muitininkų, kai jie žino, ko ir pas ką ieškoti.

Teismas įvyko to paties mėnesio pabaigoje. Žanas Klodas ir Naidželas buvo nuteisti kalėti iki gyvos galvos. Paskui įkalinimo terminą sutrumpino iki dvejų metų, nes advokatai įrodė, kad jie tik pernešė lagaminus, priklausančius trečiam asmeniui, misteriui Didysis X. Bylą tiriantys pareigūnai kol kas laiko jo pavardę paslaptyje. Manoma, jog jis turėjo skristi tuo pačiu lėktuvu, bet paskutinę akimirką paspruko.

Tam tikra pinigų suma persikraustė iš vienos kišenės į kitą, ir po metų mano bičiuliai išėjo į laisvę. Bet, kaip man sakė, jie buvo įtūžę. Visą kaltę už operacijos žlugimą suvertė man, užgauliojo mane ir netgi grasino. Tačiau tai buvo prieš dešimt metų.

* * *

Aš ir toliau tempiau gumą. Tomis dienomis tapau profesionaliu pokerio žaidėju. Ne aukščiausio rango, bet pakankamai geru europietiškais standartais. Pagrindinė taisyklė - niekada nelošti kazino, nors ir ten galima užsidirbti pragyvenimui. Pokerio profesionalai labiau mėgsta vakarėlius privačiuose namuose arba prabangių viešbučių apartamentuose Nicoje, Kanuose, Romoje. Išlošinėti nebuvo sunku. Daug sunkiau buvo prisiversti pralaimėti, kad nenustotų kviesti palošti.

Todėl privalai laikytis tam tikros taktikos, tai yra sudaryti įspūdį, jog išlõši ne taip jau daug. Pagrindinė sąlyga - atkreipti maksimalų aplinkinių dėmesį į kiekvieną savo pralaimėjimą. Tačiau ateina momentas, kai narkotikams išeina visi pinigai, tiek išloštieji, tiek pra-

loštieji. Tuomet vietoj pinigų statai popierėlius ir meldi Dievą, kad pasisektų. Ir jeigu laimi, toliau statai tikrus pinigus.

Tai irgi savotiškas balansavimas ant lyno, bet man atrodė, kad sugebu išlaikyti pusiausvyrą. Kol ėmiau pralošinėti. Pernelyg įsitempdavau, darydamas neteisingus gestus, blogai apskaičiuodavau. Galiausiai tapo nebeįmanoma kažką ištaisyti, ir mano mėginimai išlošti darėsi vis beviltiškesni. Net narkotikai nebepadėjo.

Ir tada viskas ėmė griūti.

Panika, paranoja, šaltas prakaitas, juodos mintys ir Baimė.

Po nesėkmės Turkijoje supratau, kad gyvenimas ne rožėmis klotas. Supratau, kad mano verslas pavojingas. Tais laikais beveik visi užsiiminėjo kontrabanda. Bet aš buvau įsitikinęs, kad manęs nepričiups. Buvau pernelyg įpratęs prie šilumos, saugumo ir neliečiamybės pojūčio, kurį suteikia narkotikai, ypač liudesas. Tave užlieja saldi apatija, veidas sustingsta, ir tu pasineri į ūkanotą iliuziją, kuri vadinasi Kelias, Kuris Tau Patinka.

Bet tai buvo tada, o dabar yra dabar. Aš nebevartoju jokių narkotikų, praeitis palaidota. Per Lašero kapinėse kartu su mano kumyru Džimu Morisonu, ir aš grįžtu į Paryžių.

9. Marija Guaš

Tą rytą, kai mano telegrama su smulkiomis instrukcijomis pasiekė Harį Hemą, šis nesijautė labai patenkintas gyvenimu. Haris nuobodžiavo. Pirmasis džiaugsmo antplūdis - "Aš gyvenu nuostabioje saloje!" - atslūgo. Jis sutvarkė namą bei sodą, padavė pareiškimą gauti leidimui nuolat gyventi Ispanijoje ir netgi spėjo įsigyti draugų. Tačiau kažko vis trūko, ir Haris pats tiksliai nežinojo ko.

Vėliau jis sakėsi man apsidžiaugęs telegrama, nes tą

akimirką buvo pasiryžęs viskam, kad tik turėtų kokį nors užsiėmimą.

Jis atplėšė sėdynę nuo fotelio ir po dvidešimties minučių atsidūrė Ibicos uoste. Haris ilgai vaikštinėjo po prieplauką, ieškodamas "Industrias Marisol". Ir pagaliau rado. Mažą krautuvėlę pačiame Kalė del Viržen alėjos gale, prekiaujančią akvalangais ir kitais povandeninio plaukiojimo reikmenimis, čia turinčiais didelę paklausą. Krautuvėlė buvo uždaryta.

Haris apėjo ją aplinkui mėgindamas žvilgtelėti pro langą. Ką dabar daryti? Birželio diena buvo nuostabi, oras puikus, uostas gaudė, kiekvieną savaitę atvykdavo vis daugiau turistų, nuo liepos turėjo prasidėti didysis sezonas.

Po kurio laiko Hario pastangas dirstelėti pro "Industrias Marisol" langą pastebėjo senis, sėdėjęs avalynės taisykloje kitoje gatvės pusėje.

- Ieškote Viko?

- Tai jo parduotuvė?

- Taip, Viko ir jo brolio Enrikės.

- Kur juos galima rasti?

- Vakar vakare Enrikė išvyko iš salos. Girdėjau, išskrido į San Sebastjaną. O Vikas išplaukė žvejoti su broliais Guašais.

- Jie greitai grįš?

- Kas žino, - gūžtelėjo pečiais senukas.

- Argi žvejų valtys paprastai negrįžta su saulės laida?

- Grįžta tos, kurias išsinuomoja turistai. O broliai Guašai prekiauja žuvimi. Taigi nežinia kiek laiko jie išbus jūroje.

- Ar įmanoma kaip nors susisiekti su jais?

- Galite paprašyti žuvėdrų, - nusijuokė senis, sukdamas akis į šalį. Tai sukčius. Haris žinojo, ką reiškia šis saliečių žvilgsnis: nieko nesakyti pašaliniams.

- O kaipgi jų verslas? Kas tvarko reikalus, kai bro-

liai išvyksta?

- Marija Guaš, suprantama. Jų sesuo.

Haris užsirašė adresą ir patraukė į Santa Gertrudisą ieškoti Marijos.

* * *

Marija Guaš gyveno mažame tvarkingame ūkelyje ant kalvos netoli Santa Gertrudiso. Žemas akmeninis namas buvo tikra senoviška fazenda. Paprastai jų dydis priklausydavo nuo centrinės sijos ilgio, o pastarajai imdavo pačią ilgiausią jūrų vėjo užgrūdinto ąžuolo dalį. Aplink namą - du migdolmedžių sklypai, keli akrai daržovių, daugiausia bulvių ir kopūstų. Nedidelis plotelis tarp laukų užsodintas medžiais, vadinamais algorobos: vietiniai gyventojai džiovina jų ankštis, mala ir gautais miltais žiemą šeria gyvulius. Apie Hario pasirodymą pranešė šuva - vienas iš tų aukštų, liesų geltonakių skalikų, tapusių neatsiejama salos istorijos dalimi nuo kartaginiečių laikų.

Haris sustojo ant tako prieš pat sodybą. Moteris, išėjusi iš namo, stabtelėjo ties verandos slenksčiu ir delnu prisidengusi akis nuo saulės pažvelgė į Harį.

- Ar galiu užeiti? - paklausė Haris, o jai linktelėjus, atidarė kiemo vartelius ir nužingsniavo link namo.

Nors kiemo šeimininkė, be jokios abejonės, buvo vietinė gyventoja, jos apdaras neatrodė monotoniškai juodas, kaip daugumos pagyvenusių salos moterų. Ji vilkėjo ilgą pūstą sijoną, palaidinę ilgomis rankovėmis ir trumpą švarkelį. Ibicos moterys šitaip rengiasi jau daug amžių. Tik Marijos sijonas buvo pasiūtas ne iš juodo, o iš raštuoto rudai balto audinio. Kreminės spalvos palaidinė irgi buvo išmarginta smulkiomis figūrėlėmis. Moters veido bruožai buvo griežti, bet gražūs, plaukai - juodi, tiesūs, blizgantys - susukti į kuodą pakaušyje.

Kaip salietė, ji buvo aukšta ir liekna, ir pati jos povyza dvelkė ramybe, sužavėjusia Harį. Iš pažiūros Marijai galėjo būti apie keturiasdešimt ar kiek daugiau.

Haris prisistatė. Kaip įprasta Ibicoje, papasakojo šeimininkei, kur gyvena ir kada įsikūrė saloje. Ir tik tada paaiškino, kad vykdo draugo prašymą. O draugo problema štai kokia: jis išsiuntė senjorui Vikui į "Industrias Marisol" prekių partiją, bet negavo užmokesčio. O jis, Haris, ką tik išsiaiškino, kad senjoras Vikas išplaukė į žūklę kartu su broliais Guašais. Štai Haris ir pagalvojo, gal ji kartais žinanti, kur išvyko broliai ir kada grįš.

- Jie man nieko neminėjo, - atsakė Marija. - Bet Poltas ir Sezaras dažnai lieka jūroje kelias dienas iš eilės. Kartais jie užsuka į uostus didžiojoje žemėje ir išbūna ten keletą dienų. Taigi jie gali užtrukti visą savaitę ar net ilgiau.

- O jūs nežinote, kur jie šįsyk išvyko?

- Ne, - trumpai atsakė Marija.

Bet Haris pastebėjo, kad ji sunerimo. Kartu su broliais išplaukė Vikas. Matyt, Marija, kaip ir Haris, spėlioja, ką jis galėjo pasiimti su savimi į šią kelionę? Gal penkias burlentes su visa įranga, kurias ketina parduoti Prancūzijos pakrantėje?

- Ar kas nors gali žinoti, kur išplaukė jūsų broliai?

- Žvejai viską žino vienas apie kitą, - pratarė moteris. - Galite paklausinėti prieplaukoje. Bet jums vis tiek nieko nepasakys.

- Taip, - atsiduso Haris. - Dėkui už pagalbą. Vis tiek turiu pamėginti.

Marija dvejojo, smalsiai nužiūrinėdama svečią. Paskui paklausė, ar jis nenorįs stiklinės vandens. Haris atsakė mielai išgersiąs. Šeimininkė pasiūlė jam prisėsti verandoje, vynuogienojų pavėsyje, o pati nuėjo į namą ir atnešė vandens stiklinę.

- Oho! - sušuko Haris, nugėręs porą gurkšnių. - Koks skanus vanduo!

- Jis iš mano senelio šulinio. - Marija atrodė labai patenkinta. - Iš ūkio anapus San Chuano. Tai geriausias vanduo saloje.

- Taip, tiesiog nepaprastas. Ačiū. - Ištuštinęs stiklinę, Haris pastatė ją ant turėklų ir atsistojo.

- Mano broliai nepateks į bėdą? - paklausė Marija.

- Kiek žinau, ne. Bet jeigu jie kontrabanda gabena iš Ispanijos vogtas prekes, tikrai gali turėti nemalonumų.

- Manote, Vikas pavogė tas lentas ir pasinaudojo mano broliais, kad jas kažkur nugabentų?

- Ko gero, taip, - patvirtino Haris.

- Lukterėkite, - paprašė Marija. - Broliai gali nelegaliai pervežti kažkiek viskio ar cigarečių, kaip ir visi žvejai. Šių salų gyventojai jau šimtus metų verčiasi kontrabanda. Bet Guašai niekada neapsiimtų gabenti vogtas prekes.

- Gal jie nežino, kad tos burlentės vogtos, - pasakė Haris. - Gal gabena jas Viko paprašyti kaip eilinį krovinį.

Marija minutėlę pagalvojo, paskui nuskubėjo į namą. Netrukus ji vėl pasirodė, apsigobusi juoda skarele, ant pečių užsimetusi skraistę.

- Eisiu su jumis ir pasikalbėsiu su vyrais prieplaukoje. Antraip jūs nieko iš jų neišpešite. Kas nors tikrai žinos, kur išplaukė mano broliai.

10. Skrydis į Paryžių

Lėktuve Reičelė šiek tiek papasakojo apie save. Anot Reičelės, jos tėvai buvo nedidelio ūgio, o ji, vienturtė duktė, užaugo iki penkių pėdų devynių colių - aukščiausia šeimoje per bemaž šimtą metų. Ji lankė mokyklą Jokehene, Ilinojaus valstijoje, kur žiemos būna ypač šaltos, ir kartą vasarį kaimynų šunys susimetė į gaują ir apkandžiojo siuntinių išnešiotoją. Dar Reičelė pasakojo, kaip jos tėvas, anglikonų dvasininkas, tapo

darbininku, remontuojančiu firmos "McCormic" javapjoves, nes visa jo kongregacija, dvidešimt trys šeimos, persikėlė iš Hempšyro į Havajus.

Mes linksminome vienas kitą pusiau pramanytais pasakojimais ir dviprasmiškais žvilgsniais, o lėktuvas vangiai slinko į rytus virš gofruoto Atlanto. Saulei pasislėpus už horizonto, pradėjo rodyti filmą. Komediją, kurioje Džordžas Bernsas vaidino Tamerlaną. Aš ilgam pasinėriau į apmąstymus, bandydamas prisiminti, ar išlydinčiųjų minioje nebuvo vakarykščio solidaus vyriškio.

Kai filmas baigėsi, stiuardesės atnešė kavos. Reičelė užsnūdo, vos nuleidusi puodelį ant plastmasinio padėklo. Aš patraukiau padėklą į šalį ir taip pat užmigau. Pabudau tik pasigirdus prašymui prisisegti saugos diržus. Lėktuvas leidosi de Golio oro uoste.

III DALIS

11. Atvykimas į Paryžių

Reičelei viskas aplinkui darė milžinišką įspūdį, ypač tai, kad visi kalba prancūziškai ir atrodo kaip užsieniečiai. Na, o aš jaučiausi lyg grįžęs namo. Turėjau savo nuosavą Paryžių. Mufetar gatvė, diu Ba gatvė, diu Sin gatvė. Kavinės išilgai Sen Žermen de Pre su baltomis iškrakmolytomis lininėmis staltiesėmis, atsispindinčiomis gintariniuose veidrodžiuose. Padavėjai, apsivilkę smokingus, šmirinėja tarp krištolinių sietynų, ir viskas maudose rausvame Bel Epok švytėjime. Paslaptingi akmeniniai Šatele le Al landšaftai, "hai-fai" skyrius mano mėgstamiausioje parduotuvėje Monparnase. Restoranas "Teks-Meks" dailiai išgrįstame akmenimis kieme Tamplė gatvėje, prie šokių studijos. Amerikiečių biblioteka Eifelio bokšto kaimynystėje. Mokslinės fantastikos knygynas Sen Žako bulvare.

Perėjome muitinę ir pasienio kontrolės postą. Mandagus prancūzų policijos pareigūnas su formaliai geranoriška šypsena uždėjo antspaudus mūsų pasuose: jūsų dokumentai tvarkingi, jūs - Paryžiuje. Viskas klostosi kuo puikiausiai.

Taksi paslaugos mieste labai brangios, bet koks mano reikalas, juk moka Reičelė. Pasakiau taksistui adresą septintojoje apylinkėje. Nors spėjau kiek primiršti prancūzų kalbą, sėkmingai susidorojau su užduotimi. Prancūzai - pakankamai inteligentiška tauta, kad suprastų beveik bet kokias jūsų pastangas susišnekėti jų kalba. Beje, taksi vairuotojas buvo alžyrietis, vardu Mahomedas Ben Amukas, taigi, regis, čia mažai kas pasikeitė nuo paskutiniojo mano apsilankymo.

Kelias iš de Golio oro uosto į Paryžių buvo pa-

žįstamas ir saugus. Dvi šiuolaikinės betoninės magistralės juostos vedė pro vienodus laukų stačiakampius ir ūkininkų namelius. Netrukus į pagrindinę magistralę ėmė įsilieti arteriniai greitkeliai, mes priartėjome prie Port de la Šapel ir įvažiavome į žiedą aplink Paryžių.

* * *

Buvo dar rytas. Aš ketinau pirmiausia paklausinėti savo seną bičiulį Rusą. Rusas - šviesiaodis negras iš karibų salų, o gal iš Jamaikos ar Barbadoso (metams bėgant jo gyvenimo istorija vis keičiasi). Štai kaip jis pats pasakoja apie savo likimo vingius: dar paauglys būdamas jis įsigudrino persikraustyti į Ameriką, kurį laiką gyveno Kei Veste ir Majamyje. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, įstojo į kariuomenę, dalyvavo operacijose Normandijoje ir demobilizavosi jau Paryžiuje. Ten sutiko Rozmari, dailutę blondinę iš Danijos, studijavusią menų istoriją. Jie susituokė, ir po to Rusas nė karto nebepaliko Prancūzijos, išskyrus vasaros atostogas Ibicoje. Neperšu jums savo nuomonės, bet man atrodo, jog danų merginos tampa geriausiomis žmonomis bet kokios tautybės vyrams. Angliškai Rozmari kalbėjo net geriau už Rusą, su žymiu Niudžersio akcentu. Bet gerai įsiklausęs pastebėdavai, kad garsą "th" ji taria tvirtai, panašiau į "d" - gimtosios kalbos įtaka.

Mūsų taksi įsiliejo į mašinų srautą Sen Žermeno bulvare ir pasuko dešinėn į de Belšas gatvę.

- Na, na, - nusistebėjo Rozmari, kai atidariusi duris išvydo mane, - net ir valkatą katiną traukia namo. Regis, pertraukėlė tarp dviejų stikliukų kiek užsitęsė, ar ne, Hobai?

Ir ji nusivedė mus pro mažytę virtuvėlę.

Ruso butukas - tamsus, ankštas, užgriozdintas baldais. Karališko dydžio lova, dieną atstojanti kušetę,

buvo užtiesta ryškia meksikietiška antklode. Šalia žvilgėjo varinis ornamentais puoštas stalas iš Maroko, ant jo - aukštas varinis kaljanas. Kampe matėsi mažas braižybos stalelis ant lankstaus stovo, kur Rusas piešdavo. Čia pat stovėjo radijo imtuvas. Ant sienų kabėjo keletas originalių etiudų - Ruso draugų darbai. Kambaryje tvyrojo pastovus tikrų namų kvapas - sumišę vyno, gero tabako ir sekmadieninio kepsnio aromatai.

Nuo paskutiniojo mūsų pasimatymo Rozmari papilnėjo, bet vis dar buvo labai patraukli dama. Apvalios formos, atviras veidas, lininiai plaukai, tiesa, kiek žilstelėję, bet šypsena tokia pat nuoširdi kaip visada.

- Rozmari, susipažink su mano kliente mis Reičel Star, - pasakiau aš.

- Labas, - šyptelėjo Rozmari. - Visi Hobo Drakoniano klientai - mano draugai. Kaip gyvuoja tavoji seklių agentūra, Hobai?

- Būtent jos reikalais ir atvykau, - paaiškinau. - Ir visiems mano bičiuliams teks prisidėti prie bylos tyrimo.

- Tiesą sakant, tyrimas nebus labai nuodugnus, - įsiterpė Reičelė. - Nuodugnaus aš negaliu sau leisti. Nors sėkmės atveju tikriausiai galime tikėtis honoraro.

- Niekas iš mūsų nelaukia pelno iš agentūros, - nuramino ją Rozmari. - Pakanka, kad ji duoda mums peno šnekoms.

Rusas ir Rozmari gyveno netoli Invalidų namų šeštajame de Belšas gatvės name, mažame butuke - viename iš tų, kur nuomos mokestį kontroliuoja miesto valdžia. Tokie butai egzistuoja iki šiol tarsi paskatinimas nuolatiniams jų gyventojams, netgi rajonuose, kur paprastai už nuomą tenka pakloti labai daug. Sklandė gandai, kad šiame name gyveno pati Leslė Karon, nors iš tiesų niekas čia jos nematė.

Rusas nė kiek nepasikeitė: geraširdis milžinas didelėmis žvilgančiomis deginto cukraus spalvos aki-

mis. Jis kūprinosi virš braižybos lentos svetainės kampe, kur kiauras dienas piešdavo karikatūras, klausydamas džiazo iš pritildyto radijo imtuvo. Mums įėjus, jis atsistojo ir karštai apkabino mane - taip sveikinasi tremtiniai, kadaise gyvenę Ibicoje.

Mes susėdome ir ėmėme aptarinėti senus bei naujus laikus, gurkšnodami "stela d'Artua" alų. Rusas buvo tikras žinių apie Ibicą ir buvusius jos gyventojus šaltinis. Mat jiedu su Rozmari kiekvieną sekmadienį rengdavo atvirų durų dieną - prancūzai tai vadina "užsukti vienai porcijai". Rusas, miklus ir išradingas kulinaras, garsėjo miniatiūrine meksikietiška pica bei paršiuko šonkauliais.

Mudu su Rusu pažinojome Aleksą dar nuo Ibicos laikų. Tuomet jis buvo jaunas advokatas, nusprendęs kuriam laikui atsisakyti karjeros vardan *dolce vita* Ibicos stiliumi. Paskui jis grįžo prie savo praktikos Vašingtone, Kolumbijos apygardoje. Daugiau aš nieko apie jį negirdėjau.

Ir štai iš Reičelės sužinojau, kad ne per seniausiai Aleksas dirbo "Selvin Grup", kompanijoje, užsiimančioje įvairiausių fondų steigimu. Kai kurie iš tų fondų buvo visai teisėti. Kaip tik tuo metu Aleksas ir susipažino su Reičele. Jie ketino kartu vykti į Europą. Aleksas išskrido pirmas - groti Paryžiuje su grupe "Prakeiktieji monstrai". Jam tai buvo tarsi hobis. Aleksui patiko pigi Paryžiaus muzikinė scena. Bet tuoj po atvykimo jis dingo.

Rusas jau seniai nieko nebegirdėjo apie Aleksą: atvykęs į Paryžių, jis net neužsuko pas Rusą.

Ką gi, paiešką teks pradėti nuo muzikantų. Jie grojo kavinėje "El Mango Enkantado" netoli Pampidu centro. Rozmari, kuri prancūziškai kalbėjo daug geriau negu aš, užsakė man kambarį viename iš mano mėgstamiausių viešbutukų, "Sin", esančiame to paties pavadinimo gatvėje, netoli Beboro. O Reičelei užsakėme

atskirą numerį "Krijone", garsiame ir prašmatniame viešbutyje. Nors jos lėšos buvo ribotos, visgi ji pasirinko teisingai: pirmąkart lankantis Paryžiuje, pinigų nereikia gailėti. Viešbutis prie pat Luvro, pasiteisino man Reičelė. Ten ji ketino leisti laiką, kol aš ieškosiu Alekso.

12. "El Mango Enkantado"

Mudu su Reičele žingsniuojame Sen Žermeno bulvaru į rytus, paskui Sen Mišelio bulvaru į šiaurę, pereiname Seną Sen Mišelio tiltu, kertame Site salą, minutėlei stabtelime paspoksoti į Dievo Motinos katedrą, tada išeiname į Sevastopolio bulvarą dešiniajame Senos krante.

"El Mango Enkantado" - viena iš kavinių-restoranų, neseniai atidarytų specialiai studentams ir emigrantams iš Pietų Amerikos, kurių čia tiek daug, kad šiuolaikinis Paryžius be jų net neįsivaizduojamas. Ankšta, blausiai apšviesta patalpa, kur galima prakiurksoti kiaurą dieną su stikline vyno. Visai čia pat Beboras, garsusis menų muziejus, ir biblioteka, įkurta Pompidu. Tai labai eklektiškas rajonas, senovės ir moderno kratinys arba, pasak Bodrijaro, hipermodernas.

Ansamblis kaip tik lipo ant scenos. Man parodė jo vadovą Marčelą, garbanotą urugvajietį, skambinantį fortepijonu. Pasisiūliau jį pavaišinti.

Gurkšnodamas činzano Marčelas papasakojo, kad Aleksas paprastai apsistodavo bute Ogiust Blanki bulvare, tryliktoje apylinkėje.

- Žinote tą apylinkę? - paklausė jis. - Ten, Italijos aikštėje, yra didelė prekyvietė. Paprastai mudu su Aleksu susitikdavome restorane "Ročes". Aleksas visada vėluodavo. Laukdamas jo, vaikštinėdamas po prekyvietę, spoksodavau į senas ponias su šuneliais, gerdavau

aperityvą. Bet taip jau išėjo, kad aš nemačiau Alekso nuo jo atvykimo iš Amsterdamo. Tiesa, Chuanitas buvo su juo susitikęs. Ei, Chuanitai, ar gali ką nors papasakoti šitam vyrukui apie Aleksą?

- Chuanitas, ansamblio būgnininkas, - nedidelio ūgio, bet plačia krūtine, indėniškais veido bruožais, su sunkiais raginiais akiniais, - iki Pinočeto atėjimo į valdžią buvo Čilės diplomato sūnus.

- Žinoma. Pasitikau jį Šiaurinėje stotyje, tuoj po atvykimo iš Amsterdamo. Drauge važinėjo užkąsti į "Tronkilite" Simon le Fran gatvėje. Žinote tą vietą? Šalia nekaltųjų aikštės, kur trainiojasi narkotikų prekeiviai.

Aš žinojau tą vietą. Ten dažnai piešia studentai, studijuojantys menus Bebore. Ir, žinoma, visada pilna turistų. Transporto eismas uždarytas, tad retkarčiais pasirodančioms atsitiktinėms mašinoms tenka brautis pro minią lyg begemotui, bandančiam pirštų galais pereiti tulpių lauką.

- Man pasirodė, kad Aleksas kažko laukia, - tęsė Chuanitas. - Jis beveik kas minutę nuleisdavo laikraštį ir dairydavosi į šalis. Paskui prie jo priėjo man nematytas vaikinas, kažką sukuždėjo ir nuėjo sau.

Aleksas iškart manęs atsiprašė ir pasakė, kad turi su kažkuo susitikti. Anksčiau jis niekada taip keistai nesielgdavo. Tą pusdienį neturėjau ką veikti, todėl nusekiau paskui jį.

Aleksas patraukė tiesiai pas Goldenbergą. Tai tokia užeiga Vei de Templ gatvėje, kur gali gauti košerinės pervirtos jautienos su krienais kaip Niujorke ar Varšuvoje. Nenorėjau, kad Aleksas pastebėtų, jog jį seku, jis tokių pokštų nemėgsta. Vienoje iš žydų krautuvėlių nusipirkau falafelį - žinote, toks sumuštinis - ir ėmiau laukti. Man tai atrodė labai keista, nes, tiesą sakant, Aleksas nėra žydiškos virtuvės mėgėjas. Jis dažniausiai vaikšto į tokias vietas, kaip salūnas "Kreizi Hors" arba

"Teks-Meks" Monparnaso bulvare. O arbatą geria kavinėje "De Mago" Sen Žermeno bulvare. Tai ta kavinė, kur Sartras paprastai rengdavo savo žymiuosius ginčus su Simona de Bovuar.

Chuanito pastaba priminė man istoriją apie Žaną Polį Sartrą, girdėtą iš vienos amerikietės merginos.

Ji pasakojo, kad tyčia užėjo išgerti kokakolos į garsiąją "De Mago" ir atpažino Sartrą, kadangi buvo mačiusi jo portretą ant amerikietiškojo knygos "Būtis ir niekas" leidimo viršelio. Pasak jos, filosofas atrodė kaip juodai apsirengusi rūpužė, bet vis tiek gražus.

Mergina buvo iš Kalifornijos, tad jai nieko nereiškė prieiti prie staliuko ir paprašyti autografo. Sartras pasiūlė jai prisėsti prie jųdviejų su mis de Bovuar. Mano bičiulė sakėsi iš pradžių nenorėjusi erzinti mis de Bovuar savo dalyvavimu - ji tai suprato iš kankiniškos veido išraiškos, kurią nutaisė rašytoja, kai Sartras pakvietė merginą prisėsti šalia. Bet paskui ji pagalvojo: bala nematė, juk tai bus pasaulinės klasės anekdotas, o misteris Sartras ir jo žmona tikriausiai nuolat pakliūva į tokias situacijas. Mergina atsisėdo, Sartras užsakė jai kokakolos ir ėmė klausinėti, ar jai patinka Paryžius, o pats grabinėjo ją po stalu. Nutarusi, kad jis savotiškai mielas, mano bičiulė nusprendė ilgiau pasėdėti kavinėje ir palinksminti garsenybę. O paskui visiems papasakoti savo nuotykį kaip superanekdotą. Tiesą sakant, iš tikrųjų ta mergina nebuvo tokia kieta, kokia norėjo atrodyti. Tiesiog jai kartais patikdavo save gąsdinti.

Ši istorija man padarė didžiulį įspūdį. Ji kaip tik apie tai, ką aš vadinau žmogiškąja filosofijos puse.

Tuo tarpu Chuanitas tęsė:

- Išėjęs iš Goldenbergo, Aleksas pasigavo taksi. Aš tučtuojau susistabdžiau kitą. Diena buvo tiesiog skirta stebėjimui. "Važiuokite paskui aną taksi!" - paliepiau vairuotojui. "Už persekiojimą papildomas mokestis - dvidešimt frankų" - burbtelėjo taksistas, trūktelėdamas

iš vietos. Matyt, nusprendė supažindinti mane su vietinėmis taisyklėmis. "Gerai!" - sutikau, ir mes nuvažiavome. Sekėme paskui Aleksą iki "Monparnaso" kavinės, paskui jis dingo man iš akių. Štai ir viskas, ką galiu jums papasakoti.

Padėkojau Chuanitui ir paklausiau Marčelo, ar jis nenumano, kas dar galėtų suteikti man žinių apie Aleksą.

- Aišku, numanau, - nedvejodamas atsiliepė Marčelas. - Yra vienas žmogus, kuris tikrai palaiko su juo ryšį. Džerardas Klovis.

- Kas jis toks? - paklausiau.

- Kino režisierius. Nejaugi negirdėjote apie jį?

- A, Žeraras Klovi, - supratau.

- Tiesa, už Prancūzijos ribų jis mažiau žinomas, bet čia pelnė didelį autoritetą. Kalbama, kad Klovis nuėjo toliau už patį Godarą.

- O ką jis turi bendro su Aleksu?

- Maniau, jūs žinote. Aleksas pas jį dirba.

- Kuo dirba?

- Aktoriumi. Aleksas ir Klovis susipažino viename pobūvyje, ir Klovis nutarė, kad Aleksas idealiai tinka jo naujajam filmui.

13. Arnė

Man neprireikė daug laiko išsiaiškinti, kad Žeraras Klovi dirba "Gomon" kinostudijoje šiaurinėje Paryžiaus dalyje. Paskambinau tenai iš telefono būdelės gatvės kampe. Niekas neatsiliepė. Tada susigriebiau, kad dabar priešpiečių metas, - šventa valanda paryžiečiams, ir nusprendžiau tęsti paieškas Beboro salėse. Tai Alekso teritorija. Miestas mieste.

Palikau Reičelę kavinėje netoli įėjimo į Beborą, iš kur ji galėjo stebėti stiklo ir ugnies rijikų pasirodymą priešais muziejų, plytelėmis grįstame kieme, esančiame

kiek žemiau gatvės lygio. Reičelė ketino pavalgyti toje kavinėje, paskui kelias valandas praleisti Bebore, aplankyti Dali parodą, o tada grįžti į savo viešbutį. Prižadėjau jai paskambinti.

Smagu saulėtą birželio dieną vaikštinėti Paryžiaus gatvėmis, užtvindytomis turistų ir įsimylėjėlių. Užsukau priešpiečių į "Disk Blio", studentų kavinę Rambiuto gatvėje. Svogūnų sriuba soti ir viena, o aš dar papildžiau ją sumuštiniu, rieke traškančios prancūziškos duonos su kalakutienos paštetu. Desertui - kava su grietinėle, ir aš patraukiau toliau.

Praėjau Le Espas Baltar, kur statė naują sporto kompleksą, paskui Forum de Al ir galiausiai atsidūriau prie Nekaltųjų fontano, aplink kurį afrikiečiai išsiuvinėtomis kepuraitėmis pardavinėja odinius būgnus ir varinius papuošalus. Užtat ši Paryžiaus dalis visada man atrodė taip, lyg čia vyktų karnavalas. Paskui pamačiau mimą, dirbantį minios apsuptyje, kelias minutes stebėjau vaidinimą ir staiga prisiminiau, kad pažįstu šitą žmogų.

Arnė visada grimuojasi klasikine Marselio Marso maniera - baltutėlis veidas, juodos linijos nuo kaktos iki skruostų ir aplink akis, skaisčiai raudonos lūpos. Jis naudojo paprastą, bet efektingą metodą: kai pro šalį eidavo žmonės, pasinėrę į pokalbį, Arnė imdavo sekti iš paskos, derindamasis prie jų žingsnių ir pabrėžtinai mėgdžiodamas kiekvieną jų judesį - juokingai, bet be patyčių. Kada parodijuojami praeiviai suprasdavo, ką jis daro, Arnė surengdavo nebylų spektaklį, kviesdamas juos eiti paskui jį. Kartais artistas tokiu būdu surinkdavo iki dešimties žmonių, žingsniuojančių jam iš paskos kaip Lotynų Amerikos kongo šokyje ir imituojančių jo judesius. Arnė buvo talentingas mimas ir mokėjo pralinksminti žmones, tad kai jis atkišdavo skrybėlę, žiūrovai negailėdavo pinigų. Iš pažiūros šiam grakščiam lyg šokėjas danui galėjai duoti apie trisdešimt

suvirš metų, jis buvo smulkaus, bet tvirto sudėjimo - tikras raumenų kamuoliukas.

Pastebėjęs mane, Arnė priėjo ir atsisėdo prie mano staliuko, stovinčio ant šaligatvio. Apsikeitėme trumpais "ca va", atseit kaip gyvuoji. Aš užsisakiau činzano, jis limonado.

- Vadinasi, vėl atvažiavai, - pasakė Arnė. - Manai, tai išmintinga, Hobai?

- Liaukis, - atšoviau. - Toji istorija nutiko prieš daug metų. Ir ne dėl mano kaltės.

- Ką gi, tai ne mano reikalas. - Arnė gūžtelėjo pečiais - įprotis, įgytas Prancūzijoje. - Ką čia veiki?

- Ieškau vieno bičiulio, Alekso Sinklerio. Tu irgi turėtum jį prisiminti iš Ibicos laikų.

- Taip, jis ateidavo čionai. Bet jau kelias savaites jo nemačiau.

- Ar pažįsti kino režisierių Žerarą Klovi?

- Be abejo. Jį vadina naujuoju Feliniu.

- Girdėjau, Aleksas vaidina viename iš jo filmų.

Arnė kilstelėjo antakius - dar vienas prancūziškas įprotis. Prakaito karoliukai riedėjo baltu mimo veidu ir krito ant žydros kaklaskarės.

- Taip, - patvirtino jis, - Aleksas filmuojasi vienoje iš Klovi juostų. "Vaidina" pernelyg stipriai pasakyta. Klovi reikia ko kito. Jis kuria situacijas ir meto į jas visai nepasirengusius žmones. Kartais jis atskleidžia veiksmo eigą ar tam tikrą kryptį vienam ar dviem aktoriams. Bet visiems - niekada. Ir niekada nesako, kas eina duotąja kryptimi, o kas turi laisvai improvizuoti.

- Nesu girdėjęs nieko konkretaus apie Klovi kūrybą, - prisipažinau.

- Čia, Prancūzijoje, jis laikomas kinematografijos Eriku Sati.

- Jis iš tiesų toks talentingas?

- Prancūzijos mastu netgi labai.

- Simpatiškas vyrukas?

- Savotiškas. Sarkastiškas, nenuspėjamas, mėgstantis krėsti pokštus. Panašiai kaip Felinis eina su kameromis į gatves. Kuria "tiesos kiną". Siužetas išgalvotas, bet veidai tikri.

- Gal žinai, apie ką naujasis filmas?

- To niekas nežino, net pats Klovi. Jis mėgsta dirbti nevaržomai. Spontaniškai, nieko iš anksto neplanuodamas. Klovi labiausiai žavi ekspromtai. Jis nuo pat pradžių kritikavo aktoriaus kultą ir Stanislavskio sistemą. Faktiškai Klovi pasisako prieš tai, kad aktorius kurtų savo herojų, prieš bet kokį idealą. Jam reikalingas kino ansamblis, veidų, judesių ir scenų kaitos koliažas.

- Kada jis pradeda filmuoti?

- Gal po savaitės. Norėtum su juo susitikti? Ateik rytoj į repeticiją, pristatysiu tave. Klovi patinka užsieniečiai.

Susitarėme susitikti "Nekaltųjų" kavinėje. Užmokėjęs už gėrimus, grįžau į viešbutį.

Pastebėjau, kad romanuose privatūs sekliai būna žymiai aktyvesni negu jų kolegos realiame gyvenime. Tikriausiai tą dieną man derėjo atlikti dar keletą tyrimų. Bet, atvirai kalbant, jaučiausi pavargęs ir atsiguliau miegoti.

14. Tonis Romanja

Vakarop išėjau iš viešbučio susitikti su Reičele ir vėl jį pamačiau. Abejonių negalėjo būti: ta pati solidi povyza, tamsiai mėlynas kostiumas, ryškiai raudona gardenija švarko atlape, apvalus įdegęs geraširdiškas veidas. Tas pats žmogus, kuris sekė mane Snafs-Lendinge, dabar buvo čia, Paryžiuje.

Jis stabtelėjo prie įėjimo į parduotuvę, siekdamas cigaro.

- Na, na, koks mažas tas mūsų pasaulis, ar ne? -

užkalbinau jį.

Nepažįstamasis pabrėžtinai ilgai prisideginėjo cigarą, paskui nužvelgė mane abejingu žvilgsniu.

- Mes buvome anksčiau susitikę? - paklausė jis taisyklinga anglų kalba su Niudžersio gyventojo akcentu.

- Veikiausiai ne, - atsakiau. - Bet esu tikras, kad jūs mane pažįstate.

- Kodėl? - Vyriškis atrodė nustebęs.

- Nes jūs sekėte mane Valstijose ir sekate čia.

- Sutapimas, - atšovė jis, įsmeigęs akis tiesiai man į veidą ir pašaipiai šypsodamasis. Jo mina tarytum sakė: "Be abejo, aš jus seku, o ką jūs galite man padaryti?"

- Galėčiau palengvinti jums darbą, - atsakiau į nebylų klausimą. - Vadinuosi Hobartas Drakonianas, apsistojau netoli nuo čia, "Sin" viešbutyje. Tikriausiai jūs jau žinote tai, aš tik noriu patikinti, kad jūs teisingame kelyje.

- Labai malonu iš jūsų pusės, misteri Drakonianai. Aš esu Tonis Romanja. - Jis nesiliovė šypsojęsis.

- Kuo jūs užsiimate, Toni? - paklausiau.

- Investuoju.

- Ar negalėčiau pasidomėti, ką investuojate ir kur?

- Jūs man patinkate, - nusijuokė Romanja. - Nujaučiu, kad rasime bendrą kalbą. Bet tai nesvarbu. Aš dirbu. Las Vegase, Majamyje ir Atlantik Sityje. O čia, Paryžiuje, tiesiog atostogauju. Be to, rūpinuosi draugo reikalais.

- Kokio draugo? Kodėl sekate mane? O gal tas draugas - Reičelė?

- Man patinka jūsų veiklos stilius, - pareiškė Tonis. - Nešiaušiate keteros, nevaizduojate, neva visai neišsigandote. Norite, pasakysiu jums vieną dalyką? Ketinu duoti jums mažą patarimą.

- Aš klausau, - guviai atsiliepiau, stačia galva puldamas į nežinomybę.

- Geriausias itališkas restoranas šiame mieste -

"Dolce vita" de Tern aveniu. Ten pasakykite, kad jus atsiuntė Tonis Romanja. Supratote?

Nustebęs linktelėjau. Tonis pamerkė man akį, apsigręžė ir užkliuvęs už šiukšlių urnos vos neprarado pusiausvyros. Tada grįžtelėjo į mane, dar sykį linktelėjo ir nužingsniavo gatve. Spoksojau pavymui, kol jis dingo iš akių, paskui nusprendžiau, kad man pats laikas išgerti.

Romanjos elgesyje pastebėjau vieną keistą dalyką. Įprasta manyti, kad apkūnūs žmonės daug vikresni, negu atrodo. Todėl mes netgi stebimės, jeigu jie iš tiesų drambloti. Liaudies išmintis retai kada klysta. Štai ir Romanja, jeigu ir buvo dramblotas, tai tikrai ne tiek, kad galėjo šleptelti ant žemės pernelyg pasikreipęs į vieną pusę. Ne, iškart krito į akis, kad jo kerėpliškume nėra jokių atsitiktinių, neapgalvotų judesių. Jo atsargus nevikrumas bylojo apie meistriškumą, apie bauginantį tikslingumą. Gąsdino ir jo akys - tamsios, žvilgančios, gelsvai žalios, neįtikėtinai dėmesingos. Nežmogiškas žvilgsnis, nieko neišleidžiantis iš akiračio. Kiekvienas Romanjos judesys buvo tiksliai apskaičiuotas. Krypuojanti eisena buvo akivaizdi parodija, o tai rodė niūrų proto aiškumą, kuris patvirtino mano baugius įtarimus. Visa tai kartu su nedideliu smakru ir maža, tvirtai sučiaupta burna, sakė jį esant veikiau grėsmingą negu silpną žmogų. Romanja atrodė toks glotnus, rausvas storulis, tačiau po sveika išore slypėjo negyvėlio blyškumas, tarytum jis simuliavo netgi sveikatą.

Dabar aš supratau, kad Romanja, ko gero, yra geresnis mimas už Arnė. Jis vaidino groteskišką mafijozą iš Niudžersio, po juokinga išvaizda slėpdamas savo tikruosius tikslus. Jeigu tik tie kiti tikslai irgi nebuvo maskuoti.

Po kelių valandų Reičelė susirado mane bare netoli Grand Opera. "Niujork Hari" - tai tamsus poliruotas medis ir amerikietiški balsai, viena iš tų užeigų, kur

pakenčia netgi visiškai įkaušusius, jeigu tik jie nekimba prie kitų lankytojų. Aš buvau labai ramus įkaušėlis. Padavėjai tikriausiai pagalvojo, kad aš trenktas, kai paprašiau sakės. Tačiau ryžių degtinė veikia mane kaip koks psichodelinis preparatas, ir aš žinojau, kad jokios neramios mintys nelįs man į galvą, jei būsiu sklidinas to gėralo.

- Jūs girtas! - nustėro Reičelė.

- Niekas netobulas, - atšoviau.

- Sužinojote ką nors apie tą tipą, kuris neva jus seka?

- Jis vardu Tonis Romanja.

- Kodėl jis slankioja paskui jus?

- Regis, misteris Romanja neketina atskleisti man savo tikslų. Jis paaiškino, kad atvyko į Paryžių pasimėgauti atostogomis ir pasirūpinti draugo reikalais. Jums tai ką nors sako?

- Neturiu su tuo nieko bendro, - papurtė galvą Reičelė.

- O Aleksas?

- Iš kur aš galiu žinoti, tas Romanja nepasakė, ko jam reikia?

- Nė burbt.

- Tai ką mums dabar daryti? - paklausė Reičelė, suraukusi antakius ir švelniai prikandusi apatinę lupytę.

- Eiti vakarieniauti į "Dolče Vita" de Tern aveniu, - pranešiau jai. - Romanja užsiminė, kad ten geriausia itališka virtuvė Paryžiuje.

- Tai bent naujiena! - nusišaipė Reičelė. - Dievaži, aš ne tam atvažiavau į Paryžių, kad valgyčiau spageti.

- Daugiau neturime už ko užsikabinti, - paaiškinau. - Jeigu, žinoma, tai būtent tas kabliukas, kurio mums reikia.

Beje, restorane "Dolče Vita" išties neblogai maitina, bet šįsyk nevarginsiu jūsų perpasakodamas valgiaraštį. Pasakysiu tik tiek, kad *kanelloni* - tešlos vamzdeliai, įdaryti mėsa, buvo neįtikėtinai gardūs. Vakaras, skirtas

išpažintims. Tačiau niekas nepriėjo prie mūsų staliuko, tiesto raudona languota staltiese, nepalinko virš žvakės, atsispindinčios kjanti butelyje, ir nepasiūlė: "Noriu pasekti jums pasaką". Mudviem taip pat nebuvo apie ką kalbėtis. Reičelė atrodė prislėgta ir susirūpinusi. Ji visą vakarą nervinosi ir kramtė šerpetą prie kairiojo mažojo piršto nago.

Išėjome apie pusę devynių ir susėdome į skirtingus taksi, kurie nuvežė mus į skirtingas puses: Reičelę į "Krijono" viešbutį Santarvės aikštėje, mane likusiai vakaro daliai į kavinę, paskui į "Sin" ir į lovą.

15. Klovi

Kai išėjęs patraukiau į kino studiją "Gomon" aukštutiniame Monmartre, kur turėjo rinktis filmavimo grupė, buvo puikus saulėtas rytas. Nusprendžiau pataupyti Reičelės pinigus, todėl užuot sėdęs į taksi nusileidau į metro "Šatlė" stotyje, antros klasės vagonu nusigavau iki "Opera", ten persėdau į kitą traukinį, paskui dar sykį persėdau Sen Lazare ir galiausiai iškilau į paviršių "Lemark Kolenkur" stotyje.

Žingsniuodamas Kolenkur gatve, minutėlei stabtelėjau pasigrožėti dailia Sakrė Ker bazilika, o tada nudrožiau tiesiai prie įėjimo į studiją "Gomon", kiek girdėjau, pačią seniausią Europoje.

Iš išorės kino studijos pastatas buvo panašus į kažką tarp tvirtovės ir prekių sandėlio. Jis stūksojo kalvos viršūnėje, todėl norint į jį patekti reikėjo palikti pavėsingą bulvaro alėją ir užkopti laipteliais iki plieninio pėsčiųjų tilto, kybančio virš "Gomon" teritorijos.

Prie durų tarnautojas pasiteiravo mano pavardės ir paaiškino, kur turi rinktis filmavimo grupė. Aš ilgai klaidžiojau koridoriais, aidinčiais nuo mano žingsnių, praėjau pro pasinėrusius į darbą technikus, atliekančius kažkokias paslaptingas manipuliacijas su juostų ritėmis,

kol galiausiai patekau ten, kur tikėjausi patekti.

Ar bent jau pamaniau patekęs ten, kur tikėjausi patekti. Aš stovėjau didžiulėje gilioje scenoje, apšviestoje žemai nuleistų prožektorių. Uždanga buvo pakelta ir užkulisiuose matėsi netvarkingai suverstos dekoracijos: natūralaus dydžio katedros durys, nupiešta pieva su upe, kavinė su tikromis kėdėmis ir cinkuotu baru pirmame plane.

Vos tik ėmiau eiti per sceną, virš mano galvos sužibo prožektoriaus spindulys, "pagavo" mane ir lydėjo iki scenos krašto, kur susiliejo su kitu spinduliu.

Pajutau, kad man metamas iššūkis. Todėl grįžau į scenos vidurį ir nusilenkiau. Prožektoriai švietė man į veidą, ir aš nemačiau nieko aplinkui. Tačiau tikėjausi, kad kas nors mane išgirs.

- Ponai ir ponios, - garsiai tariau, - ačiū už dėmesį, man labai malonu jus linksminti. O kur draugiški aplodismentai orkestrui?

Iš tamsios salės atsklido aplodismentai: plojo vienas žmogus. Įsijungė šviesos palubėje, prožektoriai užgeso. Salėje iš tiesų sėdėjo vienas žmogus. Jis atsistojo ir patraukė link scenos. Lėtu, teatrališku žingsniu.

Kai jis užlipo į sceną, pamačiau aukštą keturiasdešimtmetį pabrėžtinai inteligentiškos išvaizdos vyrą. Jis vilkėjo mėlyną sportinį švarką, po šiuo baltą megztinį. Iškart supratau, kad prieš mane - garsusis Žeraras Klovi, *infant terrible* arba, jei norite, prancūzų kino plevėsa.

- Nuostabu, - pareiškė jis. - Jūs amerikietis? Sveikinu, jūs puikiai pademonstravote sumišimą. Man ypač patiko, kaip užkliuvote už elektros kabelio. Vyriškai naivi veido išraiška apibūdina jus, kaip labai patiklų žmogų. Trumpai kalbant, jūs tobulas tipas, koks gali gimti tik garsiojo Džimo Tompsono mieste.

- Kieno? - paklausiau aš.

Klovi ištempė apatinę lūpą, nutaisydamas nenusako-

mai pašaipią sielvarto grimasą.

- Jūs nieko negirdėjote apie geriausią amerikiečių detektyvų rašytoją, žymųjį Džimą Tompsoną?

Akimirksniu pajutau Klovi antipatiją, nors širdies gilumoje ir žavėjausi jo akiplėšiškumu.

- Ne, aš nepažįstu Džimo Tompsono, - patvirtinau. - Ieškau savo dingusio draugo. Man sakė, kad jūs nusamdėte jį filmuotis naujame filme.

- Kuo jis vardu?

- Aleksas Sinkleris. Amerikietis.

- O, taip, - Klovi veidas nušvito, - mano naujausias atradimas. Pati tobulybė! Atnešėte man nuo jo žinią?

- Aš tikėjausi, kad jūs žinote, kur jis.

- Aleksas Sinkleris pradėjo dirbti su manimi prieš kelias savaites. Praėjusią savaitę jis neatvyko į repeticiją. Ir neatsako į telefono skambučius. O poryt pradedu filmuoti. Prisipažinsiu, man tai kelia nerimą.

- Man irgi neramu. Aš jums paskambinsiu, jei ką nors sužinosiu.

Klovi išsiblaškęs linktelėjo. Jo mintys buvo jau toli nuo Alekso. Ūmai jis nužvelgė mane skvarbiu žvilgsniu.

- Ar galėčiau sužinoti jūsų vardą?

- Hobartas Drakonianas.

- Ar jūs, misteri Drakonianai, ką nors išmanote apie aktorystę?

- Bijau, kad ne. Aktorystė - visai ne mano profilis.

- Kaip gerai! - Klovi ištarė "gelrai". - Aš niekinu tariamus šio verslo "profesionalus". Platūs buki veidai ir gromuliuojanti dikcija. Antonenas Arto nurodė vieninteliį teisingą kryptį. Aš pirmas žengiau šiuo keliu. Misteri Drakonianai, aš norėčiau nufilmuoti jus savo juostoje.

- Jūs labai malonus, - atsakiau, - bet apie tai negali būti nė kalbos.

- Niekada nevadinkite manęs maloniu, - papriešta-

vo Klovi. - Mane vadina antgamtiškumo pragmatiku. Ir kodėl apie tai negali būti nė kalbos? Nebent kitą savaitę turite svarbesnių reikalų už dalyvavimą filme, kuris neabejotinai įeis į kinematografijos istoriją?

- Suprantate, aš, aišku, labai norėčiau, - pralemenau, - bet man tikrai reikia surasti Aleksą. Ir ne tik todėl, kad jis mano draugas - toks mano darbas.

Klovi susimąstė.

- Aleksas susibičiuliavo su maniške operatorių komanda. Galbūt jie ką nors žino. Ir dar būtinai pasikalbėkite su Iveta, mergina, kuri rūpinasi scenarijumi.

- Puiku. Kur galėčiau juos rasti?

- Tai bus sunkoka, - nutęsė Klovi. - Jie išmėtyti po Paryžių, po tas vietas, kur šiuo metu galvoju filmuoti. Bet jūs susitiksite su visais dirbdamas mano filme.

- Misteri Klovi, aš žaviuosi jūsų atkaklumu, bet neketinu filmuotis jūsų juostoje.

- Jūs būtinai filmuositės, - neatlyžo Klovi. - Atrodote toks racionalus žmogus, o juk dalyvaudamas mano filme sužinosite naujausius Paryžiaus gandus. Sutiksite žmones, gerai pažįstančius Aleksą. Aš pats padėsiu jums jo ieškoti. Be to, pagalvokite apie dar vieną galimybę: kai filmas pasirodys ekranuose, koks nors agentas ar prodiuseris atkreips į jus dėmesį ir pasiūlys tolesnį darbą. Taip jūs įsigysite naują perspektyvią profesiją.

- Aš jau turiu profesiją. Tiriu tarptautinio masto bylas.

- Hm, taip, žinoma, bet argi tai labai perspektyvu?

Teko pripažinti, kad Klovi žodžiuose yra tiesos.

- Be to, - tęsė režisierius, - aš moku tikrais pinigais, frankais, kuriuos jūs galėsite išleisti čia, Paryžiuje. Pavyzdžiui, savo garderobo atnaujinimui.

Tai nuskambėjo kaip tikras įžeidimas. Tiesa, mano džinsai taip nutrinti, kad laikosi vos ant kelių siūlų, o mėlyni darbiniai marškiniai susitraukė, ir aš nebegaliu

susisegti rankogalių, todėl tenka pasiraityti rankoves - neva mano toks lengvabūdiškas stilius. Turistiniai batai irgi yra matę geresnius laikus. Bet tai dar nereiškia, kad mane galima taip įžūliai įžeidinėti.

Na, o mintis apie karjerą kine buvo pati beprotiškiausia iš visų, mano girdėtų per ilgus metus. Tokia absurdiška mintis, kad aš tiesiog apstulbau, išgirdęs savo paties atsakymą:

- O'kei, įkalbėjote. Kada turiu atvykti?

- Filmuoti pradedu poryt. Noriu, kad auštant būtumėte užkandinėje ties Maseno bulvaro ir Port d'Itali kampu. Lygiai septintą.

- O'kei, bose, - atsakiau, tikiuosi, ironiškai.

16. Užpuolimas

Sėdęs į metro grįžau į Šatlė le Al. Ten žemiau gatvės lygio yra kino teatras, kur demonstruojami nauji ir eksperimentiniai filmai. Nusileidau prie kasų pasižiūrėti programos: norėjau sužinoti, kada rodys Klovi darbus. Paaiškėjo, kad kitą savaitę galėsiu pažiūrėti net dvi jo juostas: "Kūnas, geismas ir skurdas" su Simona Sinjorė ir "Oranžinis saulėlydis", kur nusifilmavo Alenas Delonas. Ką gi, naująją karjerą pradedu neblogoje draugijoje.

Atsistojau ant eskalatoriaus, keliančio į gatvės lygmenį. Štai tada mane ir užpuolė.

Kažkoks vaikinas leidosi eskalatoriumi žemyn. Aukštas "ežiuku" kirptas blondinas įdegusiais bicepsais ir nenatūraliai baltais dantimis. Jis vilkėjo havajietiškus marškinėlius, banglentininko liemenę, aptemptas kelnes ir atrodė nedidesnis banditas už visus kitus kino teatro "Forum de Al" lankytojus. Taigi iškart jį užmiršau. Tai ir buvo mano klaida.

Vos susigretinęs su manimi, vaikinas stryktelėjo per barjerą tarp eskalatoriaus juostų ir puolė mane, mo-

juodamas kumščiais. Jis kažką bambėjo, tačiau tą akimirką aš karštligiškai ieškojau išeities iš padėties ir nesuvokiau jo žodžių prasmės.

Kaip jau minėjau, aš ne iš tų seklių, kurie tobulai įvaldę kovinius menus. Ir išvis nemanau, kad problemas reikia spręsti jėga. Bet jeigu žmonės atkakliai veržiasi muštis, ką gi, tuomet pateisinama bet kokia, net pati negarbingiausia, taktika.

Kai užpuolikas šoko ant manęs, ištiesiau į priekį abi rankas, kad jį sulaikyčiau, ir spyriau turistinio bato galu tiesiai jam į tarpukojį, arba, kaip sako anglai, į tarpvietę, pataikydamas į genitalijas, paslėptas kiek giliau. Tiksliai taip, kaip senais studentavimo laikais mane mokė senasis Lao Dzė "spyrių į tarpkojį" mokykloje Hokaido saloje.

Vaikinas kniūbsčias drėbėsi ant eskalatoriaus laiptelių, tarytum iškastruotas gyvulys. O aš skubiai atsitraukiau, lydimas stebėtojų aplodismentų. Mat pagal Lao Dzė mokymą antras veiksmas po "spyrio į tarpkojį" yra "atsitraukimas visu greičiu". Ypač jei jūs nepataikėte į pačią pažeidžiamiausią vietą arba susidūrėte su taisyklinga gynyba. Atsitraukimas - visais atvejais pati geriausia taktika po to, kai smogėte žmogui į tarpkojį, aišku, jeigu jūs neketinate eiti toliau ir užmušti jį. Tuomet geriausia tai padaryti ten pat ir negaištant, kol priešininkas neatsigavo. Vyrai, gavę "spyrį į tarpkojį", visuomet būna labai įsižeidę ir linkę į neįtikėtiną žiaurumą.

Kaip gera vėl išeiti į gatvę. Staiga aš aiškiai suvokiau, jog esu Paryžiuje. Buvau taip įsigilinęs į Alekso paiešką, kad užmiršau sudėtingą savo paties padėtį. Aš klaidžiojau gatvėmis, užtvindytomis draugiškų malonumų ieškotojų, kartais petys į petį su visur esančiais prancūzų policininkais. Kopai, kaip mes juos vadiname, vaikštinėjo poromis, jų trumpos juodos pelerinos plaikstėsi vidurdienio vėjyje. Ir iš visų pusių mane supo

kavinės, tos be galo civilizuotos įstaigos. Kai kas mėgino įdiegti šį paryžietišką išradimą Jungtinėse Valstijose, bet rezultatai išėjo apgailėtini. Šviesiaplaukis koledžo studentas, pripuolantis prie staliuko su žodžiais: "Sveiki, aš Harlis", - visai ne tas pat, kas prancūzų oficiantas, kurio elgesys persmelktas savigarbos, tačiau be menkiausios paniekos.

Ne, Paryžiaus atmosferos neįmanoma transplantuoti. Jeigu norite eiliniame JAV mieste sukurti tokią pat aplinką kaip paryžietiškoje kavinėje, pirmiausia turite atvežti tenai porą marokiečių ilgais baltais rūbais, slampinėjančių nuo vieno staliuko prie kito ir siūlančių suvenyrinius būgnus. Ir dar turėsite išaiškinti visiems lankytojams, kad iš tikrųjų niekas tų būgnų neperka, nes pardavėjus subsidijuoja merija vietinio kolorito sukūrimui.

Juokinga, kad mes visada stengiamės įsigyti kažką gera TEN, žavingoje vietelėje kur nors užsienyje, o panaudoti ČIA, sename, nuobodžiame gimtajame mieste. Šiuolaikinis gyvenimas susideda iš nykaus kiurksojimo ČIA ir svarbiausių vertybių importavimo iš TEN: meilės, mados, gyvenimo stiliaus.

ČIA ir TEN - amžinos kategorijos, kurios niekada neišnyks ir neapsijungs. Nes kad ir kaip toli jūs išvyktumėte, visada gyvenate ČIA, o vieta, kur svajojate patekti, kur laukia meilė, nuotykiai ir kultūra, yra TEN. O TEN patekti neįmanoma.

Kuomet jūs fiziškai persikeliate iš ČIA į TEN, įvyksta įdomus dalykas. Iš pradžių jus nuolat lydi iliuzija, kad pagaliau atsidūrėte TEN, kur viskas gerai. Jūs netgi mėgaujatės savo naujuoju gyvenimu, bet neilgai. Šiuo laikotarpiu TEN dar išlaiko jūsų akyse savo tikrąsias ypatybes, ir aplinka jums atrodo tiesiog unikali. Tačiau palaipsniui nauji įspūdžiai ima blėsti, suvokimas atbunka, prasideda pripratimas. Ir greitai, pernelyg greitai tai, ką jūs regite, praranda savo žavesį ir ima atrodyti tik

neįprasta. TEN virsta dar vienu ČIA.

Bet šis reiškinys turi ir teigiamą pusę. Jeigu jūs ilgam išvažiuojate, ČIA įgyja TEN privalumą. Tai įvyksta automatiškai. Lygiai taip pat, kaip TEN virsta ČIA, kai ilgiau pagyvenate.

ČIA ir TEN. JŪS ir TAI. Amžinos kategorijos, priešybės, kova. JŪS grumiatės su TAI. JŪS užkariaujate TAI, ir TAI tampa JUMIS... Nekintantys dėsniai, lemiantys nežinomybės virtimą įprastumu.

Aš mąsčiau šia tema, vaikštinėdamas po vidinį miestą, esantį Šviesos Miesto centre. Kad būtų aiškiau, patikslinsiu: rajonas, kurį aš vadinu Šatlė le Al, yra tarp Rivoli ir Etjeno Marselio gatvių, o iš rytų į vakarus jį riboja Sevastopolio bulvaras bei diu Tampl gatvė. Šis miniatiūrinis miestas atitinka visus hipermodelio reikalavimus, tai yra senovė ir dabartis čia suverstos į krūvą. Ankštame vos kelių akrų plote skirtingos epochos priverstos sąveikauti tarpusavyje. Čia prieš jūsų akis visu gražumu atsiveria šiuolaikinio meno muziejus. Geležinkelio stotis ir metro, sekso reikmenų parduotuvės, visos išsirikiavusios vienoje gatvėje, fontanas, apsuptas ugnies ir stiklo rijikų (rūsčios išvaizdos džentelmenų su palydovėmis, nešiojančiomis jų priešpiečius ir benzino butelius). Akmeniniai tiek se-novinių, tiek šiuolaikinių pastatų fasadai sulipdyti įvai-riuose aukštuose. Atviros ir uždaros erdvės sujungtos tarpusavyje vingiuota betonine siena, kai kur einančia kiaurai šimtamečius namus. Šiame kvartale lotynų amerikiečiai turi savo kavines, naujųjų emigrantų su-sitikimo vietas. Tai - dabartinės Pietų Amerikos likimas. Jie plūsta į Paryžių su savo dainomis ir savo politika. Ir nė viena banga nebūna paskutinė. Čia sutiksite ir kitokių emigrantų: iš Magribo ir Juodosios Afrikos, iš Irano ir arabų šalių. Žodžiu, iš visur, kur už netradicines pažiūras baudžiama ilgu įkalinimu arba mirtimi.

Paniręs į savo mintis, papietavau restoranėlyje de

Blan gatvėje ir grįžau į viešbutį. Iš pradžių ketinau išsimaudyti ir vėl išeiti - pasimėgauti naktinio Paryžiaus aromatu ir galbūt aptikti vieną kitą siūlelį, vedantį pas Aleksą. Bet paskui nusprendžiau verčiau gultis į lovą ir atsiduoti melancholijai. Kai atidaręs duris ėmiau grabinėti po sieną, ieškodamas jungiklio, balsas iš kambario gilumos aiškiai pratarė:

- Nesivarginkite, bičiuli, kam ta šviesa. Tamsoje daug jaukiau.

IV DALIS

17. Nekviestas svečias

Nors balsas nieko tokio nepasakė, supratau, kad jo savininkas ginkluotas. Juo dėtas, aš irgi dėl viso pikto pasiimčiau pistoletą. Todėl nusprendžiau nedaryti staigių judesių ir išvis nieko tokio, kas galėtų sukelti nerimą balso savininkui (nors jis kalbėjo visai ramiai) ir iššaukti priešlaikinį arba, tiksliau pasakius, nepagrįstą šaudymą. Tuo momentu negalėjau imtis jokių efektyvesnių žingsnių. Durys buvo jau uždarytos, bėgti nebuvo kaip.

- Ar galiu prisėsti? - paklausiau.

- Įsitaisykite patogiai, - leido balsas. Jis kalbėjo angliškai, bet su prancūzišku akcentu, kaip ir reikėjo tikėtis.

Pro aukštus langus su baltomis užuolaidomis sruvo mėnesiena, nutiesdama per grindis gelsvą taką ir nušviesdama kambarį pamėkliška šviesa. Spinta kiūtojo kampe lyg pasakų pabaisa. Tamsoje juodavo krėslas, ir aš šleptelėjau į jį. Išlaikęs deramą pauzę, vėl prakalbau:

- O'kei, jūs pasakysite man, ką visa tai reiškia, ar mes tik sėdėsime tamsoje ir tylėsime?

- Aš veikiu kai kurių savo draugų vardu, - atsakė balsas.

- Kaip tai suprasti?

- Mūsų dėmesį patraukė tai, kad jūs ieškote Alekso Sinklerio.

- Teisingai, - patvirtinau.

- Galbūt mano draugai galėtų jums padėti.

- Puiku. Aš moku už informaciją. Perduokite savo draugams, kad man paskambintų. Patogiausia būtų rytoj ryte. Arba išeidamas palikite man jų telefono numerį, aš pats paskambinsiu.

- Man regis, bus geriau, jeigu mes susitiksime su jais dabar pat.

- Man būtų labai malonu, - beveik noriai sutikau, - bet šiam vakarui esu paskyręs pasimatymą. Gal visgi susitarkime susitikti rytoj? Pavyzdžiui, per priešpiečius. Aš vaišinu.

- Viliojantis pasiūlymas, mesjė Obai, bet mums netinka. Mano draugai pageidauja matyti jus dabar pat. Eisite su manimi tyliai ir kultūringai ar ketinate užtraukti bėdą mums abiem?

- Tai priklausys nuo to, ar jūs ginkluotas, - atsakiau.

- Saugokitės klaidos, - įspėjo balsas, - aš ginkluotas.

- Lengva pasakyti, - atrėžiau aš. - Kodėl turėčiau tikėti jūsų žodžiais?

- Tiek to, - prunkštelėjo balsas. - Įjunkite šviesą.

Įvykdžiau paliepimą. Lempa palubėje apšvietė vidutinio amžiaus vyriškį. Niūrus rauplėtas veidas, mėlynai juodi šeriai, styrantys iš gelsvos odos lyg plieninio šepečio dygliai, kiaurai perdūrę nešvarią paklodę. Portretą užbaigė ilgas juodas lietpaltis ir tokios pat spalvos katiliukas. Įsibrovėlis atrodė kaip intelektualas, kaip trisdešimtųjų metų gangsteris. Prancūzai lengvai susidoroja su tokia maskuote. Dešinėje vyriškio rankoje grėsmingai žvilgėjo melsvas revolverio plienas.

- Tikiu, kad jis užtaisytas, - burbtelėjau. - Nors kai kas gal ir pavadintų mane lengvatikiu. Kur mes keliausime ir ar jūs ketinate gatvėje baksnoti mane šituo daiktu?

- Ginklas bus mano kišenėje, - atsakė nepažįstamasis, slėpdamas revolverį. - Neverskite manęs šaudyti, nes bus sugadinti iškart du švarkai, jau nekalbant apie jūsų sveikatą.

Taigi mes išėjome į birželio naktį.

Paryžius garsėja kaip miestas, priverčiantis širdį plakti smarkiau. Ypač kai žingsniuojate gatve, o jums po šonkauliais įremtas pistoletas. Mintys apie pabėgimą

straksėjo mano smegeninėje kaip maži pilki triušeliai. Kas trukdo man netikėtai šastelėti į šoną, šmurkštelėti į alėją, į teatrą, barą ar sekso reikmenų parduotuvę, ar net į žandarmeriją, pro kurią mes kaip tik einame? Apgailestaudamas atmečiau šią mintį. Juodos atsargumo gulbės grąžino man sveiką nuovoką. Menkiausias netikėtas judesys galėjo sukelti šiam nežinomos priešiškos armijos centurionui adrenalino antplūdį ir sužadinti atitinkamus refleksus. Jeigu jo įtemptas pirštas guli ant gaiduko, tai mano staigus judesys gali jį priversti iššauti anksčiau, negu jis suvoks, kad šito neverta daryti. O po to jis, žinoma, galės be vargo pasijuokti, nes Paryžiuje niekas nekreipia dėmesio į triukšmą, jeigu jis ne toks garsus kaip vidutinio dydžio bombos sprogimas ir ne toks įkyrus, kaip automato šūvių serija.

Taip ir ėjau. O eidamas mąsčiau. Vakarinis pasivaikščiojimas su pistoletu, įremtu po šonkauliais, turi ir savo privalumų, pavyzdžiui, išmoksti vertinti net ir pačius menkiausius džiaugsmus. Tokius, kaip seno bičiulio baltai nugrimuotu veidu pasirodymas ant šaligatvio.

- Sveikas, Arnė, - tarstelėjau, susigretinęs su juo. Tikėjausi, kad mimas išgirs mano balse nevilties gaidą.

Arnė perdėtai žemai nusilenkė, įgrūdo dešinę ranką į kišenę, mėgdžiodamas mano pagrobėją, ir nužingsniavo drauge su mumis, atsilikęs per pusę žingsnio. Pats laikas kvailioti. Arne veidas įgavo nervingą, piktą išraišką, akys ėmė šmirinėti pirmyn atgal. Mimas tobulai vaizdavo slepiamą įtarumą, ir mano pagrobėjui tai nepatiko. Jis pagrūmojo Arne. Tas pabrėžtinai atkartojo jo gestą.

Štai mano šansas! Per šias kelias vaidinimo akimirkas sugebėsiu pasprukti.

Tikriausiai būčiau sugebėjęs, jei staiga nebūčiau pastebėjęs minioje solidžios figūros mėlynu kostiumu, su raudonu gvazdiku švarko atlape. Misteris Tonis Ro-

manja.

Nusprendžiau, kad padėtis darosi pernelyg mįslinga ir bus geriau, jeigu artimiausiu laiku įminsiu bent vieną iš tų mįslių.

- Patraukite savo kvailą pistoletą, - burbtelėjau pagrobėjui. - Veskite mane ten, kur jums liepta.

- Norite pasakyti, kad galiu jumis pasitikėti?

- Žinoma.

Jis pašaipiai dėbtelėjo į mane, bet ištraukė dešinę ranką iš kišenės.

- Man sakė, kad anksčiau jūs buvote truputį kitoks.

- Nemanau, kad kiek nors pasikeičiau.

- Bet vieno dalyko man neminėjo - kad jūs beviltiškas kvailys. Aš vardu Etjenas. Eime, vaikinams tikriausiai jau nusibodo laukti.

Ir mes nužingsniavome tolyn į naktį, kupiną subtilios ironijos ir lengvų vaiskių ekstazių, į Paryžiaus naktį, persmelktą akordeono garsų ir keptų kaštainių aromato.

18. Etjenas

Etjenas šiek tiek nervinosi. Tikriausiai pirmąkart grobė žmogų. Bet jis iš paskutiniųjų stengėsi išlikti ramus.

- Eime, - paragino jis mane. - Susistabdysime taksi. Ir nemėginkite krėsti man pokštų. Aš tebeturiu pistoletą.

Taksi sustojo, mes įsėdome, ir Etjenas pasakė vairuotojui adresą tryliktoje apylinkėje, netoli Port d'Itali. Bet vos tik mašina pajudėjo iš vietos, ant priekinės keleivio sėdynės kažkas suurzgė. Paaiškėjo, kad ten tupi didelis juodas prancūziškas policijos pudelis. Jis piktai spingsojo į mus šuniškomis akimis, pasirengęs pulti, grėsmingai urzgė ir šiepė dantis lyg King Kongas, griebiantis auką.

- Kas tam šuniui? - paklausė Etjenas.

- Tikriausiai kuris nors iš jūsų, ponai, esate ginkluotas, - paaiškino taksi vairuotojas.

Tuo tarpu šuva taip įsiuto, kad net nasrai apsiputojo. Kailis pasišiaušė lyg įelektrintas, nuo ilčių varvėjo geltoni lašai, primenantys skystį rūdims valyti, akys žybčiojo tai žalia, tai raudona ugnimi tarytum koks šėtoniškas šviesoforas.

Etjenas greitai apsisprendė.

- Taip, aš turiu pistoletą. Na, ir kas?

- Man vis viena, - atsakė vairuotojas, gūžtelėdamas pečiais. - Bet šuniui tai nepatinka.

- Ar negalite jam paaiškinti? Žmogus turi teisę nešiotis ginklą, ir tai ne šunų reikalas. Suprantate? - pyktelėjo Etjenas.

- Tai protingas šuva, mesjė, - ėmė ginti pudelį vairuotojas. - Labai gaila, bet turiu pasakyti, kad nors jūsų argumentai ir turi kažkiek prasmės, iš esmės jūsų požiūris klaidingas. Šuns negalima smerkti. Sutinku, jo elgesys grėsmingas, bet juk jis absoliučiai teisingai reaguoja į negailestingos aplinkos reikalavimus. Pabandykime kaip nors išspręsti problemą. Manau, šuo bus patenkintas, jeigu jūs atsargiai padėsite savo pistoletą ant priekinės sėdynės. Aš grąžinsiu jums ginklą, kai atvyksime į vietą, ir visiems bus gerai.

Etjenas buvo kitokios nuomonės, bet neturėjo kaip prieštarauti, ypač paryžiečiui taksistui su policijos pudeliu. Stengdamasis laikytis atokiau nuo pasišiaušusio, išsišiepusio šuns, kurio žėrinčios laukinės akys nenutrūkstamai stebėjo jo ranką, Etjenas atsargiai padėjo pistoletą ant priekinės sėdynės. Tada atsišliejo į savo sėdynės atkaltę, bet šuo ir toliau nenuleido nuo jo akių.

Etjenas kentėjo, kol galėjo, bet galiausiai neištvėrė ir pareiškė taksistui:

- Viską padariau, kaip jūs sakėte, bet jis vis tiek spokso į mane!

- Nekreipkite dėmesio, mesjė, - nuramino jį taksistas. - Šuo nieko blogo negalvoja, tiesiog toks jo būdas.

Kol važiavome apšviestomis naktinėmis paradoksų miesto gatvėmis, Etjenas įsitempęs spoksojo tiesiai priešais save, nežymiai linguodamas galva. Girdėjau, kaip jis bambėjo: "Kvailas šuva, kad jį kur velniai".

Pagaliau atvykome. Mano pagrobėjas užsimokėjo ir atgavo savo ginklą. Mes išlipome ant šaligatvio, o taksi nuvažiavo. Etjenas žiūrėjo mašinai pavymui net ir po to, kai ji dingo iš akių. Aš kiek palaukiau, paskui neiškentęs paklausiau:

- O kas dabar nutiko?

- Nežinau. - Etjenas įsispitrijo į mane, tarytum ką tik nubudęs iš gilaus miego arba, atvirkščiai, ką tik užmigęs.

- Ką jūs tuo norite pasakyti?

- Noriu pasakyti, kad niekaip neprisimenu adreso. Eime kur nors išgerti. Man reikia atsigauti.

19.Žanas Klodas

Užėjome į kavinukę netoli Tolbjanko. Ten užsakiau Etjenui konjako, o sau džino su apelsinų sultimis. Iš tiesų Etjenas neužmiršo, kur mes einame. Tiesiog norėjo tokiu būdu laimėti truputį laiko, kad galėtų apsiraminti ir atgauti psichinę pusiausvyrą.

Kavinukėje, pilnoje cigarečių dūmų, juoko ir akordeono garsų, mano pagrobėjas šiek tiek papasakojo apie save. Sužinojau, kad jis korsikietis, bet, skirtingai nuo daugelio savo tautiečių nėra žiaurus. Deja, savo išvaizdos ir salos reputacijos dėka visada gauna užduotis, panašias į šią. Savo valia Etjenas jų nesirinktų, bet kas iš mūsų tokiais atvejais turi didelį pasirinkimą?

Praėjome kelis namus Maseno gatvėje, tada pasukome kairėn į de Šuazi aveniu, praėjome dar kelis namus ir atsidūrėme kinų kvartale, esančiame rajono viduryje.

Už aukštų pastatų, pavadintų kompozitorių ir dailininkų vardais - Pučinis, Pikaso, Rembrantas, Sezanas, - spietėsi begalė mažyčių krautuvėlių ir restoranėlių, kur gali paragauti Vietnamo, Laoso ir Kambodžos virtuvės valgių; tiesa, beveik visų patiekalų skonis toks pat kaip kinų restorane, ypač jei įpilsi žuvies taukų. Šalia - nedidukės turgavietės po atviru dangumi, užverstos keistos formos daržovėmis ir neįtikėtinos spalvos vaisiais. Ir dar daugiaaukščiai šiuolaikiniai namai, prisigrūdę "valčių tautos" atstovų - žmonių, nuo seno gyvenusių džonkose Indokinijos upėse ir įlankose. Girdėjau, kad "dangoraižiuose" prancūzai apgyvendina tuos, kurie turi teisę reikalauti Prancūzijos pilietybės, kadangi anksčiau gyveno prancūzų kolonijose. Kalbama, kad policija nekiša nosies į šį rajoną. Indokinai (o gal yra koks kitas bendras tų tautų pavadinimas) patys aiškinosi tarpusavyje. Kartais kūnas iškrenta iš viršutinio aukšto, dažniausiai auka - prasilošęs ir skolų negrąžinantis lošikas. Kinų kvartale tai vadinasi "dangoraižio teisingumas".

Skersgatviais nusigavę į d'Ivri aveniu, lenkėme rytietiškas užkandines bei restoranėlius, kur gamina kuskusą, alžyrietiškus ir šiaip arabiškus valgius. Galiausiai Etjenas nusivedė mane į ornamentais išgrįstą kiemą, į kurį išėjo butų durys. Prisiartinome prie vienų iš jų, Etjenas pabeldė.

Durys atsilapojo. Ant slenksčio stovėjo figūra, apšviesta iš nugaros. Jau vien iš silueto atpažinau Žaną Klodą - netgi po dešimties metų.

- Turėjai kokių nors nemalonumų? - paklausė Žanas Klodas.

- Taip, šiokių tokių, - atsakė Etjenas. - Bet ne dėl jo kaltės.

- Užeik, Obai, - pakvietė mane Žanas Klodas. - Mudviem reikia pasikalbėti. Džiaugiuosi, kad nemėginai bėgti.

- Galėjau apsieiti ir be spektaklio. Faktiškai aš pats tavęs ieškojau.

- Na, žinoma, ieškojai, Obai, - linktelėjo Žanas Klodas. - Užeik ir sėskis.

* * *

Mes buvome skulptoriaus dirbtuvėje, užgriozdintoje kibirais su moliu ir įvairaus dydžio marmuro luitais. Ant sienų kabėjo tvarkingos dėžės su instrumentais, naudojamais skulptorių: kūjais, kaltais, rėžtukais, visokiais kitokiais duriančiais ir pjaunančiais įrankiais. Žanas Klodas parodė man kėdę ir atsisėdo pats.

- Na, Obai, - pratarė jis, ir šypsena iškreipė jo siaurą veidą, - senokai nesimatėme.

Žanas Klodas vilkėjo puikų kostiumą, mėlyną su siaurais baltais dryželiais, veikiau itališko nei amerikietiško sukirpimo. Siauri, dailiai pakirpti ūsiukai taip pat daug ką galėjo apie jį pasakyti. Jie nė iš tolo neprimine didžiulių vešlių ūsų, kokius želdinosi macho ir kokius mėgsta užsiauginti amerikiečiai, varžydamiesi su dievinamais futbolo puolėjais. Išoriškai Žanas Klodas buvo macho priešingybė, bet tikrai neatrodė, kad jis būtų ignoruojamas moterų.

Persimetėme keliais žodžiais apie senus ir dabartinius laikus. Žanas Klodas pasisakė ką tik grįžęs iš Kairo po nepavykusio sandėrio, kuriame figūravo nedidelis dervos pavidalo medžiagos kiekis. Biaricoje jį ištiko skaudus likimo smūgis. Apimtas pykčio priepuolio, Žanas Klodas nutraukė santykius su Sjuze, nepasiruošęs tam iš anksto - tai yra nesusiradęs kitos moters, su kuria galėtų gyventi.

Pastebėjau jo švarko atlape siaurą juodą juostelę ir paklausiau, kas numirė. Paaiškėjo, kad dėdė Gasparas. Praėjusią savaitę jį iššvejojo iš Senos ties Aleksandro tiltu. Gasparas buvo suvyniotas į ilgą juodą apsiaustą su

audinės kailio apykakle, rankos surištos priekyje, o pakaušyje žiojėjo kulkos pramušta skylė. Paryžiaus gangsteriai linkę į pompastiką.

Šiuolaikinis prancūzų nusikaltėlis turi išlavintą skonį. Paryžiaus padugnės sėkmingai mėgdžioja prabangą, aprašytą V.Barneto ir Dž.M.Keino romanuose. Dauguma kostiumų nukopijuoti nuo tų, kuriuos Dž.Robinsonas dėvėjo trisdešimtųjų metų filmuose. Kiekvienas save gerbiantis Monmartro ar Belvilio banditas rengiasi stilingai. Jeigu žmogus tampa *capo mafioso*, mafijos vadu (nežinau, kaip vadinasi korsikietiškasis ekvivalentas), jis privalo ypač rūpintis savo stiliumi. Sklandė gandai, kad dėdė Gasparas viršijo įgaliojimus.

Žanas Klodas yra penkių pėdų devynių colių ūgio, sveria apie šimtą dvidešimt svarų, želdinasi dailius ūsiukus ir trumpai kerpasi juodus garbanotus plaukus. Žodžiu, mūsų požiūriu, yra ryškus prancūzų-italų-ispanų tipo atstovas, būtinai nervingas, karštakošis, neabejotinai protingas ir sumanus, ypač painiose, paslaptingose situacijose, be to, kupinas visokiausių keistenybių. Trumpai tariant, neturi nieko bendro su tiesmukais, pragmatiškai mąstančiais Šiaurės Amerikos gyventojais, įskaitant ir meksikiečius.

- Obai, - pagaliau perėjo prie reikalo Žanas Klodas, - kurių velnių tu vėl atsibeldei į Europą?

- O kas man draudžia lankytis Europoje? Aš nieko blogo nepadariau.

- Obai, tu išdavei mus Turkijoje. Aš seniai laukiau progos su tavimi atsiskaityti.

- Nesąmonė, nieko panašaus, - užginčijau aš. - Tiesiog tą dieną pastebėjau oro uoste Jarosiką, apsigręžiau ir išėjau. Neturėjau jokios galimybės įspėti tave ir Naidželą.

- O aš girdėjau kitokią versiją. Tu pakišai mus. Pardavei Jarosikui ir turkams.

- Netiesa! Grįžęs į Paryžių, padariau dėl jūsų viską,

ką galėjau. Samdžiau advokatus, organizavau kyšių perdavimą...

- Tik pamanykit! - prunkštelėjo Žanas Klodas, ir jo lūpas vėl iškreipė įprastinė niekinama šypsenėlė. - Kiek turkai tau užmokėjo?

- Jeigu būčiau padaręs tai, kuo tu mane kaltini, argi dabar sėdėčiau čia? Juk nesipriešindamas ėjau su tavimi susitikti. Paklausk Etjeno.

Etjenas linktelėjo patvirtindamas mano žodžius.

- Mes įsėdome į taksi, bet ten buvo šuo...

Žanas Klodas nutildė jį rankos mostu.

- Po velnių, iš kur aš galiu žinoti, kodėl tu vėl čia? Gal tau dar labiau pavažiavo stogas nei visada?

- Dar sykį kartoju, aš neišdaviau tavęs ir Naidželo. Aš sėdžiu čia, priešais tave, ir pasakoju, kaip buvo iš tikrųjų. Bet jeigu tu manimi netiki, ką aš galiu padaryti? Pats spręsk, Žanai Klodai.

Žanas Klodas įsistebeilijo į mane ir ilgai neatitraukė žvilgsnio.

- Velniai rautų, Obai, - pagaliau prabilo jis, - per tave aš likau kvailiu. Visi žino, kad tu mane pardavei, ir visi laukia, kada aš atkeršysiu. O tu bandai išsisukti, naudodamasis mano jausmais. Bet veltui stengiesi, Obai.

- Tu taip manai?

- Taip, būtent taip aš manau.

- Puiku, - sutikau aš. - Tuomet nužudyk mane, jeigu jau taip nusprendei, bet liaukis vaidinęs šį nuobodų farsą.

- Tu nė kiek nepasikeitei, Obai. - Žanas Klodas šyptelėjo puse lūpų.

Aš irgi šyptelėjau. Taip, aš nė kiek nepasikeičiau. Bet dabar geriau save pažįstu.

- Girdėjau, ieškai Alekso?

- Taip, klientas prašė surasti. Todėl ir ieškojo tavęs bei Naidželo. Noriu, kad padėtumėte išpainioti man šį reikalą.

- Tikrai, Obai? Tu tikrai nori, kad bendradarbiautumėme su tavimi?

- Tu juk žinai žaidimo taisykles, - ėmiau dėstyti aš. - Mano organizaciją sudaro senieji mano bičiuliai. Bendradarbiaudami su manimi jūs gaunate dalį honoraro. Aišku, jeigu nenugalabijate manęs. Tuo atveju viskas keičiasi.

- Šita byla iš tiesų žada kažkokį pelną? - sukluso Žanas Klodas.

Atsisėdau patogiau, nusiteikdamas maloniam pokalbiui. Jeigu jau Žanas Klodas prakalbo apie pinigus, vadinasi, bent jau artimiausiu metu pavojus man negresia.

V dalis

20. Klovi

- Ak, labas rytas, misteri Drakonianai, - pasisveikino su manimi Žeraras Klovi. Šiandien jis vilkėjo pilkas kelnes iš tvirtos medvilnės, languotus marškinius su kloste nugaroje kaip vesternuose ir natūralaus perlo sagomis. Vėliau sužinojau, kad taip rengdavosi amerikiečių režisierius Džonas Hestonas. Klovi garderobe yra įvairių režisierių stiliaus kostiumų. Taip pat ir Frederiko Felinio, įskaitant juodą skrybėlę plačiais nulėpusiais kraštais.

Buvo dar tik penkiolika po septynių. Mes būriavomės priešais didelį sandėlį Kremlin Bistero rajone, tryliktoje apylinkėje, netoli tos vietos, kur vakar naktį mane buvo atsivežęs Etjenas. Šalia stovėjo du sunkvežimiai, prikrauti rekvizito. Virš vieno jų stūksojo kranas su stacionaria kamera ir dvi kilnojamos kameros. Didžioji dalis prožektorių bei rekvizito jau buvo pastato viduje. Mus supo tik negausus žmonių būrelis, keletas technikų ir aktorių.

- Tikriausiai man reikia paimti scenarijaus kopiją? - paklausiau Klovi.

- Jokio scenarijaus nėra, - atsakė tas ir pastukseno sau per kaktą. - Viskas čia. Generalinis planas. Bendra koncepcija.

- Stulbinanti naujovė, - sutikau aš. - Bet ką tokiu atveju turi daryti aktoriai? Raustis jūsų galvoje?

- Viską, ką jums reikia žinoti, sužinosite vėliau, - paaiškino Klovi. - Man svarbu, kad jūs numanytumėte tik bendrąją idėją. Tuomet aš gausiu jūsų natūralią reakciją, jūsų asmeninį situacijos traktavimą. Aš noriu, kad jūs - visi jūs - kažką pridėtumėte nuo savęs, veikdami spontaniškai. Dėl dialogo nesijaudinkite, mes jį

dubliuosime vėliau. Italų maniera.

Klovi liepė man eiti į sandėlį ir užlipti ant platformos, atliekančios lyg ir antrojo aukšto funkciją. Taip ir padariau. Sandėlis - tai didžiulė patalpa, suskirstyta į atskiras kameras ar kambarius (nežinau, kaip juos pavadinti). Dalį grindų ploto užėmė maišai su daržovėmis. Palei vieną sieną medinių stelažų buvo tvarkingai sukrautos įpakavimo dėžės. Čia tvyrojo nežymus dyzelinės alyvos ir bulvių kvapas. Antrame aukšte aptikau atitvertą kampą, įėjau ir pasisveikinau su operatorių komanda. Tada mane nuvedė į drabužinę ir supažindino su Iveta. Toji nužvelgė mane nuo galvos iki kojų ir ėmė tartis su kostiumininke. Kiek pasiginčijusios jos sugalvojo, kaip mane aprengti. Mano kostiumą sudarys balta drobinė eilutė ir panama, kaubojiški auliniai batai, kaip vesternų herojų, neva puošti driežo oda, marškiniai rudais langeliais, taip pat dėvimi vesternuose, ir ruda kaklaskarė.

- Iveta, - užkalbinau merginą, - girdėjau, jūs pažįstate mano draugą Aleksą Sinklerį?

- Taip, mesjė, - atsakė Iveta su žavinga intonacija, kuri taip tiko prie jos dailios figūrėlės, juodų kojinių ir valstietiško sijono. Miela panelytė, tamsiaplaukė ir tamsiaakė, spinduliuojanti įgimtą draugiškumą, kuris, matyt, daugiau žadėjo, negu tesėjo. Nors kas gali žinoti...

- Kada jūs matėte Alkesą paskutinį kartą? - paklausiau aš.

Iveta nutaisė mąslią išraišką - reikia pripažinti, jai tai puikiai sekėsi.

- Mesjė Obai, - pratarė ji savo miela maniera, - Aleksas prašė manęs niekam nepasakoti apie jo reikalus. Supraskite, privalau pateisinti jo pasitikėjimą.

- Suprantu ir pritariu jums. Ir manęs jis prašydavo to paties. Toks jau tas Aleksas. Nors, žinoma, mano atžvilgiu jis pats dažnai nepaisydavo savo taisyklės.

- Ak, jūs kalbate pernelyg sudėtingai, - nusijuokė Iveta pačiu žavingiausiu juoku, kokį man teko girdėti. Mano vaizduotėje akimirksniu iškilo tokia scena: aš gyvenu jaukiame butuke su šia mažyte grizete, mes turime daug vyno ir pakankamai pinigų.

- Turiu omeny vieną konkretų reikalą, - paaiškinau. - Matote, aš atvežiau Aleksui pinigus. Labai daug pinigų. Ir norėčiau jam atiduoti.

Merginos veidas nušvito.

- Kai tik Aleksas man paskambins, pasakysiu jam, kad susisiektų su jumis, - prižadėjo ji.

Man jau reikėjo traukti į vietinį "Holivudą", todėl suraukiau antakius ir prabilau šiurkštesniu tonu:

- Jūs nesupratote manęs, lėlyte. Aleksui būtini šie pinigai, o man reikia greito atsakymo. Šis tas gali nubyrėti ir jums.

Iveta išpūtė akis. Supratau, kad pataikiau į jautrią vietą.

- Mesjė Drakonianai, jūs mums nedelsiant reikalingas! - atsklido balsas iš lauko.

- Man reikia pagalvoti, - sumurmėjo Iveta. Akys išpūstos, putnios lupytės šiek tiek pravertos, ir matosi smulkūs balti dantukai, skirti tam, kad artimiausioje ateityje švelniai kramsnotų mane. Bent jau taip aš svajojau.

- Obai! Po velnių, kur jūs prasmegote! - šįkart šaukė pats Klovi, ir jo balse buvo girdėti suirzimas.

Aš skubiai nudrožiau link išėjimo, skubėdamas pradėti aktoriaus karjerą.

21. Pavojingas filmavimas

Vos tik išėjau į koridorių, kažkur už mano nugaros pasigirdo prislopintas būgno dundėjimas,palaipsniui perėjęs į *stoccato*. Kažkas įbruko man į ranką pistoletą.

Regis, vaidinau kažkokį policininką, nors sunku ką nors tvirtai teigti, dirbant su tokiu režisieriumi, kaip Klovi. Šiaip ar taip, pistoletas galėjo būti panaudotas tiesiog kaip simbolis, nors ir dėl to nesu visiškai tikras.

Iš po grindų kilo dūmai - tai garavo sausas ledas. Prožektoriai, išstatyti išilgai koridoriaus, ėmė paeiliui pulsuoti tai oranžine, tai žalia šviesa - ne pačios mėgstamiausios mano spalvos. Tiesą sakant, mąstyti apie tai, kas mus supa, yra ganėtinai nuobodus užsiėmimas.

- Eikite toliau, nesustokite! - pavijo mane Klovi šūksnis.

Ir aš ėjau. Abiejose koridoriaus pusėse žiojėjo atviros durys, ir vyrukas su berete bei nešiojama kamera sekė paskui mane, filmuodamas patalpas, esančias už tų durų. Aš irgi filmavau, aišku, akimis, kadangi kameros man niekas nedavė. Už kiekvienų durų atsiverdavo vis kitokia scena arba tai, ką jie vadindavo paveikslu. Mačiau pozuojančius šarvuotus žmones, spoksančius vienas į kitą pro plyšelius antveidžiuose; azijiečius, sustingusius lošėjų pozomis su plačiai pražiotomis iš susijaudinimo burnomis; atvirai seksualias scenas, vos pridengtas nebalinta marle. Aš prisiminiau, kaip dainavo Džimas Morisonas: "Prieš prasmegdamas į pagrindinį sapną, noriu, kad jūs čia... o paskui peteliškės dejonė..."

Staiga kitame koridoriaus gale išvydau veidą, moters veidą ir į mane ištiestas rankas.

- Dialogas! - sušnypštė Klovi.

Aš ėmiau improvizuoti.

- Sveika, pupyte, tu irgi vaidini šiame epizode? Tu lauki manęs, gražuole, ir aš skubu pas tave šiuo koridoriumi, lekiu galvotrūkčiais...

Aišku, maliau, kas užėjo ant seilės, turėdamas omeny, kad tikrąjį dialogą jie įrašys vėliau, bet kažkaip įsijaučiau ir nepastebėjau, kaip priėjau koridoriaus galą. Čia grindys baigėsi. Antra vertus, šito aš negalė-

jau pastebėti, kadangi dūmai, dengiantys grindis, siekė man iki blauzdų vidurio.

Žiūrovai įsitikinę, kad profesionalai filmuodami savo juostas numato kiekvieną aktoriaus judesį. Štai ir aš drąsiai žingsniavau pirmyn, bet staiga pajutau, kad krentu.

22. Daktaras Dada

Paryžiuje gali rasti vietų, atitinkančių įvairias nuotaikas. Aš traukiau link Eifelio bokšto. Iš pradžių išilgai de Siutren aveniu, pro Karo akademiją, paskui per Marso lauką. Parke nusižiūrėjau suolelį ir atsisėdau.

Prancūziškų parkų švara ir tvarka skatina mąstyti logiškai. Dailiai pakirptos gyvatvorės, dulkelės, šokančios vidurdienio saulės spinduliuose, mergaitės su pilkai balta mokykline uniforma. Čia gali patikėti, kad Dievas kalbėjo prancūziškai, ir įgyti polinkį į ironiją.

Nors buvau giliai paniręs į savo mintis, palaipsniui ėmiau suvokti greta sėdint seną poną. Senoviška juodo fetro skrybėlė, užmaukšlinta ant išpudruoto peruko, mane šiek tiek nustebino, bet neapstulbino. Senukas vilkėjo rusvą paltą su dviejomis eilėmis blizgančių sagų, sidabrinių arba alavinių. Dar vienas šnairas žvilgsnis patvirtino, kad jis mūvi atlasines kelnes iki kelių bei pilkai melsvas šilkines kojines ir avi juokingas juodas kurpes su kvadratinėmis sagtimis iš balto metalo.

- Taip, taip, gerai įsižiūrėkite, Hobai, - pratarė senasis ponas. - O po to atsikratykite manimi savo loginių išvedžiojimų pagalba.

Krūptelėjau staiga suvokęs: išmušė išbandymo valanda, išmušė man nespėjus nė deramai pasiruošti. Lėtai iškvėpiau orą ir atsigręžiau į pašnekovą.

- Visada malonu susitikti su tikra anomalija, - pareiškiau. - Aš ir pats ką tik jaučiausi šiek tiek nerealus.

Jūs turite kokį nors vardą?

- Turiu daug vardų, - atkirto senis, mėgdžiodamas mano toną. - Bet duosiu jums mįslės raktą - pasakysiu du iš jų. Kartais mane vadina daktaru Dada, ir dar esu žinomas kaip artimas Siurrealio draugas. Jūs puikiai žinote, kad Antrasis Siurrealistinis Manifestas vis dar verčia žmones mankštinti smegenis. Ir jūs visai pagrįstai įtariate, kad tikroji būties prigimtis vargiai leidžiasi tiriama tokiu buku instrumentu, kaip anglosaksų protas. Pragmatiškame pasaulyje jūsų paties sveika nuovoka smerkia jūsų poelgius, bet jūs žinote, kad sveika nuovoka - pagrindinis žmogaus priešas, todėl ir atvykote į Prancūziją ieškoti ginklo savo didžiajai kovai su tikrove. Prisipažinkite, Hobai, jūs atvažiavote čionai pasikalbėti su manimi.

- Taip, bet kas jūs?

- Be viso kito, aš esu tas, kuris sudraskys jūsų racionalizmo voratinklį.

Jis nusišypsojo įžvalgia Voltero šypsena. Jaučiausi atsidūręs ant itin svarbaus atradimo slenksčio, ties kažkokio suvokimo riba, kurią peržengęs suprasčiau, ką gi čia veikiu, ir pagaliau surinkčiau į vieną giją išsidraikiusius savo gyvenimo siūlgalius.

Paskui vaizdas ėmė virpėti, man ėmė svaigti galva, ir ūmai, be jokio perspėjimo, aš suvokiau gulįs ant nugaros, įsmeigęs žvilgsnį į dangų. Mano galva rymojo ant kažko minkšto, aptempto ilgu juodu medvilniniu sijonu.

- Obai, jums viskas gerai?

Pažvelgiau aukštyn į tamsias Ivetos akis. Aš ištiestysojau aukštielninkas ant sandėlio grindų. Šmėkštelėjo miglotas prisiminimas: buvau viršuje, ėjau koridoriumi, o paskui kažkas nutiko. Ir staiga prisiminiau, kaip man po kojomis baigėsi grindys ir aš įsikibau į elektros kabelį. Tai kiek sulėtino kritimą, bet kabelis neišlaikė mano svorio, ir aš nulėkiau žemyn.

- Obai, - pašaukė Klovi, palinkęs virš manęs. - Jūs

nesusižeidėte?

Atsargiai atsistojau, kad ir kaip nesinorėjo kilti nuo šiltų, patogių Ivetos kelių. Žengiau keletą žingsnių, mankštindamas raumenis. Nors kūnas buvo keliose vietose sumuštas, kaulai nelūžo.

- Dėkui Dievui, - atsiduso Klovi. - Aš būtinai išsiaiškinsiu šitą reikalą, Hobai. Nesuprantu, kaip tai galėjo atsitikti. Pasirodo, koridoriaus gale buvo skylė, ir kažkas pridengė ją kartono lakštu. Tiesiog nusikalstamas aplaidumas.

Išgirdau tolumoje pažįstamą prancūzų policijos mašinos sireną. Verčiau jau Klovi nebūtų kvietęs policijos. Jie, aišku, sužinos, kad filmuojuos be leidimo dirbti, ir tada prasidės nemalonumai. Visai tikėtina, kad jie mane išsiųs iš šalies.

Na, bet kas bus, tas bus, neverta iš anksto jaudintis. Taip aš galvojau. Nes tuomet dar nežinojau, kad susipažinsiu su inspektoriumi Fošonu.

23. Emilis Fošonas

Policijos inspektorius Emilis Fošonas - neaukštas, kresnas, "ežiuku" kirptais garbanotais juodais plaukais ir žvitriu pašaipiu gališku žvilgsniu, kuris sudaro vos ne pagrindinę didžiojo galų palikimo dalį. Dar reikia paminėti dideles žvilgančias rudas akis, pietietiškai tamsią veido spalvą, gauruotus juodus antakius, suaugusius tarpuakyje, kaulėtą kumpą nosį, plonas lūpas nuleistais kampučiais ir tankius šerius ant skruostų, neseniai nuskustų ir papudruotų. Jis atvažiavo paprasčiausiu "Pežo", apžiūrėjo įvykio vietą ir išklausė Klovi paaiškinimus, linkčiodamas galva bei kažką murmėdamas. Fošonas beveik niekada nekalbėjo, tik retsykiais užsirašydavo pastabas į mažą juodą bloknotą, kurį laikė tamsaus trijų dalių kostiumo vidinėje kišenėje. Baigęs apžiūrą, jis pasisuko į mane.

- Mesjė Drakonianai, jūs buvote labai arti mirties. Ar jau atsigavote?

- Taip, visiškai.

- Tuomet tikriausiai neatsisakysite palydėti mane į kavinę "Selekt", esančią čia pat, už kampo. Galėsime išgerti konjako, ir aš užrašysiu jūsų parodymus.

* * *

"Selekt" - darbo liaudies kavinė, labai populiari savo kvartale. Baltomis plytelėmis išklotos grindys, cinkuotas baras. Ant lentynėlės televizorius, sokerio rungtynės pačiame įkarštyje; neišmanėliai europiečiai vadina šį žaidimą futbolu, o kodėl - amerikiečiams belieka tik stebėtis.

Buvo jau vėlyvas rytas, ir mes be vargo susiradome staliuką prie galinės sienos. Aš užsisakiau baltos kavos su kruasanais, Fošonas - konjako ir "espresso". Oras kavinėje buvo net tirštas nuo kavos, cikorijos, juodojo tabako, balto vyno ir perno kvapų. Fošonas klausinėjo mane veikiau kaip žmogų, su kuriuo norėtų artimiau susipažinti, negu kaip policininkas įtariamąjį. Nė iš tolo nenutuokiau, ar turiu teisę tirti bylą Prancūzijoje, todėl pasakiau, kad esu senas Alekso Sinklerio draugas - beje, tai buvo tiesa, - ir kad ieškau jo tiek dėl asmeninių priežasčių, tiek kito draugo prašymu.

Fošonas retsykiais kažką užsirašinėjo bloknote, bet daugiausia klausėsi, mirkčiodamas sunkiais vokais nuo cigarečių dūmų, šiurkštų smakrą parėmęs putliu kumščiu. Jis pasižymėjo, kaip teisingai tarti pavardę "Sinkleris", ir pasakė, kad galbūt jau po dienos kitos praneš man kokią nors informaciją, susijusią su mano kritimu, o tuo pačiu ir tai, ką sužinos apie Aleksą.

Mudu paspaudėme vienas kitam rankas, Fošonas vėl sėdo į mašiną ir grįžo į prefektūrą, ar bent taip aš maniau. Ką gi dar gali veikti prancūzų policija po to, kai

apžiūri įvykio vietą? O aš grįžau į sandėlį pas Klovi.

Režisierius jau filmavo kitą sceną. Jis atrodė mąslus ir susikrimtęs.

- Dėkui Dievui, kad jūs nesužeistas, - pareiškė jis. - Tai neturėjo įvykti. Bet aš įsitikinęs, kad Fošonas atras visus galus.

- Kokius galus? Manyčiau, tai buvo tiesiog nelaimingas atsitikimas.

- Kai aš filmuoju, galimi tik tie nelaimingi atsitikimai, kuriuos esu pats suplanavęs, - palingavo galvą Klovi. - Užtikrinus jus, kad šitą sugalvojau ne aš. Eime su manimi, aš jums kai ką parodysiu.

Nusekiau paskui Klovi į antrą aukštą, po to koridoriumi iki tos vietos, kur nukritau. Režisierius parodė man, ant ko laikosi grindys, regis, tai vadinama atraminėmis sijomis. Jos buvo pjūklu perpjautos ties pagrindu, o paskui vėl kruopščiai sujungtos. Ant viršaus primesta visokio šlamšto. Patys tiksliausi spąstai, kokius tik esu matęs.

- Bet kas tai padarė? - nusistebėjau. - Ir kam?

- Įdomus klausimas, - pritarė Klovi. - Tikiuosi, jūs rasite atsakymą.

- Kodėl aš?

- Tik jūs galite žinoti, kas geidžia jūsų mirties.

- Bet aš nežinau.

- Tuomet tikriausiai vertėtų išsiaiškinti.

24. Po apmąstymų

Pastebėjau, kad privatūs detektyvai negaišta laiko aptarinėdami žaizdas, gautas vykdant pareigą ar dirbant darbą, kaip jie vadina savo užsiėmimą. Visi jie neva turi išskirtinę savybę net ir rimtai sumušti, kartais netgi sunkiais bukais įnagiais, tiesiog krestelėti galva ir akimirksniu atgauti formą. Verta paminėti dar ir tai, kad po karšto dušo ir atpalaiduojančio masažo rytojaus die-

ną jie jaučia vien nežymų maudimą kūne, į kurį nekreipia jokio dėmesio.

Tokią ištvermę, aišku, reikia išsiugdyti. Dauguma privačių detektyvų gali pasigirti įspūdingais raumenimis. Jie įsitikinę, kad mankšta su treniruokliais vietinėje sporto salėje bičiulių draugijoje yra vienintelė dėmesio verta laisvalaikio leidimo forma. Man teko girdėti apie tokį žmonių tipą, kurie iš nuobodulio žaidžia rankinį, užuot ramiai gulėję ant sofos ir kantriai laukę, kol praeis bloga nuotaika, kaip daro visi normalūs mąstantys padarai. Jie tiesiog stoikai, o ne privatūs detektyvai.

Aš į juos nė kiek nepanašus. Mane lengva išmušti iš balno. Kontūzija, kurią gavau krisdamas iš antrojo sandėlio aukšto, paliko ant mano kūno ir galvos bjaurias geltonai violetines mėlynes. Jos išnyks, ko gero, tik po poros mėnesių. Ir tas sutrenktas vietas labai skauda. Daugiau aš apie tai neužsiminsiu, bet noriu, kad jūs žinotumėte.

Grįžęs į savo kambarį viešbutyje ilgai mirkau vonioje, paskui numigau kelias valandas. Po to pasijutau beveik pasirengęs pasimatymui su Iveta, paskirtam šį vakarą.

Beveik, bet ne visai. Tiesiog negalėjau prisiversti išeiti į iškvėpintą Paryžiaus nakties dekadansą, netgi dėl Ivetos. Vis dar mąsčiau apie juokingąjį seneliuką, regėtą ryte haliucinacijos metu. Ir dar mąsčiau apie painiavą, į kurią mane įtraukė Reičelė su Aleksu. Miglotos mintys. Neapibrėžtos mintys. Įtikinėjau save, kad man labai mažai užmokėjo už paieškas, virtusias sunkiu ir pavojingu darbu. Galvojau apie tai, kad aš jau sotus iki kaklo pastarųjų dienų įvykių ir kad jau pats metas sustoti. Aš artėjau prie kritinio momento ir pats tai jaučiau: visada žinai, kurią akimirką įeisi į "mirties kilpą". Mąsčiau apie tai, kurių velnių vėl atsibeldžiau į Europą. Jau pradėjau suprasti, kad vėl padariau tą pačią

klaidą: kaip laukinis aborigenas susižavėjau apgaulingu stiklo karolių blizgesiu. Stačia galva niurktelėjau į pavojų dėl romantiškos iliuzijos - savo svajonių Paryžiaus. Paryžiaus, kuris niekada neegzistavo. Dėl naujo gyvenimo planų, tokių pat iliuzinių. Aš bandžiau apsimesti, kad noriu tik uždirbti pragyvenimui, ir man nerūpi romantika, šiltas prarasto laiko švytėjimas, gaubiantis mano prisiminimus, bei toji nostalgiška įkaitusio oro karalystė, į kurią aš vis mėginu pasiremti. Tarytum užmiršęs, koks atgrasus buvo mano ankstesnis gyvenimas Europoje, aš bandau pakartoti viską iš naujo.

Ar jūs kada atkreipėte dėmesį, kad detektyviniuose romanuose krizę gali išgyventi visi personažai, išskyrus patį seklį? Prisiminkite skaitytus romanus ir įsitikinsite, kad tik šiame seklys ryžtingai atsisako susitikti su itin vertingu informatoriumi. Užuot skubėjęs į pasimatymą su Iveta, aš nusileidau žemyn ir paklausiau budėtojos, ar ji negalėtų išsiųsti mano telegramos. Toji sutiko. Skubiai parašiau: "Brangioji Reičele. Aš pasitraukiu. Su meile, Hobas", - ir išsiunčiau telegramą į "Krijoną".

Jums gali pasirodyti, kad perlenkiau lazdą. Bet esmė ta, jog aš labai nemėgstu kritinėti iš viršutinių aukštų. Ypač jeigu tai neduoda jokios naudos.

25. Ir vėl Reičelė

Po dviejų valandų, kai jau miegojau, į mano kambarį įsiveržė Reičelė.

- Ką reiškia "Aš pasiraukiu"? - paklausė ji.

- Leiskite pažiūrėti. - Paėmiau iš jos rankų popieriaus lapelį. Tai buvo mano telegrama. - Aš parašiau "pasitraukiu", o ne "pasiraukiu". Prakeikti varliaėdžiai, nieko negali padaryti be klaidų.

- Negi jūs jau nebesižavite Europa?

- Mano entuziazmas ėmė blėsti tą akimirką, kai

nusidrėbiau iš antro aukšto Kremlen Bistere.

- Beje, jums iš viso nederėjo filmuotis kine. Aš nusamdžiau jus ieškoti Alekso, o ne pradėti naują karjerą.

- Jūs man tiek mažai mokate, kad esu priverstas griebtis papildomo darbo, kol užsiimu jūsų reikalais. Antraip tiesiog neišgyvenčiau. Žinote mūsų gildijos devizą? "Nerizikuok gyvybe perniek".

- Nesuprantu, ką reiškia "perniek", - atkirto Reičelė. - Bet, regis, suprantu, ką turite omeny. Aš noriu, kad tęstumėte paiešką. Ko jums reikia?

- Visų pirma truputį atvirumo.

- Kokią jūs turite teisę kaltinti mane melu? - lediniu tonu paklausė Reičelė.

- Ne, ne visai taip. Aš tik noriu, kad pasakytumėte man tiesą.

- Jūs pats sau prieštaraujate, - užginčijo Reičelė, bet jau ne taip atšiauriai. - Ką jūs norite sužinoti?

- Kodėl jūs ieškote Alekso?

- Aš jums sakiau, - pradėjo ji. - Aleksas - mano draugas. Jis dingo, ir aš dėl jo nerimauju.

- O toliau? - paklausiau aš.

- Kas toliau?

- Kokia kaina?

- Aš tikrai nesuprantu jūsų.

- Reičele, - rimtai pasakiau aš, - jūs man patinkate. Bet jeigu tai, ką jūs pasakėte, yra tiesa, tikra tiesa, ir nieko daugiau, išskyrus tiesą, tuomet verčiau susitarkime ir išsiskirkime gražiuoju. Aš grįšiu į Valstijas ir dar suspėsiu į dukters išleistuvių iškilmes.

- Kodėl jūs staiga nusprendėte atsisakyti darbo?

- Todėl, Reičele, kad jis tampa pavojingas. Panašu, kad į šį reikalą įpainiota daug daugiau žmonių ir kad jame yra net keletas svarbių momentų, kurių jūs man nesakote. Taigi aš atsidūriau itin nepalankioje padėtyje: bet kuris žmogus aplinkui žino daugiau negu aš. O aš

žinau tik viena. - Aš dramatiškai patylėjau.

- Ką? - neiškentė Reičelė.

- Aš žinau, kad Aleksas ne šiaip sau paspruko, ketindamas bėgti su buliais į koridą Pamplonoje. Manau, kad jis dalyvauja kažkokiame painiame ir tikriausiai nelegaliame sandėryje. Ir dar nujaučiu, kad čia įpainioti dideli pinigai.

- Kodėl jūs taip manote?

- Labai jau daug žmonių sukasi apie mus. Paprastai toks susidomėjimas kyla tuomet, kai kalbama apie didelius pinigus.

- Suprantu, - kiek pagalvojusi pratarė Reičelė.

- Puiku. Tai ką dabar norite man pasakyti?

- Hobai, štai geriausia, ką šiuo metu galiu sugalvoti: raskite Aleksą - gausite penkis tūkstančius dolerių.

- Tai realūs pinigai ar naujas žaidimas?

- Jūs vėl kaltinate mane melu? - Reičelė net išraudo.

- Anaiptol. Aš tik noriu jums paaiškinti, kad turiu daug išlaidų, kad man reikia samdyti žmones, kiekviename žingsnyje dalinti kyšius, o kur dar pinigai, kuriuos išleidžiu vaišindamas informatorius?

- Galiu duoti jums tūkstantį dolerių dabar pat. - Reičelė prasegė rankinuką ir pažvelgė į mane.

- Žinote ką, - atsakiau, - duokite man du tūkstančius dabar ir dar aštuonis, kai ištrauksiu Aleksą.

- Betgi tai bus dešimt tūkstančių dolerių!

- Taip.

- Jūs elgiatės labai negražiai: vidury tyrimo pareiškiate man ultimatumą.

- Galite pasiskųsti gildijai. Bet, patikėkite, tai visai nedidelė suma, turint omeny, kad jūs iki šiol nepasakėte man nieko naudingo.

- Gerai, - atsiduso Reičelė. - Kaip manote, ar greitai surasite Aleksą?

- Jeigu jūs sumokėsite, manau, užbaigsime šį reikalą per tris dienas, daugių daugiausia per savaitę, - pri-

žadėjau aš.

Vėliau aš pats buvau sužavėtas savo pranašiška nuojauta.

VI dalis

26. Haris, Marija

Haris Hemas jautėsi kiek sutrikęs, žingsniuodamas link Ibicos uosto greta Marijos Guaš. Bet sykiu ir patenkintas. Marija buvo graži moteris, neeilinė moteris, ir jis džiaugėsi pasivaikščiojimu su ja. Haris netgi pradėjo galvoti, kad būtų gerai, jeigu jiedu galėtų kartu nueiti priešpiečių...

Bet čia Antonijas Planelsas pasakė Marijai matęs, kaip išplaukė jos brolių laivas. Aplenkę bangolaužį, jie pasuko link Barselonos.

Išgirdusi tai, Marija paniuro. Paprastai jos broliai žvejodavo visai kituose vandenyse.

- Kodėl jie ten nuplaukė? Antonijau, ar negalėtum pamėginti iššaukti juos per radiją?

- Mano siųstuvas jų nepasieks, - paaiškino Antonijas, bet sutiko pamėginti. Jis pasiūlė Marijai ir Hemui palaukti prieplaukoje, o pats nulipo į mažytę kajutę, užgriozdintą visokiais daiktais, ir ėmėsi ieškoti brolių trumposiomis bangomis.

Buvo nuostabi saulėta diena. Vėjas draikė tamsias garbanas, išsprūdusias iš po Marijos skarelės. Baltas kruizinis garlaivis ką tik įplaukė į Tagomago salos uostą. Haris jautėsi neįtikėtinai laimingas, nors ir negalėjo suprasti kodėl.

Netrukus grįžo Antonijas Planelsas.

- Nepagavau jų. Bet šnektelėjau su Diegu Turu. Jis matė tavo brolius prieš sukdamas namo.

- Kur? - paklausė Marija.

- Maždaug už dvidešimties mylių į rytus nuo Kadakės.

- Kur? - nesuprato Haris.

- Kiek šiauriau Barselonos, - paaiškino Marija, - bev-

eik Liono įlankoje.

Ji pasisuko į Antoniją Planelsą ir kažko paklausė Ibicos čiabuvių greitakalbe. Paskui vėl atsigręžė į Harį.

- Regis, jie plaukia į šiaurę. Monpeljė arba Marselio kryptimi.

Haris parvežė Mariją atgal į ūkį. Jis norėjo pakviesti ją priešpiečių, bet nežinojo, kaip tai padaryti. Net nemėginkite siūlyti moteriai iš Ibicos nueiti kur nors išgerti.

Tos pačios dienos pavakare Haris sėdėjo Santa Gertrūdės kavinėje ir skaitė laikraštį. Penktame "International Herald Tribune" puslapyje jis užtiko dėmesio vertą straipsnį. Dusyk perskaitęs jis nusprendė verčiau paskambinti Hobui.

Tarptautinis telefono skambutis iš Ibicos - rimtas dalykas, galintis užtrukti didžiąją dienos dalį. Haris nuvažiavo į Santa Eulaliją, trečią dydžiu salos miestą. Ten vyko lyg ir koks festivalis. Gatvėmis vaikštinėjo linksmos žmonių minios, ir tiesiog nebuvo vietos pastatyti mašiną. Apsukęs du ratus miesto gatvėmis, Haris nuvažiavo į "Ses Rokes" viešbutį už ketvirčio mylios nuo miesto. Ten jo bičiulis Karlitas saugojo didelę mašinų stovėjimo aikštelę ir leido jam palikti automobilį nemokamai. Haris patraukė atgal į miestą pėstute, draugiškai sveikindamasis su pakeliui sutiktais pažįstamais. Jis neskubėjo, nes Ibicoje, kur laikas matuojamas veikiau savaitėmis ir mėnesiais negu minutėmis ir valandomis, niekas nieko nedaro paskubomis. Visgi jis jautėsi kiek įsitempęs, nes turėjo skubiai išsiųsti pranešimą. Tingus Ibicos žavesys stovėjo jam skersai kelio ir trukdė atlikti pareigą.

Haris aplenkė mašinų prigrūstą aikštelę miesto pakraštyje, prasmuko trumpiausiu keliu tarp namų ir išsigavo į centrinę alėją Kalė-del-Kiosko. Gatvė taip vadinosi todėl, kad aukštesniu galu rėmėsi į kavinę po atviru dangumi, kur galėjai sėdėti ir matyti savo draugus ar

priešus, ar tiesiog kažkokius žmones. Ibica tokia vieta, kur gali sutikti bet ką.

Tuo momentu Haris neturėjo laiko mandagybėms, tačiau negalėjo nepaisyti tradicijų. Ibicoje netgi patys netikėčiausi, nemaloniausi įvykiai nepateisina nemandagumo. Haris linktelėjo senjorai, siuvusiai jam marškinius, pasisveikino su Aleku, kuriam priklausė "El Kabaljo Negro", mėgstamiausias Hario baras. Ir galų gale priėjo telefono būdelę.

Telefono būdelė atsirado čia visai neseniai ir tai buvo ryškus Santa Eulalijos modernizmo požymis. Dar prieš kelerius metus Ibicoje nebuvo telefonų automatų. Norėdami paskambinti, turėdavote prašyti leidimo bare, restorane ar viešbutyje. Bet paskui "La Kompanja Telefoniko de Espanja" įtaisė aparatus fabrikinės gamybos kabinose dydžiu sulig nedideliu furgonu. Palei dvi sienas rikiavosi šeši telefono aparatai. Į kairę nuo įėjimo stovėjo stalas, kur jūs užsisakydavote pokalbį, o priešingoje pusėje - medinis suolas, ant kurio laukdavote, kol jus sujungs.

Nesivarginkite ieškodamas telefono kortelės. Šiuose aparatuose nėra netgi plyšelio monetai įkišti. Ibicoje tarpmiestiniai ir tarptautiniai pokalbiai vyksta senamadišku būdu: jūsų operatorius tariasi su kitu operatoriumi, ir jie tarpusavyje sprendžia, sujungti jus su pašnekovu ar ne.

Vasarą, kai telefoninių pokalbių intensyvumas išauga šimteriopai, tarptautiniai skambučiai virsta tiesiog komedija. Tarptautinis telefono ryšys įnešė į Santa Eulaliją baisią šiuolaikinę įtampą. Atsirado žmonių, daugiausia užsieniečių, kurie kiaurą dieną kažką šūkalodavo Chosė savo nesuprantama kalba. Tačiau Chosė, kresno, tvirto, plačiaveidžio, linksmo, bet rimto vyro nebaugino sunkumai. Kaip ir daugelis ispanų, jis netgi mėgo ekstremalias situacijas, gebėjo akimirksniu jas suvaldyti ir atlikti savo darbą. Bet tik su viena sąlyga:

jeigu jūs neparodydavote abejojąs jo darbo metodo patikimumu, o svarbiausia - neskubindavote jo.

Chosė išspręsdavo visas problemas - gal ne taip greitai, kaip norėtųsi, užtat sėkmingai. Jis nemokėjo jokių kalbų, išskyrus ispanų, betgi tai dar nė vienam ispanui nesutrukdė priversti užsienietį jį suprasti. Šiaip ar taip, visi užsakovai prisiskambindavo ten, kur jiems reikėdavo. Keletą kartų per dieną Chosė siųsdavo savo mažąjį sūnelį Choselitą atnešti jam vaflinį ledų kūgelį. Kur čia nesukaisi, liepos mėnesį iš Eulalijos pramušinėdamas tarptautinius skambučius!

Haris ir Chosė buvo draugai. Haris kalbėjo primityvia ispanų kalba, vartodamas tik esamojo laiko veiksmažodžius arba vien tik bendratį. Bet visi jį suprasdavo.

Haris nė žodžiu neužsiminė apie savo skambučio svarbą. Mat jau pakankamai ilgai išgyveno Ispanijoje ir žinojo, kad tokiu pareiškimu nieko nelaimėsi. Užtenka pasakyti ispanui, kad reikalas skubus, ir jo protas tučtuojau išeina atostogų. Skubus? Kažką užmušė? Ispanas supranta tik tokią skubos priežastį.

- Paryžius, - nutęsė Chosė, žvilgtelėjęs į Hario užrašytą numerį. - Tikriausiai svarbus reikalas, ar ne?

Haris gūžtelėjo pečiais parodydamas, kad skambutis, tiesą sakant, visai nesvarbus, ir jis pats nesupranta, kam taip varginosi ir netgi atsikėlė iš lovos , kad paskambintų. Bet paskui susimąstė: o gal visgi yra kažkokia prasmė?

- *Bastante*, - burbtelėjo Haris.

"Bastante" reiškia "daugmaž", "šiek tiek". Šis neva nereikšmingas žodelytis gali suvaidinti milžinišką vaidmenį kai kuriuose pasaulio kampeliuose, kur kalbama ispaniškai. Haris žinojo: ispaniškai šis žodis skamba įtikinamiau už "urgencias", tai yra "neatidėliotina", ar "rapidos" - "skubu". Ir kada Chosė pasakė, kad bus "muy caro", tai yra "ganėtinai brangu", Haris suprato:

pokalbis bus ne toks brangus, koks būtų "bastante caro".

- Tave, drauguži, sujungsiu tuoj pat, - pranešė Chosė, nutraukdamas ponią, jau ilgokai plepančią su savo vyru Kopenhagoje. Jis spūstelėjo svirtelę - taip, šie aparatai turi tokias pat svirteles kaip senieji JAV armijos lauko telefonai, - ir sumurmėjo: - *Pues, a ver.* - Tai reiškia: "Na, pažiūrėkime".

Aparatas sukrenkštė ir išsyk sujungė su Paryžiumi. Galima sakyti, stebuklas, bet kartais taip būna. Haris pakėlė ragelį. Kad tik Hobas atsilieptų kitame gale.

27. Aš ir Haris Hemas

Vos tik priguliau pailsėti po sunkios dienos, praleistos su Žanu Klodu ir jo draugais, staiga sučirškė telefonas. Skambino Haris Hemas.

- Hari? Kaip laikaisi?

- Pavargau, čia baisiai karšta, bet sukuosi kaip voverė rate. Gavau tau šiokios tokios informacijos.

Buvau taip susirūpinęs pastarųjų dienų įvykiais, kad visai užmiršau, jog mano gyvenimas susideda ne iš vienos bylos kaip daugelio seklių iš detektyvinių romanų, kurie tarp tyrimų, matyt, gyvena saugojimo kameroje būdami užmiršto lagamino būsenos. Jie neranda geresnio užsiėmimo, kaip pataikauti savo polinkiui į alkoholį ir rajūniškus pietus, susidedančius iš pigių valgių bei nuvalkiotų sąmojų. Tikri detektyvai, tokie, kaip aš, visada tiria kelias bylas vienu metu.

- Kiek sugebėjau išsiaiškinti, - pradėjo Haris, - tavosios burlentės dabar skuba į Prancūziją žvejų laiveliu.

Haris papasakojo, kad firma "Industrias Marisol" priklauso broliams Enrikei ir Vikui. Enrikė išvažiavęs į San Sebastjaną, o Vikas išvyko iš salos žvejų laiveliu, kuris, iš visko sprendžiant, plaukia į Prancūziją. Haris

buvo beveik tikras, kad laivas gabena pradingusias burlentes.

- Tu tikriausiai nežinai, į kurią būtent Prancūzijos vietą?

- Tiksliai nežinau, - patvirtino Haris. - Žvejų laiviūkščiai išvykdami nepildo maršrutinių lapų. Bet šiandien skaičiau straipsnį "International Herald Tribune", penktame puslapyje, apatiniame dešiniajame kampe. Regis, rytoj Prancūzijoje, Gonflero įlankoje, prasideda burlentininkų varžybos. Iš ko lažinamės, kad tavo lentos keliauja tenai?

- Atrodo, tu išties aptikai pražuvusių lentų pėdsakus, - nusprendžiau aš. - Gera pradžia, Hari! Taigi tu skrendi į Gonflerą ir tikrini, ar jos tikrai ten?

- Hobai, aš negaliu išvykti iš Ispanijos, - prabloškė mane Haris.

- Nejaugi tavęs ieško Prancūzijoje?

- Nieko panašaus. Tiesiog aš padaviau prašymą gauti *permanencia*.

- Šūdas! - nesusivaldęs pusbalsiu nusikeikiau.

"Permanencia" - leidimas nuolat gyventi Ispanijoje. Norint jį gauti, reikia užpildyti atitinkamas anketas, priduoti pasą ir išgyventi Ispanijoje pusę metų. Po to jūs atgausite pasą ir galėsite išvažiuoti bei grįžti kada panorėjęs.

- Ir kada manai gauti savąją *permanencia*?

- Maždaug už šešių savaičių.

- Tai velniava, - burbtelėjau aš. - O tu negalėtum paprašyti savo bičiulio Belasko grąžinti tau pasą?

- Be jokio vargo, jeigu reikalas būtų tvarkomas saloje, - atsakė Haris. - Bet tu neblogiau už mane žinai, kad visi popieriai keliauja į Madridą.

Sugriežiau dantimis. Prakeikta supercentralizuotoji Ispanija. Pats aš esu nepalenkiamas regioninės autonomijos šalininkas.

- Gerai, - pasakiau į ragelį. - Teks man pačiam patikrinti.

28. Gonfleras

Nuvažiavau į Monparnaso stotį ir įsėdau į traukinį, vykstantį į Gonflerą.

Gonfleras yra už dviejų valandų kelio nuo Paryžiaus. Tai senas Bretanės uostas prie Anglų kanalo, kaip sako anglai, arba Lamanšo, kaip jį vadina visas likęs pasaulis. Napoleono karų metu šis uostas suvaidino svarbų vaidmenį.

Užsisakęs viešbutyje "Aren" kambarį su nuostabiu vaizdu į įlanką, kaipmat pasijutau geriau. Pro langą matėsi siauros akmenimis grįstos gatvelės, bažnyčių varpinių bokštai ir akmeninis prieplaukon vedančio tako raštas. Gatvėse pastebėjau keletą plakatų: "Sveiki atvykę, burlenčių varžybų dalyviai". Bet šiaip jau vietiniai gyventojai neatrodė labai susidomėję varžybomis.

Gonflere man lyg ir nebuvo ką veikti. Ir tai man labiausiai patiko. Tiesiog slampinėjau gatvėmis ir krantine, žavėjausi vandens slidėmis, kurios atrodė visai taip pat, kaip garsiuose šiuolaikiniuose prancūzų marinistiniuose paveiksluose. Tai vienur, tai kitur užsukdavau į kavinę, išgerdavau kavos arba aperityvo. Žodžiu, dykinėjau, mėgavausi gyvenimu ir lepinau savo sielą.

Grįžęs į viešbutį per daug nenustebau, išgirdęs iš budėtojo, kad manęs ieškojo kažkoks džentelmenas, kuris dabar laukia svetainėje.

Užsukęs į barą pamačiau pažįstamą plačią, galingą nugarą, aptemptą medvilniniu tvidu, ir galvą su liūto karčiais. Majoras Naidželas Vitonas.

- Sveikas, Naidželai, - burbtelėjau įsitaisydamas ant gretimos taburetės.

Kaip jau minėjau, nesu raumenų kalnas ir stengiuosi nedalyvauti nešvariuose darbuose. Kam vargintis pačiam, jeigu po ranka yra specialistai, kuriems nuolat trūksta pinigų?

Naidželas Vitonas - buvęs "raudonųjų berečių" savanoris ir buvęs Moiso Čombės, nesėkmingai pretendavusio į valdžią Zaire, samdinių armijos pulkininkas. O dar prieš tai jis spėjo atmušti ranką įvairiose nemaloniose situacijose Malaizijoje, Kenijoje, Brunėjuje ir Afganistane. Vitonas - aukštas ir apkūnus (kai užmiršta įtraukti pilvą) vyras tankiomis neklusniomis raudonai kaštoninėmis garbanomis, garbanota barzda ir ūsais. Jis šiek tiek panašus į liūtą, šiek tiek į baltaodį vaiką, ilgai paliktą saulėkaitoje. Naidželo veidas - paminklas tropikų saulei ir daugiadieniam girtuokliavimui. O pats jis - sudėtinga asmenybė, susidedanti iš kelių tipažų. Vienas geriausių jo vaidmenų - rambus apykvailis buvęs britų armijos karininkas. Tai komiškas tipažas, bet yra ir kitokių. Niekas, netgi pats Naidželas, nežino, kuris iš jų yra tikrasis Vitonas.

- Žanas Klodas užsiminė, kad turi mums darbo, - pradėjo jis.

- Kaip sužinojai, kur manęs ieškoti?

- Prisiminiau, kad senais laikais dažnai atvažiuodavai čionai, kai Paryžius įgrisdavo iki gyvo kaulo, o grįžimui į Ibicą dar nebūdavai subrendęs.

- Jūs išstudijavote mano įpročius, daktare Vatsonai, - pažymėjau aš.

Naidželas linktelėjo.

- Beje, kaip gyvuoja Keitė?

- Puikiai, - atsakiau.

- Gal retsykiais prisimena mane?

- Tiesą sakant, ne. Mūsų senus gerus laikus Keitė palaidojo giliai praeityje.

- Žavinga moteris, toji Keitė, - atsiduso Naidželas. - O kaip vaikai? Viskas gerai?

- Taip, labai gerai. Jie irgi niekada neprisimena tavęs, Naidželai.

- Ką gi, vis tiek malonu pasišnekėti apie senus gerus laikus. Tai kas gi dabar nutiko, Hobai?

- Ar pameni Aleksą Sinklerį?

- Ir net labai gerai, - pareiškė Naidželas. - Kadaise Ibicoje jo namelis stovėjo greta manojo. Velniūkštis Aleksas, auksaplaukis berniukas. Turbūt pameni, aš buvau pabroliu jo antrosiose vestuvėse. Tik dabar negaliu prisiminti, ką jis vedė, Margaret ar Ketrin?

- Ką dar prisimeni apie jį?

- Aleksas padirbinėjo meno kūrinius kartu su Rauliu Foningu. Paskui dirbo su Berniu Kornfildu, jie pardavinėjo įsivaizduojamas sodybas kaip tikras. Paskui grįžo į Valstijas. Savo noru atsisakė išgirtosios laisvės ir įsidarbino kažkokioje didelėje advokatų firmoje Vašingtone. Paskutinis dalykas, kurį girdėjau apie jį - tai, kad jis gyveno Džordžtaune ir vartėsi kaip inkstas taukuose.

- Tuo pačiu baigėsi ir mano turėta informacija. Dabar mane nusamdė rasti Aleksą. Jis neva atskrido į Paryžių prieš gerą mėnesį ir dingo.

- Kas tave nusamdė? Jeigu tik šitas klausimas neatrodo tau nekuklus.

- Ne, juk mes dabar dirbame kartu. Alekso ieško viena dama, vardu Reičelė Star. Bent jau taip ji prisistatė man.

- Niekada apie ją negirdėjau, - mąsliai pratarė Naidželas. - Tikriausiai ji ne iš anų laikų?

Aš papurčiau galvą.

- Buvau nusivedęs Reičelę pas Rusą, tas jos nepažįsta. O jeigu jau Rusas nepažįsta, vadinasi, ji iš tiesų dar niekada nesirodė scenoje.

- Kam jai prireikė Alekso?

- Šito Reičelė man nepasakė. Atrodo, asmeniniai reikalai.

- Su Aleksu visada taip, - šyptelėjo Naidželas. - Ko tu nori iš mudviejų su Žanu Klodu?

- Manyčiau, tai akivaizdu. Pabandykite ką nors išsiaiškinti. Ką iš tiesų sumanė Aleksas, kaip ir kodėl jis dingo, kur jis dabar.

- Visai logiška, - sutiko Naidželas. - Kada grįši į Paryžių?

- Greitai, - atsakiau gūžtelėdamas pečiais.

- Ką čia veiki?

- Tiriu kitą bylą.

- Nagi, seni, mes juk partneriai. Apšviesk ir mane, - paprašė Naidželas.

Taip aš papasakojau jam apie Frenkį ir apie tai, ką sužinojo Haris.

- Nori pričiupti tą vyruką? - paklausė Naidželas.

- Taip, jeigu jis iš tiesų atbogino čionai pavogtas burlentes. Tikiuosi lengvai sutvarkyti šį reikalą.

- Daug lengviau, negu veikiant per teismą, ar ne? - pažymėjo Naidželas. - Na, bet tu tikriausiai žinai, ką darai.

Aš linktelėjau, nors, tiesą sakant, nelabai žinojau.

- Ar negalėtum mudviem su Žanu Klodu išskirti nedidelį avansą? - paklausė Naidželas. - Man regis, jūs, amerikiečiai, į viską žiūrit kaip į būdą užsidirbti pinigų.

Daviau jam penkis tūkstančius frankų, kad pasidalintų su Žanu Klodu, ir dar sąrašą žmonių, su kuriais norėjau šnektelėti ateityje. Naidželas paliko man telefono numerį, kuriuo buvo galima paskambinti ir palikti žinutę jam bei Žanui Klodui.

- Važiuosi traukiniu? - paklausiau.

- Ne, - papurtė galvą Naidželas, - tebeturiu savo senąją "Ispano-Suiza". Pasimatysime Paryžiuje.

Jis pasuko link išėjimo.

- Beje, Naidželai... - sulaikiau jį.

- Ką, Hobai? - Jis atsigręžė. Stotinga kariška povyza su nedideliu pilvuku.

- Dėl Turkijos. Aš nepakišau tavęs ir Žano Klodo.
- Žinau, - atsakė Naidželas.
- Žanas Klodas, regis, nelabai tiki manimi. Iš kur tu žinai, kad sakau tiesą?
- Seniai atidirbau šią versiją. Jeigu tikrai galvočiau, kad tu išdavei mus, Hobai, mudu dabar nesišnekučiuotumėme.
- Kodėl?
- Todėl, kad tu gulėtum Sen Marteno kanalo dugne su mano svarsčiais prie kojų. Iki pasimatymo Paryžiuje, Hobai.

29. Susitikimas su Viku

Vakare sėdau į taksi ir nuvažiavau į nedidelį oro uostą, kuris aptarnavo dar ir Havrą bei Pa de Ko. Dar tik vakarėjo. Rytuose, Paryžiaus pusėje, kybojo tiršta pilka migla. Vakarinis reisas iš Antibos vėlavo dešimčia minučių. Laukdamas išeinančių keleivių, įsitaisiau beveik prie pat vartų. Atvyko daug žmonių, bet visai nedaug mane dominančio amžiaus vyrų. Visi kiti - moterys, vaikai, šventikai ir kariškiai. Pastebėjau ir keletą lotynų amerikiečių, iškart patraukiančių dėmesį ryškiomis kaklaskarėmis bei apavu su kamštiniais padais.

Palyginti lengvai radau stebėjimo postą, iš kur galėjau viską matyti, pats niekieno nematomas. Kavinėje-bare priešais vartus, pro kuriuos išeidinėjo keleiviai, kabėjo didelis veidrodis, ir aš mačiau jame visus atvykėlius.

Štai praėjo du kunigai ir būrys mergaičių su mokykliniais džemperiais, tikriausiai tinklinio komanda. Nicos "Visų žvaigždžių" vidurinė mokykla prieš "Narūnus" iš Kamargė. O gal ir ne.

Ir tada pamačiau vyriškį. Išlipęs iš lėktuvo, jis apsidairė su tokia mina, lyg būtų patekęs į Pažadėtąją Žemę. O paskui pastebėjau jo bagažą: penkias ryškias

spalvotas burlentes ir bures spalvinguose medžiaginiuose krepšiuose. Jos atslinko bagažo karusele, vyriškis jas nusikėlė ir tvarkingai sudėjo greta. Priėjęs nešikas paėmė krepšius ir nunešė į limuziną su užrašu "Viešbutis "Ric", Gonfleras". Vikas jau ketino sėsti į mašiną, bet garsiakalbis pranešė, kad jam atėjo telefonograma. Vikas nuskubėjo jos pasiimti, o kai grįžo, limuzinas buvo jau nuvažiavęs.

- Atleiskite, - aš priėjau prie jo, - galėčiau pavėžėti jus iki miesto.

- Nepamenu, kad būtume kada susitikę, - atsakė Vikas, - bet būčiau labai dėkingas. Mano bagažas nuvažiavo be manęs.

Jis įsėdo į mašiną. Aš taip pat.

- Mudu su jumis išties niekada nebuvome susitikę, bet turime vieną bendrą pažįstamą. Frenkį Folkoną.

- Kas jums pasakė? - Vikas net išpūtė akis.

- Mes abu pažįstame Frenkį Folkoną, - pakartojau aš. - Aš vardu Hobas Drakonianas, esu jo firmos atstovas ir draugas, taip pat privatus seklys.

- Tai jūs pažįstate Frenkį Folkoną? - nesiliovė stebėjęsis mano pašnekovas.

Vikui buvo maždaug tarp dvidešimties ir trisdešimties metų. Nedidelio ūgio, bet iškilia krūtine, jis atrodė kietas vyrukas. Bet kažkas jame buvo ne taip. Tamsūs šešėliai slinko veidu tarsi didėjantys įtrūkimai uoloje, kažkokia silpnybė, net nepaslėpta kiek nors giliau, išorinis trūkumas, išduodantis vidinį sąžinės graužimą. Žvelgdamas į šitą veidą, negalėjai galvoti apie nieką kitą, išskyrus dramą, atsispindinčią jame. Kokią dramą? Silpnybė prieš jėgą, buities principais prieš fantaziją. Pagalvojau apie tai, kiek daug paslapčių slypi šiuose žemaūgiuose tamsiaplaukiuose žmonėse išdidžiai išpūstomis krūtinėmis, ir akimirkai Vikas pasirodė man toks pat mįslingas kaip Javos ar Barsumo gyventojas.

Vikas ilgai stebeilijosi į mane, ir aš dar labiau suabejojau jo ketinimų garbingumu.

- Jūs atvažiavote pas mane nuo didžiojo misterio Folkono? - pagaliau susižavėjęs šūktelėjo jis. - Geriausio burlenčių gamintojo Amerikoje?

- Taip.

- O betgi tai puiku! Leiskite man pakviesti jus ko nors išgerti! Už susitikimą su pačiu misteriu Folkonu! Tikiuosi, už greitą susitikimą. Man tai būtų didžiausias malonumas, kokį tik galiu įsivaizduoti. Misteri Drakonianai, jūs net nenumanote, kokią didelę reikšmę mano gyvenime vaidina Folkono burlentės. Eime į barą. Privalau tučtuojau jus pavaišinti. Ten ir pasikalbėsime.

Kartais žmonėms sunku prisitaikyti prie manojo darbo metodo. Jie gūžiasi, nieko nekalba. Bet būna ir tokių, kurie praskysta. Ypač jeigu su jais bendrauju pats. Aš - privatus seklys, nelinkęs terorizuoti žmonių, iš kurių noriu gauti informaciją. Atvirkščiai. Nusikaltėliai yra man sakę, jog mano draugijoje jusdavo dieviškos įkvėpimo galios protrūkį ir tvirtą vidinį įsitikinimą, esą jie amžinai klestės pasaulyje, kuriame gyvena tokie tipai, kaip aš. Dažnai jau vien iš dėkingumo už savo didybės suvokimą jie išklodavo man viską iki smulkmenų.

Tačiau pasitaiko ir tokių kaip Vikas, iškart perimančių iniciatyvą. Į barą ėjau su nelengva širdimi. Toks jausmas apima, kai pašnekovas nenori atvirai bendradarbiauti. Arba pernelyg greitai sutinka tai daryti.

Vikas užsakė mums abiem po kokteilį su šampanu. Tada įsispitrijo į mane juodomis akimis, panašiomis į karoliukus, ir pradėjo savo pasakojimą:

- Jūs net neįsivaizduojate, kokie sunkūs man buvo praėjusieji metai. Mano žmona Marija išsikraustė iš proto. Ji kliedėjo manydama, kad aš esu šikšnosparnis vampyras ir neprisileisdavo manęs artyn. Įsivaizduokite mano nevilтį! Paskui susipykau su Enrike, savo

vyresniuoju broliu ir verslo partneriu. Mes vertėmės povandeninio plaukiojimo įrangos nuoma. Tai buvo dar iki mano susidomėjimo burlenčių sportu. Turėjau kiauras dienas tąsytis su senais įgrisusiais akvalangais, išdavinėdamas juos vokiečiams ar prancūzams, kad šie galėtų pasinerti į jūros gelmes prie mūsų brangiosios Ibicos krantų ir ant žeberklo galo ištraukti jau baigiančios išnykti povandeninės gyvybės liekanas. Jei norite žinoti, nevykusių narų yra siaubingai daug, o mūsų verslo geležinė taisyklė - daugiausia dėmesio skirti būtent tokiems. Neįkyrėsiu jums smulkiai aiškindamas, kaip įklimpau į tokį atgrasų verslą, tik pasakysiu, kad dėl visko kaltas mano dėdės Ljato testamentas. Ši istorija jau pateko į salos folklorą.

Taigi nesvarbu, kodėl ėmiausi šio bjauraus verslo, svarbu, kad taip buvo. Ir štai vieną gražią dieną aš išgirdau apie burlentes. Faktiškai jos visą laiką supo mane, šmėkščiojo tai šen, tai ten. Bet kada tampi įgimto konservatyvumo auka - o tai dažnai nutinka žmonėms katalikiškose šalyse su stipriomis šeimos tradicijomis, - tuomet tik trypčioji vietoje, išklydęs iš kelio. Aš pražiopsojau daug svarbių dalykų. Ištisus penkerius metus niekuo nesidomėjau, negalėjau prisiminti nė vienos muzikinės grupės pavadinimo, nė vieno filmo. Siaubingas nuobodulys! Mūsuose sakoma, kad jį sukelia ar bent jau pastūmėja link jo pietų vėjas sirokas arba chamsinas, kaip jį vadina Izraelyje. Šitas karštas negailestingas vėjas, nešantis ligas ir dulkių debesis, retsykiais aplanko ir mūsų salą. Smėlis girkši tarp dantų, galva tinsta iš susierzinimo. Jis pučia iš Afrikos, atnešdamas su savimi šiurpius prietarus bei pranašystes, ir visi laukia blogų laikų. Taip buvo ir man. Tik staiga mane persmelkė sensacinga idėja, gal kiek pavėluotai, bet aiškiai ir ryškiai. Burlentės. Akimirksniu suvokiau, kad šie mažyčiai laiveliai, tokie lengvi ir paprasti, gali išgelbėti mane, išspręsti visas mano proble-

mas, susikaupusiais per ilgus metus.

Aš prekiavau burlentėmis savo parduotuvėje, išbandžiau įvairius projektus, kol pagaliau susidūriau su nepakartojamais neprilygstamojo Frenkio Folkono iš Gud Riverio, Oregono valstijos, gaminiais. Per tą laiką tapau ganėtinai kompetentingu burlenčių specialistu, žmogumi, gebančiu plaukti su visa grupe ir pavėjui, ir prieš vėją, bet niekada neišsiveržiančiu į lyderius. Tačiau kai tik išmėginau pirmąją Folkono lentą, viskas pasikeitė. Aš pradėjau užimti prizines vietas.

Įsigijau antrąją Folkono lentą, ir sėkmė ėmė dar dažniau šypsotis man. Štai tada supratau, ką turiu daryti: įsigyti visas būtinas keturias ar penkias lentas su reikiama įranga ir sudalyvauti tarptautinėse varžybose. Tik kelios pergalės - ir aš išsivaduosiu nuo bejausmio brolio Enrikės juoko, pavydžios tėvo paniekos, bendraamžių patyčių - tų, kurie žinojo pop dievaičių vardus, bet užmiršo savo pačių sielas. Su laimėtais pinigais be vargo pakilčiau virš kasdienybės liūno. Ir tam man reikia tik vieno - Folkono burlenčių po kojomis.

Tolesnis žingsnis buvo neišvengiamas. Aš niekam neprasitariau apie savo ketinimus.

Aišku, brangu, bet burlentės man buvo verkiant reikalingos. Aš daviau užsakymą. Tai buvo pats rizikingiausias lošimas mano gyvenime. Kai krovinys atvyko, sukaupiau visą drąsą ir palikau salą, palikau žmoną, palikau brolį, tėvus. Dabar esu vienui vienas su burlentėmis ir baltinių pamaina. Taip aš įžengiau į naują gyvenimą.

Dar vieną taurę kokteilio, senjore Hobartai! Tegu tai būna signalas pradėti viską iš naujo, užmiršus praeities negandas ir širdgėlas.

Vikas baigė savo monologą ir atsilošė į krėslo atkaltę. Švytintis, iškaitęs, laimingas - žmogus, ką tik atlikęs išpažintį, žmogus, virpantis iš susijaudinimo ant naujojo gyvenimo slenksčio. Aš jį supratau. Todėl

galite įsivaizduoti, koks niekingas aš pats sau atrodžiau, kai bjauriausiu pragmatiko tonu (visgi gyvenimas yra gyvenimas!) paklausiau:

- Visa tai labai gerai, misteri Vikai, ir aš linkiu jums sėkmės naujajame kelyje. Bet kaipgi bus su pinigais, kuriuos jūs likote skolingas už burlentes?

Keršto akimirka, atsiskaitymo valanda! Būtent privatus seklys užaštrino situaciją.

30. Vikas

- Atsiprašau? - nusistebėjo Vikas.
- Pinigai už burlentes. Senjoro Folkono pinigai.
- Ak, pinigai! Taip, aš užmokėti!
- Užmokėjote? Kada?
- Atleiskite, aš neturėjau omeny, kad jau užmokėjau. Norėjau pasakyti, kad ketinu užmokėti. Atleiskite, aš nelabai gerai kalbu angliškai.
- Ar galite užmokėti dabar pat, misteri Vikai? - mygiau aš, nekreipdamas dėmesio į jo atsiprašinėjimus.
- Taip, žinoma. Būtent taip. Manau, kad galiu. Bet tai tikriausiai kiek užtruks. Keletą dienų. Tada aš būtinai užmokėsiu.
- Vikai, aš ne policininkas, o jei ir būčiau policininkas, negalėčiau areštuoti jūsų šioje šalyje, - paaiškinau jam. - Prancūzijos įstatymams jūs nenusikaltęs. Bet mes turime savų būdų priversti tokius avantiūristus, kaip jūs, grąžinti skolas. Ar esate girdėjęs apie spaudimą per laikraščius?
- Ne, o kas tai yra?
- Mes duodame į vietinį laikraštį skelbimą, kurį spausdina kelias savaites iš eilės ir kuriame mes vis klausiame, kada jūs grąžinsite skolą. Jeigu tai nepadeda, mes apskaičiuojame, kokią žalą jūs padarėte mūsų klientui, ir gerokai apkartiname jums gyvenimą.
- Mano atveju galite nesivarginti. Aš turiu pinigus

čia, su savimi. - Vikas išsitraukė piniginę, išėmė iš jos čekį ir parodė man.

Žvilgtelėjęs į popierėlį įsitikinau, kad tai iš tiesų "De Bilbao" banko čekis daugiau kaip dviem milijonams pesetų, išrašytas Frenkio Folkono vardu.

- Taip, čekį aš matau, - patvirtinau aš. - Kodėl nenorite dabar pat atiduoti jį man, kaip misterio Folkono atstovui, ir būtume atsiskaitę.

- Jeigu tik galėčiau! - šūktelėjo Vikas. - Deja, šiuo momentu manoji banko sąskaita tuščia. Bet po kelių dienų turėsiu pakankamai pinigų. Dar šią savaitę atiduosiu jums skolą, kad perduotumėte savo klientui. Po šeštadienio.

- Kodėl po šeštadienio?

- Todėl, kad šeštadienis - svarbiausia diena burlentininkų varžybose Gonflero įlankoje. Prizai grynais. Pirmosios vietos laimėtojui paskirtas beveik dvidešimt penkių tūkstančių dolerių prizas. Aš galiu laimėti tuos pinigus, senjore Hobartai. Esu dusyk iškovojęs pirmąją vietą Maljorkoje ir sykį Barselonoje. Žinau, kad esu ne pačios geriausios formos, bet pakankamai geros. Ir pažįstu visus, kurie dalyvaus šiose varžybose. Aš galiu juos įveikti.

- Nežinau, - gūžtelėjau pečiais. - Tai labai neapibrėžta.

- Aišku, neapibrėžta. Aš žmogus, kuris mėgina fantaziją paversti tikrove. Vargšo vaikino, svajojančio tapti geru matadoru, žokėjumi ar burlentininku, iškilimą visuomet gaubia netikrumo aureolė.

Į tokią sentenciją aš tiesiog neturėjau ką atsakyti. Neketinau tvirtinti, kad taip niekada nebūna.

- Be to, pagalvokite, kokia šlovė laukia Folkono burlenčių, - tęsė Vikas. - Kai aš laimėsiu, Folkono lentos paplis po visą pasaulį. Misteriui Folkonui teks samdytis visą fabriką, kad spėtų tenkinti užsakymus. Kaip galite praleisti tokią galimybę?

Iš tiesų, kaip? Ir kokią dar galimybę aš turiu? Galėčiau nusamdyti vietinį advokatą ir paduoti Viką į teismą. Bet ką tuo laimėčiau? Kol įstatymai pradės veikti, Viko ir lentų nebeliks nė pėdsako.

- Šeštadienį būsiu Paryžiuje, - pasakiau.

- Man bus labai malonu aplankyti jus.

Taigi aš užrašiau viešbučio pavadinimą ir padaviau lapelį Vikui. Man išties buvo metas grįžti.

31. Gonfleras, Romanja

Tą patį vakarą manęs laukė dar vienas pokalbis. Tai įvyko praėjus kelioms valandoms po Naidželo išvykimo. Reisas Palma-Orli vėlavo. Užbaigęs *le grand plateau des fruits de mer*, dar žinomą kaip pietūs iš jūros gėrybių, išėjau iš viešbučio pasivaikščioti ir patraukiau gatve žemyn link uosto. Tiesą sakant, nelabai nustebau, kai kažkas iš sėdinčiųjų prie stalelių gatvės kavinėje pamojavo man ranka ir pašaukė neabejotina Niudžersio, korupcijos motinos, tarme:

- Ei, Hobai! Eikš čionai, išgersime!

Tonis Romanja. Atsikratęs mėlyno mafijozinio apdaro, dabar jis vilkėjo lengvą šviesiai rusvą kostiumą su raudonais apvadais. Niudžersyje tokius pardavinėja turtingiems turistams Šort Hilso "Kelioninių reikmenų salone". Su šiuo kostiumu Romanja atrodė kaip šviesiai rusvas banginis su raudonai apvedžiotais pelekais.

- Sveikas, Toni, - tarstelėjau aš, sėsdamasis prie jo staliuko. - Kas atvedė tave į šios giraitės pakraštį?

- Girdėjau, kad tai istorinis miestas, - atsakė jis, nerūpestingai šypsodamasis.

- Išsirinkai gerą vietą, - patvirtinau. - Gonfleras žinomas jau nuo vienuoliktojo amžiaus. Ypač rekomenduoju pamatyti Kotrynos bažnyčią ir Notr Dam de Greis altorių.

- Dėkui už informaciją, - linktelėjo Romanja. - Bet,

tiesą sakant, aš tikėjausi sutikti čia tave.

- Kaip sužinojai, kur manęs ieškoti?

- Tave ne taip jau sunku rasti, Hobai. Tu juk esi savo įpročių vergas, ar ne?

- Kadaise toks buvau, - prisipažinau, vogčia nužiūrinėdamas pašnekovą. - Ko tau reikia, Romanja?

Platus Romanjos veidas įgavo rimtą išraišką. Jis pastukseno per taurę, meistriškai vaizduodamas nevėkšlą.

- Tu ieškai Alekso Sinklerio. - Tai buvo veikiau teiginys negu klausimas.

- Nieko nepripažįstu, - įspėjau jį. - Bet kas, jeigu ieškau? Kodėl tau tai parūpo?

- Aš irgi ieškau Alekso, - pranešė Romanja.

- Kažkodėl ši žinia manęs visai nestebina, misteri Romanja. Ganėtinai daug žmonių šiuo metu domisi Aleksu.

- Tu žinai, kur jis?

- Jeigu žinočiau, nekiurksočiau Gonflere. Ir tu čia nekiurksotum.

- Bet tikiesi jį rasti?

Aš rimtai linktelėjau.

- "Alternatyvi seklių agentūra" visada randa tai, ko ieško.

- Kaip tau patiktų dirbti man?

- Nežinau, - atsakiau. - Kiek tu moki? Ar garantuoji sveikatos draudimą? O pervedimus į pensijų fondą? Ir ką aš turėčiau veikti?

- Tai akivaizdu. Rasti Aleksą.

- Tą aš ir stengiuos padaryti.

- Taip, bet kito kliento užsakymu. Aš noriu, kad radęs Aleksą pirmiausia praneštum man. Aišku, galėčiau ir pats paieškoti, turiu daug gerų ryšių sostinėje, bet kam mudviem dubliuoti pastangas?

- Tai būtų nedora mano dabartinio kliento atžvilgiu, - prieštaravau.

- Gal ir nedora, bet aš tau gerai užmokėsiu. Ir išgel-

bėsiu nuo daugybės nemalonumų.

- Kiek yra "gerai" ir nuo kokių "nemalonumų"?

- Duosiu tau penkis tūkstančius dolerių grynais, kada ir jeigu praneši man, kur rasti Aleksą.

- Man patinka apvalūs skaičiai, - prisipažinau. - O dabar papasakok apie nemalonumus.

- Nebus jokių nemalonumų, jeigu žaisi pagal taisykles. - Romanja nusišypsojo ir akimirkai tapo panašus į apšepusį Rubenso angelą mėlynais skruostais.

- Misteri Romanja, man iš tiesų reikia žinoti daugiau. Kas jūs, kieno interesams atstovaujate, kodėl jums rūpi Aleksas?

Romanja atsistojo, beveik neskaičiuodamas numetė ant staliuko saują banknotų ir pasitaisė banginišką kostiumą.

- Penki tūkstančiai dolerių, jei bendradarbiausi, - priminė jis man, tarytum tai būtų reikėję priminti. - Nesibaigiančios sąskaitos iš gydytojų, jeigu nebendradarbiausi. Rasi mane "Ric" viešbutyje. Padaryk sau paslaugą, nemirk.

Taip taręs, Romanja nuėjo sau. Aš žiūrėjau, kaip jis perkirto aikštę ir įsėdo į "Pežo-404" su vairuotoju. Žiūrėjau, kaip nuvažiavo. Įsidėmėjau automobilio numerį, nors net neįsivaizdavau, kuriems galams. Paskui baigiau gerti kavą. Kai priėjo padavėjas, užsimokėjau - be banknotų, Romanja paliko dar ir padorius arbatpinigius, - visa kita susigrūdau į kišenę. Jokių nereikalingų išlaidų. Jokių norų.

VII dalis

32. Sugrįžimas į Paryžių: Chuanitas

Kitos dienos ryte grįžau traukiniu į Paryžių visai patenkintas savimi. Tiesa, Alekso paieškos kol kas nedavė jokių apčiuopiamų rezultatų ir Frenkio pinigų dar neatgavau. Tačiau bent jau atsirado viltis, kad reikalai pagaliau pajudės iš mirties taško ir galbūt net atneš šiokį tokį pelną.

Kol važiavau taksi iš Monparnaso stoties iki Forumo de Al, Romanjos žadėtieji penki tūkstančiai dolerių be paliovos mirgėjo man prieš akis.

Buvo viena iš tų įstabių dienų, retsykiais pasitaikančių Paryžiuje. Žydras dangus spindėjo nepaprastu vaiskumu. Bolavo šelmiški debesėliai, Meistro Dizainerio skoningai išmėtyti po žydrynę. Po elegantiškais Mirabo, de Grenelio, de Bir Chakimo, d'Jena tiltais vinguriavo Sena - žaižaruojanti sidabrinė gyvatė, tiltų padalinta į segmentus.

Taigi diena buvo puiki. Gatvėse minios žmonių. Forumo aikštėje ir plačioje terasoje priešais Beborą dėl publikos dėmesio varžėsi dvi muzikantų grupės. Vieni bretaniečių šokius šoko apsitaisę tautiniais kostiumais. Kiti grojo Pietų Amerikos melodijas keturiomis gitaromis.

Aš tiesiog leipstu nuo meistriškai atliekamos chuangos, todėl priėjau paklausyti pietų amerikiečių ir pamačiau tarp jų Chuanitą, paragvajietį muzikantą iš "El Mango Enkantado". Jis vilkėjo baltus marškinius su gausybe raukinių ir plačiomis pūstomis rankovėmis.

- Obai, susitikime po koncerto, - pasiūlė jis man, kišdamas marakasus už diržo ir plačiai šypsodamasis. - Turiu tau naujienų apie Aleksą.

- Ak, naujienų. Būsiu kavinėje "Le Per Trankil", ko

nors išgersiu.

Kaip stebėtinai lengva prisirankioti informacijos, jei žinai, kur sukinėtis. Manau, neperdėsiu sakydamas, kad esu pats sumaniausias informacijos medžiotojas Vakarų pusrutulyje. Žinoma, tai nė kiek ne menkesnis talentas už kitus, o jo pagrindas - kantrybė.

- Sveikas, bičiuli, tu čia? - po dvidešimties minučių vėl užkalbino mane Chuanitas, palikęs draugus apeiti su skrybėle klausytojus. - Kaip sekasi, ką?

Be raukiniais puoštų marškinių, Chuanitas dar mūvėjo tampriai lyg antra oda prigludusias toreadoro kelnes, avėjo sportinius firmos "Nike" batelius, o ant kaklo buvo pasirišęs baltą skarelę mėlynais žirniukais kaip Džonas Foitas "Vidurnakčio kaubojuje". Šįkart vietoje niūraus apašo vypsnio jis apdovanojo mane berniokiška šypsena.

- Klausyk, Obai, tu vis dar nori susitikti su Aleksu?

Džiaugsminga Chuanito šypsena ir spinduliuojančios akys reiškė, kad man tai kažkiek kainuos. Tikriausiai brangiai. Niekas taip nerodo meilės jums, kaip tas, kuris ketina patuštinti jūsų piniginę.

Aš kiek patylėjau.

- Supranti, - galiausiai pasakiau, - man visai nebūtina susitikti su Aleksu. Tai yra mielai su juo pasimatyčiau, jeigu jau esu Paryžiuje, bet jeigu nepavyks, ne bėda. Supranti, ką noriu pasakyti?

Chuanito veidas apmirė. Aš stebėjau, kaip skaičiavimo mašinėlė vaikino smegenyse atmetė trisdešimt procentų nuo sumos, kurią jis ketino užsiprašyti už savo galbūt melagingą informaciją.

- Liaukis, Obai. - Susigriebęs Chuanitas vėl nutaisė linksmą veido išraišką. - Aš žinau, kad tu nori rasti Aleksą. O tai juk kažko verta, ar ne?

Atsakiau, kad tikriausiai galėčiau duoti jam kelis frankus. Nes nemanau, kad jis praneštų man kažką ypatinga.

- O kiek duotum, jeigu aš, tarkime, nuvesčiau tave tiesiai pas Aleksą?

- Gali nuvesti?

- Ne, ne dabar pat, bet neilgai trukus. Tikriausiai pirmiau turi man pasakyti, kiek užmokėsi už tai.

- Chuanitai, jeigu tu nuvesi mane tiesiai pas Aleksą nesukčiaudamas ir nesiderėdamas, - tariau aš griežtai nužvelgdamas vaikiną, - užmokėsiu tau du šimtus JAV dolerių ir dar padarysiu didelę paslaugą.

- Kokią paslaugą?

- Nepranešiu žandarams, kad tu neturi leidimo dirbti Prancūzijoje.

Chuanitui tarytum kas trinktelėjo alebarda.

- Kaip tu sužinojai?

- Aš neišduodu savo informatorių. - Taip pat ir savo taiklių spėjimų.

- Tebūnie penki šimtai, gerai? Aš turiu pažįstamų, kurie gali gauti pažymą žandarams.

Iš pradžių neketinau nusileisti, bet paskui pagalvojau, o kuriam galui? Juk įvairūs kyšiai įeina į sąskaitą, kurią apmoka klientas, o gal net du klientai, tai kam man taupyti svetimus pinigus?

- Gerai, - sutikau. - Kada nuvesi?

- Susitikime šiąnakt priešais Sent Ostašą. Žinai, kur tai yra?

- Aišku, žinau. Tu ką, laikai mane turistu? - SAVO Paryžiuje aš galiu rasti bet kurią vietą.

- Gerai, Obai, ten ir pasimatysime.

- Lukterėk! Kelintą valandą?

- Tarkime, vidurnaktį. Tinka?

- Tinka, - atsakiau. - Tik padaryk man vieną paslaugą, būk toks malonus.

- Na, žinoma, Obai. - Chuanitas nusišypsojo, bet atrodė sutrikęs.

- Liaukis vadinęs mane Obu. Tu paragvajietis, o ne prancūzas, ir negali pasiteisinti neištariąs "h". Nagi,

pamėgink: H-O-B-A-S.

- ...O-B-A-S, - pakartojo Chuanitas.

- Jau daug geriau, - pagyriau jį. - *Hasta mas tarde.* Nevėluok.

Aš nuėjau, paniręs į apmąstymus. Vidurnaktį, hm-m. Kažin ką tai galėtų reikšti?

33. Vikas Paryžiuje

Tos pačios dienos pavakare aš sėdėjau ant suoliuko prie Senos, tikėdamasis pamatyti bet ką, išskyrus Viką. Jis atsisėdo ant kito suolo galo, bet nepratarė nė žodžio.

Buvo sekmadienis. Taigi vakar Vikas dalyvavo burlentininkų varžybose Gonflere. O šiandien jis turėtų atiduoti man Frenkio Folkono pinigus už burlentes - tuo atveju, jeigu laimėjo varžybas. Žiūrėjau į Viką ir niekaip negalėjau suprasti, kas gi įvyko. Jis neatrodė kaip triumfuojantis nugalėtojas, bet ir į pralaimėjusįjį nebuvo panašus. Tokiu atveju geriausia paklausti.

- Kaip praėjo varžybos? - pasidomėjau.

- Man neįdomūs jūsų pokštai, - burbtelėjo Vikas.

- Apie ką jūs kalbate?

- Jūs puikiai žinote!

- Ne, nežinau, - paprieštaravau. - Ką, jūsų manymu, aš turėčiau žinoti?

- Jūs žinote, kad aš nedalyvavau varžybose Gonflere. - Vikas dar labiau paniuro.

- Iš kur man tai žinoti?

- Nes jūs pavogėte lentas! - beveik suriko Vikas. Jo veidas persikreipė. Ir staiga jis pravirko. - Niekingas žmogau! Tai buvo didžiausias mano šansas! O jūs negalėjote patikėti man lentų kelioms menkoms valandėlėms!

- Kažkas pavogė iš jūsų lentas? Kaip? Kada!

- Aš maniau, kad jas nugabeno iš oro uosto į viešbutį. Bet jokios lentos taip ir neatvyko.

- Tai kas gi jas paėmė? Neabejoju, kad žmonės matė.

- Augalotas vyriškis vairuotojo uniforma. Taip man pasakė krovikas.

- Akivaizdu, kad ne aš. Aš netgi neturiu vairuotojo uniformos.

- Jūs galėjote nusamdyti žmogų, kad jis pavogtų lentas, - pareiškė Vikas.

Nusprendžiau nesivarginti aiškindamas jam situacijos absurdiškumą. Nelaimėlis kaltino mane nudžiovus iš jo burlentes, kurias jis pats pavogė iš mano darbdavio. Vaikinas, regis, buvo ne tokios būsenos, kad suprastų ironiją. Todėl aš tik paklausiau:

- Kam man būtų reikėję jas vogti?

- Kad grąžintumėte savo klientui misteriui Folkonui.

- Nebloga mintis, - sutikau. - Ir kaip aš anksčiau apie tai nepagalvojau! Betgi aš sutikau palaukti, kol jūs gausite pinigų. Argi neprisimenate?

Vikas tik gūžtelėjo pečiais.

- Vikai, atsikvošėkite, - pareiškiau aš. - Aš neėmiau jūsų lentų. Ar suprantate, ką sakau?

- Koks skirtumas, suprantu ar nesuprantu, - atrėžė Vikas. - Visai nesvarbu, ką galvoju aš, svarbu, ką pagalvos mano partneriai.

- Pirmąkart girdžiu apie kažkokius partnerius. Aš maniau, kad jūs vienas prieš visą pasaulį leidotės į rizikingą žygį su burlente.

- Na, aš šiek tiek perdėjau, - prisipažino Vikas. - Reikalas tas, kad aš turiu partnerius, kuriems nepatiks tokia įvykių eiga. Praleisti varžybas Gonflere - kas gali būti blogiau? O kur dar kiti europinio lygio susitikimai? Kitą savaitę įvyks varžybos Amsterdame, paskui Garmiše, ant Konstanso ežero, Mardžiorėje. Labai svarbu, kad aš ten dalyvaučiau.

- Užjaučiu, - pasakiau. - Bet jums derėjo visų pirma užsimokėti už lentas. O jūs, užuot garbingai atsiskaitęs,

kontrabanda išvežėte jas žvejų laivu į Prancūziją.

- Jūs ir šitai žinote? Misteri Drakonianai, aš pripažįstu, kad tai buvo mano klaida. Bet aš buvau priverstas taip pasielgti. Dar Ibicoje patikėjau broliui Enrikei, kuris tvarko "Marisol" buhalteriją, išsiųsti čekį senjorui Folkonui. Tačiau Enrikė išdūmė į San Sebastjaną, kur tikriausiai praloš visus pinigus.

- Kad ir kaip ten būtų, jūs neužmokėjote. Jūs pavogėte burlentes.

- Man panika. - Vikas visai užmiršo anglų kalbos taisykles. - Aš negalėjau susisiekti su savo partneriais, kurie keliauja po Europą, stebėdami varžybas.

- Partneriai? Jūs jau keletą kartų paminėjote juos.

- Taip, aš turiu partnerių, ir jau kalbėjau su jais. Mes nutarėme užmokėti jūsų klientui senjorui Folkonui už burlentes. Dabar pat.

- Tikrai? O aš maniau, kad jūs neįstengsite grąžinti nė sū, kol nelaimėsite varžybų.

- Iš esmės taip ir yra. Bet mano partneriai turi šiek tiek pinigų. Laimei. Mes nesmerkiame jūsų, misteri Obai, už tai, kad pavogėte mūsų burlentes. Bet dabar jos mums verkiant reikalingos. Taigi mes mokame.

Vikas išsitraukė iš kišenės storą rudą voką ir įteikė jį man. Viduje gulėjo pluoštas banknotų. Greitosiomis peržiūrėjau juos. Amerikos doleriai, prancūziški frankai ir keletas svarų sterlingų. Visko po truputį.

- Kiek čia? - paklausiau.

- Dvidešimt penki tūkstančiai dolerių. Galite užmokėti misteriui Folkonui, o likusius pasiimti sau.

- Kuo aš nusipelniau tokio dosnaus honoraro, Vikai?

- Jūs man patinkate, misteri Obai. Be to, man reikalingos tos burlentės, o jūs, regis, esate tas, kuris gali man jas grąžinti.

- Jau sakiau, kad nė nenumanau, kas paėmė jūsų, tiksliau, ne jūsų burlentes.

- Suprantama, - pramurkė Vikas grėsmingai švelniu

tonu, kokiu kartais prabyla ispanai prieš pratrūkdami įniršiu ir puldami šturmuoti barikados. - Aš nieko nekaltinu. Tik suraskite žmogų, kuris atgabens lentas štai šituo adresu, - jis padavė man popieriaus lapelį, - per keturiasdešimt aštuonias valandas. Ir visi bus patenkinti.

- Padarysiu, ką galiu, - sutikau, kišdamasis pinigus į kišenę. - Bet nieko neprižadu.

- Prašau pasirūpinti, kad burlentės būtų pristatytos šiuo adresu, - pakartojo Vikas. - Savo paties labui.

Jis pakilo eiti. Aš taip pat atsistojau.

- Jūs man grasinate?

- Ne aš. Aš nemėgstu smurto. Tai vis mano partneriai, kurių mudu abu turime saugotis.

Ir jis nuėjo sau.

Lapelyje buvo nurodytas adresas kažkur Paryžiaus apylinkėse. Įsidėjau jį į piniginę. O paskui paskambinau Naidželui Vitonui ir susitariau susitikti bare "Niujork Hari".

- Problema aiški, - pasakė jis, išklausęs mano ataskaitą apie pokalbį su Viku.

- Manai, lentas pavogė kažkas, kuris neturi ką veikti su likusia įranga? Ar tai paprasčiausias atsitiktinumas?

- Sunki padėtis, seni. Bet aš pažiūrėsiu, ką galima padaryti.

Vitonas šyptelėjo , ir mano smegeninėje ūmai suskambo aliarmo varpai. Aš patikėjau, kad mano draugai išliko tokie pat, kokie buvo prieš dešimtį metų, kai mačiau juos paskutinį kartą. Ir suklydau. Aš jau nebe toks, koks buvau prieš dešimtmetį, tai kodėl jie turėjo išlikti tokie patys?

- Naidželai, - sumurmėjau aš, - tu kartais neturi vairuotojo uniformos?

- Aišku, neturiu, seni, - atšovė Naidželas. - Iki greito pasimatymo. - Nuėjęs iki durų jis atsisuko. - Bet, aišku,

žinau, kur ją gauti. - Ir išėjo.

Aš neturėjau nė menkiausio supratimo apie tai, ką visus šiuos metus veikė Naidželas. Galvotrūkčiais atlėkiau į Paryžių įsitikinęs, kad laikas sustingo ir niekas nepasikeitė. Bet paaiškėjo, kad taip nėra. Ir negalėjo būti. Kuo užsiiminėja Naidželas tuo metu, kai nedirba man? Ir iš ko man tai sužinoti?

Kai grįžau į "Sin", budėtojas pranešė, kad man skambino kažkoks Žanas Klodas ir prašė kuo greičiau susisiekti su juo. Užlipęs į savo kambarį surinkau telefono numerį.

Išgirdęs balsą, atsiliepusį kitame gale, gyvai įsivaizdavau įspūdingų apimčių rudaplaukę moterį. Ji kalbėjo prancūziškai, bet su ryškiu ispanišku akcentu. Ispanai - tai Prancūzijos negrai. Dažniausiai būtent jie samdomi budėtojais ir durininkais antros bei trečios klasės Paryžiaus viešbučiuose. Socialinėje struktūroje jie stovi viena pakopa aukščiau už alžyriečius, kurie naktimis šluoja gatves iš virbų surištomis šluotomis. Aš ėmiau kalbėti ispaniškai ir išgirdau įprastinę ispanų skundų tiradą: kokie šalti žmonės tie prancūzai ir koks prėskas jų maistas. Įsitikinusi, kad aš nieko nepažįstu Albasetėje, moteris pagaliau pranešė, kad Žanas Klodas išėjo, bet labai norėjo su manimi pasikalbėti. Palikau jai savo viešbučio numerį.

Iki susitikimo su Chuanitu turėjau dar pusantros valandos. Todėl išsimaudžiau ir priguliau nusnūsti. Jūs tikriausiai pagalvojote, kad aš pernelyg daug miegu. Bet tai netiesa. Kiti sekliai irgi daug miega. Tiesiog jie apie tai nutyli. O aš tvirtai nusprendžiau rašyti visą tiesą apie savo darbą. Tad leiskite man ir toliau taip daryti.

Nustačiau savo rankinį "Kasio" 23.45, atsiguliau ir akimirksniu užmigau. Žadintuvas supypsėjo pernelyg greitai ir kova su laikrodžio programa - juk reikėjo kaip nors sustabdyti nelemtąjį triukšmą! - maloniai prablaivė

mane iš miegų. Užsivilkau tamsiai mėlynus medvilninius marškinius, besvorį sportinį chaki spalvos švarką su gausybe kišenių ir išėjau į šiltą Paryžiaus naktį.

34. Sent Ostošas

Šnektelėjęs su viešbučio durininku, nesunkiai išsiaiškinau, kaip man rasti Sent Ostošą. Faktiškai katedra buvo beveik čia pat, už kampo. Išėjęs iš viešbučio, pasukau Rambiuto gatve pro Forum de Al ir patraukiau tiesiai į Sent Ostošą.

Tie, kurie statė šį milžinišką gotikinį statinį, matyt, norėjo pralenkti Dievo Motinos katedrą. Ore pakibę portikai ir rausvi langai, iškilę virš mėsos ir žuvies krautuvėlių, buvo gerai matyti šviesią Paryžiaus naktį. Katedrą pasiekiau lygiai vidurnaktį. Kaip tik mušė gigantiškas gatvės laikrodis, gal keturių metrų aukščio ir daugiau kaip tonos svorio. Dūžiai sklido iš gretimo dengto skersgatvio.

Po akimirkos pasirodė ir Chuanitas. O gal jis atėjo pirmas ir laukė manęs. Jis nepersivilko ispanų muzikanto kostiumo, kurį dėvėjo ryte, tik užsimetė ant pečių trumpą elegantišką tamsiai mėlyną peleriną ir tapo panašus į karinės Sen Sir akademijos kursantą.

- Ak, *amigo*, eime su manimi, - šūktelėjo Chuanitas ir nusivedė mane į Sent Ostošo vidų.

Katedrai šiek tiek trūko iki "liepsnojančios" gotikos, nors skliautuotos lubos buvo ganėtinai aukštos. Mes patraukėme link altoriaus pro Dievo motinos koplytėlę ir Kolbero antkapį, sykiu trumpai apžvelgdami Prancūzijos istoriją. Čia buvo pakrikštyti Rišeljė, Moljeras, madam de Pompadur. Čia Liudvikas XIV priėmė pirmąją komuniją, čia palaidojo Lafonteną, Mirabo ir jau minėtąjį Moljerą.

- Kur mes einame? - pakuždomis paklausiau.

- Tu kada paskutinį kartą buvai išpažinties? -

sušnibždėjo Chuanitas.

- Ką tu, aš žydas, mes tokiais dalykais neužsiimame, - paaiškinau.

- Na, tuomet tau tai bus nauja patirtis.

Chuanitas privedė mane prie klausyklos. Su pasibjaurėjimu nužvelgiau ją.

- Ką tai reiškia? - paklausiau. Pietų amerikiečių humoro jausmas kartais būna daugiau negu keistas.

- Užeik, - paliepė Chuanitas, rodydamas į klausyklą, - ir pamatysi.

Man tai visai nepatiko, bet, velniai nematė, užėjau vidun. Nuo bažnyčios salės mane skyrė sunki užuolaida. Pasilenkęs į priekį aptikau langelį, kurį atidaro, kai nori kalbėtis su kunigu. Pravėriau langelį. Iš kitos pusės atsklido kažkoks šnaresys, sakytum, kunigas taisėsi sutaną, ar kaip ten vadinasi jo apdaras.

- Taip, mano sūnau? - po minutėlės pratarė įtaigus balsas.

Nekantriai gūžtelėjau pečiais. Situacija ėmė mane erzinti. Milžiniška prietemoje skendinti katedra, fantastiški siluetai, gausybė žvakių, didingos skulptūros, smilkalų ir dorovingumo aromatas - visa tai kaipmat sukėlė man nervinius skrandžio spazmus. Čia tikrai ne mano Paryžius. Visgi man pavyko išlaikyti sąlyginę dvasios pusiausvyrą ir įprastu šnekamuoju tonu pareikšti:

- Labas, aš Hobas Drakonianas, kam turiu garbės išpažinti nuodėmes?

- Man sakė, kad jūs kiek kvaištelėjęs, - suniurzgė visai ne šventeiviškas balsas kitoje pertvaros pusėje.

- Visgi ne tiek kvaištelėjęs, kad skirčiau pasimatymą klausykloje, - atrėžiau. - Gal jums tai teikia kažkokį iškrypėlišką malonumą? Ir, beje, kas jūs?

- Kalbėdamas su jumis turiu likti nematomas, - pranešė balsas. - Ši vieta man atrodo saugiausia iš visų, kokias galėjau sugalvoti per trumpą laiką. Be to, visai

šalia jūsų viešbučio.

- Taip, visai šalia, - sutikau. - Jūs galėjote ateiti pas mane į viešbučio numerį, aš bučiau užsakęs kelis butelius vyno, ir būtume civilizuotai aptarę savo reikalus. O čia, manyčiau, yra saugu tik tol, kol kunigui neparūpo, kokį žaidimą mes žaidžiame jo būdelėje.

- Kunigas išvykęs į Marakešą, jis atostogauja, - atkirto balsas. - Manote, mes nesugebame organizuoti susitikimų?

- Nežinau, o kas jūs?

- Jums nebūtina tai žinoti.

- Jūsų tiesa, - sutikau. - Bet ir čia kiurksoti nebūtina. - Aš atsistojau. - Jeigu norėsite pratęsti pokalbį, rasite mane netoliese, kavinėje "Pje de Košon". Gal užsisakysiu *gratine*.

- Palaukite! - sušnypštė tariamas kunigas. - Kiek užmokėsite už informaciją apie Aleksą?

Vėl atsisėdau. Pagaliau mes grįžome į tikrovę.

- Pirmiausia turiu išgirsti tą informaciją, tada spręsiu, kiek ji verta.

- Mano informacija jums kainuos mažiausiai penkis šimtus JAV dolerių, jeigu nuspręsite, kad ji vertinga. Tinka?

- Taip, - sutikau, - bet tik tuo atveju, jeigu ji vertinga.

- Ar galite iš karto duoti man šimtą dolerių, patvirtindamas savo dorus ketinimus?

- Nebūkite juokingas, - prunkštelėjau aš.

- Tiek to. Sekite paskui mane.

35. Estebanas

Išsekiau paskui apsimetėlį kunigą iš Sent Ostošo, ir mudu nužingsniavome iš pradžių Triuanderi, paskui Sen Deni gatve. Užkandinės, smulkmenų krautuvėlės, sekso reikmenų parduotuvės, kavinės dirbo visu pa-

jėgumu. Vogčiomis nužvelgiau savo bendrakeleivį. Aukštas, gelsvai žalsvos spalvos veidu, plėšriomis akimis ir meksikiečių revoliucionieriaus Pančo Viljos ūsais. Tai, ką aš palaikiau sutana, buvo paprasčiausias pončas.

- Jūs turite vardą? - paklausiau. - O gal man kreiptis į jus kaip į kunigą?

- Vadinkite mane Išmaeliu, - atsakė nepažįstamasis. - Ne, verčiau nevadinkite Išmaeliu, tai tik nervinis refleksas, užsilikęs po literatūrinių kursų Naujoje mokykloje Niujorke, kuriuos lankiau pernai.

- Patiko kursai? - paklausiau jausdamas, kad turiu kažką pasakyti.

- Tiesą sakant, man patiko jaunutė stambiakrūtė žydaitė, kuri juos lankė, - prisipažino mano pašnekovas. - O visa kita... Žinote, aš būsiu laimingas, kai pagaliau liausiuos galvoti apie baltus banginius, vardu Mobi Dikai. Galite vadinti mane Estebanu.

Mes dar kiek paėjėjome malonioje tyloje.

- Kur jūs mane vedate? - galiausiai paklausiau.

Mes kaip tik artėjome prie tamsių alėjų, supančių Nekaltųjų fontaną. Vieta, susijusi su šiurpiais įvykiais. 1590-aisiais, kuomet Henrikas Navarietis laikė Paryžių apsuptyje, mirusieji paliko netoliese esančias kapines ir, kaip pasakojama, šoko gatvėse. Mūsų laikais čia gausu turistų - dieną. O naktimis sudarinėjami įvairūs nelegalūs sandėriai.

- Manau, ši vieta mums puikiai tiks, - pareiškė Estebanas.

Nuo būrelio valkatų, stoviniuojančių prie fontano, atsiskyrė dvi žmogystos. Man labai nepatiko tai, kad jos priėjo tiesiai prie manęs, atkirsdamos nuo praeivių iš abiejų pusių. Nepatiko ir tai, kad Estebanas staiga žingtelėjo atatupstas, kyštelėjo ranką į skraistės kišenę ir išsitraukė kažką žvilgantį. Tai buvo ne lūpinė armonikėlė.

- Estebanai, aš susidariau apie jus klaidingą nuomonę, - sumurmėjau.

- Nejaugi?

- Aš palaikiau jus garbingu sukčiumi, o jūs, pasirodo, esate pats niekingiausias momceris.

- Momceris! - sukikeno Estebanas. - Visai užmiršau egzotiškąjį Niujorko žargoną. Kaip aš norėčiau išmokti vartoti idiomas!

- Jeigu sėkmingai prasuksime šį sandėrį, galėčiau tapti jūsų jidiš kalbos mokytoju.

- Jau nuo pirmosios mūsų pažinties akimirkos pajutau jums simpatiją, Hobai. - Estebanas be jokio vargo ištarė "h" mano varde. - Labai apgailestauju, kad turiu iškelti jums tokias sąlygas, kokių jūs negalite net įsivaizduoti. Politika - žiauri meilužė.

- Liaukitės vaidinti piktadarį, jūs prastas aktorius, - nusišaipiau. - Paklausykite, Estebanai, verčiau kur nors prisėskime ir rimtai pasišnekėkime. Nėra padėties be išeities.

- Jeigu tik mano balsas būtų lemiamas, - nutęsė Estebanas, nutaisęs melancholišką veido išraišką: tokia melancholija kartais užplūsta pietų amerikiečius, kai jie priversti susidoroti su žmogumi, kuris jiems iš tiesų patinka. - Deja, čia sprendžiu ne aš. Įsakymas atėjo tiesiogiai iš "El Grupo Blanko".

- Ak, iš "El Grupo Blanko", - pakartojau aš.

- Būtent.

- Velniava! - pasipiktinau aš. - Kodėl neįspėjote manęs iš pat pradžių? Vadinasi, jums leista elgtis su manimi kaip patinka, jeigu jau "Grupo Blanko" prisiima visą atsakomybę. Prisipažinkite atvirai, Estebanai, argi tai ne kvailystė?

Matyt, mano žodžiai nepasiekė jo ausų. Net nesusimąstę apie tai, ką pasakiau, du Estebano ginklanešiai, ar kaip dar juos pavadinti, susidūrė viename taške, ir tas taškas buvau aš.

Aš baigiau savąją partiją. Šokau pro platų plyšį tarp trijų persekiotojų ir nukūriau Sevastopolio bulvaro pusėn. Baimė visu greičiu ginė mane pirmyn.

Deja, nepavyko pabėgti.

Jie buvo tam pasiruošę. Vos tik trūktelėjau iš vietos, vienas iš dviejų banditų pakišo man kojį, antrasis užsimojo, tarytum jie buvo iš anksto viską surepetavę. Mano smegenyse plykstelėjo sprogimas. Kojos virto muilo burbulais. Galvoje išgirdau aukštą spengimą. Taip ir nepajutau, kaip nukritau ant šaligatvio.

36. Bulonės miške

Argi ne keista, kad ispaniškasis pasaulis ir toliau kišasi į mano gyvenimą, nors jau seniai palikau Ibicą? Tikriausiai yra kažkas tokio jo mentalitete, kas traukia mane, verčia ieškoti ilgesingos senovės ispanų dvasios. Šalys egzistuoja kaip modeliai mūsų protui ir apsprendžia mūsų tipažą nepriklausomai nuo mūsų individualių ypatybių. Mano ryšys su Ispanija buvo gilus, ironiškas ir toks pat apgaulingas kaip didžiojo Don Kichoto, mano protėvio, nuotykiai.

Štai apie ką aš mąsčiau gulėdamas erdvios, galbūt ekskursinės mašinos bagažo skyriuje. Nusprendžiau kol kas apsimetinėti esąs be sąmonės. Vos vos pramerkęs akis, pro blakstienų tinklą įžiūrėjau už savęs du stambius vyrus, kurie stebėjo mane nuo atlenkiamų sėdynių. Priekyje šalia vairuotojo sėdėjo Estebanas. Vairuotojas buvo užsimaukšlinęs šoferio kepurę su snapeliu. Nesunku pastebėti, kad pietų amerikiečiai sugeba bet kokiomis aplinkybėmis išsaugoti stiliaus jausmą. Aišku, būdas, kuriuo jie mane pagrobė, netilpo į jokius mano fantazijų rėmus. Kas, velniai rautų, yra toji "El Grupo Blanko"? Ir ko jiems iš manęs reikia?

Du vyriškiai ant atlenkiamų sėdynių tyliai kalbėjosi

tarpusavyje man negirdėta kalba. Vienas iš jų retsykiais vis kreipdavosi į Estebaną, ir tas atsakydavo ta pačia kalba. Ūmai man toptelėjo, kad šie žmonės visai ne lotynai. Jų kalba man pasirodė panaši į albanų kalbą. Arba į vieną iš makedoniečių tarmių, kurios liko išsimėčiusios po visus regionus, užkariautus Aleksandro Didžiojo.

Mes jau pravažiavome Paryžiaus centrą ir dabar artėjome prie žiedo, juosiančio miestą. Paskui pasukome link Port de le Vijet ir švilpėme vakarų kryptimi. Po kurio laiko aplenkėme šiaurinę miesto ribą ir pasukome į pietus pro Port Majo, pavažiavome dar maždaug mylią ir atsidūrėme ties Port Dofin. Dabar mus supo Bulonės miškas, didelis rūpestingai prižiūrimas parkas vakarinėje Paryžiaus dalyje.

Automobiliui riedant pavėsingomis alėjomis, mačiau prostitutes, lyg paradui išsirikiavusias palei šaligatvius; visos vilkėjo kailinius, ir daugiau nieko po jais. Priartėjome prie Alė de Lonšan, kur slampinėja parsidavinėjantys vyrai, perkirtome Prancūzijos Lenktynių klubo teritoriją, dar kiek pavažiavome ir sustojome tuoj už Prė Katelo aukštumos, pelkėtoje vietoje netoli Inferjė ežero. Sakoma, kad čionai Paryžiaus banditai atveža savo aukų kūnus.

- Gerai, Hobai, - prabilo tvirtas Estebano balsas, taisyklingai ištariantis "h". - Štai ir paskutinė maršruto stotelė, kaip sakote jūs, amerikiečiai.

Nebuvo prasmės vaidinti nualpusį. Iš visko sprendžiant, labai greitai mane ištiks neišvengiama realybė: Didysis Sapnas, apie kurį dainavo Džimas Morisonas.

- Prašau išlipti iš mašinos, - paliepė Estebanas.

Tylėdamas paklusau, šįkart be paikų pokštų. Labiausiai neramino tai, kad Estebanas neįspėjo manęs nemėginti bėgti. Matyt, jo nejaudina, ar aš bandysiu bėgti,

ar ne. Jis jau žino, ką su manimi daryti.

Estebanas ir jo padėjėjai apsupo mane ratu ir nusivedė giliau į mišką , kur žėlė tankūs krūmai. Buvo giedra naktis. Pro šakas mačiau virš galvos Šienpjovių žvaigždyną. Žengiant per žolę, šlapia žemė po kojomis šaižiai čepsėjo. Vienas iš augalotų vyriškių buvo bjauriai persišaldęs. Jis vis pūtėsi nosį į baltą nosinę. Neįstengiau sugalvoti, kaip galėčiau panaudoti šią aplinkybę savo naudai, tačiau bent jau neatsisakiau tokių minčių.

Pagaliau išėjome į nedidelę laukymę. Čia sustojome.

- Dabar galime pasikalbėti, - pasiūlė Estebanas.

Jis mostelėjo ranka. Abu jo padėjėjai kiek atsitraukė atatupsti. Man iškart pagerėjo nuotaika. Nesakau, kad Estebanu labiau pasitikėjau, tačiau bent jau įgavau vilties, kad dar ne viskas prarasta.

- Mano drauge, - pradėjo Estebanas, - galbūt jūsų sumanymas ieškoti Alekso nėra toks jau geras?

- Keista, kad jūs tai sakote. Aš irgi apie tai galvojau.

- Tikrai?

- Taip, aš apsvarsčiau šią mintį iš visų pusių, - patvirtinau. - Aleksas - žmogus *poquito complicado, verdad*?* Ir šitas reikalas pradeda man nebepatikti. Kaip tik buvau beapsisprendžiąs parašyti, kad išeinu iš žaidimo, ir grįžti namo pas savo buvusias žmonas.

- Labai gera mintis, - sutiko Estebanas.

- Jis ne toks bukas, kaip atrodo, - įsiterpė vienas iš ginklanešių.

Praleidau jo žodžius pro ausis.

- Deja, jeigu atsisakysiu darbo, man neužteks pinigų grįžti namo.

Estebanas įsistebeilijo į mane. Paskui kimiai nusijuokė.

- Senjore Drakonianai, jūs mane stebinate. Nejaugi

---

* Gan sudėtingas, tiesa (isp.)?

mėginate priversti mane užmokėti jums už tai, kad mestumėme šį reikalą? O aš maniau, kad jūs būsite dėkingas, jeigu išeisite iš čia gyvas.

- Žinoma, būsiu dėkingas, - skubiai patvirtinau. - Nesupraskite manęs klaidingai. Tačiau, atvirai kalbant, aš netikėjau, kad rimtai ketinate mane užmušti.

- Kodėl jūs taip nusprendėte?

- Dėl vienos priežasties. "El Grupo Blanko" to nepateisintų. Jokiu būdu. Jūs gi žinote, kaip dažnai jie keičia savo nuomonę. Šiuo momentu jiems svarbiausia - atsargumas. Kad niekam nekiltų įtarimas. Antraip iškils grėsmė daugeliui kruopščiai parengtų planų.

- Ką jūs žinote apie "El Grupo"? - paklausė Estebanas.

- Tai mano reikalas, - atrėžiau. - Neketinu pasakoti to, ką žinau, nei jums, nei kam kitam. Supraskite, jums patiems tai bus tik į naudą.

- Jūs turite daug šansų prieš mus, - sumurmėjo Estebanas. - Net nežinau, kaip mums pasielgti. Ko gero, saugiausia būtų užmušti jus.

- Klystate. Ir štai kodėl: nužudydami mane jūs sukompromituosite Chuanitą. Inspektorius Fošonas iš Paryžiaus policijos seka kiekvieną mano žingsnį. Nemanykite, kad šitas mažytis pagrobimas liko jo nepastebėtas. Fošonas ir jo žmonės pasirengę bet kurią akimirką pulti mano pėdsakais.

- Mūsų niekas nesekė, - paprieštaravo Estebanas, tačiau be didelio įsitikinimo. Ir kas galėjo būti įsitikinęs?

- Policijai nebūtina kabėti jums ant uodegos, - paaiškinau. - Kiek pažįstu Fošoną, jis įmontavo "blakutę" į jūsų mašiną, vos pastebėjęs, kur link krypsta įvykiai. Jis tikras meistras, šitas Fošonas. Bet jūs, manyčiau, nujautėte, su kuo susidursite Prancūzijoje.

Estebanas pasisuko į savo padėjėjus, ir jie ėmė tar-

tis savąja nesuprantama kalba. Įdėmiau įsiklausęs, nusprendžiau, kad tai ne albanų, o veikiau turkų ar azerbaidžaniečių kalba. Tik paskui sužinojau, kad tai guaroni, pagrindinė Paragvajaus indėnų tarmė.

- Jūs ketinate nutraukti Alekso paiešką? - paklausė Estebanas.

- Dar pagalvosiu. O jūs peržegnokite man delną sidabru arba banknotais, ir aš pasistengsiu palengvinti jūsų dalią, kai šis vaško rutuliukas ištirps.

- Juokinga, - burbtelėjo Estebanas, - jūsų padėtyje kažko reikalauti.

- O man kitaip atrodo, - neatlyžau aš. - Paklausykite, Estebanai, užmokėkite man. Juk tai ne jūsų pinigai. Jie priklauso "El Grupo Blanko". Ten net nepastebės, jog trūksta kelių tūkstančių dolerių, jeigu sąskaitą pateiksite kaip nedideles išlaidas grynais.

- Kelių tūkstančių? Tai neįmanoma. Mūsų biudžetas labai ribotas. Atvykėliams iš Pietų Amerikos pragyvenimas Paryžiuje siaubingai brangus.

- Tai jūsų problemos, - atkirtau. - Velniai rautų, aš juk ne kyšio prašau. Darykite, ką norite. Tik prašau užbaigti kuo greičiau. Fošoną tikriausiai jau pykina nuo landžiojimo po krūmus. Aš irgi turiu svarbesnių reikalų nei visą naktį plepėti su jumis Bulonės miške.

Estebanas pravedė dar vieną trumpą pasitarimą. Paskui išsitraukė piniginę.

- Duosiu jums dešimt tūkstančių frankų, bet turite nutraukti Alekso paiešką, - pareiškė jis savo sąlygą.

Paėmiau pinigus ir įsikišau į kišenę.

- Beje, Estebanai, jums labiau apsimokėtų ieškoti jo kartu su manimi, nes toks mano darbas. Be to, esu jo draugas ir pasistengsiu padaryti viską jo labui.

- Jūs gi sakėte, kad liausitės jo ieškojęs! - beveik suriko Estebanas. Jo balse skambėjo nuoširdus pasipiktinimas. Tie, kurie grobia žmones, naiviai tiki, kad jie

gali meluoti kiek tinkami, o visi kiti privalo laikytis žodžio.

- Aš privalau tęsti paiešką, bet pernelyg nesistengsiu.

Matyt, Estebanas suprato sutikęs lygiavertį priešininką akių dūmimo mene. Atsakomasis smūgis buvo silpnas.

- Atminkite, mes jus įspėjome. Saugokitės. Jeigu mums teks dar kartą susitikti su jumis, tai gali būti paskutinis susitikimas.

Apgailėtinas grasinimas, bet aš supratau: jis mėgina išsaugoti garbę ir orumą.

- Ei, nejaugi neparvešite manęs atgal į Paryžių? - sušukau jiems pavymui: Estebanas ir jo draugai skubiai patraukė link mašinos.

- Grįšite su savo draugužiu Fošonu, - atsiliepė Estebanas.

Netrukus išgirdau, kaip suurzgė motoras ir mašina nuvažiavo.

Ūmai sutraškėjo šakos. Iš krūmų išlindo inspektorius Fošonas ir dar vienas seklys civiliniais drabužiais.

- Labai gerai, Obai, - pasakė Fošonas. - Mes nenuleidome akių nuo tų vyrukų. Bet kaip jūs sužinojote, kad aš netoliese?

- Tiesą sakant, aš nežinojau. Tačiau būtent šito troškau visa širdimi, - prisipažinau.

- Džiugu, kai svajonės išsipildo, - sutiko Fošonas. - Dešimt tūkstančių frankų galite atiduoti man.

- Na, jau ne! Aš tiek iškentėjau, kad juos gaučiau!

- Mes grąžinsime jums pinigus, kai tik baigsiu tirti bylą. Marseli, išrašyk kvitą, - paliepė Fošonas.

Antras policininkas, apsirengęs civiliniais drabužiais, aukštas, išblyškęs, kirptas "ežiuku", išsitraukė iš kišenės bloknotą, kažką pakeverzojo ir įteikė lapelį man. Atidaviau jam pinigus. Lengvai atėjo, lengvai išėjo.

37. Žanas Klodas ir Naidželas; apie Aleksą

Kai Fošono "Pežo" privežė mane prie viešbučio, pamačiau ten manęs laukiantį Žaną Klodą. Kol mudu su Fošonu atsisveikindami keitėmės mandagiomis frazėmis, jis iš atsargumo žingtelėjo į šešėlį.

- Taip, inspektoriau, - pasakiau, - labai ačiū, kad išgelbėjote mane. Šiaip jau aš valdžiau situaciją, tačiau visada malonu, kai tave palaiko iš užnugario.

- Būkite atsargus, Obai. - Fošonas gūžtelėjo pečiais ir suraukė juokingą grimasą. - Man regis, jūs žaidžiate su kardu, kybančiu virš jūsų galvos, kaip sakoma pas jus Amerikoje.

- Teisingai, mūsuose taip sakoma, - patvirtinau. - Tikriausiai norite, kad reguliariai pranešinėčiau jums viską, kas susiję su Aleksu? Ką mačiau, ką girdėjau, ką veikiau?

- O, ne, - nusijuokė Fošonas. - Tik būkite atsargus ko nors imdamasis. Jūs ne iš tų kietų vyrukų, kurie užsiima nusikaltėlių gaudymu. Ir tuo skiriatės nuo mūsų - juk mums tai įprasta kasdienybė.

- Ar negalėtumėte man pasakyti, kuo Aleksas patraukė Paryžiaus policijos dėmesį? Jis kažką iškrėtė, jeigu jau jo ieško?

- Kiek žinau, nieko tokio neiškrėtė. Bet kas žino, kas bus rytoj? - atsakė Folšonas ir nužingsniavo prie savo mašinos, švilpaudamas "Mano blondinę" jam vienam būdinga maniera.

Fošonui nuvažiavus, Žanas Klodas išlindo iš slėptuvės - žandikaulis atvipęs, antakiai pakelti. Supratau, kad tuoj tapsiu nemalonios prancūziškos ironijos objektu, todėl skubiai pasiūliau, atsainiai gūžtelėdamas pečiais:

- Eime į mano kambarį, išgersime po taurę vyno ir apsikeisime gandais, gerai?

Žanas Klodas taip pat gūžtelėjo pečiais ir nupėdino

paskui mane į viešbutį.

* * *

Naidželas Vitonas jau sėdėjo mano kambaryje ir vaišinosi dviguba porcija viskio, kurio nusipirkau lėktuve. Naidželas mėgo krėsti pokštus. Jis tvirtino, kad toks nekaltas išdykavimas, kaip svetimų spynų rakinėjimas, jam būtinas sportinei formai palaikyti. Šįvakar jis buvo pasipuošęs firminiu tvido švarku, karininko kelnėmis iš tankios tvirtos medvilnės ir išblizgintais ispaniškais batais.

- A, tai tu, mano drauge! Matau, įvyko kažkas nemalonesnio už aną pasivažinėjimą į Gonflerą.

- Apie tai ir turime pasikalbėti.

- Klausyk, Obai, - pradėjo Žanas Klodas, - aš mėginau tave įspėti. Skambinau tau, prašiau perduoti, kad reikalas itin svarbus.

- Aš perskambinau, bet tavęs nebuvo.

- Aš tik nusileidau į kavinę cigarečių. Kodėl nepaskambinai dar kartą?

Nesugebėjau rasti įtikinamo atsakymo į jo priekaištą, todėl nusprendžiau verčiau pasilepinti viskio gurkšneliu. Šliūkštelėjęs tauraus gėrimo į stiklinę dantų šepetėliui, minutėlę pasukinėjau ją, kol susidarė verpetukas. Tada paragavau.

- Taip jau geriau, - atsikrenkščiau ir iškart nemaloniai užsikosėjau.

Žanas Klodas paplojo man per nugarą.

- Patrauk nuo manęs savo purvinas letenas, - irzliai suniurzgiau. - Aš visada kosėju gerdamas. Kokią velniavą ketinai pranešti man telefonu, Žanai Klodai?

- Norėjau tave įspėti, kad nesėstum į mašiną su jokiais pietų amerikiečiais.

- O kaip sužinojai, kad mane reikia įspėti?

- Vakar popiet kai ką aptikau. Ar ne, Naidželai?

- Taip, sakyčiau, tu tikrai nemažai nuveikei, - palaikė bičiulį Naidželas. - Ar neturi jokios užkandos prie šio puikaus viskio? Ypač tiktų sūrio lazdelės.

Nesuprantu, kas dedasi Paryžiuje. Niekas nė piršto nepakrutina, prieš tai neprisikimšęs skrandžio.

- Klausyk, atrėžiau, - sūrio lazdelių aš tikrai neturiu. - Žanai Klodai, kodėl tau nepaskambinus į "Le Cink", esančią šitoje pačioje gatvėje, ir nepaprašius atsiųsti mums sumuštinių?

- Prancūzijoje kavinės netiekia maisto į namus! - Žanas Klodas pažiūrėjo į mane kaip į beprotį.

- Tačiau Megrė jos aptarnauja! - prikišau aš.

- Ak, tai nėra taip jau svarbu, - įsiterpė Naidželas. - Kadaise Ibicoje tavo namai garsėjo gardžiausiais patiekalais.

- Tai buvo tuomet, kai man maistą gamindavo Keitė.

- Kaip toji moteris troškindavo kiaulienos šonkauliukus pagal kinų receptą! - prisiminė Vitonas.

Neturėjau jokio noro tęsti šią temą. Pasisukau į Žaną Klodą.

- Ką tu sužinojai?

- Aš turiu draugą, - pradėjo Žanas Klodas, - dirbantį padavėju "El Mango Enkantado". Jis nugirdo kelių "gaučo" pokalbį. Sakė, kad jie minėjo Aleksą.

- Apie ką būtent jie šnekėjosi?

- Jis nesuprato. Jie kalbėjo mano draugui nežinoma kalba.

- Bet jis suprato, kokie tų žmonių santykiai su Aleksu?

- Taip, žinoma. Aš jo klausiau. Tas vyrukas mano, kad jų santykiai neapibrėžti.

- Šita informacija mums tiek pat vertinga, kiek ir visa kita, ką iki šiol pavyko išsiaiškinti.

Siektelėjau cigaretės iš Naidželo pakelio, paskui prisiminiau, kad mečiau rūkyti prieš porą mėnesių, tiksliau, prieš kelias savaites. Bet vis tiek paėmiau. Šiuo

momentu tai neturėjo reikšmės, nes aš nebetikėjau, jog išgyvensiu taip ilgai, kad spėčiau įsitaisyti plaučių vėžį.

- Aš turiu tau kiek daugiau informacijos, - pareiškė Naidželas. - Ar žinai, kuo užsiiminėjo Aleksas pastaraisiais metais?

- Tikriausiai pardavinėjo povandenines sodybas Floridoje?

- Klysti. Aleksas dirbo pas Aaroną, Merfį, Steinmecą ir Frenkeną.

- Advokatų kontoroje?

- Juridinėje firmoje. Jis steigė fondus.

- Steigė fondus? Turi omeny fondus politinėms kampanijoms ir panašiai?

- Taip. Pastaruosius metus ar dvejus toji firma kūrė specialų projektą. Jis buvo susijęs su neseniai skandalingai pagarsėjusiais fondais, rėmusiais Iraną ir Nikaragvos kontrrevoliucionierius.

- Nejaugi man teks traukte traukti tave už liežuvio? - pyktelėjau aš. - Naidželai, nebesistenk pateikti savo naujieną kuo dramatiškiau. Dėstyk faktus.

Naidželas papasakojo, kad Aleksas paliko Europą prieš penkerius metus ir padedamas savo šeimos, gerbiamos Virdžinijos visuomenėje, pateko į "Selvin Group". Ši firma profesionaliai užsiiminėjo fondų steigimu. Privačių asmenų pastangas rinkti pinigus Nikaragvos kontroms rėmė dar ir kelios kitos grupės. Aleksas ten tarnavo eiliniu klerku. Stebėdamas, kaip klostosi įvykiai, jis ėmė nerimauti. Matyt, nujautė, kad dauguma operacijų netelpa į teisėtumo ribas.

Ir štai generalinis prokuroras Misas pakėlė aliarmą, tiesa, kiek pavėluotai. Buvo suformuoti komitetai firmos veiklai tikrinti, kviečiami liudytojai. Aleksas gan kritiškai vertino savo padėtį. Jam iš pat pradžių viskas nepatiko. Labai jau daug žmonių su sąmokslininkų minomis lankydavosi firmoje. Tiesa, tiesioginis Alekso viršininkas Tomas Ogdenas užtikrino, kad jų skyrius

nenukentės, visi galai paslėpti, niekas neturės nemalonumų. Bet paskui šio reikalo ėmėsi kongresas. Keisį, Nortą ir Poindeksterį iškvietė duoti parodymų. Keisį ištiko insultas, po kurio jis nebepasveiko. Makfarleinas bandė nusižudyti. Ir tada Aleksas pagaliau suprato, jog metas gelbėti savo kailį.

Aišku, jis tik vykdė Tomo Ogdeno įsakymus. Teismas neturėjo prieš jį jokių įrodymų. Jokių, kol parodymus davė Selvinas.

Bet netrukus Selvinas atsigulė į ligoninę širdies šuntavimo operacijai. Operacija puikiai pavyko, jis išėjo iš ligoninės, greitai sveiko ir netikėtai po trijų savaičių numirė.

Po Selvino mirties padėtis pasikeitė. Selvinas turėjo daug draugų, užimančių aukštus postus, tačiau dabar tai nebepadėjo Aleksui. Komitetai, tiriantys "Selvin Group" veiklą, aptiko konspiracines struktūras, gaudavusias pinigus , ir ėmė ieškoti žmonių, priklausiusių joms. Aleksui ėmė svilti padai.

Žinoma, Ogdeno dokumentai galėjo visiškai išteisinti Aleksą. Bet staiga jie ėmė pradinginėti. Pasinaudojęs savo slaptais ryšiais Aleksas išsiaiškino, kad čia prikišo nagus Selvino našlė. Moteriškė darė viską, kas įmanoma, kad išsaugotų dorą vyro vardą ir nemenką pensiją, kurią ji gaudavo po vyro mirties.

"Selvin Grup" buvo išardyta. Aleksas gavo čekį su pranešimu apie darbo sutarties nutraukimą ir ilgai mąstė, ką jam daryti toliau. Susidarė tokia situacija: jeigu komitetas staiga sumanytų iškviesti liudyti Aleksą, jam, ko gero, iškeltų baudžiamąją bylą. Pats būdamas juristas, jis paskaičiavo, kad gali gauti nuo dvejų iki penkerių metų už nusikalstamą sąmokslą ir pagal kitus straipsnius.

Aleksas aptarė padėtį su savo sekretore, dirbusia kartu nuo pat jo atėjimo į "Selvin Group". Toji pasiūlė jam dingti iš miesto. Žinoma, kol kas nebuvo jokių

ženklų, kad komitetas jo ieškos. Tačiau jiems, be abejo, būtų parankiau, jeigu Aleksas liktų Vašingtone. Taigi jam buvo geriausia išvažiuoti tučtuojau, kol niekas juo nesusidomėjo, ir surengti sau ilgas atostogas užsienyje. Pavyzdžiui, Paryžiuje.

Aleksas nutarė dingti tuoj pat. Jis visiškai ištuštino savo sąskaitą banke. Pinigų buvo nedaug, nes pagrindinę jo sąskaitą vyriausybė įšaldė. Aleksas dar turėjo pinigų vieno iš Šveicarijos bankų Paryžiaus skyriuje, bet tik kelis šimtus dolerių. Pradžiai to turėjo užtekti. Jis pasirašė įgaliojimą savo sekretorei paimti pinigus iš jo sąskaitos, kai tik bus panaikintas areštas. Ir išvyko.

Naidželas nutilo ir įsipylė dar viskio.

- Iš kur tu visa tai sužinojai? - paklausiau.

- Iš Reičelės. Kaip jau tikriausiai supratai, ji buvo Alekso sekretorė.

- Man ji šito nepasakė, - sumurmėjau.

- Nes tu, seni, nemoki bendrauti su moterimis. - Naidželas atrodė be galo patenkintas savimi. - Anais laikais Keitė dažnai man skųsdavosi...

Neketinau ties tuo apsistoti.

- Kada Reičelė paporino tau visą šią istoriją?

- Vakar vakare, kai nuvažiavau pas ją į viešbutį pasišnekėti. Ji gana miela mergytė.

- Prakeikimas! - pyktelėjau aš. - Reičelė privalėjo pačioje pradžioje viską iškloti man. Kuo ji mane laiko? Asilu? Manau, mudviem reikia tučtuojau viską išsiaiškinti. - Aš siektelėjau telefono.

- Jeigu ketini skambinti jai į viešbutį, - tingiai sumurkė Naidželas, - bijau, ten jos nerasi.

- Kurgi ji?

- Nusprendžiau, kad pas mane Reičelei bus jaukiau. Tu dar nematei mano irštvos netoli Panteono? Visai šalia Sent Mišelio, mažas prabangus lizdelis. Reičelė man pasiskundė, kad nuo atvykimo į Paryžių nė karto pakenčiamai nepavalgė. Iš tiesų, Hobai, tu ją visai

apleidai.

Akimirką aš įniršęs spoksojau į Naidželą. Tačiau paskui nusikvatojau. Buvau visai užmiršęs, kaip moteris traukia prie Naidželo. Gal tam turi įtakos sodri britų aukštuomenės ištarmė ar kariška laikysena, o gal linksmas atsidavimas žemiškiems rūpesčiams. Šiaip ar taip, moterys visada lipte lipo prie Naidželo.

- Puiku, Naidželai, - pasakiau. - Gerai padirbėjai. Bet nesužinojai svarbiausio dalyko, kurį man būtina žinoti. Kur Aleksas?

- O dėl TO, - prakalbo Žanas Klodas savąja darkyta anglų kalba ir arogantiškai persibraukė pirštu ūsiukus, - aš tikiuosi turėti tau vieną atsakymą per dvidešimt keturias valandas.

- Papasakok, ką išsiaiškinai, - paprašiau.

- Ar tik nemanai, kad duosiu tau savo informatorių vardus?

- Ne, žinoma, kvailas klausimas. Bet ar tu rimtai kalbi, Žanai Klodai, ar vėl dumi man akis?

- *Qu est-ce que c'est** - "dumi akis"?

- Šiuo atveju tai reiškia kalbėti netiesą ir tikėtis, kad ją priims už tiesą.

- Aš nemeluoju, - užprotestavo Žanas Klodas. - Patikėk manimi, Obai. Rytoj vakare galėsiu nuvesti tave pas Aleksą.

- Puiku, - pasakiau aš.

- Aišku, turėsiu paprašyti avanso, kad atsilyginčiau savo informatoriams.

- Man irgi reikia pinigų, Hobai, - įsiterpė Naidželas. - Aš beveik prižadėjau Reičelei pavaišinti ją geriausiu "kazulet" Paryžiuje, žinai, mėsos asorti su pupomis puodelyje.

- Tuomet leisk jai pačiai užsimokėti.

- Liaukis, Hobai, nebūk toks. Leisk man užmokėti. O paskui pridėk tą sumą prie sąskaitos, kurią jai pateiksi.

* Ką tai reiškia? (pranc.)

Neslėpdamas nepasitenkinimo daviau jiems pinigų. Mes išsiskyrėme pabrėžtinai demonstruodami pagarbą vienas kitam, tik aš tai dariau be ypatingo entuziazmo.

Bičiuliams išėjus vėl paskambinau Ivetai. Susitarėme susitikti rytoj per priešpiečius. Ji taip pat galėjo man kai ką papasakoti. Šiaip ar taip, džiaugiausi, kad Naidželas nepamatė jos pirmas.

VIII dalis

38. Gurmanas kalėjime

Jeigu jūs manote, kad Prancūzijoje prasti viešbučiai, jums reikėtų pamatyti prancūzų kalėjimus. Man paskyrė vienutę. Įsivaizduokite, kaip aš jaučiausi, kai sargybinis vedė mane raštuotomis akmeninėmis grindimis, o iš kamerų, išsirikiavusių vienoje koridoriaus pusėje, nuožmiai dėbčiojo ir švilpė kaliniai. Prancūzų kalėjimai labai seni. Juos statė ir perstatinėjo dar tais laikais, kai Šiaurės Amerikoje gyveno tik indėnai. Senuose Europos kalėjimuose yra kažkokios mistikos. Siaubo ir kančių šimtmečiai įsigėrė į pačias akmenų poras. Sutikite, kad vietos, kuriose žmonės taip ilgai buvo laikomi prieš savo valią, turi savo aurą. Sėdėjimas sename kalėjime, ko gero, apnuodija labiau už bet kokius nuodus, nes tai nuodija dvasią. Nuodingi palaužtos dvasios garai pakerta net ir narsiausio kalinio valią.

O aš tikrai ne iš narsiųjų. Regis, jau aiškinau, kad neturiu nieko bendro su *macho*, įspūdingais ūsuotais vyrukais. Ir aš nepratęs, kad švintant mane verstų iš lovos trys niūrūs Paryžiaus specialiųjų pajėgų policininkai, kurie atrodė pasirengę atsikovoti Alžyrą, kad tik gautų mano kūną.

Jie leido man paskubomis pasinaudoti tualetu, bet nedavė nė minutės užsisegti kelnių užtrauktuką ir užsirišti batų raištelius. Du faraonai ėjo man iš šonų, trečiasis atidarinėjo duris. Vestibiulyje stypsojo klestintys buržua su savo manieringomis mergužėlėmis, įsispraudusiomis į superankštas sukneles, ir lydėjo mane smerkiančiais žvilgsniais. O mane pusiau nešė - šiek tiek liečiau kojomis grindis - į ankstyvą Paryžiaus rytą. Neabejoju, kad žiūrovų akyse atrodžiau kaltas, antraip kodėl mane vestųsi policija? Argi žandarai ke-

lia nekaltus žmones iš patalo? Prisimindamas melsvai pilkus paniekos kupinus veidus, iki šiol jaučiu deginantį troškimą įmurkdyti juos į purvą. Tą akimirką aš svajojau apie proletariato revoliuciją su tokiais aštriais dantimis, kokių pasaulis dar neregėjo.

Žandarai įgrūdo mane į grėsmingą mėlyną furgoną "Sitroeną", vieną iš tų, kurie visada pasirodo gatvėse studentų demonstracijų metu. Du iš jų atsisėdo už manęs, akimis įspėdami - jokių skundų ar protestų, nes menkiausias mano judesys pateisintų jų "pastangas įkrėsti man sveiko proto". Sėdėjau tylėdamas, nunarinęs galvą, tokia poza, kurią patyręs fizionomistas (o tokiais save laiko visi prancūzai) įvardintų kaip "kūno padėtį, įrodančią kaltumą".

Privažiavome prie "La Sante", didelio kalėjimo Paryžiaus centre. Sargybiniai atidavė pagarbą ir atidarė geležinius vartus su paauksuotais ornamentais viršuje. Furgonas įvažiavo ir sustojo vidiniame kieme. Mane nutempė į prakaitu prasmirdusį kambarį, pilną policininkų. Prie stalo sėdintis policininkas trumpai pasiginčijo su žandarų vyresniuoju. Atrodo, jie kalbėjosi korsikietiškai, nes aš išskyriaus tik vieną žodį "Ecco!", kurį ištarė seržantas, skėstelėdamas rankomis. O tuo tarpu kiti du mane atvedę policininkai sukiojo, stumdė ir traukė lauk visą mano vidų.

Ir todėl aš sėdžiu čia vienišas, išblyškęs, kiurksau lyg viksva, išrauta iš žemės, ir jokių advokatų... Atleiskite, tai isterija. Bet aš iš tiesų troškau pamatyti advokatą. Prancūzų advokatą, kuris apgintų mane, jeigu jau Prancūzijos teisingumas, nepaisydamas *habeas corpus*, asmens neliečiamybės, nusprendė išgrūsti mane iš šalies, išgrūsti, išgrūsti...

Atleiskite, tai vėl isterija. Ji užplūsta mane netgi čia, sąlygiškai saugioje vietoje, kur rašau prisiminimus ir iš naujo išgyvenu karčią patirtį. Mano kamera apytiksliai aštuonių pėdų ilgio ir aštuonių pločio. Storos akme-

ninės sienos, mažas grotuotas langelis maždaug dvylikos pėdų aukštyje, purvinas kibiras (vėliau sužinojau, kad šiame kvartale dažnos kanalizacijos avarijos). Dar suolelis, sakytum, sumeistrautas šimpanzės amžių pradžioje. Ir daugiau nieko, išskyrus kelis užrašus, išraižytus ant sienos. Man pavyko įskaityti tik vieną iš jų, patį trumpiausią: "Laikykis!" Pasirašė Frančeskas Isazaga. Tikriausiai baskas, sprendžiant iš pavardės. Bet koks man skirtumas?

Palubėje ant ilgo palaikio laido kabėjo viena vienintelė lemputė, apgaubta vieliniu tinkleliu. Ilgai stebeilijausi į ją, bet ji neįkvėpė man jokių minčių. Labiausiai erzino tai, kad nebuvo ką skaityti. Juokinga, bet tai vienas iš pirmųjų kalėjiman patekusio žmogaus poreikių. Šiuo klausimu esu sukūręs savo teoriją. Daugeliui iš mūsų poreikis skaityti yra nemažiau svarbus už valgymą, miegą, nesantuokinius ryšius, už sėdėjimą ant suoliuko ir mėgavimąsi gailesčiu sau. Daugelis mūsų niekada gyvenime nepatiria situacijų, kai tiesiog nėra ką skaityti. Net jeigu nesame aktyvūs skaitytojai, visgi kasdien matome aplink save gausybę medžiagos skaitymui - laikraščiai, žurnalai, knygos, skelbimų lentos, valgiaraščiai, vizitinės kortelės, užrašai ant stulpų ir taip toliau. Mes nuolat maudomės spausdintų žodžių jūroje, stengiamės apsirūpinti skaitalu, vykdami į kelionę lėktuvu, traukiniu ar autobusu, arba kai tenka ilgai laukti eilėse specialiose tarnybose, kur antspauduojami pasai ir vizos. Kalėjimas - tai irgi kelionės forma, ko gero, kažkas panašaus į Didįjį Laukiamąjį prieš Dangaus slenkstį, kurį, manyčiau, lemta peržengti daugeliui iš mūsų. Taip, niūrokos mintys, bet *que voulez-vous*? Ko jūs norite? Aš sėdžiu cypėje ir neprivalau būti linksmas.

Aš išties daugiau neturiu ką veikti, kaip tik sėdėti ir rikiuoti savo mintis. Regis, dar Paskalis yra pasakęs,

kad dėl daugumos žmogaus klaidų kaltas jo nesugebėjimas ilgesnį laiką ramiai pasėdėti kambaryje. Ir štai dabar aš gavau šansą pamėginti išspręsti pasaulines problemas - bent jau mikrokosme.

Pradžiai susitvarkiau drabužius ir susivarsčiau batus, nusivilkau švarką, sulanksčiau jį, padėjau ant suoliuko ir atsisėdau ant viršaus. Bet vos spėjau prisėsti, staiga šaižiai trakštelėjo senovinis užraktas, ir kameros durys atsilapojo. Aš skubiai pašokau persmelktas šiurpios minties. Prancūzų literatūroje ir kinematografijoje dažnos scenos, vaizduojančios nusikaltėlį, laukiantį nuosprendžio savo kameroje - pasmerks jį mirčiai ar pasigailės. Jis laukia, akys įsmeigtos į duris. Ūmai durys atsilapoja. Įsiveržia policininkas, čiumpa jį ir velka prie giljotinos, nepaisydamas vargšelio aimanų ir priešinimosi. Malonės prašymas atmestas!

Taip. Prancūzijoje dar naudojama giljotina. Aišku, man ji kol kas negrėsė. Paprastai ji pasirodo scenoje tik po ilgo sudėtingo teismo proceso. Bet apie tai aš užmiršau. Tiksliau, aš kaip tik mąsčiau apie tai, ir man dingtelėjo mintis: o kas, jeigu JIE užmiršo?

Taigi pasiruošiau elgtis taip pat, kaip ir mano pirmtakai, visi pasmerktieji, nesvarbu, kalti ar nekalti, kuriuos griebia ir veda skliautuotais koridoriais pasitikti savojo galo vienu iš stilingiausių mirties bausmės būdų, iki šiol egzistuojančių mūsų planetoje. Bet, suprantama, mano spėjimas pasirodė visai nepagrįstas.

Tarpduryje stovėjo sargybinis, apsirengęs kaip ir visi kalėjimo sargybiniai, tik su viena išimtimi. Vietoje apvalios policininko kepuraitės jam ant galvos pūpsojo aukšta, nepriekaištingai balta, šelmiškai pakreipta ant šono virtuvės šefo kepurė.

- Laba diena, mesjė, - prabilo jis. - Aš esu Anri, "La Sante" virtuvės Būtinojo maitinimo tarnybos darbuotojas. Atėjau priimti jūsų, mesjė, užsakymo pietums.

- Ką jūs man parekomenduotumėte? - Buvau priblokštas, visgi įstengiau išlaikyti *sang froid** . Prancūziški ir angliški žodžiai susimaišė mano galvoje.

- Mūsų maistas paprastas, bet esame laimėję "L'Incarveration"**, tarptautinio kalinimo įstaigų žurnalo prizą. Pradžiai paryžietiška sriuba, o prie jos žąsų kepenėlių paštetas su triufeliais, paskui užpakalinė ėriuko kojelė su garnyru iš šviežių šparagų su kapotais raudonaisiais ankštpipiriais, viskas aplieta žvilgančiu padažu iš subtiliausio alyvų aliejaus. Žinoma, mesjė, jeigu jūs labiau mėgstate paukštieną, tai šiandien galime pasiūlyti mūsų garsiąją antieną saldžiarūgščiame Monmoransi vyšnių padaže.

- Taip, paimsiu šitą. Turiu omeny antieną. Jeigu tai neapsunkins jūsų, - sutrikęs sumurmėjau. - Nors neturiu nieko prieš ėriuko kojelę. Suprantu, ją paminėjote pirmą. Todėl jeigu jums patogiau...

Stengiausi kalbėti atsargiai, nepasirodyti įnoringas. Net neįsivaizdavau, ką reiškia toks virėjo-sargybinio elgesys. Galų gale Prancūzija - keistenybių šalis, ypač jeigu bendrauji su pačiais prancūzais.

- Rinkitės, ką tik norite, - pertraukė mane Anri. - Ar galėčiau pasiūlyti porciją mažai žinomo patiekalo "Statybinės atliekos-82", kurį sugebėjome išsaugoti nuo praėjusios savaitės?

- Ką nors per vidurį, - linktelėjau aš. - Bet prašau pasakyti... jei galiu užduoti klausimą...

- Be abejo, mesjė, - patvirtino Anri.

- Ką visa tai reiškia?

- Atsiprašau, mesjė? - perklausė Anri pastebimai sutrikęs.

- Kur aš patekau? Kaliniams nedera užsakinėti gurmaniškus patiekalus sargybiniui su virėjo kepure ir vynų meniu kišenėje. Visada žinojau, kad Prancūzija -

* Šaltakraujiškumas (pranc.)

** Įkalinimas (pranc.)

supercivilizuota šalis, bet šito jau per daug!

- Mums, mesjė, patinka laikyti save civilizuotais žmonėmis, - prisipažino Anri. - Bet galiu jus užtikrinti, kad tokie dalykai ne kasdien vyksta Paryžiaus kalėjimų sistemoje. Tiesiog šiuo metu mes švenčiame Kalinio Metus. Ne, ne, visai nenoriu pasakyti, kad tai paskutinieji metai. Aš tik truputį pajuokavau, mesjė. Tiesą sakant, aš neturiu teisės sakyti jums, iš kur mes gauname aukščiausios rūšies maisto produktus. Kalėjimo meniu patenkintų net imperatorių. Nebijokite, mesjė, išvalymo kurso metu viskas paaiškės.

Šypsodamasis ir lankstydamasis Anri paliko mano kamerą. Ir durų užrakinti neužmiršo. Aš vėl įsitaisiau ant suolelio ir leidau sau truputį, vos vos atsipalaiduoti. Sunku paaiškinti, kodėl pajutau palengvėjimą. Bet pamėginsiu, nes tai tiesiogiai susiję su keistais įvykiais, laukusiais manęs artimiausioje ateityje.

Esu įsitikinęs, tiksliau, turiu susikūręs teoriją, kad čia, kalėjime, veikia žmonės, per atstumą valdantys Vietos Dvasią. Ką aš vadinu Vietos Dvasia? Kalbu apie ypatybes, suteikiančias individualumo atskiriems geografiniams regionams. Kitaip tariant, Vietos Dvasia - asociacijų bei tarpusavio ryšių, siejančių regiono praeitį ir ateitį, derinys. Jos ribos apsprendžia gyventojų elgesį ir netgi kažkiek sąlygoja nuotykius, kuriuos patiria šio regiono svečiai.

Paaiškinsiu dar paprasčiau: Venecijoje žmonėms nutinka venecijietiški nuotykiai, Habokene - habokietiški, ir galiu lažintis, kad tarp uolėtų Čirikachua kalnų peizažų jūsų lauktų apačių nuotykiai.

Tas pats vyksta ir Paryžiuje, mieste, kuris greitai užkrečia atvykėlį dabarties laiko dvasia. Žinoma, Paryžius turi ne vieną aspektą. Tai daugialypis ir daugiasluoksnis miestas, pasireiškiantis per daugelį asmenų, galimybių ir nuotaikų. Viskas priklauso nuo to,

į kokį Paryžių jūs atvažiavote. Tiksliau, koks Paryžius įsismelkia į jus. Žano Valžano, Viktoro Hugo Paryžius ar Osmeno Paryžius, Dantono Paryžius ar Komedi Fransez Paryžius? Galimybių daug, tačiau bet koks pasirinkimas bus prancūziškas, o viskas kartu sudarys kolektyvinę gališkosios esybės raidą, bendrąją tendenciją, kuri ir vadinasi Prancūzija.

Taip bemąstant man staiga dingtelėjo, kad po to, kai faras-virėjas Anri lankstydamasis pasišalino iš mano kameros, atsirado reali tikimybė, kad mano situacija pradės keistis. Mes palikome trapų nuplėštų kaukių pasaulį ir įžengėme į naują farso karalystę, prancūziško farso, už kurį nėra nieko kvailesnio. Bent jau taip aš galvojau.

39. Fošonas

- Iveta! - šūktelėjau aš. Ką tik galvojau apie ją, ir štai ji stovi priešais mane. O veide šypsena. Atitinkama šypsena. Žinote, ką turiu omeny? Šypseną, kuri sako, kad jūs priimtas į žaidimą. - Sveika, mažyte, - kimiai pratariau aš. - Man malonu galvoti, kad tai tu.

- Tai tiesa? - taip pat kimiai pratarė Iveta.

- *Vraiment**, - patvirtinau aš. - Tiesa, kad tai tu, ta pati mano vienintelė, taip seniai pažadėtoji man kitoje šalyje?

- Daugiau nebeieškok, - pareiškė Iveta. - Aš čia, amžinas moteriškumas, įsikūnijęs laikinoje moteryje.

- Man patinka klausytis, kaip tu kalbi, - prisipažinau. - Kur tu šito išmokai?

- Barbirono metafizinių nesąmonių mokykloje.

- Lensmenas! - riktelėjau aš.

- Vaimeraneris, - atsakė Iveta.

Priėjau arčiau ir palytėjau jos veidą. Apčiuopiau šerius. Atsimerkiau. Ir išvydau inspektorių Fošoną,

* Tiesa (pranc.)

kantriai besišypsantį, tiesiog pagirtinai maloningai laukiantį, kol aš galutinai atsibusiu.

- Jūs gerai jaučiatės? - paklausė jis.

- O taip, puikiai, - atšoviau. - Nuosprendis jau patvirtintas? Kur mane išsiųs? Į Velnio salą? Į Naująją Kaledoniją? Jeigu galiu rinktis, man maloniausia būtų kalėti Ifo pilyje. Žinote, esu nuoširdus Diuma gerbėjas.

- Prašau valdytis, - tėviškai griežtai sudraudė mane Fošonas. - Eime su manimi į kabinetą. Įvyko apmaudi klaida.

Mes nužingsniavome koridoriais, pastatytais neatsižvelgiant į žmogaus ūgį, užlipome į antrą aukštą ir patekome į kabinetą, niekada nematantį saulės, į niūrią galų skais-tyklą, kur iš manęs atėmė laisvę. Fošonas man pasiūlė patogiau įsitaisyti erdviame krėsle, kurį laikė tik ger-biamiems svečiams, ir pasiuntė tarnautoją atnešti kavos ir kruasanų.

- Labai malonu iš jūsų pusės, - padėkojau aš. - O kaip bus su gurmaniškais pietumis, kuriuos užsakiau Anri, kalėjimo virtuvės šefui?

Fošonas sutrikęs įsispoksojo į mane, po to patenkintas išsišiepė.

- A, jūs juokaujate! Puiku! Tikriausiai regėjote haliucinaciją. Atleiskite, bet mūsų kalėjimuose nėra tarnybos, tiekiančios gurmaniškus pietus kaliniams. Tačiau aš mielai pakviesčiau jus šįvakar į aukščiausios klasės restoraną, kad bent dalinai išpirkčiau kvailiausią savo pavaldinių klaidą. Suprantate, liepiau Žakui Laferui, jaunesniajam karininkui, jeigu taip galima pasakyti angliškai, pakeliui užsukti į viešbutį ir paprašyti jūsų užeiti pas mane. Žakui nepavyko pačiam to padaryti, ir jis išeidamas paliko įsakymą, kuris keisčiausiomis aplinkybėmis pateko į de Morg gatvę. O ten suprato, kad jiems liepta jus pristatyti. Manydami, kad jūs esate eilinis nusikaltėlis, jie panaudojo įprastus metodus: šiurkščiai įsiveržė į jūsų kambarį viešbutyje. Dar sykį

kartoju, *je suis desole**, ir prašau atleisti.

- Nieko baisaus neįvyko, - sumurmėjau aš, spausdamas ištiestą ranką. Fošono ranką. Nenustebčiau, jeigu visa ši istorija, areštas, o paskui atsiprašymas, buvo inscenizuota tam, kad aš įvertinčiau bendradarbiavimo privalumus. - Kodėl norėjote mane matyti? - paklausiau.

- Mano naujiena jums tikrai patiks. Mes radome jūsų bičiulį Aleksą Sinklerį. Neblogai padirbėjo Paryžiaus slunkiai, ar ne?

- Neblogai, - sutikau aš. - Tiksliau, labai gerai. Kada galėčiau jį pamatyti?

Fošonas žiebtuvėliu prisidegė cigaretę. Suspaudęs ją bespalvėmis lūpomis, primerkęs nuo dūmų mėlynas prancūziškas akis, jis palinko arčiau manęs ir pasakė:

- Hm, o dėl susitikimo, ko gero, tai gali būti problematiška.

40. Arne; Aleksas atsirado

Kavinėje "Le Per Trankil", kaip visada, buvo sausakimša. Prie staliuko po atviru dangumi sėdėjo Paryžiaus gatvių gerbėjai su akiniais nuo saulės. Užsisakiau omletą bei butelį oranžado ir ėmiau laukti, žvelgdamas į pasaulį pageltusiomis, išvargusiomis akimis. Tą akimirką kartu su Hamletu galėjau pasakyti: nėra nei vyrų, žavinčių mane, nei moterų.

Pasirodė Arnė su nubalintu veidu ir "kaspinėliu" išpieštomis raudonomis klouno lūpomis. Jis vilkėjo juodas apsmukusias kelnes ir languotą striukę su užrašu "W.C.Fields". Kurį laiką mimas rodė savo numerį, paskui priėjo prie mano staliuko ir atsisėdo.

- Kaip gyvuoji? - paklausė jis.

Parodžiau itališką gestą, reiškiantį "nieko naujo".

- Blogai kaip visada? - užjautė Arnė.

* Man labai gaila (pranc.)

- Andainykštis nuotykis su tavo bičiuliu Estebanu nepasaldino man gyvenimo. - Trumpai papasakojau, kas man nutiko praėjusią naktį Bulonės miške.

- Aš niekada nesakiau, kad jis mano draugas, - pataisė mane Arnė. - Beje, jis tikriausiai juokavo. Tie pietų amerikiečiai tikri pokštininkai.

- Jau pastebėjau.

- Nesijaudink, - pasakė Arnė. - Netrukus kažkas įvyks.

- Šito aš ir bijau.

Arnė nuėjo tęsti vaidinimo, palikdamas mane ir pasaulį nežinioje. Aš sėdėjau ir svarsčiau, kada būtent į žaidimą įsitraukė pietų amerikiečiai, ir ką reiškia tai, ką man papasakojo Fošonas. Taip nusiteikusį mane ir aptiko Naidželas. Didvyriškai atkišęs smakrą ir mojuodamas rotangine lazdele jis dykinėtojo žingsniu prisiartino prie mano staliuko. Šiandien jis vilkėjo nepriekaištingai baltą vasarinį kostiumą, o skrybėlę buvo dabitiškai užsismaukęs ant vienos akies.

- Nuobodžiauji? - pasisveikino Naidželas, šleikštaus geraširdiškumo įsikūnijimas.

- Tavasis "nuobodžiauji" mane žeidžia, - burbtelėjau aš.

- Ak, šiandien mes truputį suirzę, ar ne?

Naidželas atsisėdo ir lengvai pagavo padavėjo žvilgsnį; dar vienas nemalonus atradimas - man tai niekuomet nepavykdavo.

- Gerai jau, kokios naujienos? - pasiteiravo, užsisakęs džino su tonika.

- Naujienų nedaug, - atsakiau, - neskaitant to, jog Aleksas atsirado.

- Vadinasi, byla baigta?

- Ne visai. Dar turiu pamatyti jį ir perduoti Reičelės atvežtus pinigus.

- Na, tai smulkmena. Kodėl mums dabar pat neaplankius jo?

- Todėl, cituoju inspektorių Fošoną, kad tai gali būti problematiška.

- Minutėlę, - Naidželas ilgai siurbčiojo savo džiną su tonika, susirado raižytame sidabriniame portsigare pradėtą Manilos cigarą ir užsirūkė. Tada patogiai atsilošė ir sukryžiavo kojas. - O'kei. Klok. Aš viskam pasiruošęs.

- Inspektorius Fošonas pasakė žinąs, kur dabar Aleksas. O problema ta, kad jis pažadėjo Klovi niekam šito nesakyti, kol Klovi baigs filmuoti savo filmą.

Naidželas suniurzgė ir nugėrė dar vieną didelį gurkšnį džino su tonika.

- Šitam aš nepasirengęs. Kodėl Fošonas taip pasielgė?

- Aleksas reikalingas Klovi. Jis dvi savaites dalyvavo brangiai kainavusiame filmavime. Filmuoti viską iš naujo būtų dar brangiau. Bet blogiausia tai, kad Klovi su tuo nesutiktų. Juk žinai jo reputaciją. Jis arba filmuoja juostą nuo pradžios iki pabaigos, arba visai jos atsisako.

- Visgi kuo čia dėtas Aleksas? Tai yra kodėl negalima su juo pasimatyti?

- Anot Fošono, Klovi susirūpinęs, nes Aleksas jau dusyk buvo dingęs ir pertraukęs filmavimą. Darbas užtruko, o tai kainavo labai daug, netgi iškilo grėsmė visam projektui. Dabar, kai Aleksas vėl atsirado, Klovi laiko jį užrakinęs, kol nebus nufilmuoti finaliniai kadrai.

- Kur laiko?

- Būtent tai ir pažadėjo Fošonas: niekam nesakyti kur. Bent jau tol, kol filmas bus baigtas.

- Bet kodėl Fošonas daro Klovi tokią paslaugą?

- Galiu paaiškinti. Juk žinai, kad Prancūzijos vyriausybė lengvatų ir garantijų forma prisideda prie šalies kino produkcijos finansavimo. Klovi filmas jau surijo apie dešimt milijonų dolerių. Išlaidos atsipirks,

kai jis pasirodys ekranuose, jeigu, suprantama, Klovi užbaigs darbą. Kultūros ministras nori matyti šį filmą užbaigtą. Beje, pastatyme dalyvauja jo duktė.

- Iveta? - paklausė Naidželas.

- Aišku, Iveta. Štai tokie reikalai. Svarbūs asmenys pageidauja, kad Klovi užbaigtų filmą. Klovi būtinas Aleksas. Aleksas nekaltinamas jokiais nusikaltimais. Todėl Fošonas samprotauja taip: jeigu amerikietis nori palikti tėvynę, nėra įstatymo, draudžiančio jam tai padaryti.

- Bet jis tave užtikrino, kad Aleksas gyvas ir sveikas?

- Būtent taip ir pasakė: "Gyvas ir sveikas". Prancūzų policija neprivalo prisiimti atsakomybės už kažkokią kvailą intrigą. Jeigu žmogus nori atsiriboti nuo pasaulio ir neatsako į telefono skambučius, ką gi, tai jo reikalas. Juk policija nesuėmė amerikiečių milijonieriaus Hovardo Hjuzo, kuris kelerius metus tūnojo užsirakinęs, tei-singai? Tai Fošono pavyzdys, ne mano.

- Tai ką mes dabar darysime?

- Štai ką aš manau, - atsakiau. - Tu ir Žanas Klodas pagrobsite Klovi ir grasinsite jam košmariškais kankinimais, kol jis pasakys, kur slepia Aleksą.

- Tam mums prireiks automobilio, - mąsliai pratarė Naidželas. - Ir nemažai kainuos...

- Užmiršk, - pertraukiau jį. - Tai tik hipotezė, be to, neprotinga.

- Gerai. Bet ką gi mums daryti?

- Aš dabar pat paskambinsiu Klovi ir pareikalausiu pasiaiškinti, - ryžtingai pranešiau.

- Teisingai, - pritarė Naidželas.

- Pasimatysime vėliau, - burbtelėjau aš ir nužingsniavau į kavinės vidų paskambinti telefonu.

* * *

Priėjęs prie kasos paprašiau žetono, mažos apvalios

geležėlės, kuri priverčia veikti atitinkamai užprogramuotus aparatus. Gerokai privargau, kol atkreipiau į save kasininkės dėmesį. Ji karštai ginčijosi su vienu iš padavėjų, nediduku vaikinu kvailu veidu ir ilgais poeto plaukais (savotiškas vietinis ciniko-nihilisto variantas). Jų pokalbis buvo toks nuobodus, kad neverta jums perpasakoti. Galų gale man pavyko išsireikalauti žetoną, ir aš nulipau žemyn, į kavinės rūsį, kur aptikau tualetus, telefono būdelę ir, žinoma, budėtoją.

Toji tualetų sargė turėjo basilisko akis, harpijos nosį, žilus retus plaukus ir bekraujes lūpas. Pabandžiau atsargiai prasmukti prie telefono būdelės, bet iškart išgirdau grėsmingą: "Mesjė"? Budėtoja tiesė man vienkartinį rankšluostėlį. Aišku, ji nusprendė, kad einu į tualetą. Be abejo, galėjau paaiškinti, kad noriu tik paskambinti. Bet šita publika nemėgsta aiškinimų, jai reikalingi pinigai. Todėl paėmiau rankšluostėlį, daviau jai dešimt frankų ir užsidariau būdelėje.

Mačiau, kaip senė stebi mane pro spalvotą stiklą, ir vėl pradėjau jausti, kaip mane supa kažkokios paslaptingos jėgos. Valandos, praleistos "La Santle" kameroje, iš tiesų nesustiprino dvasinės pusiausvyros. O aš net ir gerais laikais negaliu pasigirti stipria psichika.

- Alio, kas kalba?

Mane nustebino netikėtai nuskambėjęs prie ausies Klovi balsas. Nors atsakymas pasigirdo po to, kai surinkau numerį.

- Klovi? Tai Hobas.

- Kas?

- Obas!

- A, kodėl iš karto nepasakėte? Kur jūs? Kodėl nepalaikote su manimi ryšio? Praleidote vakarykštį filmavimo seansą. Ar žinote tai?

Aš ketinau pakelti vėją dėl to, kad jis slepia nuo manęs Aleksą, bet pagalvojęs nusprendžiau verčiau pasiaiškinti pats.

- Norėjau paskambinti jums šįryt, bet atėjo policinin-

kai ir ištempė mane iš lovos...

- Stop! - pertraukė mane Klovi.

- *Pardon*?

- Noriu, kad pasitaupytumėte šią istoriją. Kito filmavimo metu papasakosite ją prieš kamerą.

- Atleiskite, Klovi, bet aš nelabai jus suprantu.

- Šįvakar filmuosime pagrindinę sceną, - ėmė aiškinti Klovi. - Jums reikės kažką kalbėti. Ką jūs pasakysite, neturi reikšmės, mes paskui viską dubliuosime savo metodais. Jau po to, kai suprasime, apie ką išėjo scena. Aišku?

- Ne, tai yra taip.

- Būkite filmavimo aikštelėje lygiai dešimtą. Tik nevėluokite. Dalyvaus visa grupė. Tai didis reikalas. Mes pasikliaujame jumis.

- Ak, nesijaudinkite, - užtikrinau jį. (Vėliau supratau, kaip tai buvo kvaila).

- Beje, Aleksas siunčia linkėjimus, jis nekantriai laukia pasimatymo su jumis. Taigi dešimtą!

Klovi padėjo ragelį. Aš sėdėjau telefono būdelėje, laikiau ragelį rankoje ir atvėpęs žandikaulį spoksojau į savo atspindį stikle. Pirmąją minutę tiesiog negalėjau patikėti tuo, ką išgirdau, bet paskui susitvardžiau. Taip, Klovi būtent taip ir pasakė. Aleksas! Šįvakar dešimtą!

Pasigirdo piktas beldimas į duris. Budėtoja. Aš atsistojau ir išėjau iš būdelės.

- Madam?

- Rankšluostį, - burbtelėjo senė, išplėšdama jį man iš rankų. - Niekas neima rankšluosčio į telefono būdelę.

Pagalvojau, kad reikėtų jai paaiškinti, bet tai buvo labai sunku. Lengviau įkišti dar dešimt frankų ir pasprukti laiptais į viršų.

"Palauk, kol sužinos Naidželas", - pagalvojau aš, ir kuklus triumfo jausmas pripildė mano krūtinę.

Ūmai sustojau per pusę žingsnio ir delnu plekštelėjau sau per kaktą. Juk nepaklausiau Klovi, kur vyks filmavimas.

IX dalis.

41.Naujasis Alenas Delonas

Žvilgtelėkime į Paryžių. Baltai mėlyni stačiakampiai su gatvių pavadinimais. Savitarnos griliai. Žmonės, nešini ilgais kepalėliais prancūziškos duonos, vadinamaisiais bagetais. Čia pat turgavietės po dryžuotomis stoginėmis arba skėčiais. Didingas žmonių sukurtas grožis, suvokiantis save kaip amžinos gyvenimo tapybos etaloną. Ilgos plokščios baržos Senoje, *le bato*. O šalia žvejai. Japonų turistai tvarkingais dalykiniais kostiumais, apsikarstę fotoaparatais. Ir visur - meilė. Meilė, pasklidusi ore. Žmonės vaikštinėja poromis, susikibę už rankų. Arba apsikabinę per juosmenį. Ir vis stabčioja bučiuotis. Atkreipkite dėmesį į orientyrus. Eifelio bokštas, Dievo Motinos katedra, Monparnaso bokštas, Sakrė-Ker, Invalidų rūmai, Panteonas, Liuksemburgo sodai, mašinų verpetai aplink Etnal ir Konkord aikštes. Ir dyzeliniai sunkvežimiai, pukšintys Sen Mišel bulvaru.

Privatūs detektyvai turi patarlę: prieš dairydamasis įmantrybių, neužmiršk to, kas akivaizdu. Todėl aš apsigręžiau ir vėl nusileidau kilimu užtiestais laiptais prie telefono būdelės, tualetų ir įkyriosios budėtojos.

Vos tik atsidūriau jos matymo lauke, senė susiraukė ir viena ranka pridengė neįkainuojamą rankšluosčių šūsnį. Atsainiai linktelėjau jai - dalykiškam žmogui nerūpi, ar gali būti kas bendro tarp rankšluosčių ir telefono būdelės. Ir staiga prisiminiau, kad nebeturiu žetonų.

Nebebuvo kada kaip kokiam idiotui pėdinti atgal. Pagrabaliojęs ištraukiau iš kišenės šimto frankų banknotą.

- Prašau penkis žetonus, grąžą pasilikite sau.

Kietai sučiauptos bekraujės lūpos nusišypsojo. Mano neįprastą elgesį pateisino tvirta prancūziška valiuta, taigi dabar piktoji senė tikriausiai nebežiūrėjo į mane taip įtariai.

Suspaudęs saujoje žetonus, pripuoliau prie telefono būdelės, bet joje sėdėjo apkūni vidutinio amžiaus blondinė su apgalvotu makiažu. Ir sėdėjo taip, tarytum visą dieną ketino praplepėti su motina, gyvenančia kažkur parkų zonoje - Pasi ar Sen Žermen an Lai.

Pabarškinau žetonu į stiklą, tikėdamasis ją įbauginti. Bet užmiršau, kad čia Paryžius, Neįbauginamųjų tėvynė. Blondinė tik nužvelgė mane žvilgsniu, aiškiai sakančiu: "Grįžk prie savo butelio į kanalizacijos griovį, sankiulote". Ir vėl pasisuko į telefono aparatą, tikriausiai nusprendusi kalbėti tol, kol užsidarys kavinė arba pragaras užšals - žiūrint, kas įvyks pirmiau.

Apimtas nevilties atsigręžiau į budėtoją, kuri stebėjo mano dramą ironiškai šypsodamasi.

- Madam, - kreipiausi į ją, - man būtina skubiai paskambinti. Reikalas be galo svarbus. Būkite maloni, padėkite. - Kalbėdamas padėjau jai ant stalo dar vieną šimto frankų banknotą.

- Mesjė gydytojas? - paklausė budėtoja. Pamačiusi pinigus, ji kaipmat suminkštėjo.

- *Exactement*!* - entuziastingai patvirtinau. Tam tikra prasme privatus seklys yra socialinių ligų gydytojas. Galiu dėl to ginčytis, jeigu kas abejoja.

- Sekite paskui mane, mesjė.

Budėtoja pakilo iš už stalo, susižėrė monetas iš dubenėlio į savo tamsios medvilninės suknios kišenę ir išsivedė mane pro duris su užrašu "Išėjimo nėra" į ilgą, blausiai apšviestą mažytėmis lempelėmis koridorių. Jo gale buvo durys su užrašu "Įėjimo nėra". Budėtoja atidarė tas duris ir įėjo, aš įžengiau iš paskos.

---

* Tiksliai! (pranc.)

Atsidūrėme kažkokiame sandėlyje. Palei vieną sieną iki pat lubų kilo plieninės lentynos, ant jų stovėjo eilėmis išrikiuotos taurės. Vidury patalpos riogsojo į krūvą sustumti seni stalai. Ant vieno iš stalų kniūbsčias gulėjo mažiukas plikas vyriškis iki kelių nuleistomis kelnėmis. Vyriškiui kilstelėjus galvą pamačiau po juo visai mažulytę moterėlę kruopščiai sugarbanotais plaukais ir aukštyn užverstu sijonu. Na, štai, tariau sau, papuoliau į dar vieną kvailos pjesės veiksmą.

Tuoj po to sekęs personažų trijulės ginčas prasidėjo nuo veriančio klyksmo ir tęsėsi jau ramesne tonacija. Pastebėjau telefono aparatą ir nedelsdamas prasibroviau prie jo. Tuo tarpu budėtoja aiškino, kad mesjė daktarui reikia skubiai paskambinti ypač svarbiu reikalu, ir, beje, kodėl mesjė Albertui ir madmuazelei Fifi nepasieškojus sanguliavimui pigaus viešbučio.

Šįsyk Klovi telefonu atsiliepė sekretorė. Suvokdamas, kad ana trijulė įtempusi ausis klauso, apie ką aš kalbėsiu, pradėjau taip:

- Skambina daktaras Drakonianas, turiu nedelsiant pasikalbėti su ponu Klovi.

- Bet jūs ne asmeninis mesjė Klovi daktaras, - paprieštaravo mergina. - Kas nutiko daktarui Ambruazui?

- Aš esu chirurgas. Man reikia pasikalbėti su mesjė Klovi.

- Tai susiję su jo sveikatos tyrimais?

- Galbūt, - atšoviau.

- Pozityvūs ar negatyvūs?

- Tai aš pranešiu tik pačiam mesjė Klovi.

- Galite pasakyti man. Mesjė Klovi nieko nuo manęs neslepia.

- Tuomet jis pats jums pasakys. Man duoti tikslūs nurodymai šiuo klausimu. Madmuazel, prašau, negaišinti manęs. Sujunkite su mesjė Klovi.

- Ak, labai apgailestauju, bet turiu jums pranešti, kad

mesjė Klovi liepė niekam nesakyti, kur jis. Kaip paslaptį galiu jums pasakyti, kad šįvakar jis filmuoja kulminacinę savo naujojo filmo sceną. Išskyrus aktorius ir techninį personalą, visiems kitiems draudžiama ten būti. Bet kai tik mesjė Klovi grįš...

- Atrodo, jūs nesupratote, - pertraukiau sekretorę, - aš irgi dalyvauju tame filme.

Praslinko visa minutė, kol ji įsisąmonino mano žodžius.

- Jūs esate mesjė Klovi gydytojas ir tuo pačiu metu aktorius?

- Taip, aš vaidinu gydytoją užsienietį.

Sekretorei toks paaiškinimas nepatiko.

- Jūs įsitikinęs, kad...

- Be abejo, įsitikinęs! - vėl pertraukiau ją. - Aš būtinai turiu ten dalyvauti. Jeigu neatvyksiu, viskas žlugs.

- Gerai, pasakysiu, bet tikiuosi, kad neturėsiu dėl to nemalonumų, - kiek padvejojusi pagaliau nusileido mergina. - Šįvakar filmuojama "Klozeri de Lila" Monparnase. Tiksliau, iš pradžių visa filmavimo grupė renkasi ten vakarienei. O paskui visi važiuos ten, kur vyks finalinė scena.

- Kur?

- Šito aš nežinau. Mesjė Klovi ketino paskelbti filmavimo vietą vakarienės metu.

Širdingai padėkojęs sekretorei padėjau ragelį. O atsigręžęs pamačiau, kad mažasis plikas vyriškis bei mažulytė moteriškutė su įmantria šukuosena jau susitvarkę drabužius ir dabar kartu su budėtoja stebeilijosi į mane.

- Labai jums ačiū, madam, - padėkojau budėtojai, linktelėjau aniems dviem ir patraukiau link išėjimo.

- Minutėlę, mesjė, būkite toks malonus, - kreipėsi į mane plikis.

- Taip? - atsiliepiau kiek sutrikęs nuo jų įdėmių

žvilgsnių.

- Mes nežinojome, kad jūs aktorius, - pasakė budėtoja.

- Tikriausiai nežinojote. - Aš net susimąsčiau, ar persikūnijimas į kino žvaigždę nėra nusikaltimas.

- Ar nesutiktumėte palikti mums autografą?

- Mielai, - sutikau aš.

Plikis ištiesė man didelį valgiaraštį. Įstrižai brūkštelėjau savo vardą ir grąžinau jam. Jis dirstelėjo į lapą, paskui sutrikęs pakėlė akis į mane.

- Gal mesjė būtų toks malonus ir padarytų mums garbę, užrašydamas savo sceninį vardą?

- Na, žinoma! - vėl paėmiau valgiaraštį. Greitai, drąsiai, įkvėptas kažkokio lemtingo kaprizo, kuris Paryžiuje atrodo toks logiškas, virš savo vardo prirašiau: "Geriausi linkėjimai nuo Aleno Delono". - Aš jo dubleris kaskadininkas, - paaiškinau trijulei, kol jie nespėjo pamatyti nepanašumo.

42. Prieš kamerą

Aš praleidau vakarienę "Klozeri de Lilo", tačiau restorano metrdotelis už atitinkamą kainą prisiminė nugirdęs, ką Klovi žmonės išvažiuodami pasakė taksistui. Jie patraukė į "Lozan" viešbutį Sen Lui saloje. Aš irgi sėdau į taksi.

Sen Lui - nedidelė salelė Senoje, esanti kiek aukščiau Sitė salos, beveik pačiame geografiniame Paryžiaus centre. Tai siaurutėlių akmenimis grįstų gatvelių ir nebylių nepretenzingos architektūros pastatų rezervatas. Viešbutyje "Lazan" kadaise gyveno kai kurie garsūs prancūzų poetai ir dailininkai. Dabar Paryžiaus merija, viešbučio savininkai, gražiai atnaujino jį, ir jis tapo puikiu fonu istorinėms dramoms.

Viskas gerai. Taigi aš įžengiau į sceną, kur žmonės su išpudruotais perukais akinančioje prožektorių

šviesoje šnypštė vienas ant kito, kartodami kažkokį tekstą. Pastebėjęs Klovi, prasibroviau prie jo.

- Džiaugiuosi, kad jūs čia, - atsainiai tarstelėjo režisierius. - Šioje scenoje vaidinsite Bodlerą.

- Nejaugi? - nusistebėjau. - Jūs tikrai manote, kad galiu suvaidinti Bodlerą?

Norėjau pasakyti, kad jaučiuosi pamalonintas, tačiau išlaikyti Klovi dėmesį buvo labai sunku. Kaip tik tą akimirką jis kitame patalpos gale pamatė savo seną draugą, aukštą tamsaus gymio vaikiną su kupranugario vilnos paltu. Gal tai buvo koks prancūzų gangsteris, o gal kažkas visai kitas, vaidinantis aktorių, atliekantį prancūzų gangsterio vaidmenį. Juk Paryžiuje mėgsta tokius žaidimus, bent jau tame visuomenės sluoksnyje, kuris gali sau leisti kelias drabužių pamainas.

Pasisukau į Ivetą, stovinčią šalia savo piupitro su scenarijaus lapais ir instrukcijomis apšvietėjams.

- Taip, - sutiko Iveta, - labai didelė garbė, net jeigu tai daugiareikšmis Klovi pokštas. Čia pasireiškė dalis jo aktorių parinkimo metodo, kuris iš esmės yra labai prieštaringas. Eime į drabužinę. Bus geriau jeigu dabar pat persirengsite ir pasiruošite.

Nusekiau paskui Ivetą per sausakimšą kambarėlį. Perkirtę koridorių priėjome duris su užrašu: "Drabužinė". Ten Iveta pristatė mane kostiumininkei, kurios vardo aš taip ir nesupratau, kaip patį naujausią Bodlerą.

- Ką jūs turite omeny sakydama "naujausias" Bodleras? Kiek jų buvo? - paklausiau Ivetos, kol kostiumininkė parinkinėjo man aprangą.

- Jūs trečiasis. - Ji šūktelėjo kostiumininkei: - Nepamirškite pusbačių!

- Kokių? - atsiliepė toji. - Dryžuotų, kurie kartais pasirodo sapne, ar apmaudžiai normalių juodai pilkų?

- Juodai pilkų.

- Kas nutiko kitiems dviem Bodlerams? - toliau kamantinėjau aš.

Kostiumininkė grįžo nešina iš pažiūros sunkia tamsių viršutinių drabužių krūva, baltais marškiniais ir juodai pilkais pusbačiais. Iveta parodė, kad viską pasiimčiau, ir vėl išsivedė mane į koridorių.

- Kas gi nutiko kitiems dviems Bodlerams? - neatlyžau aš.

- Pirmąjį suėmė už bandymą apiplėšti banką Nicoje. Kaip suprantate, jis turėjo dvi profesijas, nors Klovi, be abejo, negalėjo šito žinoti, kviesdamas jį filmuotis.

- O antrasis?

- Antrąjį partrenkė mašina. Du mėnesiai ligoninėje.

- Ne itin laimingas vaidmuo. Įdomu, kodėl Klovi išsirinko mane?

- Nes jūsų tinkamas dydis, - paaiškino Iveta. - Nebeturime laiko užsakinėti naujus kostiumus. Ypač batus. Juos sunku gauti per dvi tris valandas.

- Kuo gi ypatingi šitie batai?

- Klovi yra sukūręs savo teoriją apie Šarlį Bodlerą ir batus. Režisierius teigia, kad batai - ryškiausias Bodlero nuotaikų kaitos simbolis.

- Tai šis filmas apie Bodlerą?

- Ne visai, - paprieštaravo Iveta. - Sunku pasakyti, apie ką Klovi filmas. Niekas nieko nežino, kol jis nebaigs redaguoti, filmuoti ir vėl iš naujo perfilmuoti. Galite persirengti čia. - Ji parodė į duris.

- Iveta, atleiskite man, aš nežinojau, kur šiandien susitinka filmavimo grupė.

- Nieko baisaus, - atsiliepė mergina su tokia mina, kuri aiškiai sakė, kaip tai baisu. Ji širdo, kad pavėlavau, o tai galėjo reikšti, kad ji man neabejinga. Tačiau kiek pagalvojęs supratau, kad kiekvienas širstų, jeigu jam tektų visą vakarienę prastovėti prie durų, belaukiant vėluojančiojo. Ir tai nebūtinai asmeniška.

- Kažkas nutiko? - paklausė Iveta.

- Ne, o kodėl klausiate?

- Todėl, kad jūs stovėjote ir ilgai žiūrėjote į lubas. Pamaniau, kad jus ištiko priepuolis ar kažkas panašaus.

- Vadinkite tai proto nušvitimu, - pasiūliau. - Ar tiesa, kad Aleksas čia?

- O taip. Jis kažkur čia.

- Jūs jam pasakėte, kad aš jo ieškau?

- Šiandien dar nekalbėjau su juo. Bet esu tikra, kad mesjė Klovi jį informavo. Verčiau pradėkite persirenginėti.

Atidariau duris ir įžengiau į nedidelį prieškambarį. Iveta liko laukti ant slenksčio. Tolimajame kampe stovėjo širma, už jos ir ėmiau persirenginėti.

Besagstant ilgo juodo Bodlero palto sagas, mane apėmė baugus jausmas. Sutrikęs išlindau iš už širmos. Dabar buvo grimo ir ūsų eilė. Iveta tebelaukė prie durų ir atrodė tokia lengvabūdė, tokia patraukli. Šįvakar ji mūvėjo džinsus, vilkėjo baltą palaidinukę, tamsius plaukus buvo susirišusi į "arklio uodegą". Virš viršutinės lūpos žvilgėjo mažulyčiai prakaito lašeliai, skruostai užkaito. Ji atrodė tokia gaivi ir kupina gyvybės kaip pats pavasaris... Susigriebęs staiga nutraukiau savo minčių tėkmę. Nes kas žino, į kokią katastrofą šįkart įtrauks mano lemtingasis mentalitetas.

- Norėčiau susitikti su jumis po filmavimo, - pasakiau.

Iveta apdovanojo mane meilia šypsena. Šypsena, kuri gali nieko nereikšti. Šypsena, kuri žaidžia jūsų lūpose, kai visos durys prieš jus atviros ir pasaulis atrodo kupinas vilties.

Ūmai iš koridoriaus atsklido Klovi balsas, jis kvietė Ivetą. Mergina priėjo prie manęs ir įspraudė į delną kažką plaukuotą.

- Jūsų ūsai, - pasakė ji. - Linkiu sėkmės.

43. "Lozan" viešbutis

Viešbutis "Lozan" yra Anžu krantinėje, šiaurinėje Sen Lui salos pusėje, beveik per vidurį tarp Mari ir de Siuli tiltų. Kai buvau Bodleras, gyvenau čia mažame pastogės kambarėlyje. Iš čia žiūrėjau į Seną, išdidžiai plukdančią savo vandenis, ir galvojau, kad kontrastas tarp nuolat kintančios upės ir sustingusių krantinių bei tiltų linijų yra paties meno simbolis. Tai buvo labai seniai, iki nelemtojo nuotykio su Žana Diuval.

Pastarasis nutiko prieš kelerius metus. O dabar aš, Bodleras, nusprendžiau vėl ateiti čionai, kadangi kaip tik mėgaujuos vienu iš vis retėjančių normalumo periodų. Šįvakar čia vyks eilinis Hašišo klubo susirinkimas, į kurį, kaip visada, ateis daug kilmingų asmenų - aišku, ne todėl, kad pateisina hašišo rūkymą. Tiesiog jie žavisi mūsų potraukiu jam, trokšta paplepėti su mumis, stebisi mūsų begėdiškumu ir lenkiasi prieš mūsų protą.

Naktis buvo žvarbi, todėl susisiaučiau į savo ilgą apsiaustą, susiglosčiau pasišiaušusius ūsus ir įžengiau į viešbutį.

Kamera palydėjo mane laiptais aukštyn. Laiptų viduryje stovėjo mūsų lyderė, vadinamoji Prezidentė. Ji pasisveikino su manimi. Pakilau pro ją į antrąjį aukštą ir įžengiau į ankštą svetainę rytinėje pusėje. Oras čia buvo net tirštas nuo židinyje žioruojančių anglių, aukštuomenės atstovų pypkių ir daugybės žvakių dūmų. Susirinkusieji, įsikandę ilgas elegantiškas pypkes, sėdėjo ant sofų arba lengvų kėdžių, aptrauktų šilku ir atlasu. Jie rūkė ir plepėjo, juokėsi, ginčijosi. Kurį laiką stebėjau juos, ir man ėmė atrodyti, kad jie nežymiai virpa, tarytum patys būtų virtę haliucinacija, kurios siekia.

Paskui pastebėjau savo bičiulį Teofilį Gotjė, jis kažkodėl buvo aukštesnis, negu tikėjausi.

- Kaip sekasi? - paklausiau jo.

- Vakaras tik prasideda, - atsakė Gotjė, - Ta pati minia. Štai ant tos kušetės drybso Delakrua, Buasaras su kvaila skrybėle ant galvos ir broliai Gonkūrai, arogantiški kaip visada.

- O kas tas storulis su kavos puodeliu?

- Mesjė Balzakas. Jis ateina tik paplepėti. Sako, jog išgeria tiek alkoholio ir kavos, kad yra nebejautrus Juodojo Dūmo poveikiui.

Pro prožektorių spindulius akies krašteliu pastebėjau, kad Klovi ranka suka ratus. Pagalvojau, gal jis nori, jog mudu su Gotjė pasivaikščiotume ratu, kad kamera galėtų mus pasekti. Paėmiau Gotjė už parankės ir lėtai nusivedžiau per kambarį.

- O kas tie du? - paklausiau rodydamas į du vyrus, ką tik įėjusius ir rūsčiais žvilgsniais stebinčius visus aplinkui.

- Tas kairėje, be abejo, Vagneris, jį gali atpažinti iš nerūpestingai užrišto kaklaraiščio. O antrasis - kylanti žvaigždė, jaunas poetas, pavarde Rilkė.

Vagneris ir Rilkė priėjo prie mūsų. Kamera pasisuko į juos.

- Aleksai, juk tai tu po barzda, ar ne? - paklausiau aš Gotjė, beveik nejudindamas lūpų.

- Dar klausi, - atsakė Gotjė. - Velniai rautų, kaip laikaisi, Hobai?

- Aš? Puikiai. O kaip laikaisi tu? Ir kur, velniai rautų, buvai pradingęs?

- Vėliau pasikalbėsime, - pažadėjo Aleksas. - Atvirai kalbant, džiaugiuosi tave matydamas, seni.

44. Byla baigta; vienoje kriauklelėje su Aleksu

Netrukus Klovi baigė filmuoti. Apačioje, priėmimų salėje, buvo surengtas vakarėlis visai filmavimo grupei - tai vienas iš Klovi autografų. Nusivilkau kostiumą,

nusivaliau grimą ir nusileidau į pirmąjį aukštą, palaipsniui prarasdamas Šarlio Bodlero privilegijas. Bet tada pasakiau sau, kad ne taip jau blogai būti senu geru Hobu Drakonianu, ypač kai jo tiriama byla eina į pabaigą.

Maniau, kad Aleksas paliks mane ir vėl paspruks. Turint omeny ankstesnius įvykius, šito buvo galima tikėtis. Tačiau įvyko priešingai. Jis pats susirado mane salėje, pasiūlė dingti iš čia, kur nors išgerti ir pasišnekėti. Mes išėjome iš vakarėlio ir susistabdėme taksi. Aleksas žinojo vieną studentišką užeigą netoli Panteono. Nepamenu, kaip ji vadinosi. Atrodo, "Paauksuota kriauklelė", nes Paryžiuje viskas jei ne iš gryno aukso, tai bent paauksuota.

Ten, mažoje šviesos užlietoje aikštelėje, skambant elektrinei gitarai ir būgnui šoko poros. Šoko labai lėtai. Turėjo taip šokti, kontroliuodamos savo judesius. Senas žaidimas su valios jėga. Mūsų tuo nenustebinsi. Šokėjai vilkėjo vakarinius rūbus, šįmet demonstruotus madų salonuose, ir tikriausiai buvo kaip nors susiję su mada Klovi kūryboje. Ką gali dominti absurdiškos Klovi teorijos apie Bodlero batus? Mane erzino jo nepalaužiamas įsitikinimas šio simbolio svarba. Kas jis manosi esąs? Apgailėtinas pozuotojas,tapšnojantis per nugarą laiko dvasiai ir pamokslaujantis iš neesamos katedros.

Orkestras buvo būtent toks, kokio galėjai tikėtis tokioje pretenzingoje vietoje. Mandolina ir fleita atliko tautines Bretanės dainas. Mes užsisakėme ąsotį kartaus belgiško alaus bei dubenį midijų ir pasinėrėme į pokalbį.

Aleksas beveik nepasikeitė per dešimt metų. Jis buvo aukštas, raumeningas, patrauklios išvaizdos blondinas. Tačiau atrodė kiek įbaugintas, ilgai rinkosi staliuką ir atsisėdo nugara į sieną, kad galėtų matyti visus įeinančius ir išeinančius.

- Tai kas naujo? - paklausė Aleksas.

- Kas gali būti naujo? - gūžtelėjau pečiais. - Nebent tai, kad aš dabar privatus seklys.

- Visiška priešingybė senųjų laikų Hobui, - pažymėjo Aleksas. - Daugiau nebeloši? Netgi pokerio?

- Retai.

- O kaip sekasi detektyvo verslas?

- Neblogai. Štai radau tave.

- Taip, radai. Bet tai nesiskaito. Faktiškai aš visą laiką mėginau susisiekti su tavimi.

- Kam?

- Hobai, man reikia tavo pagalbos. Aišku, aš pasiruošęs už ją užmokėti.

- Kokios pagalbos?

Alekso istorija prasidėjo prieš kelerius metus. Kaip ir aš, jis paliko Europą, grįžo į Jungtines Valstijas ir ėmė ieškotis darbo. Išlaikęs advokatūros egzaminus Vašingtone, vieno iš savo dėdžių padedamas įsidarbino Selvino korporacijoje, fondų steigimo skyriuje. Ėjo 1985-ieji. O 1986-aisiais Aleksas suvokė atsidūręs įdomioje padėtyje: paaiškėjo, kad jis renka pinigus Nikaragvos kontrrevoliucionieriams ir slaptai operacijai Irane, kurią Baltieji rūmai propagavo tais metais. Tuomet už machinacijas renkant pinigus į tuos fondus kai kieno pavardės pateko į laikraščius. Nors Selvinas ir kiti buvo nė kiek nemažiau įsipainioję į finansines aferas.

Kaip tik tada Aleksas susipažino su Reičele, viena iš Selvino grupės sekretorių. Jiedu ėmė susitikinėti, o po mėnesio drauge apsigyveno nedideliame butuke Džordžtaune. Aleksas toliau dirbo pas Selviną.

Praslinko dar keli mėnesiai ir Aleksas norom nenorom ėmė pastebėti, kad pinigų įvairiems projektams, susijusiems su Iranu ir Nikaragva, surinkta labai daug. Tačiau kovotojams jų kliūdavo vis mažiau ir mažiau. Susidarė įdomi situacija. Viskas buvo daroma neva iš

patriotizmo, tačiau kai kurie žmonės iš to patriotizmo turėjo labai nemenką pelną.

Paskui atėjo 1987-ieji, ir staiga Iranas bei Nikaragvos kontrrevoliucionieriai tapo mėgstamiausia laikraščių tema. Pagalbos fondų veikla buvo sustabdyta, juos pakrikštijo "Iran-Kontras", o pati byla įgavo "Irangeito" pavadinimą. Keisiui, vienam iš projekto vadovų, buvo atlikta smegenų operacija, tačiau sveikatos jis nebeatgavo ir netrukus pasimirė. Pulkininkas Oliveris Nortas buvo nušautas. Admirolas Poindeksteris, Alekso šefas, pateko į įtariamųjų sąrašus. Įtarimas krito ir ant kitų Selvino grupės darbuotojų, kuriuos vėliau teismas iš tiesų pripažino kaltais.

Aleksas suprato, kad jo dienos šioje darbovietėje suskaitytos. Selvino korporacijai neišvengiamai atėjo galas.

Būtent tada, tomis paskutinėmis dienomis, Aleksas, galima sakyti, išvydo ant sienos lemtinguosius žodžius, pranašaujančius pražūtį kaip bibliniame mite apie karalių Baltazarą. Nereikėjo daug galvoti, kad suprastum: jo vadovybė įsivėlė į velniškai nelegalų reikalą, kuris pradžioje atrodė toks kilnus.

Komitetas, tiriantis bylą, vis plačiau užmesdavo tinklą, ir į jį patekdavo vis daugiau smulkių žuvelių. O politika buvo tokia pati kaip visada, galite neabejoti: už grotų atsidūrė kur kas daugiau smulkių žuvelių negu stambių žuvų. Alekso padėtis buvo ne iš geriausių. Nors ir nepadarė jokio nusikaltimo, jis visgi dalyvavo bendrame "Selvin Group" darbe.

Rimtus nemalonumus žadėjo ir Selvino pasitikėjimas juo: sužinojęs, kad Aleksas turi sąskaitą Šveicarijos banke, firmos vadovas retsykiais pervedinėjo į ją pinigus, surinktus kontrrevoliucionieriams, arba tiems, kurie juos gaudavo vietoje anų. Aleksas iš tų operacijų neturėjo jokios naudos, bet reikalas atrodė taip, kad galėjo sudominti tardytojus.

Jis aptarė padėtį su Reičele. Toji pasinaudodama savo ryšiais sekretoriate sužinojo, kad tardytojai iš prokuratūros ketina patikrinti Alekso vaidmenį Selvino sandėriuose.

- Nesakau, kad nebūčiau galėjęs įrodyti savo nekaltumą, - tęsė Aleksas. - Galų gale įrodyčiau, bet tai pareikalautų daug laiko ir pinigų. Bet, svarbiausia, visą tą laiką man reikėtų kiurksoti Vašingtone. O šito aš tikrai negalėčiau ištverti. Tu juk pažįsti mane, Hobai.

Linktelėjau. Aš taip pat negalėčiau ištverti, ypač turėdamas atsarginį variantą.

- Ir ką tu toliau darei?

- Nusprendžiau, kad metas susikrauti mantą ir dingti. Nors atrodo, kad susigriebiau pernelyg vėlai. Reičelę pasiekė gandai, kad man jau išsiųstas šaukimas į teismą. Išvažiavau tą patį vakarą. Reičelė liko pasirūpinti visokiomis smulkmenomis: atsikratyti buto, priduoti daiktus į saugyklą ir panašiai. Mes ketinome susitikti Paryžiuje.

- Šią istorijos dalį jau žinau, - linktelėjau. - Bet staiga tu dingai. Bent jau taip man pasakė Reičelė.

- Aha, dingau, - sutiko Aleksas, linksmai šypsodamasis. - Šiaip ar taip, atrodžiau dingęs. Kiek žinojo Reičelė, aš tarytum prasmegau skradžiai žemę.

Aš vėl linktelėjau.

- O kas nutiko iš tikrųjų?

- Tiesiog kuriam laikui dingau iš akiračio, - paaiškino Aleksas. - Tuo metu nieko geresnio nesugalvojau. Išgirdau kai ką apie Reičelę, ir mane tai išgąsdino.

- Ką būtent?

- Regis, ji kalbėjo su vienu iš tardytojų iš ypatingųjų bylų skyriaus. Jo pavardė Romanja. Tikriausiai matei jį čia.

- Taip, jis kažkur čia, - patvirtinau. - Bet kodėl Reičelė taip pasielgė?

- Kartais ji elgiasi kaip "moteris iš Mormonų namų".

Ar esi matęs ją tokią? - Aleksas paniuręs ilgai žiūrėjo į mane.

- Taip, kai jį pirmąsyk atėjo į mano biurą.

- Kartais Reičelei šauna į galvą keistos idėjos. Žinai, ji tikrai iš mormonų. O tarp jų išauga žmonės, pilni visokių keistenybių. Niekada nežinai, kas jai užplauks, gal ji staiga nuspręs, kad privalo kažką tokio padaryti. Nors galbūt aš klystu, gal tai aš sergu paranoja. Bet visgi manau, kad man reikėtų dingti iš Europos.

- O Romanja?

- Nežinau, ar tas vyrukas turi orderį mano areštui. Bet jis sukasi pernelyg greitai, kad galėčiau išlikti ramus. Todėl nusprendžiau kol kas viską mesti, o paskui žiūrėti, kaip reikalai klostysis toliau.

- Nebegali daugiau laukti?

- Ne, jau subrendau tolesniam žingsniui.

- Ir koks bus tas žingsnis?

- Kaip tik šiai plano daliai įvykdyti man reikalinga tavo pagalba.

- Ne, - pareiškiau aš.

- Hobai, tu tik išklausyk mane.

Tas pats senasis Aleksas. Aš jį išklausiau. Tas pats senasis Hobas.

X dalis

45. Le Bulis

Prašau neprašyti manęs paaiškinti, kaip Aleksas pertempė mane iš užeigos Paryžiaus centre, kur mes kažką valgėme ir kažką gėrėme, į išnuomotą "Sitroeną", kuris, palikęs tolumoje sostinės žiburius, lėkė tamsiais priemiesčiais link Atlanto pakrantės. Tikriausiai aš kvanktelėjau. Aleksas mokėjo mane paveikti. Tai ne ta draugystė, kokia vadinamas tvirtas ryšys tarp senų gerų bičiulių. Kaip ir kitų vyrų, turinčių daug žmonų ir šeimų, neklauskite manęs, kas man brangiau - šeima ar draugai.

Jaučiausi siaubingai nesmagiai dėl to, kad sėdžiu šalia Alekso, švilpiančiame per nakties tamsą "Sitroene", tarytum mes ir anksčiau daug laiko praleisdavome drauge. Priekaištavau sau dėl to, kad juokiausi iš jo sąmojų, tarytum būčiau įpratęs taip elgtis. Mudu abu buvome šiek tiek apgirtę, o kraštovaizdis tamsus, bekraštis, tuščias, paslaptingas, ir, kiek aprėpė akys, mes čia buvome vieninteliai žmonijos atstovai, Aleksas ir aš po Motinos Nakties žvaigždėmis. Štai koks aš sentimentalus, nušaukite mane.

Galiausiai man pavyko įtikinti save, ir ne be pagrindo, kad faktiškai aš vykdau savo pareigas, lydėdamas Aleksą, kad ir kur jis keliautų, nes tada galėsiu pranešti mane nusamdžiusiai Reičelei (kuri galbūt yra susimokiusi su Romanja) Alekso buvimo vietą. Be abejo, aš įspėsiu Aleksą apie tai, ką privalau padaryti, kad jis galėtų imtis saugumo priemonių. Juk, velniai rautų, mano sutartyje su klientu nenurodyta, kaip turiu elgtis su senu draugu.

Aleksas prižadėjo viską paaiškinti, ir tuomet aš leidausi jo ištempiamas iš saugios užeigos šalia Pan-

teono, kur ant ilgų medinių suolų sėdėjo Paryžiaus koledžų studentai su savo alaus ąsočiais ir bėgiojo linksmi padavėjai prakaitu permirkusiais marškiniais, nešini dubenimis su midijomis mėlynai juodose perlamutrinėse geldelėse.

Taigi, kartoju, galų gale man pavyko susikurti iliuziją, kad vis dar dirbu Reičelei, savo klientei, ir lekiu per naktį su Aleksu tik tam, kad sužinočiau jo buvimo vietą ir paskui praneščiau Reičelei, o ji veikiausiai praneš Romanjai. Tik iš pradžių įspėsiu Aleksą, kad ketinu jai pasakyti.

Bet, velniai rautų, ko gero, aš ir pats nežinojau, apie ką galvojau. "Sitroenas" nukeliamu viršumi, kurį išsinuomojo Aleksas, buvo su kiauru duslintuvu, ir aš negirdėjau net savo paties minčių, ką jau kalbėti apie bandymus iškvosti Aleksą. Tikriausiai jis pats prakiurdė tą duslintuvą, kad nereikėtų kalbėtis su manimi. Niekas nieko man nesako. Bet net ir mano kantrybė turi ribas. Gana.

- Aleksai, - pašaukiau.
- Ką, seni?
- Sustabdyk kur nors mašiną.
- Kas nutiko?
- Reikia pasikalbėti.

Aleksas pasižiūrėjo į mane. Aš pasižiūrėjau į Aleksą. Jis suprato.

- Gerai, bičiuli, - sutiko jis. - Beje, čia netoliese yra jaukus restoranėlis, visai netoli Anžero. Reikia padaryti pertrauką.

Jis įvykdė mano pageidavimą, bet nieko nepaaiškino. Aš visada žavėjausi Aleksu. Bet tai nebūtinai reiškia, kad visada darysiu tai, ko jis panorės.

* * *

Aš pernelyg vėlai prisiminiau, kad Aleksas turi po-

traukį į pačias prasčiausias pasaulyje maitinimo įstaigas. Reikėjo pagalvoti apie tai gerokai prieš mums įsukant į automobilių stovėjimo aikštelę šalia nedidelio motelio prie 23-jo greitkelio į pietus nuo Le Mano, tuomet būčiau suvalgęs daugiau midijų Paryžiuje.

Tai buvo viena iš tų užeigų su šiaudiniais stogais, į kurias visada reikia žiūrėti įtariai. Mano būgštavimai pasitvirtino: maistas čia buvo labai brangus ir labai prastas - retas atvejis Prancūzijoje. Reikia įvertinti Alekso talentą, jis sugebėjo rasti išimtį iš taisyklės.

Tiek to, aš truputį perdedu, iš tikrųjų ten buvo ne taip jau blogai. Tiesiog aš staiga prisiminiau, kad nuo pat atvykimo į Paryžių nė sykio padoriai nepavalgiau. Ir, pasakysiu atvirai, tai man kėlė didelį nepasitenkinimą. O jums nekeltų?

Jums gali pasirodyti, kad išsirinkau ne patį tinkamiausią skundams momentą - akimirkos pertraukėlę beprotiškoje naktinėje kelionėje į Prancūzijos pajūrį. Tiksliau kalbant, į Le Bulį, esantį už kelių mylių nuo mažai žinomo (neskaitant vokiečių povandeninių laivų antpuolio Antrojo Pasaulinio karo metais) Sen Nazero uosto. Bet kaip jau yra, taip. Skundžiuosi, kada noriu. Nors ir sutikau padėti Aleksui (turbūt pagautas kažkokio aklo impulso), dabar aš staiga sudvejojau. Aš vis mąsčiau ir mąsčiau, kol mintys taip įsisuko, kad ėmė lėkti pašėlusiu greičiu.

Po kelių puodelių niekam tikusios kavos - bet su pakenčiamu konjaku - paprašiau Alekso paaiškinti, kokį velnią jis dabar sumanė, ir kam tempiasi mane kartu.

- Viskas labai paprasta, - šyptelėjo Aleksas. - Man reikia išnykti.

- Tą tu jau darei, pameni?

- Tai buvo tik žaidimas. Dabar atėjo metas veikti rimtai.

- Ką tu turi omeny?

- Hobai, jie patupdys mane už grotų. Tie žmonės,

kuriems dirbau. Jie užspeitė mane į kampą. Nori visą kaltę suversti man.

- Apie ką tu kalbi?

- Apie dingusių "Iran-Kontras" fondų bylą.

- Bet argi jie gali taip padaryti?

- Jie ketina pareikšti, kad aš apmulkinau juos, persivedžiau pagrindinius fondus į savo sąskaitą. Man nederėjo leisti firmos vadovams naudotis mano sąskaita. Bet aš tariausi esąs labai sumanus. Žodžiu, kad ir kaip ten būtų, dabar turiu keleriems metams palikti šį pasaulį, kol triukšmas aprims.

- Palikti? Kaip?

- Senas pokštas su kūno atpažinimu.

- Naujas pasas?

- Ir visi kiti popieriai. Palieku savo senąjį asmenį. Žmonės, su kuriais turiu susitikti, gali visa tai suorganizuoti.

- Tai mes pas juos važiuojame? Susitikti su kažkokiais dokumentų klastotojais?

- Reikalas visiškai garantuotas, - nuramino mane Aleksas. - Bet visgi aš šiek tiek nervinuos. Todėl ir noriu, kad palaikytum mane.

- Bet kam tau prasidėti su kažkokiais sukčiais? Jeigu tau tikrai reikalingi padirbti dokumentai, aš rasiu patikimą žmogų Paryžiuje.

- Tie vyrukai daro aukščiausios klasės dokumentus. Jie turi kaip tik tai, ko man reikia. Viskas praeis normaliai. Ypač kai jie pamatys, kad aš esu ne vienas.

Aš nutilau, mintyse nusišaipydamas: jeigu Aleksas tikis mano pagalbos susišaudymo atveju, jis net neįsivaizduoja, koks bus vienišas. Nežinau, ką jis mano apie privačius seklius, bet daugelis mūsų puikiausiai išsiverčia be ginklo, kad ir kaip nuobodu tai atrodytų skaitytojams.

- Nori pasakyti, kad tu nesinešioji ginklo? - susiprotėjo Aleksas.

- Aišku, ne. Kuo tu mane laikai? Gangsteriu?

Aleksas palingavo galva, išsitraukė kažką iš kišenės ir pastukseno man per kelius. Daikčiukas buvo metalinis ir masyvus. Ne mano keliams.

- Ką čia sumanei? - kiek suirzęs paklausiau.

- Imk, - patarė Aleksas, - įsikišk į kišenę.

Žvilgtelėjau po stalu. Aleksas įspraudė man į ranką didelį, dar truputį tepaluotą automatinį pistoletą.

- Lukterėk... - pradėjau aš.

- Hobai, tau nereikės juo naudotis.

- Po velnių, aš ir neketinu juo naudotis. Neimsiu. Pasilaikyk sau.

Ištiesiau jam po stalu pistoletą.

- Prašau tavęs, Hobai, nekelk scenos.

- Po velnių, - pyktelėjau aš, - pasiimk atgal šitą daiktą.

- Paklausyk, Hobai...

- Ne, tai tu paklausyk. Pasiimk atgal šitą Dievo prakeiktą daiktą.

- Aš mėginu tau paaiškinti, kad užmokėsiu du tūkstančius dolerių vien už tai, kad šitas daiktas gulėtų tavo kišenėje.

- Du tūkstančius dolerių? - pakartojau.

- Būtent.

- Tik gulėtų? Nenaudojamas?

- Laikysi jį rankoje ir, jei reikės, parodysi.

- Už du tūkstančius dolerių? - vėl pakartojau.

Aleksas linktelėjo.

- Lengva pasakyti, - burbtelėjau aš.

- Ištiesk ranką po stalu, - paprašė jis.

- Lukterėk, pirmiau turiu atsikratyti šio tavo daikčiuko. - Įsigudrinau įgrūsti sunkų pistoletą į švarko kišenę, kur jis liko pūpsoti nematomu svambalu ir tikriausiai paliks neatskalbiamus ruožus. Tada vėl ištiesiau ranką po stalu.

- Perskaičiuok, - pasakė Aleksas, kažką man įdė-

damas.

Tai buvo vokas.

Pilnas vokas.

Gal pusės colio storio.

Žvilgtelėjau vidun. Žavingos prancūziškos tūkstančio frankų kupiūros. Perrinkau jas pirštais. Tikriausiai susidarys du tūkstančiai JAV dolerių. Įsikišau voką į kišenę.

- Dabar leisk paaiškinti tau pagrindines taisykles, - pareiškiau. - Visų pirma aš neketinu į nieką šaudyti. Nežinau, ko tu prisiskaitei apie privačius seklius, bet mes nerengiame susišaudymų.

- Nesijaudink, pistoletas reikalingas tik dėl akių, - pakartojo Aleksas.

- Jis užtaisytas?

- Be abejo.

- Kam, jeigu jis tik dėl akių?

- Neįmanoma įtikinamai blefuoti su neužtaisytu pistoletu. Liaukis, Hobai. Verčiau važiuokime iš čia.

Užsimokėję susėdome į Alekso "Sitroeną". Ir vėl nulėkėme tamsiu keliu, vis labiau didindami greitį. Abipus kelio stūksojo aukštos tvoros, už jų plytėjo plokščia žemuma.

- Kur dabar?

- Į Anžerą.

Mes buvome nieko širdyje pakeliui į niekur. Nieko gero nelemiantis ženklas. Bet mano kišenėje pūpsojo netikėti du tūkstančiai dolerių.

46. Smūgis

Apie vidurnaktį pravažiavome Anžerą. Gatvės be šaligatvių, palei jas glaudžiai išsirikiavę pastatai. Aukšti siauri namai su stačiais stogais. Kvartalų stačiakampiai, panašūs į suakmenėjusius viduramžių pabaisos vidurius. Europa - mūsų praeitis, mes privalome retsy-

kiais grįžti į ją ir ekshumuoti, įsiskverbdami į giliausius sluoksnius, po kuriais slypi mūsų vidus. Pilkus ir rudus sluoksnius, kartais sužibančius žvaigždžių šviesoje.

Pavažiavę vos keletą šimtų jardų per miegantį miestą, pamatėme rodyklę: "Nantas - Renas - Lavalis". Pasukome tenai ir pro mažus miestelius, išsidėsčiusius palei Luaros krantus - Sen Žorž siur Luarą, Varadą, Enseni - pagaliau pasiekėme Nantą. Firminis šio regiono patiekalas - varlių šlaunelės, tačiau mes neturėjome laiko sustoti ir paragauti. Toliau stebėjome kelrodžius. Dvijuosčiu plentu aplenkę Vaną bei Reną, išvingiavome pro naujų statybų rajoną ir pagaliau išsigavome į 165-ąjį greitkelį. Apie penkiolika mylių lėkėme atvira vietove ir prieš pat Savenė pasukome į 171-ąjį kelią. Netrukus jau riedėjome tamsiu pramoniniu Sen Nazero centru, o iš ten link nedidelio miestelio Le Bulio, esančio vos už kelių mylių nuo Sen Nazero.

Buvo jau beveik ketvirta valanda ryto. Pravažiavome Le Bulį, bretaniškų namų sangrūdą, ir išsigavome į kelią, einantį palei pakrantę. Galų gale atsidūrėme prie dokų, stūksančių beveik prie pat Luaros žiočių; iš šiaurinės pusės nuo Atlanto vandenyno juos saugojo vingiuotas krantas.

- Tu moki naudotis pistoletu? - paklausė manęs Aleksas, sustabdęs mašiną netoli prieplaukos.

Išsitraukiau pistoletą iš kišenės ir Alekso žibintuvėlio šviesoje įdėmiai jį apžiūrėjau. Tai buvo automatinis 45-ojo kalibro "brauningas". Veltui stengiausi prisiminti, kaip veikia saugiklis. Kaip jau minėjau, šaudymas nėra mano hobis, ir didžiąją gyvenimo dalį aš sėkmingai apsiėjau be jo. Aleksas minutėlę stebėjo mano beviltiškas pastangas, tada paėmė iš manęs ginklą.

- Štai taip, - pasakė jis, išimdamas apkabą ir dėdamas ją į būgnelį. Paskui parodė, kaip vėl įdėti apkabą ir užspausti patroną, kaip veikia saugiklis. O tada grąžino

man pistoletą. - Ginklas užtaisytas, - pakartojo Aleksas. - Norėdamas iššauti, atlaužk gaiduką, nusitaikyk ir paspausk. Štai ir viskas.

- Kadangi aš neketinu į nieką šaudyti, - suniurzgiau, - man nėra jokio reikalo išmanyti visas šitas paikystes.

- Hobai, kaip privatus seklys, tu esi nieko vertas. Aš moku tau du tūkstančius dolerių vien už tai, kad atrodytum pavojingas. Ar bent jau kompetentingas. Todėl galėtum atidžiau paklausyti, kai aiškinu šito daikčiuko veikimo principą.

- Gerai jau, gerai, - burbtelėjau aš, paėmiau pistoletą ir pakartojau Alekso manipuliacijas. Galų gale jeigu jau užsiėmiau detektyvo verslu, turiu tai išmanyti. Niekada nežinai, kokių įgūdžių gyvenime gali prireikti.

- Pasirengęs? - po kelių minučių paklausė Aleksas.

- Pasirengęs, gali neabejoti, - užtikrinau jį. Atvirai kalbant, begalinio entuziazmo nejaučiau. Tik du tūkstančiai dolerių prancūziška valiuta palaikė mano dvasią. Be to, man visada patiko Aleksas, o dabar štai pasitaikė proga padėti jam pasprukti.

Išlipome iš mašinos ir patraukėme link dokų. Maždaug už dvidešimties jardų Aleksas rado susitikimo vietą: prieplauką, priklausančią firmai "Krovinių gabenimas jūra. Diuponas ir sūnūs". Vartai buvo neužrakinti, taigi be vargo įėjome ir aplenkę pagrindinį pastatą atsidūrėme prie pat vandens. Žingsniavome krantine iki ilgo į jūrą išsikišusio molo. Tolimajame molo gale degė ryški šviesa, ir Aleksas paaiškino, kad būtent ten turi įvykti jo virtimas kitu asmeniu.

- Hobai, - pasakė jis, - tu liksi čia. Tik nieko neleisk ant molo.

- Ką man daryti, jeigu kas nors mėgins praeiti?

- Pasakyk, kad eitų po velnių, ir viskas.

Man tai visai nepatiko, bet ką aš galėjau pakeisti? Pastebėjęs aukštą geležinę statinę su dyzeliniu kuru, susigūžiau už jos. Aleksas išsitraukė iš kišenės nedidelį

revolverį, atrodo, 32-ojo kalibro, patikrino jį, pažvelgė į mane ir pasakė:

- Palinkėk man sėkmės, seni.

Tada apsisuko ir nužingsniavo molu.

Tuo pat metu išgirdau jūroje motoro tratėjimą, visai netoli molo. Aleksui dar nespėjus pasiekti ryškios šviesos šaltinio, jau įžiūrėjau laivelį, juodą dėmę tamsiai pilkame dangaus ir vandens fone. Juodulys artėjo prie molo, nedegdamas šviesų.

Mačiau Alekso siluetą toli jūroje molo gale.

Kateris šaižiai džergžtelėjo, nosimi baksteldamas į molą. Išsiėmiau "brauningą" ir atlaužiau gaiduką, nors ir toliau neketinau šaudyti. Visgi būtų buvę kvaila išlikti nerūpestingam.

Iš katerio išlipo du vyrai. Aiškiai mačiau jų siluetus: dvi žemas figūras šalia aukštaūgio Alekso. Ūmai už mano nugaros kažkas dunkstelėjo.

Apsidairiau, bet nieko nepastebėjau. Vėl atsigręžiau į jūrą. Dabar ant molo buvo jau trys nepažįstamieji, visi žemesni už Aleksą. Jie ėmė ginčytis. Negirdėjau, apie ką jie kalbėjo, tačiau balsai skambėjo vis garsiau, vienas iš vyrų keikėsi.

Po to prasidėjo grumtynės. Aleksas ištrūko iš užpuolikų rankų, ir aš išgirdau revolverio šūvio garsą. Vienas iš žemaūgių plūsdamasis stvėrėsi už peties. O tada užvirė tikra košė. Aleksas galvotrūkčiais puldinėjo po molą, pokšėjo šūviai. Man pasirodė, kad šaudė Aleksas. Paskui sutratėjo automatas, šiurpus garsas nakties tyloje. Alekso skrybėlė išlėkė į orą, ir aš išvydau, kaip sprogo į gabalus jo galva.

Alekso kūnas sudribo ant molo. Žemaūgiai pakėlė jį ir įsivertė į katerį. Kateris nuplaukė.

Aš stovėjau su užtaisytu pistoletu rankoje ir, kaip man atrodė, labai ilgai žiūrėjau į jūrą.

47. Fošonas

Neprisimenu, kaip grįžau į Paryžių. Tikriausiai parvažiavau Alekso mašina. Tik visai nepamenu kaip. Veikiau automatiškai. Tiesiog dariau tai, ką turėjau daryti. Vėliau netgi neįstengiau prisiminti, kur palikau mašiną. Paskui atsitokėjau geriąs kavą bare Eliziejaus laukuose. Vos tik pamėgindavau atkurti įvykių eigą, smegenys iškart atsijungdavo. Jeigu visgi prisiversdavau galvoti apie tai, prieš akis iškildavo tas pats reginys: tamsus molas, pilkas vanduo, žmonių siluetai, revolverio šūvių blyksniai, akinanti automato serija. Aleksas krenta aukštielninkas, jo galva sprogsta į gabalus...

Nepamenu, kaip iš baro Eliziejaus laukuose patekau į Fošono kabinetą. Mane slėgė nuovargis ir kaltės jausmas, juk kažkuria prasme aš irgi buvau atsakingas už tai, kas įvyko.

Papasakojau inspektoriui Fošonui viską, ką mačiau. Fošonas klausėsi, bet jo veido išraiška nesikeitė. Nekilsčiojo antakiai, nė sykio nekrustelėjo lūpos, net kampučiai. Kresnas ir petingas, jis sėdėjo susikūprinęs ant medinės kėdės su tiesia atkalte ir žymėjosi pastabas į mažą juodą kišeninį bloknotą.

Kai baigiau pasakoti, Fošonas paklausė, ar dar turiu ką pridurti. Atsakiau, kad neturiu. Jis atsiprašė ir nuėjo prie stalo kitame kabineto gale, kažkam paskambino telefonu, trumpai pašnekėjo ir grįžo pas mane.

- Skambinau į Sen Nazero žandarmeriją, - pranešė inspektorius. - Jie neturi jokių žinių apie praėjusios nakties įvykius Le Bulyje. Bet patikrins prieplaukos rajoną ir paskambins man. Jūs įsitikinęs, kad nieko nepraleidote pasakodamas?

- Ne, viskas taip ir buvo, - patvirtinau. - Bet jums, atrodo, mano naujiena nepadarė įspūdžio. Turbūt nela-

bai įdomi žmogžudystė?

- Kol kas mes turime tik jūsų pasakojimą apie tai, kad žmogžudystė buvo įvykdyta, - paaiškino Fošonas. - Daugiau jokių įrodymų.

- Norite pasakyti, kad netikite mano žodžiais? - Aš išpūčiau akis, priblokštas tokio požiūrio.

- Nemanau, kad jūs mėginate mane apgauti, - paprieštaravo Fošonas. - Bet jau anksčiau pastebėjau, kad esate emocionalus žmogus ir, atrodo, linkęs į haliucinacijas. Jūs priklausote fantazuotojų tipui, kurį išsamiai aprašė Jungas. Be to, pastaruoju metu gyvenote nuolatinėje įtampoje.

- Psichoanalizė - kaip tik tai, ko man dabar labiausiai reikia, - pareiškiau sarkazmo ir gailesčio sau kupinu tonu. - Kokį dar mano bruožą galėtumėte išskirti?

- Tik vieną. Draugystės vardan dažnai patenkate į kvailoką padėtį.

- Gal ir patenku, - sutikau. - Tai ką gi man dabar daryti?

- Norėčiau, kad kelias artimiausias dienas liktumėte Paryžiuje. Jeigu rasime nusikaltimo įrodymų, turėsime dar kartą pasikalbėti su jumis.

48. Romanja

Aš supratau, ko man reikia. Ko nors amerikietiško. Vietos, kur galėčiau amerikietiškai prisigerti. Pradėti nuo "margeritos" bei "načos" ir baigti vėmimu vonioje. Žinojau tokią vietą. Taksi nuvežė mane į "Kaubojų", teksasietiškai meksikietišką restoraną antrame aukšte, 1940-ųjų birželio 18-osios aikštėje, priešais Monparnaso geležinkelio stotį. "Kaubojaus" aplinka akimirksniu perkelia jus į pietines valstijas. Ant vienos sienos kabo Teksaso žemėlapis, ant kitos - meksikietiškas ponchas. Grindys išklotos ispaniškomis plytelėmis, o padavėjos segi trumpus "komandos palaikymo grupės"

šokėjų sijonėlius ir avi kaubojiškus batus.

Įsitaisiau prie baro, bet man net nepradėjus vykdyti savo plano pasirodė Romanja. Papasakojau apie Alekso žūtį. Kaip ir Fošonas, jis lyg ir nenustebo, neišreiškė apgailestavimo, ne visai patikėjo.

- Vadinasi, jis pagaliau paliko šį pasaulį. - Štai ir visa Romanjos epitafija.

Aš linktelėjau.

- Bet Fošonas nerado įrodymų?

- Kol kas ne.

- Tuomet tikriausiai dar anksti nurašyti Aleksą.

Romanja sėdėjo prie baro greta manęs - stambus dramblotas vyriškis, susikūprinęs virš alaus bokalo.

- Tu kartais ne iš ypatingųjų reikalų prokuratūros? - paklausiau.

- Teisingai, - šyptelėjo jis.

- Atvažiavai suimti Alekso ir sugrąžinti į Valstijas?

- Tuo užsiima Amerikos teismo vykdytojai, - palingavo galva Romanja. - Aš atvykau dėl kitų priežasčių. Bet man taip pat buvo patikėta sekti Aleksą.

- Verčiau pradėkite medžioti stambias žuvis, o Aleksą palikite ramybėje.

- Vargšelį niekuo neprasikaltusį Aleksą, - nusišaipė Romanja.

Nemėgstu, kai ironizuoja kiti. Sarkazmas - mano privilegija. Pasipūtėliška Romanjos mina bylojo, kad jis žino kai ką, ko nežinau aš.

- Aleksas sakė tau, kad Selvinas naudojosi jo sąskaita? - paklausė Romanja, nugėręs didelį gurkšnį alaus.

Aš linktelėjau.

- Nori išgirsti kitą versiją?

- Aha, - numykiau.

- Tuomet atsisėskime prie staliuko ir užsisakykime ąsotį "margeritos", - pasiūlė Romanja. - Neprieštarausi, jeigu užsirūkysiu cigarą?

* * *

Paskutinė operacijos diena ėjo į pabaigą. Aleksas ir Selvinas jau visą parą kurpė buhalterines ataskaitas. Bankų sąskaitose viešpatavo chaosas. Nieko nuostabaus, juk Selvinas nuolat landžiojo į jas, žongliruodamas milijonais, pervestais į užsienio bankus.

Ketvirtą popiet jie pagaliau baigė darbą. Padarė viską, ką galėjo. Tačiau rezultatas anaiptol nebuvo patenkinamas. Selvinas tai suprato.

- Aš patekau į bėdą, - prisipažino jis Aleksui. - Federalinė valdžia ketina pripaišyti man pinigus, nenurodytus ataskaitose. Tačiau faktiškai man jų kliūdavo labai mažai. Fondai buvo paskirstomi į kitas sąskaitas, neprieinamas man.

- Jeigu taip nutiktų, gal pavyktų papirkti atsakingus asmenis, - pasiūlė Aleksas.

- Tiesą sakant, man tai neatrodo protinga, - paprieštaravo Selvinas. - Blogiausiu atveju gaučiau kelerius metus kalėjimo. Geram elgesiui jau nebeturėsiu laiko. Bet jeigu pasitrauksiu, išliksiu aukštumoje. Išsaugosiu tikėjimą savo žmonėmis, ir jie išsaugos tikėjimą manimi.

- Amen, - ištarė Aleksas. - Asmeniškai aš ketinu kuriam laikui palikti šią šalį. Apsigyvensiu Paryžiuje ir rašysiu memuarus.

- Aš turiu šeimą ir negaliu taip elgtis, - kiek pavydžiai atsiduso Selvinas. - Ką gi, štai jums paskutinis pavedimas. - Jis ištiesė Aleksui didelį mėlyną čekį ir paaiškino: - Nuo mūsų draugų Persijos įlankoje. Perveskite jį į "Arabko" sąskaitą.

Tai buvo dešimties milijonų dolerių čekis, pati stambiausia suma, vienu kartu paaukota fondui. Aleksas įsidėjo jį į savo lagaminėlį ir paskutinį kartą nužvelgė darbo stalą. Viskas sutvarkyta dar vakar. Tada pasiėmė

lagaminėlį ir patraukė link išėjimo.

- Į nuodėmingąją Europą? - sarkastiškai šyptelėjo Elais Mils, tarnautoja, pasitikdavusi lankytojus vestibiulyje.

Aleksas irgi šyptelėjo. Elais jau seniai užsakė jam lėktuvo bilietą. Nuo to laiko ji nuolat primindavo Aleksui apie tai ir beveik atvirai duodavo suprasti, kad jis galėtų įkalbėti ją vykti drauge.

Tačiau Aleksas nemanė, kad Elais yra būtent ta moteris, kuri jam reikalinga. Jis atsisveikindamas mostelėjo jai ir išėjo.

Sėdęs į taksi, Aleksas nuvažiavo į Pirmąjį Nacionalinį banką. Kaip Selvino patikėtinis, jis turėjo teisę pasirašyti už paaukotus pinigus visose teisėtose ir pusiau teisėtose operacijose. Selvinui, kuris beveik visą laiką praleisdavo su klientais ir aukotojais, buvo parankiau, kad Aleksas užsiimtų lėšų pervedimu iš vienos sąskaitos į kitą.

Aleksas stovėjo priešais banko pastatą. Anksčiau jis niekuomet negalvodavo apie aukas, kaip apie realius pinigus. Nei tada, kai kilo skandalas dėl ginklų pardavimo Iranui, nei tada, kai Nikaragvos kontroms surinktos lėšos iškeliaudavo į kitas sąskaitas. Tai buvo policininkų ir aukščiausiojo rango sukčių reikalas, o Aleksas nuoširdžiai linksminosi, stebėdamas jų machinacijas (ir jas vykdydamas). Bet jis tikrai nesitikėjo, kad viskas taip baigsis. Nors, antra vertus, netikėtą "Selvin Group" žlugimą ir bylos patekimą į kongresą galima buvo nuspėti iš pat pradžių. Taip, Aleksą slėgė dalyvavimas nešvariuose darbeliuose, bet jis vylėsi, kad žmonės, duodantys jam nurodymus, žino, ką daro. Kai sumos tokios didelės, o operacijos taip gerai užmaskuotos, sunku galvoti apie neišvengiamą žlugimą.

Bet galų gale viskas iš tiesų žlugo, ir jis stovi čia su paskutiniu čekiu. Dar viena voratinklio grandis...

O kas, jeigu jis tos grandies nepridės? Kas, jeigu

pasiliks sau?

Aleksas niekada nebuvo stambus sukčius, žmonių mulkinimu vertėsi tik kartą ir tai neilgai. Tačiau dabar jo rankose buvo čekis dešimčiai milijonų žalių. Jis žinojo, kaip padėti pinigus į savo sąskaitą Šveicarijos banke, kaip paimti juos iš ten ir pervesti į atsarginę bevardę sąskaitą, kurią turėjo Lichtenšteine.

Stambūs lošėjai žėrėsi pinigus abiem rankom. Atėjo metas patarnautojams susirinkti, kas liko.

Pasas buvo jo lagaminėlyje. Aleksas netgi nenuvažiavo namo susikrauti drabužių. Kai kišenėje guli dešimt milijonų dolerių, priklausančių kažkam kitam, reikia veikti skubiai. Tą patį vakarą jis išskrido pirmąja "Air France" klase į Dalasą.

* * *

- Tai tavo versija, - pareiškiau Romanjai.

- Dabar ji mane domina nedaugiau už pernykščius lapus, - nusišaipė tas. - Aš nušalintas nuo tyrimo ir šįvakar išskrendu namo. Bet ne todėl, kad patikėjau Alekso mirtimi. Man regis, jis inscenizavo susišaudymą.

- Kam?

- Kad tu paliudytum jo mirtį. Jo tariamą mirtį. O kai valdžia priims šią versiją, jis taps visiškai laisvas bei saugus ir pasivadinęs kitu vardu galės leisti pavogtus dešimt milijonų, kaip tik jam šaus į galvą.

- Kokius dešimt milijonų? Tu tikriausiai kalbi apie kurį nors iš "Iran-Kontras" vadeivų?

- Ne, aš kalbu apie Aleksą. Ir apie jo sekretorę, tau gerai pažįstamą Reičelę Star. Aš beveik įsitikinęs, kad tai ji įkalbėjo Aleksą nušvilpti pinigus. O dabar atvažiavo čionai savo dalies. Suprantama, tariamoji Alekso mirtis pavers niekais jos planus. Bet galiu suprasti ir Aleksą: suvaidinęs savo žūtį, jis sutaupys kelis milijonus dolerių.

- Aleksas niekada taip nepasielgtų, - beveik automatiškai sumurmėjau.

- Nepasielgtų? - pakartojo Romanja, staiga apimtas pykčio. - Ką tu apie jį žinai? Tik tiek, kad bičiuliavaisi su juo tais laikais, kai abu gyvenote Ibicoje kaip hipiai. Mes turime ir tavo dosjė. Tu - tuščia vieta, ir dėl tavęs mes nesukame galvos. Tu gyveni pasaulyje, kurį pats susigalvojai. Bet jeigu manai, kad Aleksas liko tuo pačiu basakoju vaikinu, kurį kadaise pažinojai, tai tau iš tiesų ne visi namie.

- Jūs galite įrodyti, kad Aleksas pasisavino dešimt milijonų dolerių?

- Ne, negalime. Kol kas negalime. Bet esame tvirtai tuo įsitikinę.

- Laimingos kelionės namo. - Aš palikau pinigus už gėrimą ir atsistojau.

- Manau, Nives irgi teks pakeisti savo planus, - pridūrė Romanja.

- Kas ta Nives? - aš stabtelėjau, įsikibęs į durų rankeną.

- Tu tareisi puikiai pažįstąs savo seną bičiulį, o pats net negirdėjai apie Nives. - Jis sukikeno. - Eikite ir išsiaiškinkite, kas ji tokia, misteri Privatus Sekly.

XI dalis

49. Nives

Viešbučio vestibiulyje manęs laukė dama. Tikriausiai Aleksas rodė jai mano nuotrauką, nes ji nedvejodama mane atpažino. Aukšta, graži jauna moteris, aukščiausios klasės moteris. Iškart matyti, kad kilusi iš labai turtingos šeimos. Tačiau reikia pripažinti, kad elegancija - taip pat ir prigimties dalykas. Jaunoji dama vilkėjo dekoltuotą šilkinę palaidinę, juodą šilkinį sijoną, avėjo batelius aukšta smaila pakulne. Šiaip ar taip, galėjau lažintis iš bet ko, kad ji vardu Nives. Ir aš buvau teisus, nors, aišku, nieko nelaimėjau.

- Misteris Drakonianas? Aš esu Nives Tereza Marija Sančes i Isazaga. Man labai reikia su jumis pasikalbėti.

- Manyčiau, man irgi reikia su jumis pasikalbėti, - atsakiau. - Eime į kavinę.

- Verčiau į jūsų kambarį, - pasiūlė mergina. - Mano lėktuvas "Air France" buvo sausakimšas, aš pavargau ir norėčiau nusiauti batelius.

Taigi mes nuėjome į mano kambarį.

* * *

Nives įsitaisė ant kušetės prie lango, aš - ant nušiurusios sukamosios kėdės. Ji sėdėjo labai tiesiai - vienas iš įpročių, kurių moko mokyklose, rengiančiose Lotynų Amerikos princeses. Varno spalvos plaukai, žvilgantys ir švelnūs. Ant kaklo mažytis auksinis kryželis. Pinta auksinė apyrankė. Jokių lūpų dažų, bet iš prigimties ryškios, sodrios, dailių kontūrų lūpos, plati burna. Akių vokai perbraukti lengvais žaliais šešėliais.

- Aleksas pasakojo man apie jus, - pradėjo Nives. -

Jūs buvote draugai senais laikais Ispanijoje.

- Ibicoje, - patikslinau.

- Taip. Tai tarytum koks klubas, ar ne?

Aš linktelėjau.

- O kur jūs susipažinote su Aleksu?

- Vašingtone. Tikriausiai jūs nežinote, kad mes ketinome susituokti.

- Tikrai, apie tai aš nieko nežinau.

Kurį laiką sėdėjome tylėdami. Velniai rautų, tiesiog neišmaniau, ką jai pasakyti. Jos jaunikį ką tik nužudė, apie ką čia kalbėti? Vyliausi, kad Nives neprašys manęs dar kartą papasakoti įvykio smulkmenas. Mane jau pykino nuo pasakojimo, pykino nuo Alekso, nuo jo gyvenimo ir nuo jo mirties, pykino nuo šito kvailo reikalo, kuris baigė nugramzdinti mane į nenusakomą depresiją.

- Gerai, - pagaliau prakalbo Nives. - Noriu papasakoti jums apie tai. Man reikalingas jūsų patarimas.

Ji išsirinko puikų patarėją. Bet ką galima atsakyti tokiu atveju?

- Pradėkite, aš klausau įtempęs ausis, - pasakiau. O tykus balsas mano viduje pridūrė: "Asilo ausis, seni, asilo ausis".

50. Aleksas ir Nives

Aleksas ir Nives susipažino prieš dvejus metus baliuje, tiksliau, Paragvajaus pasiuntinybės surengtame priėmime. Aleksas mėgdavo užsivilkti šilkinį smokingą, susilaižyti plaukus ir nuvykti į tokio pobūdžio sambūrius. Nesvarbu, kad visi jie be išimties būna gana nuobodūs. Aleksui patiko pompastika ir iškilmingumas, subtiliai puošni aplinka, pasitikintys savimi, stipraus charakterio žmonės, kurie lankosi tokiuose renginiuose. Žmogus, užaugęs Bronkse, iki soties prisižiūri realaus gyvenimo. Blizgesys ir didybė Aleksui buvo labiau prie

širdies negu realus gyvenimas, jei pripažinsime, kad realus gyvenimas - tai purvas, skausmas ir melas.

Kaip visada jis puikiai leido laiką baliuje, kai staiga susidūrė su Nives. Jai tada buvo dvidešimt dveji, ir ji pirmus metus gyveno Vašingtone. Nives tėvą paskyrė naujuoju kultūros atašė Paragvajaus pasiuntinybėje. Ji beveik nepriekaištingai kalbėjo angliškai, taip pat vokiškai ir prancūziškai. Mat užsienio kalbų mokėsi nuo vaikystės. Kultūringa, išsilavinusi, bet provinciali mergina, virpanti iš pagarbios baimės Vašingtono pasauliui, tokiam nepažįstamam ir sykiu kažkuo panašiam į uždarą diplomatinį Asunsjono pasaulėlį.

Aleksas pakvietė Nives šokti. Juodu buvo graži pora. Aleksas - aukštas, plačiapetis blondinas, Nives - trapi, juodais šilkiniais plaukais ir madonos veidu.

Aleksui tada buvo maždaug trisdešimt dveji. Ryšys užsimezgė labai greitai. Jie kraustėsi iš proto vienas dėl kito. Bet iškilo sunkumų.

Pagrindinė problema - socialinė. Aleksas, tarnaujantis jaunesniuoju advokatu "Selvin Group", Vašingtono firmoje, steigiančioje fondus, neatrodė panašus į žmogų, kurio laukia didelė ateitis ir plačios perspektyvos. Jis be vargo galėjo uždirbti dvidešimt ar trisdešimt tūkstančių per metus, o pasistengęs gal net iki penkiasdešimties. Bet tai menkniekis, palyginti su pinigais, kurie reikalingi norint gyventi kaip Nives draugai ir artimieji.

Ši problema erzino Nives. Ji ėmė sukti galvą, kaip ištekėti už Alekso, tikėdamasi, kad laikui bėgant šeima susitaikys su jos santuoka.

Tačiau Aleksas tam priešinosi. Jis sutiko su Nives šeimos nuomone, kad yra nevertas jos. Aleksas nuoširdžiai tikėjo, kad turtas suteikia ypatingas privilegijas, padaro žmogų išskirtinį. Jis nežiūrėjo į turtą ciniškai. Būdamas palyginti vargšas vaikinas, jis suvokė neturįs teisės vesti, kad tokiu būdu patektų į turtuolių klasę.

Žinoma, buvo tikimybė , kad laikui bėgant Nives šeima atleis paklydėlei dukteriai, ir ji turės daug savų pinigų. Bet toks variantas Aleksui netiko. Jis negalėjo susitaikyti su alfonso vaidmeniu, nenorėjo gyventi žmonos išlaikomas. Žano Klodo svajonė - vesti turtingą moterį - Aleksui atrodė košmaras.

Jis negalėjo gyventi iš žmonos lėšų. Jis norėjo turėti savo pinigų. Aleksas buvo įpratęs duoti, o ne imti.

Visa tai galėjo taip ir likti teoriniais samprotavimais, jeigu Aleksui staiga nebūtų pasitaikiusi galimybė padaryti sėkmingą ėjimą. Kaip tarnautojas, turintis teisę pasirašinėti "Selvin Group" finansinius dokumentus, jis pervedinėjo fondams paaukotas lėšas iš vienų sąskaitų į kitas, o paskui dar į kitas, ir niekas negalėjo pasakyti, kas galų gale gaudavo pinigus. Tačiau piršosi įtarimas, kad didžioji dalis Nikaragvos kontroms skirtų pinigų kovotojų nepasiekia. Taip gimė idėja.

Iš Selvino ir kitų firmos vadovų valdomų sąskaitų labai daug pinigų nuplaukdavo į šalį. Tai buvo vagystė ir sukčiavimas. Aleksas ėmė ieškoti būdo, kaip čia ir jam pasipelnius. Bet žiūrėjo į tai grynai teoriškai, kaip į proto mankštą. Bent jau iš pradžių.

Operacija atrodė ganėtinai paprasta. Jis galėjo pervesti čekį su savo parašu į vieną iš firmos sąskaitų Šveicarijoje, paskui perdėti pinigus į savo paties sąskaitą Šveicarijos banke. O tada dar kartą juos pervesti, jau į kitą savo sąskaitą, kurioje nebūtų nurodyta pavardė, tik kodas.

Palaipsniui ši mintis vis labiau intrigavo Aleksą. Mesti viską ir atversti švarų puslapį, bet prieš tai apsirūpinus pinigais. Pradėti naują gyvenimą, turtingo žmogaus gyvenimą su gražia žmona paslaugiame ir korumpuotame Asunsjone.

Aleksas tikėjosi sugebėsiąs nukreipti kita vaga mažiausiai šimtą tūkstančių dolerių. O gal ir daugiau. Kai firmos buhalterijoje viešpatauja toks chaosas, o

paaukotos lėšos dažnai nuslepiamos, jis galėtų ilgą laiką nepastebimai dirbti sau, pervedinėdamas pinigus iš vienos sąskaitos į kitą.Ir kai jie pagaliau susigriebs, Aleksas bus jau toli, o lėšos pažymėtos kaip "neįskaitytos", kaip dažnai nutinka tokio pobūdžio veikloje.

Reičelė dalyvavo šiame plane. Ko gero, ji ir paskatino Aleksą imtis ryžtingų žingsnių. Aleksas ir Reičelė kartu gyveno jau daugiau kaip pusmetį. Apie meilę jiedu niekada nesišnekėjo. Aleksas nemylėjo jos, bet nujautė, tiksliau, bijojo, kad Reičelė jį myli.

Reičelė buvo tikras idėjų generatorius. Labai greitai paaiškėjo, kad be jos tiesiog nepavyks išsiversti.

Kiekvieną savo žingsnį Aleksas aptardavo su Nives, aistringos prigimties, bet blaivaus proto mergina. Labai neįprastas derinys.

- Aš gyvensiu su tavimi bet kokiu atveju, - tvirtindavo ji Aleksui. - Net jeigu tu neturėsi nė cento. Aš myliu tave, ir tik tai man turi reikšmės. Bet man patinka gyventi taip, kaip gyvenau namie. Tau, Aleksai, irgi patiks. Bet nemanau, kad jausies laimingas, mano išlaikomas.

- Aišku, nesijausiu, - pritardavo Aleksas.

- Tai kvaila, bet aš gerbiu tave už tokį požiūrį. Tu išdidus žmogus. Vadinasi, turi turėti savo kapitalą, antraip niekada nebūsi laimingas.

- Tarkime, aš galiu gauti labai daug pinigų, - atsakydavo Aleksas. - Šiuo metu neturi reikšmės, kokiu būdu. Ar tuomet tekėsi už manęs ir gyvensi su manimi Asunsjone?

- Taip.

- Net jeigu aš pasivadinsiu kitu vardu ir kiek pakeisiu išvaizdą?

- Apie ką tu kalbi?

Ir kartą Aleksas papasakojo Nives apie ginklus Iranui, apie Nikaragvos kontrrevoliucionierius, renkamas aukas ir apie tai, kaip jis ketina pasisavinti nemažą

jų dalį.

Nives tylėdama klausėsi, o kai jis baigė, linksmai nusijuokė.

- Iš pradžių tu mane išgąsdinai. Pamaniau, kad ruošiesi apiplėšti banką ar parduotuvę "Seven-Eleven". Bet, Aleksai, brangusis, tai, ką tu sumanei padaryti, realiame gyvenime anaiptol nelaikoma nusikaltimu. Tu paprasčiausiai kiek palengvinsi vagims grobio naštą. Jie turėtų apdovanoti tave medaliu.

- Jie apdovanos mane laisvės atėmimu, ilgu kaip kelias į pragarą, jeigu pričiups.

- Jeigu jau ketini rizikuoti, verčiau imk daugiau, - patarė mylimajam Nives. - Nes toks šansas pasitaiko tik kartą gyvenime, o nuosprendis bus vienodas, nesvarbu, daug ar mažai tu pavogsi. Jeigu tave pričiups. Bet turi padaryti taip, kad nepričiuptų.

- Aš neketinu būti susektas. Čia man padės Reičelė. Ji dalyvauja visose operacijose. Be jos neišsiversiu, taigi turėsiu atiduoti jai dalį laimikio.

- Be abejo, turėsi jai užmokėti.

- Laikysime viską paslaptyje. Niekas neturi žinoti apie mūsų santykius. Tol, kol galėsiu tave vesti.

- Tikiuosi, tai ilgai netruks.

- Mažiau kaip mėnesį. Bet man prireiks ir kai kurių tavo draugų pagalbos. Sugebėsi suvesti mane su naudingais žmonėmis Paryžiuje?

- Žinoma.

- Asunsjone yra žmonių, kurie gali susiprotėti, kas aš toks, - minutėlę padvejojęs tęsė Alkesas. - Bus problemų?

- Jokių. Jie tik pagalvos, kaip protingai tu pasielgei. Niekas nepraneš Jungtinių Valstijų valdžiai.

- Gal paragvajietis ir nepraneš, bet amerikietis gali.

- Tik ne mūsų draugai Asunsjone.

- O jeigu tarp jų pasitaikys ne visai tikras amerikietis?

- Nesijaudink, mano meile. Ne visai tikras amerikietis ilgai neužsibus Paragvajuje.

Nives išsitraukė iš rankinuko portsigarą iš vėžlio kiauto ir užsirūkė ilgą tamsiai rudą cigaretę "Nat Šerman".

- Aleksas niekuomet nepasakodavo man visų savo planų smulkmenų, - tęsė ji. - Mes susitarėme, kad jis padarys viską, ko reikia, o aš lauksiu jo Asunsjone. Jis norėjo užmegzti ryšius su Paryžiuje gyvenančiais paragvajiečiais, kuriais galėtų pasikliauti. Aš turiu čia keletą draugų. Supraskite, aš nežinojau, kas vyksta iš tiesų. Nuoširdžiai tikėjau, kad ne toks jau didelis nusikaltimas nušvilpti pinigus iš pasipūtusių kvailių, visada pasirengusių palaikyti žudikus samdinius. Man rūpėjo tik viena: kaip atrodys Aleksas, kai atvažiuos pas mane į Paragvajų. Aišku, bus užsiželdinęs ūsus. Mažų mažiausiai. Gal dar pasidarys nedidelę plastinę operaciją. Tai buvo pats rizikingiausias nuotykis mano gyvenime. Toks jaudinantis, toks romantiškas. Buvau beprotiškai įsimylėjusi. Galbūt todėl rimtai apie nieką nesusimąstydavau.

- Ką jūs tuo norite pasakyti?

- Na, rimtai negalvojau, kokių būtent žingsnių imsis Aleksas. Suprantama, paims pinigus. Išskris į Paryžių. Ir ten pradings. Reičelė nusamdys jus jo ieškoti. Visa tai mes suplanavome iš anksto. Jus išsirinkome todėl, kad gerai pažinojote Aleksą, ir dar todėl, kad, Alekso manymu, jūs esate... sukalbamas.

- Sukalbamas, - pakartojau su kartėliu balse. - Turite omeny, paklusnus. Ir lengvatikis.

- Tai labai mielas būdo bruožas, Hobai, - užtikrino mane Nives. - Nepraraskite jo.

- Ką dar jūs žinote?

- Jūs turėjote tapti Alekso mirties liudininku. O po "mirties" jis pradėtų su manimi naują gyvenimą Paragvajuje, pasivadinęs kitu vardu. Suprantama, liktų

dar vienas nebaigtas reikalas. Ne visai saugus reikalas. Ir dabar jis išties pakibo ore.

- Reičelė?

- Taip, Reičelė. Kaip tik apie šią Alekso plano dalį man ir nesinorėjo galvoti. Bet galiausiai teko. Aš supratau, - nors tikiuosi, kad klystu, - kad Aleksas tik tuomet galės jaustis iš tikrųjų saugus, jeigu Reičelė bus negyva.

Taip, be abejo. Be to, Nives, ko gero, nežino visos tiesos. Nežino, kad Reičelė planuoja ne tik pasidalinti su Aleksu pinigus, bet ir toliau gyventi su juo. Ji myli Aleksą ir neketina maloniai priimti neigiamą atsakymą. Jis priklausys arba jai, arba Nives.

Jeigu Aleksas išvažiuos su Nives, palikęs Reičelę, galima laukti sprogimo. Ir griaudės šis ilgai, tol, kol Reičelei užteks garo.

Kur dabar Reičelė?

Paskambinau jai į viešbutį. Niekas neatsiliepė. Tai dar nieko nereiškė, bet mane persmelkė įtarimas. Žinia apie Alekso mirtį Reičelei buvo tarsi signalas su juo susitikti. Taip jie susitarė iš anksto. Reičelė mano, kad jie drauge išnyks iš scenos.

Aleksui tai šansas ją nužudyti.

Jeigu tik žinočiau, kur paskirtas pasimatymas!

- Ar Aleksas neminėjo, kur jis slapstysis po tariamos mirties? - paklausiau Nives.

- Ne, tik pasakė, kad laukčiau jo Asunsjone. Bet aš negalėjau. Turiu omeny, vagystė - tai viena, bet aš neištverčiau, jeigu jis iš tiesų nužudytų tą vargšę moterį.

Aš atsistojau, beveik fiziškai nusipurtydamas nuo savęs siaubingą depresiją, užgriuvusią mane po to, kai regėjau Alekso "mirtį".

- Eime.

- Kur?

- Ieškoti Alekso, - trumpai paaiškinau.

XII dalis

51. Reanimuotasis Aleksas

Nusprendžiau, kad vienintelė mūsų viltis - Klovi. Neįsivaizdavau, kas dar Paryžiuje ar bet kurioje kitoje Prancūzijos vietoje galėtų žinoti, kur Aleksas ketino susitikti su Reičele. Jeigu Aleksas dar gyvas. O tą akimirką buvau linkęs manyti, kad gyvas.

Sustabdžiau taksi ir paaiškinau vairuotojui, kad turėsime stabtelėti keliose vietose. Taksistas pasiskundė, kad tada jis mažiau uždirbs, bet Nives kyštelėjo jam tūkstančio frankų banknotą. Ji tikrai neeilinė mergina, toji Nives. Aišku, daug lemia tai, kad ji turtinga.

Restorane "De Mago" Klovi nebuvo. Pravažiuodami Sen Žermeno bulvaru patikrinome kavinę "Flor" ir aludę "Lip". Tada nuskubėjome į "Dom" Monparnase. Čia Nives perėmė iniciatyvą. Valdytojas iš kailio nėrėsi prieš ją. Jis vos neverkė iš apmaudo, kad teko pranešti Nives, jog mesjė Klovi buvo čia vos prieš pusvalandį ir išėjo, deja, nė puse žodžio neužsiminęs, kur eina.

- Kaip gaila, - sumurmėjo Nives, mąsliai baksnodama sau per dantis tūkstančio frankų banknotu. - Man būtinai reikia surasti jį šįvakar.

Valdytojo akys lakstė nuo banknoto prie prašmatnios damos, nuo pinigų prie moters, nuo Molocho prie madonos - vadinkite, kaip norite. Godumas kurį laikė rungėsi su atsargumu, bet netrukus pastarasis buvo paguldytas ant menčių.

- Manyčiau, - neryžtingai pradėjo valdytojas, - jūs galėtumėte pamėginti užtikti mesjė Klovi namuose.

- O kaip man sužinoti, kur jis gyvena? - švelniai pramurkė Nives.

Valdytojas pademonstravo neįtikėtiną paslaugumą, užrašydamas ant lapelio adresą, o Nives pademonstravo neįtikėtiną dosnumą, įkišdama jam tūkstantį frankų. Tada mes vėl sėdome į taksi ir pasakėme vairuotojui adresą: d'Orsė krantinė.

Klovi gyveno dideliame sename daugiabučiame name su juodomis geležinėmis įmantriai išraitytomis grotelėmis ant langų ir tokiais pat geležiniais vartais, kurie skyrė paradinį įėjimą nuo gatvės tarytum tvirtovės grotos. Nuspaudžiau skambučio mygtuką.

Duris mums atidarė pats Klovi, susisiautęs į raudoną šilkinį chalatą. Bute skambėjo maloni, bet nepažįstama man muzika. Vėliau dirstelėjau į plokštelę ir perskaičiau: "Kamilis Sen Sansas, Pirmoji simfonija".

- Klovi, - pradėjau aš, - man labai nesmagu jus trukdyti, bet atvažiavome itin svarbiu reikalu. Tai gyvybės ir mirties klausimas. - Gal ir melodramatiškai pasakyta, bet užtat tiksliai.

- Ką gi, tuomet užeikite, - ganėtinai atšiauriai pasiūlė Klovi. Bet įžiūrėjęs Nives, jis akimirksniu pasikeitė ir virto pačiu žavesio įsikūnijimu. - Tikiuosi, madmuazel, jūs dar kurį laiką užtruksite Paryžiuje, - kreipėsi jis į merginą. - Jūs idealiai tinkate mano naujausiam filmui. Ar esate kada vaidinusi? Tai neturi reikšmės. Mano teorija apie aktoriaus...

Bet Nives neketino žaisti Klovi žaidimą.

- Galbūt galėsime aptarti tai kitą kartą, - suburkavo ji, šypsodamasi dar žaviau nei įprastai. - Dabar mes atėjome labai skubiu reikalu.

- O taip, garsusis gyvybės ar mirties klausimas. Bet gal leisite iš pradžių pasiūlyti jums po taurę vyno? Po šlakelį ledinio 84-ųjų "Antrešo"? Dar turiu labai neblogo...

- Klovi, mes turime nedelsiant surasti Aleksą. - Negali leisti jam įsitraukti į begalinį monologą apie vynus.

- Betgi, Obai, jūs pats matėte jį negyvą! - Klovi apstulbęs išpūtė akis.

- Aš mačiau tai, ką turėjau matyti. Bet jūs žinote, kaip ir aš žinau, kad Aleksas nežuvo. Jūs jam padėjote?

- Nesuprantu, apie ką jūs kalbate, - lediniu tonu atrėžė Klovi. - Kas ši jauna dama?

- Tai Alekso sužadėtinė, - paaiškinau jam. - Ji atvyko iš Paragvajaus. Jūs juk žinote apie ją, Klovi?

- Tai jūs Nives? - Klovi tiriamai nužvelgė merginą.

- Nives de Sančes i Isazaga, - prisistatė toji. Balsas tvirtas ir aiškus, nugara tiesi, pečiai atlošti, viskas tiksliai taip, kaip ją mokė kilmingųjų mergaičių mokykloje. - Kaip jūs tikriausiai žinote, po savo tariamosios mirties Aleksas ketino atvažiuoti pas mane į Paragvajų.

- Gerai, - nusileido Klovi. - Sėskitės. Pasikalbėsime.

Režisierius nusivedė mus į svetainę, mažą, bet elegantišką, pilną rankų darbo butelių, visokiausių mažmožių ir minkštų baldų paauksuotomis kojelėmis, kurie tikriausiai buvo nepaprastai brangūs, bet atrodė labai siaubingai nepatogūs.

- Atpažįstu jus iš nuotraukos, - pareiškė Klovi Nives. - Aleksas rodė man vieną, darytą Vašingtone. Labai džiaugiuosi su jumis susipažinęs. Taip, Aleksas atskleidė man savo planą. Man šis pasirodė gana romantiškas. Be to, su politiniu atspalviu. Žaviuosi Alekso talentu: jis sugebėjo atimti pinigus iš karingųjų Va-šingtono plutokratų. Ir sveikinu jo apsisprendimą pradėti naują gyvenimą, pašvęstą Afrikos neturtėliams. Tai kilnus žingsnis. Aš ir pats norėčiau taip pasielgti. Deja, manau, kad žmogus gali įvaldyti tik vieną meno šaką. Nepaisant Rembo, atsisakiusio poezijos ir iškeliavusio į Afriką, pavyzdžio.

- Afrika, - nusistebėjau. - Jūs paminėjote Afriką? Ką, jūsų manymu, Aleksas ten veiks?

- Jis išsamiai išdėstė man savo svajonę, - pagautas įkvėpimo tęsė Klovi. - Aleksas ketina pakeisti pavardę,

pasiimti pinigus ir įsteigti Afrikoje kliniką. Prieglaudą vargšams, ligoniams, benamiams. Jis pasirengęs sekti daktaro Alberto Šveicerio pėdomis. Manyčiau, tai puiki idėja.

- Be abejo, puiki, - sutikau. - O jis neminėjo jums, kokią vietą ten užims Reičelė? Ir Nives?

- O kaipgi! Tai pati nuostabiausia Alekso sumanymo dalis. Jūs visi drauge vyksite į Afriką ir drauge dirbsite. Ir gyvensite trijų asmenų santuokoje. Man regis, tai labai narsus žingsnis - mesti iššūkį buržuazinei moralei.

- Vadinasi, jūs žinote, kur dabar Aleksas? - paklausiau.

- Gal žinau, o gal ir ne, - išsisukinėdamas atsakė Klovi.

- Padėtis iš tiesų labai rimta, - toliau mygiau jį. - Prašau pasakyti mums, kur Aleksas ketino susitikti su Reičele.

- Ak, jūs ir tai žinote? - Nusistebėjo Klovi, bet jo veido išraiška buvo gudri kaip lapės. - Tuomet jūs, be abejo, suprantate, kad šioje situacijoje būtinas ypatingas atsargumas. Madmuazel Nives, negalvokite apie Aleksą labai blogai, jeigu jis išvažiuos su Reičele, palikęs jus. Trijų asmenų santuoka iš esmės būtų labai nestabili. Aišku, tuo ji ir žavi, bet efemeriška.

- Jūs klystate, - atšovė Nives. - Aleksas ketina mane vesti. Patikėkite, aš tai tiksliai žinau.

- O kaipgi tada Reičelė? - paklausė Klovi.

- Pagal planą Aleksas turi kažkur susitikti su ja ir atiduoti dalį pinigų, - paaiškinau jam. - Taip galvoja Reičelė. Bet Aleksas, iš visko sprendžiant, sumanė ką kitą.

- Ką jūs tuo norite pasakyti?

- Mes manome, tiksliau, baiminamės, kad Aleksas nori ją nužudyti.

- Vargu ar tai įmanoma, - papriešta ravo Klovi, bet buvo matyti, kad jis susimąstė. Vyrukas staiga pašoko ir

ėmė vaikštinėti po kambarį, pirštais braukdamas per paauksuotus baldus. Galiausiai režisierius atsigręžė į Nives. - Jūs įsitikinusi, kad Aleksas nori jus vesti?

Nives linktelėjo.

- Aš padėjau gauti lėktuvą, išgabensiantį jį iš Prancūzijos.

Klovi vėl susimąstė. Iš karštligiškai krusčiojančių antakių buvo matyti, kad režisieriaus viduje vyksta kova - logika prieš didvyrio garbinimą. Galų gale jis ryžosi užduoti esminį klausimą:

- Jūs turtinga, madmuazel Nives?

Mergina linktelėjo.

- Prakeikimas! - šūktelėjo Klovi. - Tuomet jūs, ko gero, teisūs. Nors visada žavėjausi Alekso idealizmu, man taip pat buvo kilusios abejonės. Labai jau sklandžiai jis postringavo. Taip! Aš apsigavau.

- Kur Aleksas? - vėl paklausiau.

Klovi pažiūrėjo į mane. Dabar jau rimtai.

- Ką jis ketina daryti, susitikęs su Reičele, jeigu negalvoja imti jos su savimi?

- Aleksas ketina ilgam ja atsikratyti, - atsakiau. - Dabar jis miręs, taigi gali daryti, ką nori. Ir pakankamai turtingas, kad prasuktų reikalą, nepalikęs pėdsakų. Viskas vyks kaip sviestu patepta. Reičelė jau kelyje. Aš neturiu įrodymų, bet norėčiau susitikti su Aleksu anksčiau už Reičelę. Važiuokime, Klovi!

Klovi stypsojo kambario viduryje. Buvo matyti, kad jam sunku apsispręsti. Ūmai jis atsigręžė į mus ir trumpai burbtelėjo:

- Tuoj grįšiu. - Ir išpuolė iš kambario.

- Kažin ką jis sumanė? - paklausė manęs Nives.

Gūžtelėjau pečiais. Tai buvo vaidyba. Tiksliau, pozavimas.

Netrukus Klovi grįžo į svetainę. Jis pakeitė chalatą į storą odinį švarką, užsidėjo gintaro spalvos akinius nuo saulės, o rankoje laikė lazdelę, ant kurios bumbulo

buvo užmautos vairuotojo pirštinės.

- Eime, - paragino režisierius, eidamas link durų.

- Kur?

- Kvailas klausimas, - pareiškė Nives, tempdama mane link išėjimo paskui Klovi.

52. Klovi

- Ei, klausykite, ar tikrai būtina taip lėkti? - šūktelėjau aš.

Visi trys sėdėjome susispaudę Klovi mašinoje, iš vidaus labiau primenančioje piloto kabiną, išpuoštą riešutmedžiu. Restauruota "Ispano Suiza" su senamadišku varikliu tai springo kosuliu, tai paniškai kaukė, ir dar taip garsiai, kad man teko rėkte išrėkti savo klausimą. Baimės gaidelė nuskambėjo jame aiškiau, negu man norėjosi. Tačiau Klovi neatkreipė jokio dėmesio į mano žodžius, o Nives elgėsi taip, lyg mėgautųsi tuo, kas vyksta. Aš gal irgi būčiau mėgavęsis, jeigu nebūčiau įsitikinęs, kad po sekundės įsirėšime į autobusą ir iš mūsų liks blynas arba pradaušime kaktomis kokios nors parduotuvės vitriną.

Paryžiuje buvo gili naktis, antra valanda, gatvės beveik tuščios - mūsų nenaudai, nes tai leido Klovi dar labiau padidinti greitį. Pagalvojęs nusprendžiau, kad jis tikriausiai visą gyvenimą laukė tokio garbingo kaip prieš Dievą ir tikrai pavojingo nuotykio. Bet vis tiek Klovi galėjo lukterėti dar kelias minutes ir vairuoti savo idiotišką sportinį automobilį saugesniu greičiu, negąsdindamas keleivių, neturinčių polinkio į savižudybę kaip jis.

Mes pralėkėme Eliziejaus Laukais tarytum tankų divizija su reaktyviniais varikliais, ant dviejų ratų apsukome Triumfo Arką, klaikiai cypiant stabdžiams, kulka prašvilpėme Klebero aveniu. Ir kažkokio stebuklo dėka iššokome į žiedinį kelią, į nieką neatsitrenkę.

Toli už mūsų nugarų kaukė policijos mašinos. Mes jas aplenkėme. Tegu mane skradžiai, jeigu mes neaplenkėme radijo bangų, kuriomis policininkai palaikė ryšį vieni su kitais.

Taip mes atsidūrėme 135-ajame greitkelyje ir nuskriejome tiesiu šešėliuotu keliu tarp lygių medžių eilių. Per valandą įveikėme visą šimtą mylių, jeigu ne daugiau.

- Kur mes važiuojame? - vargais negalais išstenėjau.

- Jau atvažiavome! - riktelėjo Klovi, sukdamas ties rodykle "Anensi oro uostas".

Priešakyje pamatėme nedidelį oro uostą, aptvertą plieniniu tinklu, ir tinklinius vartus. Klovi lėkė pro juos net nesumažinęs greičio. Vienintelio žibinto šviesoje privažiavome prie žemo pastato šalia pakilimo-nusileidimo tako.

Klovi staigiai nuspaudė stabdžius. Nežymiai sverdėdamas išsiropščiau iš mašinos paskui Nives.

- Kas čia dedasi? - paklausiau. - Kur Aleksas?

Iš tamsaus oro uosto pastato išėjo trys vyrai. Artipilnio mėnulio šviesoje įžiūrėjau, kad jie ginkluoti revolveriais. Vienas iš jų buvo Žanas Klodas. Antrasis Naidželas.

- Sveiki, vyručiai, - žvaliai pasisveikinau, nors ypatingo žvalumo nejaučiau. - Nežinau, kaip jūs susiprotėjote čionai atvažiuoti, bet nuoširdžiai džiaugiuosi jus matydamas.

- Ką su jais darysime? - paklausė Klovi Naidželas.

Aukštas ir didingas, Klovi stovėjo prietemoje ir ramiai nusimovinėjo pirštines.

- Jie žinojo, - trumpai atsakė jis. - Ir aš pagalvojau, kad bus geriau, jeigu atvešiu juos čionai.

- Ir tu, Klovi, - papriekaištavau.

- Aš nežadėjau jums rožių sodo, - gūžtelėjo pečiais Klovi.

- Ei, ei, vyručiai, pirmiausia viską išsiaiškinkime, -

vėl pradėjau aš. - Ženkime vieną milžinišką žingsnį nuo prasivėrusios bedugnės krašto, užmirškime Aleksą ir nueikime kur nors išgerti. Ar jums tinka toks planas?

- Valdykis, Hobai, - griežtai sudraudė mane Naidželas. - Mes visi apgailestaujame. Bet negi tu negali bent jau elgtis vyriškai?

Įsistebeilijau į jį. Naidželas visada buvo keistuolis, bet šito jau per daug. Iš Žano Klodo galėjau tikėtis bet kokios išdavystės. Prie visko pripranti, bendraudamas su neaiškios kilmės amerikiečiais. Bet Naidželas? Naidželas Vitonas? Mano senasis bičiulis Naidželas?

- Gal tu čia truputį pasėdėk, kol mes užbaigsime reikalą, - pasiūlė Naidželas, žaisdamas revolveriu.

Trečiasis vyras žengtelėjo į šviesą. Aukštas, šviesiaplaukis, su drovia šypsena lūpose. Tai buvo Aleksas.

Ir man pavažiavo stogas.

- Kad jūs kur prasmegtumėte! - riktelėjau aš. Jeigu man tektų mirti dėl savo charakterio kaltės, tai reikštų, kad miriau bailio mirtimi. Aš užverčiau galvą ir subliuvau taip, kad tikriausiai girdėjosi visoje Prancūzijoje ir gal dar dalyje Ispanijos. Bet tada Klovi trinktelėjo man per makaulę geležiniu strypu.

53. Drugelio aimana

"Tiesą sakant, galėjo baigtis ir blogiau. Galėjai iškeliauti anapilin, o tai nebūtų labai smagu, ar ne? O dabar tik praradai sąmonę." Taip aš kalbėjau pats su savimi. Tiksliau, viena mano proto dalis samprotavo, o kita tuo tarpu plūduriavo akinančios šviesos jūroje. Man atrodė, kad girdžiu bangų mūšos ošimą, ir tai buvo labai keista. Juk Paryžius yra žemyno gilumoje, o ne prie jūros. Vos tik ėmiau gilintis į pastarąją mintį, pasirodė kelios figūros, tarytum nuaustos iš rūko, ir aš pasiruošiau susitikimui su maloniais regėjimais arba haliucinacijomis, vadinkite jas, kaip norite. Bet staiga pajutau, kad

kažkas mane purto. Šiurkščiai. Stipriai.

- Pabusk, Hobai.

Bjauri situacija, juk aš dar nežinojau, kas mane purto. Nežinojau, kas man sako "pabusk", bet supratau, kad tas kažkas yra ne manyje ir kažko iš manęs nori. O aš buvau vienoje iš tų būsenų, į kurias nugrimztu, kai man stipriai užvožia per makaulę. Aš plūduriavau tai panirdamas, tai iškildamas, ir klausa krėtė man keistus pokštus. Man atrodė, kad plaukiu tuneliu ir girdžiu bauginančius balsus, kurie vis kinta, atsimušdami nuo sienų.

Viena buvo aišku: aš neteisingai įvertinau situaciją. Ir nebuvo prasmės plūsti save už tai. Aš nekaltas, kad žmonės meluoja. Bet kaltas ar nekaltas, visgi patekau į bėdą. O kadangi neturėjau tolesnio veiksmų plano, nusprendžiau kol kas dėtis praradusiu sąmonę. Atvirai kalbant, mielai būčiau užmigęs žiemos miegu, jeigu tik būčiau žinojęs, kaip tai padaryti. Pavasarį pasaulis visada atrodo gražesnis, argi ne taip?

- Na, seni, kaip jautiesi? - po minutėlės paklausė pažįstamas balsas.

Atpažinau tą balsą ir atsimerkiau. Šalia manęs ant žemos kėdės sėdėjo Aleksas, rankoje laikydamas mažą pistoletą. Ginklas nebuvo nutaikytas į mane, bet nebuvo ir nusuktas į šoną.

Minutėlę svarsčiau, ką čia pasakius, ir galiausiai išstenėjau geriausia, kas atėjo į galvą:

- Sveikas, Aleksai.

- Sveikas, seni, - mąsliai atsakė Aleksas. Jo balse nebuvo ironijos.

Aleksas vilkėjo kombinezoną iš storos medvilnės ir juodą odinę lakūno striukę. Atrodė labai vyriškai. Dar buvo su apsauginiais akiniais, atspindinčiais šviesą. Tai mane išgąsdino. Filmuose vyrukai visada užsideda tokius akinius, kai eina žudyti.

Mes buvome nedideliame kabinete, tikriausiai oro

uosto pastato viduje. Virš galvos fluorescencinės lempos. Sienos iki pusės iškaltos šviesiai rudomis plokštėmis, imituojančiomis medį. Lubos kreminės, grindys išklotos pilkšvai žaliu linoleumu. Keletas stalų. Vienas tuščias, ant kito guli laikraštis "Mond", pilnos pelenines, telefonas. Šios smulkmenos neturi reikšmės, bet aš įsikibau į jas, nes truputį baiminausi: o kas, jei tai paskutinis vaizdas, kurį regiu? Kai šėtonas paklaus: "Kaip atrodė kambarys, kuriame tave nužudė?" - norėtųsi pateikti jam išsamų atsakymą.

- Žinai, seni, - tuo tarpu kalbėjo Aleksas, - tu pastatei mane į keblią padėtį. Kam tau prireikė manęs ieškoti?

- Manyčiau, dėl Reičelės, - atsakiau. - Negi aš galiu leisti tau ją nužudyti?

- Aišku, gali, - atšovė Aleksas. - Matyt, man reikėjo tau viską paaiškinti. Bet buvau tikras, kad supranti.

- Ką suprantu?

Aleksas pasitrynė delnu akis ir sielvartingai pažvelgė į lubas.

- Nepakenčiama moteris. Maniau, tu pats supratai. Ji atėjo į šį pasaulį tik tam, kad daugeliui žmonių apkartintų gyvenimą - tai pat ir sau.

- Galbūt. Bet tai nepateisina žmogžudystės.

- Ne, Hobai, visiškai pateisina.

- Aleksai, nepradėk visko iš pradžių.

- Hobai, kadaise Ibicoje mes dažnai aptarinėdavome tokio pobūdžio klausimus. Bet tuomet tu buvai lankstesnio proto mąstytojas. Atrodo, kad gyvenimas Amerikoje suminkštino tavo smegenis. Atsipeikėk, Hobai, tu virtai moralizuotoju iš televizijos dramos.

- Aleksai, man nerūpi, ką mes tada kalbėdavome. Per savo gyvenimą žmogus pripaisto daug nesąmonių. Bet negali žudyti žmones vien už tai, kad jie nepakenčiami.

- O, suprantu, tu neturi tokio įpročio, - sakytum, apsidžiaugė Aleksas. - Bet jeigu tai įvyko netyčia, tuomet nieko baisaus. Tiesa?

- Ne, netiesa.

- Be abejo, netiesa. Bet verčiau palikime ramybėje abstrakcijas. Žmogui duodamas tik vienas gyvenimas. Ar gali įsivaizduoti gyvenimą žmogaus, kurį persekioja Reičelė?

- Kur ji dabar?

- Važiuoja čionai.

- Ir tu ketini ją užmušti?

Aleksas palingavo galva ir įsikišo pistoletą į kišenę.

- Liaukis niekus paistęs, Hobai. Aš žudau žmones tik teoriškai. Ketinu ją nupirkti.

- Manai, ji leisis? Juk Reičelė myli tave, Aleksai.

- Visiškai teisingai, - patvirtino Aleksas. - Ir ji velniškai supyks, sužinojusi tikrąją padėtį. Bet Reičelė yra praktiška moteris. Milijonas dolerių smulkiomis kupiūromis padės jai atgauti gerą savijautą.

- Ji nenorėjo skirtis su tavimi?

- Ne, bet tai jau praeitis. O dabartinė situacija tokia: Reičelė gauna į rankas milijoną grynais. O tai bus daugiau kaip penki milijonai čionykšte valiuta.

- Na, tu pažįsti ją geriau negu aš.

- Reičelė netrukus pasirodys. Nesijaudink, Hobai, viskas bus gerai.

Į kambarį įžengė Nives.

- Mačiau mašinos šviesas, artėjančias iš miesto pusės. Manai, tai Reičelė?

- Tikriausiai, - burbtelėjo Aleksas.

Nives atrodė puikiai. Tikra Lotynų Amerikos gražuolė. Tokiai vieta ant scenos.

- Aš pagalvojau, - radėjo Nives, - kad, ko gero, buvau pernelyg naivi ir minkštaširdė. Aleksai, tu tikrai manai, kad iš jos galima tikėtis nemalonumų? Gal visgi tau reikėtų ją užmušti?

- Nives! - šūktelėjau aš.

Ji nekreipė į mane dėmesio.

- Turiu omeny, jeigu tu manai, kad taip bus geriau.

Tu labiau išmanai tokius dalykus.

- Nesijaudink, - nuramino ją Aleksas. - Aš nė nesiruošiau žudyti Reičelės. Tu pati viską išsigalvojai.

- Ir vis dėlto tai nebloga idėja.

Į kambarį įėjo Klovi, Žanas Klodas ir Naidželas.

- Aleksai, aš noriu užduoti jums vieną klausimą, - pradėjo Klovi. - Visą tai, ką jūs kalbėjote man apie misionierišką veiklą Afrikoje, buvo melas?

- Anaiptol! - užprotestavo Aleksas. - Aš nuoširdžiai tikėjau tuo, ką kalbu. Altruizmas - dalis mano prigimties. Paklauskite bet ko, kas pažįsta mane. Paklauskite Hobo, jis pažįsta mane nuo Ibicos laikų. Bet kita mano prigimties dalis neleidžia man būti altruistu. Ta godžioji dalis net suserga, kai aš kaip paskutinis mulkis tik žiūriu, kaip kiti žeriasi turtus. Kada televizijos komentatoriai tauškia įprastas moralizuojančias nesąmones, godžioji dalis sako: "Che-che-che". Aleksas pasisuko į mane. - Tai, Hobai, mūsų nacionalinis dorovinis žaidimas. Metai iš metų komentatoriai rodo mums dramą apie į valdžią prasiveržusius vagis, o mes, milžiniška televizijos žiūrovų auditorija, sakome tik: "Che-che-che". Mes - Neregių Tauta. Komentatoriai turbūt net cypia iš džiaugsmo, kai kyla eilinis politinis skandalas. Tokio masto afera, kaip "Irangeitas", tikriausiai daugeliui sukrovė turtus. Tai štai, aš nebenoriu būti žiūrovas, noriu būti imantysis. Kiekvienas renkasi savo kelią. Tai amerikietiškas kelias. Aš noriu pasiimti pinigus ir merginą, iškeliauti į Pietų Ameriką ir gyventi ten kaip mafijos princas.

- O ligoninė? - šūktelėjo Klovi. - Kaip bus su ligonine?

- Viskam savas laikas, bičiuli, viskam savas laikas.

- Bet ne dabar?

- Teisingai. Šiuo metu man ne Afrika galvoje. Girdėjau, ten dabar karštas sezonas.

- Jūs išvykstate į Paragvajų su šia moterimi, kad

galėtumėte prabangiai gyventi ten kaip kapitalistinis dykūnas?

- Visai teisingai, Klovi. Labai taikliai pasakyta. Regis, aš visgi melavau jums. Bet su gerais ketinimais.

- Savitarna! - prunkštelėjo Klovi.

- Jūs žinote ką nors geriau? - nusišaipė Aleksas.

- Ne, - pareiškė Klovi, - aš negaliu leisti, kad viskas taip baigtųsi.

- O kokios pabaigos jūs norėtumėte?

- Duokite man vieną milijoną dolerių iš tų, kuriuos pavogėte, ir aš perduosiu juos į labdaringą organizaciją Afrikos vaikams.

- Beje, - įsiterpė Naidželas, - kol tu dar čia, mudviem su Žanu Klodu milijonas irgi būtų visai ne pro šalį.

- O tu ko nori, Hobai? - pasisuko į mane Aleksas.

- Norėčiau susigrąžinti kai kurias savo svajones, - atsakiau.

- Ką pasakysi, brangioji? - kreipėsi Aleksas į Nives.

- Duok jiems pusę pinigų, ir tegu jie patys pasidalina, - ryžtingai pareiškė mergina. - Tuomet išsiskirsime draugiškai, ir mums liks dar penki milijonai. Tačiau kad ir ką benuspręstum, pasiskubink, brangusis. Paragvajaus "Boing-707", pilotuojamas Kačo ir Armadilo, nusileis už kelių minučių.

- "Boingas-707"? - susiraukė Aleksas. - Juk sakiau, kad noriu naikintuvo.

- Aš stengiausi įtikti tau, mano meile, bet jie neturi naikintuvų tolimiems skrydžiams. Pasipildyti degalų galėsime ne anksčiau kaip Tenerife.

- Tu puikiai viską suorganizavai, - sutiko Aleksas. - Kaip tau pavyko išspręsti klausimą dėl Prancūzijos oro erdvės?

- Tai buvo visai nesunku, - paaiškino Nives. - Mūsų skrydis užregistruotas kaip oficialaus Paragvajaus atstovo, stebėjusio neseniai vykusius NATO manevrus, grįžimas namo.

Iš tolumos atsklido lėktuvo variklių ūžimas.

Ūmai durys atsilapojo ir į kambarį įsiveržė Reičelė.

- Sveika, Reičele, - nusišypsojo Aleksas. - Džiaugiuosi, kad mane radai. Mudu turime užbaigti vieną reikalą.

- Kas čia per juodas Barbės variantas? - Reičelė dėbtelėjo į Nives.

- Tai Nives, - atsakė Aleksas.

- Ak, štai kaip? - Reičelė nužvelgė Nives nuo galvos iki kojų. - Aleksai, tu bandai pasakyti man tai, ką aš galvoju?

- Bijau, kad taip, - patvirtino Aleksas. - Atleisk, taip jau išėjo. Paklausyk, Reičele, aš turiu tau paruošęs milijoną dolerių. - Jis kyštelėjo ranką į vidinę striukės kišenę.

- Ir aš turiu tau kai ką paruošusi, - pasakė Reičelė, atsidarė rankinuką ir šovė į Aleksą. Sprendžiant iš garso, tai buvo 38-ojo kalibro pistoletas. Paskui ji apsigręžė ir paleido kulką į Naidželą.

54. Meksikiečiai

Man pavyko išmušti pistoletą Reičelei iš rankos. Ji apsisuko ir išpuolė pro duris. Klovi priblokštas išbėgo iš paskos. Aleksas, sužeistas, bet nepraradęs savitvardos, stovėjo laikydamasis už peties, iš kurio sunkėsi kraujas. Naidželas nusivilko marškinius ir aptiko šone įdrėskimą. Dama su pistoletu nepasižymėjo taiklumu.

O tada įėjo tie vyrukai. Du žemaūgiai niūrūs vyrukai su banditiškais ūsais, plačiomis krūtinėmis ir automatais. Jie atrodė kaip meksikiečiai, ir, kaip vėliau paaiškėjo, iš tiesų buvo meksikiečiai. Ir pasirodė jie kažkaip dramatiškai: tarytum išplaukė iš dūmų uždangos, neišvengiamai pakibusios kambaryje po šūvių. Pamenu, aš pasakiau: "Po velnių, išgirdo net kitame pusrutulyje". Ir tada pastebėjau, kad Aleksas,

Naidželas bei Žanas Klodas taip pat tarytum plaukia link šoninių durų. Tokiu būdu aš likau stovėti tarp vienų ir kitų, vienintelis beginklis. Nieko gero centro pozicija man nežadėjo.

- Ko man reikia? - prabilo vienas iš meksikiečių. - Man reikia tik burlenčių. Jos - mano nuosavybė. Jūs sakote, kur burlentės, ir nebus jokių nemalonumų. Supratote?

- Jas turi Hobas, - tučtuojau pareiškė Aleksas.

- Tu ką! - šūktelėjau aš.

- Minutėlę, - pradėjo meksikietis, bet Aleksas ir kiti atkišę revolverius ėmė atatupsti trauktis link šoninių durų. - Vieną minutėlę, - pakartojo meksikietis.

- Atleiskite, mes vėluojame, - atsiprašė Aleksas.

Situacija, kurią jūs, ko gero, pavadintumėte tikra meksikietiška jėgos demonstracija. Bet niekas nepaleido ugnies. Aleksas, Naidželas bei Žanas Klodas išsmuko pro duris ir dingo. Likau tik aš ir meksikiečiai, kuriems nepatiko tokia įvykių raida, bet jie nieko nebegalėjo pakeisti.

- Kas jūs, vyručiai? - paklausiau aš, nutraukdamas slegiančią tylą, stojusią kambaryje po trijulės dingimo.

- Aš Pakas, - atsakė tas, kuris kalbėjo iki šiol. - Jis Eduardas. O jūs turėtumėte būti Hobas Drakonianas?

Pagalvojau, kad, be abejo, "turėčiau būti", bet šią akimirką man tai neteikė jokio malonumo.

- Mes esame jūsų draugo Frenkio Folkono partneriai, - paaiškino Pakas.

- Nežinojau, kad Frenkis turi partnerių.

- Nebylūs partneriai, - tęsė Pakas. - Mes investavome pinigus į jo verslą. Daug pinigų.

- Vadinasi, jūs partneriai, - lyg ir sutikau aš. - O ką jūs čia veikiate?

- Ieškome savo investicijų.

- Jūs atskridote į Prancūziją ir grasinate man ginklu dėl penkių burlenčių?

- Velniai nematė tų burlenčių! Mus domina turinys, štai kas.

- Argi jos pagamintos ne iš poliuretano? - nusistebėjau.

- Vaikine, nejaugi man reikia sakyti tai garsiai? Lentų viduje mes slepiame savo prekę.

- Narkotikus? - Aš išplėčiau akis. - Turite omeny marihuaną?

- Jis mano, kad mes kalbame apie marihuaną! - Pakas pažvelgė į Eduardą ir nusijuokė. - Vaikine, mes kalbame apie juodąją heroino dervą. Tikrą meksikietišką produktą. Aukščiausios rūšies heroiną, kuriam nėra lygių visame pasaulyje.

Ūmai mano galvoje viskas susidėliojo į vientisą vaizdą: juoda heroino derva iš nuskendusio tanklaivio, plaukusio į Oregoną, lyg nafta išsilieja į pakrantę. Karštas meksikiečių gaujų troškimas išplatinti savo produktą prabangiose Europos kavinėse. Vėliau sužinojau, kad juos tiesiog apsėdo idėja pardavinėti savo heroiną Marselio narkobaronų panosėje ir įveikti konkurentus. Tai buvo statuso klausimas. Meksikiečių narkoprekeiviai buvo įsitikinę, kad nors prancūziškas heroinas visai neblogas, bet jis senamadiškas, o štai meksikietiškasis - naujas produktas, geresnis ir, svarbiausia - jis meksikietiškas. Keista: nacionalinis išdidumas prekiaujant tokia preke. Antra vertus, man atrodo visai natūralu ir teisinga, kad ne tik vagys kariniais mundurais, bet ir narkotikų prekeiviai gali būti patriotai.

- Kaip matote, senjore, - tęsė Pakas, - mums labai svarbu atgauti krovinį. Pinigai, aišku, irgi svarbu. Bet mes norime pristatyti savo produktą tarptautinėse heroino varžybose, kurios šįmet vyks San Sebastjane.

Iš lauko atsklido nusileidimo taku riedančio lėktuvo riaumojimas. Šiuo lėktuvu Aleksas išskris į Paragvajų. Tai įdomu, bet nesvarbu. Šią akimirką aš esu dviejų meksikiečių banditų rankose ir turiu galvoti apie savo

problemas.

- Niekada negirdėjau apie tokias tarptautines varžybas, - pasakiau išplėsdamas akis.

- Aišku, apie jas nerašo laikraščiai, - šyptelėjo Pakas. - Jeigu jūs negirdėjote apie jas, senjore, tai tikriausiai todėl, kad jūs ne iš mūsų rato.

Išdidi panieka, tokia pat kaip visų "jo rato" žmonių, su kuriais man teko ilgai bendrauti. Taip, man patiko šis žmogus su automatu ir marškiniais "gujabera". Man patinka vyrai, kurie didžiuojasi savo preke.

- Bet dabar, senjore... - Pakas grįžo prie reikalo, nerūpestingai mojuodamas automatu. Plieno atspindžiai sublyksėjo man prieš akis, ir aš aiškiai, pernelyg aiškiai supratau, kad patekau į nemalonumų pasaulį. - Dabar mums reikia iš jūsų tik vieno: pasakykite, kur burlentės.

- Mano drauge, - pradėjau aš, - jeigu pasaulyje yra kas nors, ko aš karštai trokštu, tai būtent pasakyti jums, kur dabar yra burlentės. Bet, deja, jas kažkas pavogė, ir mes visi sielvartaujame dėl to.

- Tai nepasakysite? - paklausė Pakas balaganinio piktadario balsu, nuožmiu ir grėsmingu.

- *Hombre**! - surikau aš, pajutęs artėjančią atomazgą. - Aš negaliu pasakyti jums to, ko nežinau!

- Labai blogai, - sumurmėjo Pakas, linguodamas galva. - Bijau, teks panaudoti skausmingą meksikietišką procedūrą.

- Nereikia skausmingos meksikietiškos procedūros, - subliuvau aš.

- Reikia skausmingos meksikietiškos procedūros. Eduardai! Atnešk iš mašinos bagažinės dygliuotas žirkles ir oro kompresorių.

- Aštraus įrankio irgi prireiks? - paklausė Eduardas.

- Taip, atnešk ir aštrų įrankį!

Jiedu patenkinti išsišiepė, tarytum skausminga mek-

* Žmogau! (isp.)

sikietiška procedūra buvo kažkas labai juokinga. Gal ir juokinga, kai jos veikimą stebi, o ne patiri pats. Ir mane apėmė begalinis troškimas būti žiūrovu, nors būsiu priverstas tapti dalyviu... Baimė užvaldė mane, ir tą akimirką išgirdau savo balsą:

- Gerai, jūs laimėjote. Galime atidėti skausmingą meksikietišką procedūrą. Aš parodysiu jums, kur burlentės.

- Parodysi, išduodamas savo draugus?

- Žinoma, jei tai būtina vardan kilnaus reikalo - savo kailio išgelbėjimo. O aš, atrodo, kaip tik tai ir darau.

- Taip, tu parodysi mums, kur burlentės, o mes dovanosime tau gyvybę. - Niekinantis šypsnys akivaizdžiai neigė jo žodžių nuoširdumą, perkreiptos lūpos žadėjo neišvengiamą išdavystę, jeigu man pasiseks išgyventi iki tol. - Duodame tau penkias sekundes pasakyti, kur eiti, - paragino Pakas.

Puiku. Jie ne tik iškėlė man neišsprendžiamą uždavinį, dar ir nurodė laiko limitą.

55. Vitonas

Nežinau, kaip būčiau elgęsis kankinamas. Laimei, man neteko to sužinoti. Tarpduryje netikėtai išdygo įspūdinga tvidu aptaisyta Vitono figūra.

- Paleiskite jį, - pašaipiai pareiškė Naidželas. - Jis nieko nežino apie burlentes.

- Iš kur jūs žinote, kad jis nieko nežino apie burlentes? - paklausė Pakas.

- Nes jas paėmiau aš.

Meksikiečiai mielai būtų padarę Naidželui kažką baisaus, bet jis užlindo už kartotekos spintos. Be to, jie pastebėjo, kad Vitonas ginkluotas lengva greitašaude "Cobra Bee Sting", nauju indonezietišku ginklu, kurį pernai izraeliečiai pademonstravo žiaurybių parodoje Beirute. Kitoje rankoje Naidželas laikė granatą su

paralyžiuojančiomis dujomis, skirtą sutelkti jūsų dėmesį į visai menką nemalonumą - regėjimo praradimą. Tiesa, tik tuo atveju, jei nespėjote užsimerkti prieš dujoms pradedant veikti.

- Seržante! - Vitonas pasisuko į uniformuotą vyrą, kurio kepurė, prancūzų policininko kepi, šmėžavo jam už nugaros. - Išveskite šiuos žmones.

Seržantą lydėjo dar keturi uniformuoti prancūzų policininkai su automatais "uzi". Kiti du ginkluoti policininkai pateko vidun, išmušę langų stiklus. Meksikiečiai buvo nuginkluoti. Atėjo metas mesti automatus ir pasikliauti advokatais. Jie nesipriešino, kai policininkai uždėjo jiems antrankius ir išsivedė lauk.

Tada purtydamas lašus nuo šviesiai mėlyno lietpalčio į kambarį įžengė Fošonas.

- Sveiki, viršininke, - kreipėsi į jį Naidželas.

- Gerai padirbėjai, Naidželai, - pagyrė jį Fošonas.

Taip man buvo duota suprasti, kad mano senas bičiulis Naidželas Vitonas dirba policijoje.

- Policijos informatorius! - nusišaipiau, nužvelgdamas jį atitinkamu tūžmingu žvilgsniu.

- Taip, seni, - patvirtino Naidželas. - Dirbu policijoje jau kelerius metus. Nuo tada, kai inspektorius Fošonas padėjo man išsikapstyti iš bėdos, į kurią tu įstūmei mane Turkijoje.

Praleidau jo žodžius pro ausis.

- Kaip burlentės pateko pas tave?

- Labai paprastai, - nusišypsojo Naidželas. - Po mudviejų susitikimo Gonflere aš negrįžau į Paryžių, o nuvažiavau į gretimą miestelį Sen Lupą ir išlenkiau bare porą taurelių. Kai nusileido Viko lėktuvas, paskambinau jam iš viešbučio kavinės. Kol Vikas aiškinosi, kas jam skambina, nusisamdžiau taksi ir paėmiau jo burlentes. Tam reikalui labai pravertė tavieji penki tūkstančiai frankų. Burlentes palikau Sen Lupo bagažo saugojimo kameroje, kur jos iki šiol laukia, kada mes

jas pasiimsime.

- Galėjai man pasakyti, - papriekaištavau.

- Ir tu galėjai bent žodeliu įspėti mane Turkijoje, - gūžtelėjo pečiais Naidželas. - Nors aš tave suprantu: visai natūralu atsisakyti draugų, kai nėra kitos išeities.

Atmintis perkėlė mane į Stambulą. Mažas garso nepraleidžiantis kambarėlis už muitinės. Kankinimai ir skausmas. Jarosikas atsilaisvina kaklaraiščio mazgą ir pasiraitoja rankoves: "Hobai, nebėra prasmės tęsti žaidimą. Mes žinome, kad prekė kelyje. Kur ji? Pasakykite mums, arba visa kaltė kris ant jūsų".

56. Fošonas užbaigia bylą

Žandaras įvedė į kambarį Reičelę, tvirtai suėmęs ją už alkūnės. Fošonas kreipėsi į moterį toli gražu ne draugišku tonu:

- Madmuazel, jūs pati prisipažinote įvykdžiusi užpuolimą žmogžudystės tikslu. Tik tas faktas, kad jūs kėsinotės užmušti žmogų, kurį mesjė Drakonianas prisiekinėjo prieš porą dienų matęs negyvą, neleidžia man pateikti jums kaltinimą pagal Prancūzijos Baudžiamąjį kodeksą. Man regis, jūsų dvasinė pusiausvyra žymiai sutrikusi, madmuazel Star. Tai negerai, todėl siūlyčiau jums kreiptis patarimo į psichiatrą, kai tik grįšite į savo šalį.

- Labai ačiū, - burbtelėjo Reičelė. Ji atrodė maža ir apgailėtina. Dešinioji ranka kabėjo parista - atatrankos pasekmė. - Aš meldžiau Dievą, kad pavyktų nudėti Aleksą. Bet tik sužeidžiau jį. Ir ta šokoladinė mergytė iš Lotynų Amerikos lyg niekur nieko įsisodino jį į lėktuvą. Jums nederėtų leisti tokiems aferistams šmirinėti jūsų nacionalinėje oro erdvėje.

- Labai dažnai neleidžiame, - atšovė Fošonas. - Šiaip ar taip, aš čia niekuo dėtas. Tai kito departamento reikalas. Manyčiau, finansų ministerijos.

- Eikite visi velniop, - burbtelėjo Reičelė.

- Tiek to, - tęsė Fošonas. - Man regis, galima teigti, kad byla sėkmingai užbaigta. Kaip jūs tikriausiai jau supratote, Obai, mus labiausiai domino aferą su burlentėmis. Žinojome, kad nusikaltėliai veiks pagal tokią schemą. Bet buvo sunku aptikti, kas už jos stovi. Jūs mums padėjote, nors ir netiesiogiai, gauti informaciją.

- Inspektorius pasisuko į Reičelę. - Jūs išsprendėte finansinę reikalo pusę? Klausiu tik iš smalsumo.

- Man jokio skirtumo, kodėl klausiate, - atsiduso Reičelė. - Negavau nė cento. Aleksas kaip tik ketino su manimi atsiskaityti, kai iššoviau į jį. Tikriausiai vertėjo palaukti. Jeigu būčiau nukreipusi pistoleto vamzdį per kelis colius į kairę... Na, jeigu aš jums daugiau nereikalinga, inspektoriau, išvykstu į Romą.

- Jūs galite keliauti, kur norite.

- Hobai? - Reičelė stabtelėjo prie durų. - Norite važiuoti kartu?

Pažvelgiau į jos valingą smakrą, tvirtą kaklą, teisuoliškas akis. Simpatiška ledi, bet, kaip sakė Aleksas, tiesiog nepakenčiama. Be to, turėjau kitokių planų.

- Ne, ačiū, - atsakiau. - Kada nors pasimatysime.

57. Burlentės

- Nereikia blogai galvoti apie majorą Vitoną, - vėliau pasakė man Fošonas. - Viskas įvyko labai greitai, burlentės nukrito tarsi iš dangaus. Mūsų nedomino Aleksas. Mes visą laiką sekėme tas lentas. Tad kai Vitonas atsitiktinai aptiko jas Gonflere, jis suprato: reikia kažką daryti, kad jos vėl nepradingtų.

- Kodėl jis nepaskambino žandarams ir nesuėmė Viko?

Fošonas palingavo galva.

- Mes norėjome pričiupti žmones, kurie vadovavo Vikui. Ir Naidželui šovė geniali idėja - pavogti bur-

lentes ir priversti meksikiečius manyti, kad tai padarėte jūs.

- Jie kontrabanda gabendavo narkotikus burlenčių viduje? Teisingai? Aš šito nesuprantu. Aš maniau, kad heroiną nelegaliai įveža į JAV, o ne išveža iš ten. Beje, mano sūnėnas kaip nors įsivėlęs į narkotikų verslą?

- Kai kurias šios istorijos detales dar reikia patikrinti. Laukiame paaiškinimų iš Folkono. Bet mes spėjame, kad čia bus prikišęs nagus kas nors iš jo darbuotojų. Paprastai žmonės galvoja, kad narkotikų kontrabanda užsiima galingos Majamio grupuotės, kad tai stambios operacijos, kuriose dalyvauja lėktuvai ir greitaeigiai laivai. O iš tiesų viskas daug sudėtingiau. Narkotikų kontrabanda suskirstyta į keletą atskirų verslo sričių. Pavyzdžiui, platinimas. Ši sritis verta ypatingo dėmesio. Jūs įsivaizduojate, kaip sunku pristatyti narkotiką galutiniam vartotojui, turtingiems žmonėms? Ypač kai reikia aprūpinti preke daugybę smulkių prekybos taškų, kur paprasčiausiai pardavinėjami gaivinantys gėrimai stambių sportinių varžybų metu.

- Sportinių varžybų metu? Girdėjau, kad atletai vartoja narkotikus, bet kad žiūrovai...

- Ak, Obai, patikėkite, žiūrovai taip pat vartoja. Dabar jau niekas nebevažiuoja į sportinius renginius tik žiūrėti. Žmonės, susirinkę ten, nori gauti viską pagal aukščiausius standartus. - Fošonas įsijautęs prakalbo dėstytojo tonu, ir aš įsitaisiau patogiau, pasirengęs išklausyti paskaitą. - Narkotikai tapo neatsiejama visų sportinių renginių dalimi. Ir vartoja juos aukštuomenės sluoksnių atstovai, ne tik visokie driskiai. Daugeliui pagrindinės metų varžybos - tai tik pretekstas susitikti su draugais ir kaip reikiant prisipumpuoti narkotikų. Kaip tie žmonės jų gauna? Joks sveiko proto žmogus nesileis į kelią su heroinu kišenėje ar lagamine. Ne, jį perka vietoje. O iš ko perka? Leiskite jums papasakoti,

kaip tai vyksta. Tarkime, jūs atvažiavote į varžybas Monte Karle. Jūs neprasidedate su gatvės čigonais. Žinote, kad tarp jų gali būti policijos agentų. Kas gali už juos laiduoti? Ne, jūs kreipiatės į tuos, kuriais pasitikite, su kuriais jau esate turėję reikalų. Jūs perkate narkotikus iš varžybų dalyvių. Tokių, kaip Vikas.

- Vadinasi, Vikas gerai žinomas?

- Taip, tam tikra prasme. Jis važinėja į visas varžybas, dalyvauja visose lenktynėse. Ir jau kelerius metus verčiasi prekyba heroinu su savo partneriais. Už savo krovinį Vikas gauna daugiau kaip dešimt tūkstančių dolerių. Tačiau uždirba juos ne tik sau, bet ir piniguočiams, stovintiems už jo nugaros. Kaip tik dėl to jis susipyko su broliu. Enrikė sužinojo, kad Vikas užsiima nešvariu verslu. Ir tyčia neišsiuntė pinigų už burlentes. Jis norėjo, kad Vikas susilauktų nemalonumų, tokiu būdu mėgindamas priversti brolį mesti pavojingą biznį. Antraip jį arba pričiups policija, arba nudės nusikaltėliai. Enrikė nusprendė, kad geriausias būdas - paleisti jūsų agentūrą Viko pėdomis. Išgąsdinti jį. Enrikė tiksliai nežinojo, kokių žingsnių jūs imsitės. Tačiau jūsų pasirodymas turėjo paveikti Viką. Jis tikėjosi, kad to užteks, norint priversti Viką atsisakyti sandėrio.

- Bet neužteko?

- Enrikė neteisingai įsivaizdavo situaciją. Jis manė, kad jo brolis gali pats spręsti už save. Tačiau Vikas pernelyg giliai įklimpo į verslą ir tapo priklausomas nuo savo partnerių. Tiedu meksikiečiai verslininkai su kriminaliniais interesais susipažino su Viku atostogaudami Ibicoje. Tai jiems šovė mintis, kad burlentės gali tapti idealia priemone ne tik narkotikų kontrabandai, bet ir platinimui Europoje. Vienas dalykas - pristatyti prekę. Bet norint paleisti ją į apyvartą, reikia nemažai paplušėti.

Fošonas būtų dar ilgai tęsęs paskaitą. Bet aš nusprendžiau, kad išgirdau pakankamai, ir paskubėjau su juo atsisveikinti. Turėjau pamatyti dar vieną žmogų.

58. Per Lašezas; belaukiant giedros

Iki lėktuvo išvykimo dar buvo šiek tiek laiko, ir aš jį išnaudojau aplankydamas Per Lašezą. Per Lašezas - didelės kapinės rytinėje Paryžiaus dalyje, Belvilio rajone. Lėtu žingsniu patraukiau alėjomis pro žymiuosius numirėlius.

Čia palaidota labai daug žmonių. Arti milijono, pasak kelionių vadovų. Būtent čia mes sutinkame daugelį įsiamžinusių kultūroje vardų. Marselį Prustą ir Editą Piaf. Modiljanį ir Oskarą Vaildą. Balzaką ir Bizė. Kolet ir Koro. Čia matome netgi Abeliarą su Eloiza ir mintimis grįžtame į praeitį. Tai buvo didingi laikai. Viktoras Hugo yra pasakęs: "Būti palaidotam Per Lašeze - tas pat, kas turėti raudonmedžio baldus".

Suprantama, jis irgi čia su visa šeima.

Per Lašezas iškilmingai simbolizuoja tai, kokių aukštumų gali pasiekti svetimšalis Paryžiuje. Čia matome Eženą Jonesko, Aisedorą Dunkan, Gertrūdą Stain ir Alisą B.Toklas.

Aš linktelėjau jiems, aišku, mintyse. Bet ne jų atėjau aplankyti. Tas, kurio man reikia, gyvena A bloke į dešinę nuo čia.

Sveikas, Džimai. Ponios ir ponai, čia guli Džimas Morisonas, savotiškos reputacijos poetas ir dainininkas, mano jaunystės laikų kumyras, atvykęs į Paryžių su vizitu ir likęs čia visiems laikams.

Džimai, sakau aš, vos atskridęs į Paryžių norėjau aplankyti tave ir pasakyti, kad išsirinkai puikią vietą numirti, jeigu jau tau taip reikėjo numirti, ir tu pats tam neprieštaravai. Bet paskui šis tas pasikeitė, ir dabar aš atėjau tau pasakyti, Džimai, kad čia išties labai miela,

ir tu tikriausiai ketini likti čia, kol bus įmanoma. Nes dabar tavęs niekada nebeišleis iš čia. Bet tai neteisinga, Džimai, juk tu negalvojai likti čia, tu tik ėjai pro šalį. Grįžk į Ameriką, Džimai, ten dar liko šiek tiek jaunystės ir grožio, talento ir meilės. Aišku, ten daug visokios bjaurasties, bet yra ir daug gero. Kaip aš norėčiau perkelti tave tenai. Amerika - gera vieta, nors iš pradžių reikėtų pripažinti, kad bitą - mūsų kartos muziką - sunku pratęsti kitoms kartoms.

Kodėl jaučiuosi toks sutrikęs? Byla sėkmingai baigta. Man užmokėjo.

Paskui prisiminiau, kad užmiršau užduoti Džimui klausimą.

"Kaip tu pasielgtum, Džimai, manimi dėtas?"

Bet dabar jau vėlu. Teks pačiam ieškoti atsakymo.

Išėjau į Gambeto aikštę ir susistabdžiau taksi. Net negrįžtelėjau atgal. De Golio oro uoste patraukiau tiesiai prie "Transworld Airlines" kasos. Galas mano europietiškajai svajonei. Niudžersi, aš grįžtu.

* * *

Mus vilioja mūsų svajonių Paryžius. Mes, amerikiečiai, vykstame tenai ieškoti savo praeities, o jei ir ne savo, tai bent tokios praeities, su kuria galėtume susieti save. Tokios, apie kurią galėtume pasakyti: tai mano miestas, mano moteris, mano kultūra, mano civilizacija. Paryžius - tremtinių tėvynė.

Deja, ne mes pasirenkame archetipus. Jie veikia mumyse. Aš kartojau sau: verčiau turėti Paryžių širdyje negu po kojomis. Verčiau gyventi Amerikoje, prisimenant Paryžių, negu Paryžiuje, prisimenant Ameriką. Tikroji purvina pramoninė tėvynė šaukia mus grįžti, nes jeigu kalbėsime atvirai, ji nėra nei graži, nei sena, nei palaiminta. Tėvynė meta mums iššūkį: investuoti mūsų vertybes ten, kur jų reikia, o ne švaistyti laiką ten, kur

jos jau yra.

Aš niekada nesusimąsčiau apie tai, bet kažkokiu būdu žinojau, ką tai reiškia. Iki išvykimo iš Amerikos net nenumaniau, kad egzistuoja amerikietiška civilizacija. Ir dabar grįžtu į ją.

* * *

Stovėjau eilėje prie "Transworld Airlines" kasos.

- Sveikas, bičiuli, - kreipėsi į mane priekyje stovintis žmogus. - Jūs panašus į amerikietį. Iš kur jūs?

- Iš Niudžersio, - išgirdau savo balsą.

- Juokaujate? Aš irgi iš ten. O iš kokio miesto?

- Iš Snafs-Lendingo.

- Juokaujate! Aš gyvenu Hobokene, galima sakyti, už gretimų durų. Taigi mes beveik giminės, ar ne?

Mano pašnekovas buvo simpatiškas, bendrauti mėgstantis žmogus, man nesinorėjo jo skaudinti. Jis dėvėjo lengvą "elektrik" spalvos kostiumą su tamsiai raudonais apvadais - tokio tipo aprangą mažuose miesteliuose pardavinėja vykstantiems atostogauti į Europą kaip neva turistinę. Bet manyje kažkas sukilo.

- Mes jokie giminės, - irzliai pareiškiau. - Tiesą sakant, aš gyvenu ne Niudžersyje. Aš gyvenu Paryžiuje.

- Tada kodėl skrendate į Kenedžio oro uostą? - paklausė žmogus, pastebimai sutrikęs.

- Aš niekur neskrendu, - atšoviau sukdamasis link išėjimo. - Tiesiog atėjau pažiūrėti, kaip išskrendate jūs. Laimingos kelionės.

Vyriškis suglumęs nužvelgė mane, bet šyptelėjo ir pamojavo ranka. Paskui nuėjo link lėktuvo. Po minutėlės išėjau iš aš. Nusprendžiau apsistoti pas Rusą ir Rozmari, kol išsinuomosiu kambarį.

Jūs tikriausiai žinote, kad šioje aviakompanijoje galima bet kuriuo metu grąžinti bilietą ir atgauti pinigus.

* * *

Dar nespėjęs išeiti iš centrinio oro uosto pastato išgirdau per garsiakalbį savo pavardę. Manęs laukė telegrama. Ji buvo iš Ibicos, nuo Hario Hemo. Tekstas skelbė: "ĮDOMUS ĮVYKIŲ POSŪKIS. TUČTUOJAU ATVAŽIUOK".

Ir aš išvydau aiškų vaizdą, kaip tai padaryti. Per Lui sudarysiu sandėrį su Dėde Semu, ir tarptautinė finansų inspekcija pagaliau paliks mane ramybėje. Namą Niudžersyje parduosiu Milar ir palinkėsiu jiedviem su Šeldonu daug laimės. Tada nusiųsiu truputį pinigų Keitei su vaikais, ir man dar liks pakankamai, kad galėčiau įkurti "Alternatyvią seklių agentūrą" čia, Paryžiuje, pasaulinėje kepenėlių pašteto sostinėje, o tai jums ne niekai. Gana.

INTERNETO PASLAUGOS NAMUOSE !

BELAIDŽIU RYŠIU
-jokių telefoninių mokesčių

Informacijos paieška
Elektroninis paštas
Faksų perdavimas pigiau
Darbas kompiuteriu namuose
Kompiuteriniai žaidimai
Videokonferencijos
Laikraščiai

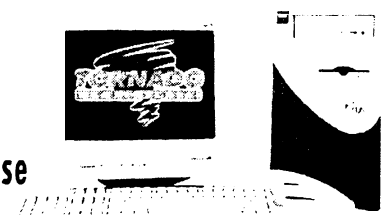

Atliekame visus įrengimo darbus
ir galime pateikti kompiuterį:
- kompiuteris TORNADO K500 - nuo 1999 Lt
- Interneto įrengimas - nuo 299 Lt
- Interneto paslaugos - nuo 69 Lt/mėn

Naudodamiesi belaidžiu ryšiu,o ne telefono linija,
dirbdami Internete po 2 val.per dieną,
per mėnesį sutaupote apie 400Lt!

Kompiuterį galite įsigyti išsimokėtinai.

Pradinis mokestis nuo 400 Lt, mėnesinis mokestis nuo 75 Lt

Kompiuteriai Internet Programos Biuro įranga
AIVA SISTEMA
Prekių užsakymas INTERNETU: http://www.aiva.lt

VILNIUS: Aguonų 10, tel. 22 7654, fax. 22 78 25, elektroninis paštas: sales@aiva.lt
KAUNAS: Maironio 26, tel.. 229 692.
KLAIPĖDA: Taikos 48, tel.: 411 664.
ŠIAULIAI: Aušros al. 41a, tel.. 52 5540

Tikriems detektyvų mėgėjams!

Eridano leidykla leidžia populiariausios
pasaulyje lenkų rašytojos
Joannos Chmielewskos
detektyvų seriją.

Visuose penkiuose žemynuose parduota
Per *60 milijonų* **Joannos Chmielewskos** knygų.

Nepatingėkite ir Jūs, gerbiami skaitytojai,
įsigyti šiuos nepakartojamus detektyvus:

Joanna Chmielewska

AISTROS DĖL DEIMANTO
ŠEIMYNINĖ RELIKVIJA
ŠITIEK GAUJŲ
PROTĖVIŲ ŠULINIAI
ROMANŲ ROMANAS
YPATINGI NUOPELNAI
DVILYPĖ BYLA
NEGYVĖLIO PALIKIMAS
ŠALUTINIAI KELIAI
ĮTARIAMI MES VISI

Primename, kad "Eridano" leidykloje
(Kaunas, Partizanų 4)
Jūs galite įsigyti šias ir kitas mūsų išleistas
knygas gerokai pigiau negu kitur.

DETEKTYVO MEISTRAI

Robertas Šeklis
ALTERNATYVI SEKLIŲ AGENTŪRA
Romanas

GINTARAS ALEKSONIS
redaktorius
GINTAUTAS K. IVANICKAS
meninis redaktorius

www.eridanas.lt

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 929. Ofsetinė spauda 7 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 476 Kaina sutartinė.
"Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4. Tel. 73-39-67.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė, Girelės 22, Kaišiadorys.

Vėliau netgi neįstengiau prisiminti,
kur palikau mašiną.
Vos tik pamėgindavau atkurti
įvykių eigą, smegenys
iškart atsijungdavo.
Prieš akis iškildavo tas pats
reginys: tamsus molas,
pilkas vanduo, žmonių siluetai,
revolverio šūvių blyksniai,
akinanti automato serija.
Aleksas krenta aukštielninkas,
jo galva sprogsta į gabalus..."

9 789986 970507